Primorski DNEVNIK

št. 52 (15.154) leto LI.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1500 LIR POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

SREDA, 22. FEBRUARJA 1995

CISALPINA GESTIONI S.p.A.
investicijski skladi
pri
BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Komu račun za hudo uro?

VLASTA BERNARD

Tega, kar se je včeraj zgodilo na italijanskem gospodarskem prizorišču, najbrž niso pričakovali niti neozdravljivi pesimisti, kaj šele premier Dini, ki se mora pri sestavljanju gospodarskega manevra boriti za vsako liro več v državni blagajni. Da bi pomiril duhove na denarnem trgu, je te dni vztrajno prepričeval v dobrohotnost svojih ukrepov, ob strani pa mu je - njemu, ki je bil še nedolgo njen drugi mož - stala tudi centralna banka, ki si je širokosrčno prizadevala zajeziti strmo padanje domačega bankovca. Uspeh je bil več kot skromen, cena pa nedvomno visoka.

Tako je včeraj napočil dan, na katerega so trgi po ponedeljkovem premirju čakali z velikim vznemirjenjem, ker naj bi nakazal zanesljivejši trend italijanske devize po poraznem koncu preteklega tedna. Nič takega se ni zgodilo, nasprotno, marka je zlezla čez vsako mero, za nameček pa je inflacija oddala močan signal, da ni bila niti približno poražena. Na dlani je, da izredno močna rast industrijske proizvodnje in njene izvozne dejavnosti ne more mimo spodbujanja cen, ki so se seveda najbolj povečale prav tam, kjer je proizvodna rast največja (beri avtomobili). Lira, inflacija, manever, javni primanjkljaj, politična nestabilnost in še zunanji vzroki, med katerimi ima največji vpliv hitra in močna ošibitev dolarja - to so torej temni oblaki, ki so se včeraj kar naekrat in v en mah sprostili nad italijanskim gospodarskim obzorjem in ga zalili z nevihto, katere moča bi utegnila povzročiti nevarne poplave.

Centralna banka se je na koncu morala odločiti, da po svojih močeh prepreči posledice hude ure. Očitno ji ni preostalo drugega, kot da podraži denar, tudi za ceno Dinijevega manevra, ki bo izgubil lep del učinkovitosti pri omejevanju javnega primanjkljaja. Nekateri že napovedujejo, da bo za zvišanje obrestnih mer na državni dolg treba poiskati novih deset tisoč milijard lir. Odvisno delo ne bo zmoglo dodatnih žrtev, podjetja pa bi tvegala prekinitev komaj začetega preporoda. Zato je zdaj še toliko bolj potrebna tista strukturna reforma državnega finančnega mehanizma, o kateri se toliko govori, a je doslej ostajala le pri besedah.

ITALIJA / MARKA DOSEGLA SKORAJ 1.100 LIR, ŽIVLJENJSKI STROŠKI STRMO NAVZGOR

Lira in inflacija povzročili podražitev cene denarja

RIM - Lira je včeraj povsem kapitulirala pred marko in jo spustila praktično do 1.100 lir, kar bi že povsem zadostovalo za pravo katastrofo na denarnem trgu. Kot da to ne bi bilo dovolj, so iz Bologne zgodaj dopoldne posredovali drugo neugodno in še manj pričakovano slabo novico, da je namreč inflacija v tem mesecu nevarno poskočila in se v primerjavi z enakim mesecem lani zvišala za 4, 3 do 4, 4 odstotka. Ob takih novicah seveda ni bilo pričakovati nič dobrega niti na milanski borzi, kjer so izgube nihale okrog dveh odstotkov. Poseg Banke Italije, ki je sredi dne ponudila na denarnem trgu marke v zameno za lire, je italijanskemu bankovcu le neznatno pomagal, tako kot so imela le delni uspeh zagotovila iz vladne palače, da bo manever po vsej verjetnosti dokončan že jutri.

Sklepamo lahko, da so ure v centralni banki tekle v mrzličnem iskanju nujnih rešitev, ki bi vsaj zajezile nadaljnjo erozijo lire, in posegov, ki bi preprečili razpihovanje inflacijskih žarišč. Proti večeru je prišel odgovor: povišanje uradne eskomptne mere od 7,50 na 8,25 odstotka (veljati začne danes) in še občutnejše zvišanje obrestne mere, po kateri emisijski zavod financira bančni sistem.

Na 11. strani

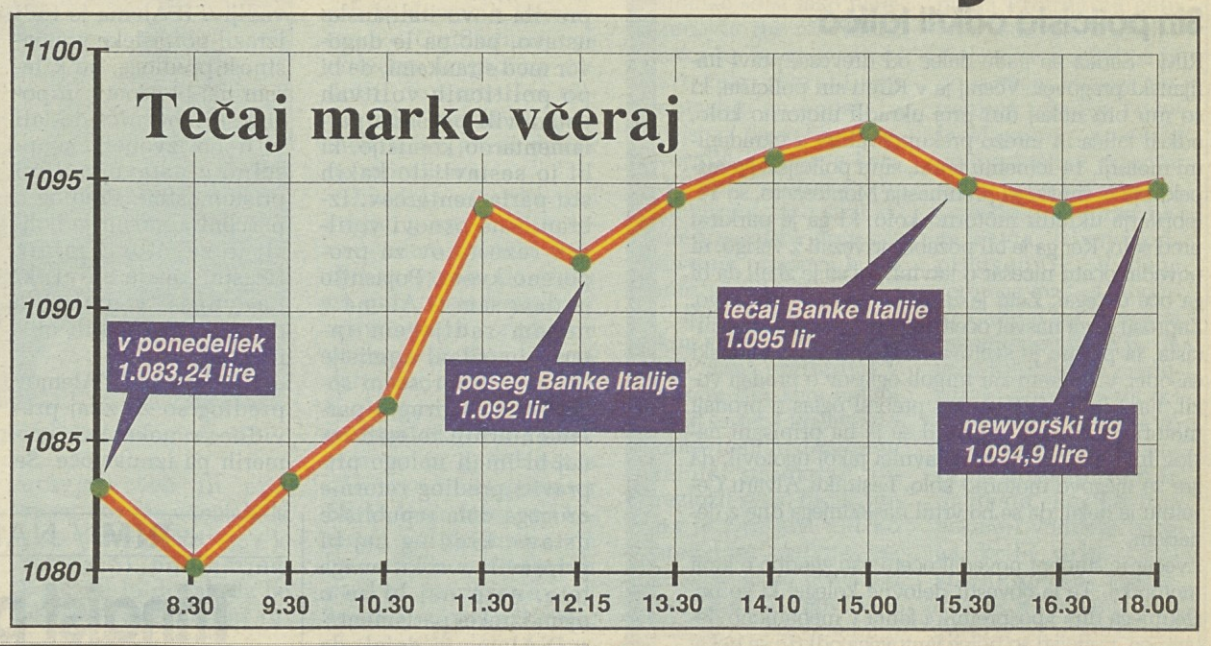

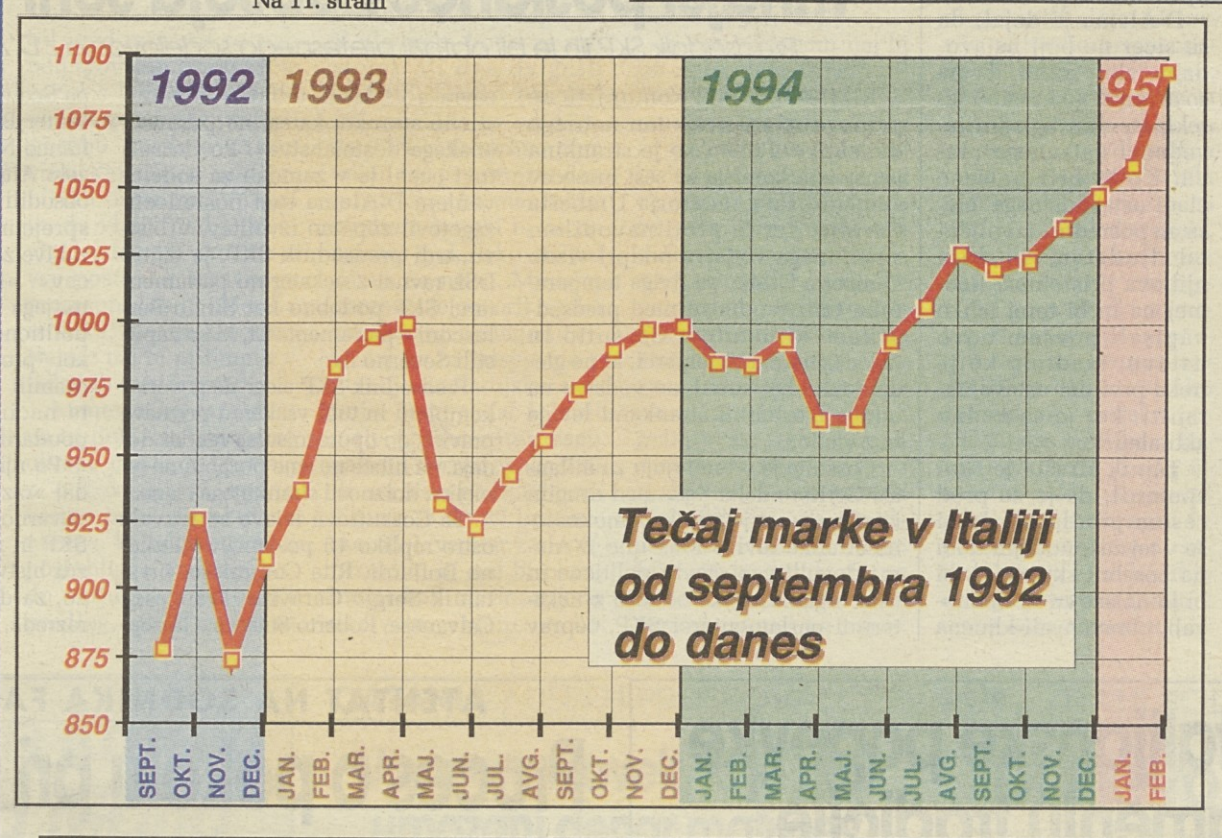

Vlada napoveduje višji davek IVA in dražji bencin

RIM - Jutri ali najpozneje v petek bo nared manever, ki ga pripravlja Dinijeva vlada. Tako sta povedala minstra za delo Tiziano Treu in za finance Augusto Fantozzi. Po njunih besedah bo obseg manevra 20 tisoč milijard lir, od katerih bo vlada 5 ali 6 tisoč milijard dobila s klestenjem izdatkov (pri storitvah in prispevkih krajevnim upravam), 14 tisoč pa s privitjem davčnega vijaka. Povišali naj bi davek na dodatno vrednost IVA, podražili bencin in naftne derivate ter na novo izrisali krivulji davka na dohodke pravnih in fizičnih oseb Irpeg in Irpef. Govori se tudi o možnosti obremenitve pokojnin, vendar ni še jasno, ali se bo vlada za ta ukrep odločila.

Sindikati svarijo vlado pred nevarnostjo višje inflacije, medtem ko industrijci pritiskajo za pokojninsko reformo. Ljudska stranka je ocenila manever kot »grenko, vendar nujno zdravilo«, medtem ko je svojega nekdanjega zakladnega ministra napadel Silvio Berlusconi, ki zahteva nove volitve.

Na 3. strani

TRAGEDIJA V BEGUNSKEM TABORIŠČU V VELENJU

Brezvestna mati in očim do smrti pretepla otroka

CELJE - Še ne petletni begunček A. F., ki je predlani z materjo iz BiH pribežal v Velenje, je v nedeljo zjutraj v celjski bolnišnici podlegel poškodbam, ki sta mu jih s pretepanjem zadala mati in njen izvenzakonski partner. Tako tragično se je slabo oskrbovanemu in podhranjenemu dečku končalo kratko in kruto otroštvo. Po nekaterih ugotovitvah naj bi ga namreč mati Ifeta F., Muslimanka iz Prijedora, in njen prijatelj Milan O., državljan Slovenije, sicer pa bosanski Srb iz Bosanske Krupe, zaposlen v velenjskem rudniku, že dlje časa pretepala in tudi sicer mučila. Tudi po zadnjem tepežu sta ga šele po petih dneh odpeljala k zdravnikom, katerim je deček kljub velikim naporom po dveh urah umrl. Nenavadno se sliši, da v ponedeljek preiskovalni sodnik v Celju obeh odraslih ni niti zaslišal. Preiskovalci celjske UNZ se s takšnim ravnanjem ne morejo strinjati, še posebej zato, ker sta se Ifeta F. in Milan O. med uradnim postopkom vedla izjemno brezbrižno, mater umrlega fantka pa je najbolj zanimalo to, kolikšen račun ji bodo izstavili celjski zdravniki. Na sliki: postelja, kamor so privezovali malega A. F.

B. P., foto: Dokumentacija UNZ Celje / SHERPA

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Protestni shod novinarjev
Na včerajšnjem protestnem zborovanju v Rimu so italijanski novinarji ponovno poudarili, da so predlogi založnikov o delovni pogodbi nesprejemljivi, kot so nesprejemljivi pritiski na ustanovo INPGI.
Stran 2

Kdo ribari v kalnem?
Dnevnik Trieste Oggi ostro napada slovensko manjšino in še zlasti Primorski dnevnik.
Stran 4

Ko so po Trstu grozili »Pot«...
Pred tržaškim sodiščem se je naposled le pričel proces, na katerem je govor o podtaknjenih požarih in celo streljanju, v kar naj bi bili pred 7 leti vpleteni tako imenovani »Pot«.
Stran 5

Informiranje temelj sožitja
Na posvetu v Gorici o pojavu priseljevanja so včeraj poudarili vlogo medijev pri informiranju o različnih kulturah premagovanju predsodkov.
Stran 9

Politično preverjanje na Deželi
Politično preverjanje znotraj deželne vlade se je končalo brez pretresov in potresov. Ljudska stranka in Liga snujeta zavezništvo za bližnje upravne volitve.
Stran 10

NOVICE

Aretirali župana in odbornike

MILAN - Karabinjerji so včeraj zarana aretirali župana kraja Settimo Milanese pri Milanu Franca Leofredija in drugih šest ljudi, med katerimi so bili štirje občinski odborniki drugih občin iz okolice Milana. Leofredi je obtožen, da je v letih od 1990 do 1993, ko je bil še občinski odbornik, prejel 40 milijonov lir podkupnine od gradbenega podjetja, kateremu je »pripomogel« k zmagi pri licitaciji za gradnjo ljudskih hiš. Župan in ostali obtoženci so osumljeni podkupovanja.

Senator Podestà zapustil Ligo

RIM - Parlamentarne vrste Severne lige se vse bolj redčijo. Včeraj je Bossijevo stranko zapustil tudi senator Emilio Podestà. Pristopil je k Italijanski federalistični ligi (LIF). Vsedržavni koordinator te novonastale skupine Sergio Cappelli je ob tem izjavil, da se je »exodus« parlamentarcev Severne lige šele začel. »Kmalu bodo k LIF pristopili tudi številni poslanci,« je napovedal.

Sin policista odkril tatiča

RIM - Sadež ne pade daleč od drevesa, pravi italijanski pregovor. Včeraj je v Rimu sin policista, ki so mu bili nekaj dni prej ukradli motorno kolo, odkril tatiča in mrežo prekupčevalcev z ukradenimi motorji. 14-letnemu fantu, sinu policijskega inspektorja iz rimskega predmestja Montesacro, so 14. februarja ukradli motorno kolo, ki ga je parkiral pred šolo. Ker ga je bil pozabil privezati z verigo, ni povedal očetu ničesar o tatvini, saj se je zbal, da bi ga oče okregal. Zato je začel kar sam s preiskavo. Zaprosil je za nasvet očetovega prijatelja, tudi policista, ta pa mu je svetoval, naj pokuka v rajonski časopis, v katerem kar mrgoli oglasov o prodaji vozil. Fant je v časopisu res prebral oglas o prodaji motornega kolesa, odpravil se je na pripisani naslov in v avtomobilski delavnici takoj ugotovil, da gre za njegovo motorno kolo. Lastniku Alvaru Cesettiju je dejal, da se bo vrnil naslednjega dne z denarjem.

Zvečer je študent povedal očetu vso zgodbo o kraji motorčka. Ta je obvestil delovne kolege, ki so naslednjega dne »pospremili« fanta v mehanično delavnico. Policisti so poleg fantovega odkrili še nekaj ukradenih motornih koles, in tako je sin policista nehote prišel na sled tudi tatinski tolpi, ki je prekupčevala z motornimi kolesi.

Podjetnik Micolini v zaporu

VIDEM - Podjetnik Luigi Micolini (64 let, po rodu je iz Červinjana) je od 30. decembra zaprt v videmskem zaporu. Obtožen je stečaja. Finančni stražniki so med preiskavo ugotovili, da ni Micolini, ki je bil lastnik nekaterih gradbenih podjetij, prijavil za skoraj 5 milijard lir dohodkov in da je »izmaknil« skoraj 4 milijarde lir.

Humin: 250 lir za RAI iz protesta

HUMIN (VIDEM) - Skupina prebivalcev iz Humina je izbrala svojevrsten način, da bi protestirala proti RAI, ker je premalo poročal o njihovem boju v bran bolnišnice v Huminu. Na sedež URAR-TV v Torinu, ki zbira televizijske naročnine, so poslali s poštnim tekočim računom vsak po 250 lir! Sedaj, ko so »dvignili svoj naročniški glas,« upajo, da jim bo RAI končno prisluhnil...

RIM / PREDLOG TAJNIKA HRASTA MASSIMA D'ALEME

Stočlanska komisija za spremembo ustave

Člane komisije naj bi izbrali med parlamentarci - Eno leto časa za pripravo predlogov

RIM - »Ustavodajni pakt«, ki ga je tajnik Demokratične stranke levice Massimo D'Alema predlagal vsem političnim silam, ne predvideva izvolitve ustavodajne skupščine po vzorcu one, ki je leta 1946 pripravila novo italijansko ustavo, pač pa le dogovor med strankami, da bi po političnih volitvah ustanovili posebno parlamentarno komisijo, ki bi jo sestavljalo kakih sto parlamentarcev, izbranih na osnovi volilnih rezultatov za proporčno kvoto. Pojasnilo je dam sam D'Alema v nekem radijskem intervjuju. Člani komisije naj bi bili oproščeni sodelovanja v drugih parlamentarnih telesih ter naj bi imeli nalogo pripraviti predlog reforme drugega dela republiške ustave. Predlog naj bi pripravili v roku enega leta, nato naj bi se o njem izrekel parlament.

D'Alema je dejal, da se sicer ne boji ustavodajne skupščine, da pa so se proti taki rešitvi izrekli številni ugledni izvedenci ustavnega prava. Ko bi bili namreč člani ustavodajnega telesa neposredno izvoljeni od ljudstva, bi bila njihova pristojnost neomejena in bi torej lahko napisali povsem novo ustavo, medtem ko je treba prvi del ustave ohraniti, ker je še vedno aktualen.

Tajnik Hrasta je tudi spomnil, da je že pred časom predlagal, da bi še v tej zakonodajni dobi na posebni skupščini, ki bi jo nalašč za to imenovali, obravnavali ključna vprašanja reform. To pa bi terjalo sporazum med vsemi političnimi silami, ki naj bi dovolile Diniju, da vlada še najmanj poldrugo leto. Desnica pa je zagnala kampanjo za takojšnje volitve, tako da je bil predlog neizvedljiv. D'Alema je tudi izrazil pomisleke v umestnost predloga, po katerem naj bi senatu in poslanski zbornici dodali še tretjo izvoljeno skupščino z ustavodajnimi pristojnostmi. Predlog o posebni komisiji je boljši, je zagotovil tajnik Hrasta, ker je edini, ki ne vnaša v politiko destabilizacijskih elementov.

Reakcije na D'Alemov predlog so za zdaj previdne, v nekaterih primerih pa izmikajoče. Še najbolj jasno je predlog podprl, pa čeprav z nekaterimi pomisleki, predstavnik Nacionalnega zavezništva Gustavo Selva, sicer predsednik poslanske komisije za ustavna vprašanja. Ob premisi, da bi osebno sicer raje videl skupščino, ki bi bila neposredno izvoljena od ljudstva, je Selva dejal, da nima ugovorov na račun parlamentarne komisije. Edina njegova skrb, pa tudi skrb številnih drugih komentarorjev, predvsem na desnici, ampak tudi na levi, je, da se ne bi ponovile izkušnje z dvodomno komisijo iz prejšnje zakonodajne dobe, ki je sicer veliko razpravljala, a zaradi sporov med strankami sklenila malo ali nič.

Novinarji: »Sedaj je FIEG na potezi«

RIM - »Avtonomija italijanskih novinarjev je hudo ogrožena. Pogodbena določila in skrbstvena zaščita so pod udarom različnih sil, ki pa so enako napadalne«. Tako se začenja daljše sporočilo, ki so ga ob zaključku sprejeli udeleženci včerajšnjega protestnega shoda predstavnikov sindikata, zbornice in skrbstveno-zdravstvenih ustanov novinarjev. Kot že znano, je novinarski sindikat FNSI po prekinitvi pogajanj z založniki za obnovo delovne pogodbe oklical dvodnevno stavko vseh italijanskih novinarjev. Prvi bodo stavkali novinarji dnevnikov in tiskovnih agencij, in sicer v petek in soboto, tako da v soboto in nedeljo ne bodo izšli dnevniki.

V tiskovnem sporočilu novinarji poudarjajo, da predlogi združenja založnikov FIEG in ostali pritiski skušajo v bodoče potisniti novinarje v nekakšno avtoritarno piramido. Sestavljali naj bi jo tri plasti-ravni: na dnu bi bili začetniki in sodelavci, slabo plačani in brez posebne pravne zaščite, v sredi bi se znašli drugorazredni novinarji, za katere založniki predlagajo znižanje plače in predvsem »tehnične« delovne obveznosti, in končno prva kategorija na vrhu, rezervirana za »prave« ali »novinarje-funkcionarje«, katerim pa bi tudi odvzeli garancije, ki jo nudita delovna podoba in statut delavcev.

Prav tako odločno pa nameravajo novinarji ubraniti pred številnimi napadi skrbstveni zavod INPGI. Zato vztrajajo pri protestu, dokler založniki ne bodo pokazali pripravljenosti za pogovore na sprejemljivi osnovi. FIEG je včeraj pozval tudi tajnik sindikata novinarjev Santerini, ki je dejal, da bi založniki morali pokazati vsaj kanček pripravljenosti na razgovore in to v najkrajšem času.

RIM / NAPETOST V STRANKI KOMUNISTIČNE PRENOVE

Trinajst poslancev obsoja sen. Cossutto

Predsednik SKP jih je bil obtožil pretesnega sodelovanja z D'Alemo in z DSL

RIM - V stranki komunistične prenove se zaostruje ton notranje dialektike. Potem ko je strankina jamstvena komisja za šest mesecev suspendirala senatorja Umberta Carpija, ker je proti navodilom strankinega vodstva podprl vlado Lamberta Dinija, se dviga temperatuira tudi v odnosu med predsednikom Armandom Cossutto in nekaterimi parlamentarci, ki ne gledajo tako kot strankino vodstvo na odnos z ostalimi strankami levice in z vlado.

Cossutta je v intervjuju za milanski Corriere della Sera med drugim izjavil, da »si je tajnik Demokratične stranke levice Massimo D'Alema dovolil vzpostaviti politične in celo organizacijske odnose z nekaterimi parlamentarci SKP, čeprav zavrača vsakršen odnos s komunistično stranko, kateri ne priznava enakega dostojanstva«. Po Cossuttovi oceni je v zameno za sodelovanjem D'Alema tem poslancem zagotovil zopetno izvolitev. V bistvu, trdi predsednik SKP, je tajnik DSL ravnal z nekaterimi parlamentarci SKP podobno kot Silvio Berlusconi s parlamentarci, ki so zapustili Severno ligo.

Predsednik SKP sicer ne govori o komplotu in tudi vsakemu priznava pravico do oporečništva, vendar dodaja, da nihče ne sme pozabiti na temeljne dolžnosti strankinega člana.

Te Cossuttove izjave so izzvale ostro repliko 13 poslancev. Giuliano Boffardi, Rita Commisso, bivši tajnik Sergio Garavini, Francesco Calvanese, Roberto Sciacca, Giuseppe Scotto di Luzio, Martino Dorigo, Valter Bielli, Nichi Vendola, Gianfranco Nappi, Adriano Vignali, Angelo Altea in Giuseppe Giulietti so obsodili Cossuttove izjave kot »nesprejemljive, ker so med drugim žaljive za dostojanstvo parlamentarcev«. »Mislili smo, da na pragu tretjega tisočletja ni več čas, da bi politično nesoglasje takoj označili kot "prodajanje nasprotniku", da bi osamili "okužene" in preprečili na ta način vsakršno razpravo,« so poudarili poslanci v skupni izjavi.

Po njihovem mnenju je treba sedaj »razpravljati svobodno in brez nevarnosti izobčenja o perspektivi SKP in njeni vlogi v obdobju, ki se zdi bistvenega pomena za vso levico, za demokracijo in za delavski razred«.

Začetek Festivala italijanske popevke v Sanremu v znamenju tradicije

SANREMO - Petinštirideseti festival italijanske popevke se je včeraj zvečer začel v znamenju tradicije, saj je Pippo Baudo, ki ga vodi, najprej predstavil sodelavki Anno Falchi in Claudio Koll, ki bosta z njim delili trud predstavljanja popevkarskih zvezdnikov in zvezdnic. Kot nasprotje tradicionalnemu Baudovemu uvodu pa je že prva nastopajoča, prekršila festivalski bonton. Loredana Bertè ni začela s popevko, ampak s pozivom, naj vodstvo Raia ne ukine oddaj Blob in Fuori orario, ki s svojo izzivalno vsebino tako motita sedanji upravni svet.

To je bil edini nekoliko nekonvencionalni trenutek včerajšnjega prvega festivalskega večera. Vse ostalo je potekalo po že ustaljenem scenariju: od nastopanja zvezdnikov do fansev, ki so čakali pred vhodi na nastopajoče in ovirali promet, vse je bilo tako kot se za festival popevke spodobi.

Nekoliko nejevolje in polemike pa je festival povzročil med parlamentarci. Zlasti levico je razdvojil zborček poslancev, ki naj bi v petek nastopili v pofestivalskem času v dobrodelne namene. Progresist Luigi Manconi je dejal, da se bo raje umaknil v »indijanski rezervat«, medtem ko je bolj sproščeni neapeljski poslanec Alfonso Pecoraro Scanio (Zeleni) skupno s predstavnikom SKP Pietrom Giurickovichem branil nastop, ker »pomoč zapuščeni otrokom ni domena levice ali desnice, nastop, da bi jim pomagali, pa odraz človeške solidarnosti«.

Na telefoto Ap Pippo Baudo z Anno Falchi in Claudio Koll med uvodnim večerom festivala

ATENTAT NA SODNIKA FALCONEJA

Proces o pokolu pri Capaciju

CALTANISSETTA - Pred tukajšnjim porotnim sodiščem se je včeraj začela sodna obravnava proti domnevnim mafijcem, ki so po mnenju javnega tožilca izvedli atentat pri kraju Capaci v bližini Palerma. V pokolu so izgubili življenje sodnik Giovanni Falcone, njegova žena Frančesca Morvillo in trije policisti iz sodnikovega osebne straže.

Na zatožni klopi je kar 41 obtožencev, med katerimi tudi vodja mafijske tolpe »Cosa nostra« Salvatore Riina, ki je bil navzoč na včerajšnjem odprtju procesa. Proces se bo sedaj nadaljeval 19.aprila. Družine Falcone, Morvillo in ubitih policistov so se že prijavile kot civilne stranke, kar so včeraj uradno naredili tudi predsedstvo vlade, ministrstvi za notranje zadeve in za pravosodje, ANAS, Dežela Sicilija, občini Palermo in Capaci ter palermska pokrajinska uprava.

Na sliki (telefoto AP) **strogo zastražena sodna dvorana v Caltanissetti.**

ITALIJA / VLADA PRIPRAVLJA DODATNI GOSPODARSKI MANEVER

Povišanje davka IVA in podražitev bencina

RIM - Italijanska vlada bo v tem tednu dokončno izoblikovala gospodarski manever, s katerim bo skušala nekoliko uravnovesiti državno bilanco in s tem zajeziti tudi nezadržno padanje vrednosti lire na denarnem trgu. Manever po obsegu najbrž ne bo presegel 20 tisoč milijard lir in je samo prvi obliž, medtem ko bo jeseni verjetno potreben radikalnejši manever.

Finančni ministri so se včeraj zvečer po srečanju s predstavniki družbenih in gospodarskih organizacij spet sestali, da bi tehnično izoblikovali ukrepe, s katerim namerava vlada prihraniti od pet do šest tisoč milijard lir s klestenjem izdatkov ter si zagotoviti okoli 14 tisoč milijard lir novih prihodkov. Nekateri ukrepi so že znani, o nekaterih drugih - kot je na primer možnost obdavčitve odpravnin - pa ministri še razmišljajo. Nejasnost je precejšnja, najbrž pa je to bolj posledica dejstva, da predstavniki organizacij, ki jim je vlada orisala manever, vlečejo vodo na svoj mlin in poudarjajo tiste ukrepe, ki so jim najbolj všeč, obsojajo pa tiste, ki bi njihovo članstvo največ prizadeli. K zmedi so prispevali tudi nekateri ministri s svojimi dvoumnimi izjavami. Minister za delo Tiziano Treu je na primer napovedal, da bo vlada pripravila do konca tega tedna ves manever in ni izključil možnosti 1-odstotne obremenitve odpravnin, medtem ko je

Premier Lamberto Dini s predsednikom Confindustrie Luigijem Abetejem (foto AP)

na primer finančni minister Augusto Fantazzi ta prijem izključil.

Fantozzi, ki je včeraj orisal stanje italijanskega finančnega sistema pristojni senatni komisiji, je bil med ministri še najbolj zgovoren. Fantozzi je začel s trditvijo, da bo vlada upoštevala vse pripombe predstavnikov sindikalnih in podjetniških organizacij. Dejal je, da vlada pod Dinijevim vodstvom prečesuje vse postavke državnega proračuna, da bi oklestila izdatke, kjer je mogoče. Največ naj bi prihranili v izdatkih za storitve.

Manever bo razdeljen na tri dele. Najbolj nujne ukrepe bo vlada sprejela z odlokom, ki začne veljati takoj. Strukturne ukrepe, ki zahtevajo bolj poglobljeno analizo, bodo vključili v zakonski predlog, sledil pa bo še tretji predlog, ki naj bi poenostavil in racionaliziral celotni italijanski sistem.

Fantozzi je povedal, da bo davek na dodatno vrednost IVA prilagojen. V glavnem bodo za odstotek ali dva dvignili vmesni davčni pas (od 9% na 11% in od 12% na 13%), nespremenjen naj bi bil pas proizvodov z najvišjo obremenitvijo, medtem ko naj bi se na primer nekoliko znižal davek na meso. Minister Fantozzi je govoril o tako zasnovani prilagoditvi, ki naj ne bi prispevala k višanju inflacijske stopnje. Napovedal je tudi višjo obremenitev vseh naftnih derivatov (za 100 lir naj bi se podražil bencin, za 25 do 30 lir plinsko olje), vendar z mehanizmom, ki naj bi obremenil bolj onesnažujoče derivate. »Manever bo uravnovešen in pravičen, seveda v mejah, ki nam jih dopušča trg,« je zagotovil novinarjem Fantozzi in dodal, da bo vlada »pazila, da bi inflacija ne poskočila«.

K tem ukrepom naj bi po novicah iz drugih virov vlada dodala še omejitev davčnih olajšav za podjetja, na novo naj bi izrisala krivuljo davka za pravne in fizične osebe, ki bi obremenil dohodke na 30 milijonov, spremenil naj bi predpise o spajanju družb in omejil olajšave za podjetja, ki izkazujejo večletni pasiv, dvignili pa naj bi tudi skrbstvene prispevke neodvisnih delavcev. Sindikati so zaskrbjeni zaradi privitja davčnega vijaka. Predstavnik CISL Raffaele Morese je dejal, da so nekateri ukrepi »neustrezni«, drugi pa naj bi upoštevali pripombe sindikata. Predstavnik zveze industrijcev Luigi Abete pa je dejal, da je v imenu svoje organizacije predlagal korenito pokojninsko reformo, ker bo »Italija tako spet pridobila zaupanje mednarodnih in domačih investitorjev«. Confindustria pa odločno nasprotuje dodatni obremenitvi odpravnin, ker bi se spremenila »v pravi davek na zaposlitev«.

Ljudska stranka je s svojim gospodarskim izvedencem Carlom Secchijem ocenila, da se zdi na prvi pogled manever uravnovešen, predvsem pa da gre za »grenko vendar nujno zdravilo«. Proti ukrepom svojega nekdanjega zakladnega ministra pa je začel ostro ofenzivo bivši premier Silvio Berlusconi, po katerem »ni dopustno, da bi z rafalom dodatnih davkov in ukrepov, ki spodbujajo inflacijo, obremenili sloje, ki nosijo največje breme gospodarskega zagona«. Berlusconi je dejal, da je »gospodarska kriza predvsem posledica prekucije, s katero je bila zrušena moja vlada«. S tem je skušal dokazati, da bi lahko samo nove volitve temelj za pravičen gospodarski manever, ki bi temeljil »predvsem na klestenju izdatkov v okviru široko zasnovanega projekta gospodarske politike«. Pozabil pa je, da je svoj finančni zakon zasnoval prav na teh ukrepih in povzročil v državni bilanci vrzeli, ki sedaj silijo novega premiera Dinija k dodatnemu manevru.

POLEMIKE VSE OSTREJŠE

Ljudska stranka: razkola ne bo, stališča pa so nezdružljiva

RIM - Ali grozi Ljudski stranki razkol? Njeni vidni predstavniki sicer zagotavljajo, da beseda razkol »ne spada v strankin besednjak«, toda stališča tajnika Rocca Buttiglioneja in levega krila stranke so si tako narazen, da res ni videti, kako bo mogoče obnoviti tako razrahljano notranjo enotnost. In dejstvo, da so bili zagovorniki Prodijeve kandidature znotraj stranke klicani pred strankino razsodišče prav gotovo ne prispeva k pomiritvi duhov.

Buttiglione je vsekakor včeraj »potipal«, kaj meni periferija. V nekem rimskem hotelu se je sestal s krajevnimi upravitelji in deželnimi tajniki stranke in jim razložil svojo linijo: treba je zgraditi veliko sredinsko koalicijo, šele nato se bo postavilo vprašanje sodelovanja s Finijevim Nacionalnim zavezništvom, ki pa vsekakor predstavlja demokratično desnico.

Svojih sogovornikov pa ni posebno prepričal. Vsi sicer soglašajo o nujnosti velike sredinske sile in pri tem ne ugovarjajo dejstvu, da v to sredino spada tudi Berlusconijeva Forza Italia, drugo vprašanje pa je zavezništvo z NZ, ki na periferiji ne kaže posebno demokratičnega obličja.

Ce bi se povezali s Finijem, bi nas skoraj vsi naši volilci zapustili, je včeraj zagotovil Guido Bodrato, ki je prevzel funkcijo »tehnično-političnega koordinatorja« notranje opozicije. Bodrato je zavezništvo z desnico označil kot »zgodovinsko napako« in istočasno potrdil podporo kandidaturi bivšega predsednika Irija Romana Prodija na čelu levosredinske koalicije. Zavezništvo z NZ pa bi po mnenju bivšega notranjega ministra Nicole Mancina pomenila očitno kršitev sklepov strankinega kongresa in poznejšega vsedržavnega sveta. Bivši podpredsednik Višjega sodnega sveta Giovanni Galloni pa je včeraj polemično sporočil, da je tudi formalno pristopil h komitejem, ki podpirajo Prodijevo kandidaturo. To je storil, je pojasnil, tudi iz protesta, ker so bili nekateri voditelji levega krila prijavljeni strankinemu razsodišču. »Ko razprava znotraj stranke konča pred razsodiščem,« je z njim soglašal Mancino, »je to huda kršitev pravice vsakogar, da izraža svoje mnenje.«

Predsednik razsodišča LS Gaetano Vairo je sicer hitel pojasnjevat, da je prijava predstavnikov strankinega levega krila razsodišču nekaj povsem normalnega in da nima nobene politične valence, vendar njegove izjave niso bile posebno prepričljive, če je moral sam Buttiglione pojasniti, da se vsekakor ne strinja s prijavo, (»To je neljuba zadeva,« je dejal), ampak da je razsodišče povsem avtonomno.

Maria bo kmalu postala Mario

RIM - Prestopili so prag šestdesetih let, a so kljub temu sklenili, da bodo v jeseni življenja spremenili spol. V rimski bolnici San Camillo, ki se ukvarja s tovrstnimi operacijami, so trije šestdesetletniki zaprosili za spremembo spola. Gre za dve ženski in moškega, katerih imena niso znana. Ve se le, da bo ena od žensk operirana v marcu in se bo iz Marie postala Mario.

Primarij oddelka za plastično kirurgijo Aldo Felici je povedal, da v Rimu čaka na operacijo za spremembo spola okoli 50 pacientov. Večina je stara od 20 do 30 let, nekaj pa je tudi štirideset in petdesetletnikov.

O šestdesetletnici, ki bo v kratkem postala Mario, je zdravnik dejal, da gre za žensko, ki že dolgo let živi kot moški, saj naj bi za marsikaterega znanca že »Mario«. Ženska, ki je doma v okolici Rima, ima trgovino z igračami in živi skupaj z žensko.

Kirurg je povedal, da bodo ženski s tkivom roke »zgradili« moško spolovilo. »Ne čudi me, da se za take operacije in spremembo spola odločajo tudi priletni ljudje,« je dejal Felici, saj gre po njegovem mnenju za odločitev, ki dozori počasi in je odraz želje, da bi prilagodili telo psihološkemu počutju.

Za spremembo spola je v Italiji najprej potrebna sodnikova razsodba, nato pa dveletno pripravljanje v bolnici s hormonsko in psihološko terapijo. Pacienti so v glavnem ljudje, ki imajo težave z identiteto ali pa probleme s hermafroditizmom.

CATANIA / USPEH PREISKOVALCEV

V zaporu človek, ki je pral umazani denar mafijcev

Aretirani Giovanni Canizzo

CATANIA - Človek z veliko domišljijo in zelo dober poznavalec bančnega in finančnega sektorja. Tako je general finančnih stražnikov Mario Ianelli predstavil Giovannija Canizza, ki ga obtožujejo, da je v imenu mafijskih tolp pral umazani denar. Preiskovalci sumijo, da je Canizzo (seveda nezakonito) recikliral približno tisoč šesto milijard lir, ki jih je mafija »zaslužila« z nezakonitimi oziroma s kriminalnimi posli na Siciliji in v tujini.

Canizzo je bil do aretacije, skupno z ženo, formalno lastnik neke manjše parfumerije, njegov sin Franz pa je predsednik Združenja mladih podjetnikov iz Catanie. Sodniki, ki so ga aretirali, so prepričani, da je Canizzo delal ne samo za krajevno mafijo, ampak tudi za mednarodne organizacije in tolpe razpečevalcev mamil ter morda tudi celo za nekatere politike, ki so bili vpleteni v razne podkupinske afere. Gotovo je tudi, da je artirani aktivno sodeloval z znano mafijsko tolpo Nitta Santapaole.

Finančni stražniki so Canizza aretirali z odločilno pomočjo nekaterih mafijskih skesancev.

RIM / ZNANI SODNIK NA NOVEM DELOVNEM MESTU

Di Pietro v poslanski zbornici

Časnikarjem je dejal, da se ne namerava politično udejstvovati

RIM - »Ne bom vstopil v politiko. Sem človek institucij in se ne nameravam udeležiti nobene volilne tekme.« Tako je povedal časnikarjem znameniti sodnik Antonio Di Pietro **(na sliki AP)**, ko se je včeraj prvič pojavil na svojem novem delovnem mestu v poslanski zbornici, kjer bo deloval kot izvedenec za parlamentaro komisijo, ki preiskuje pokole.

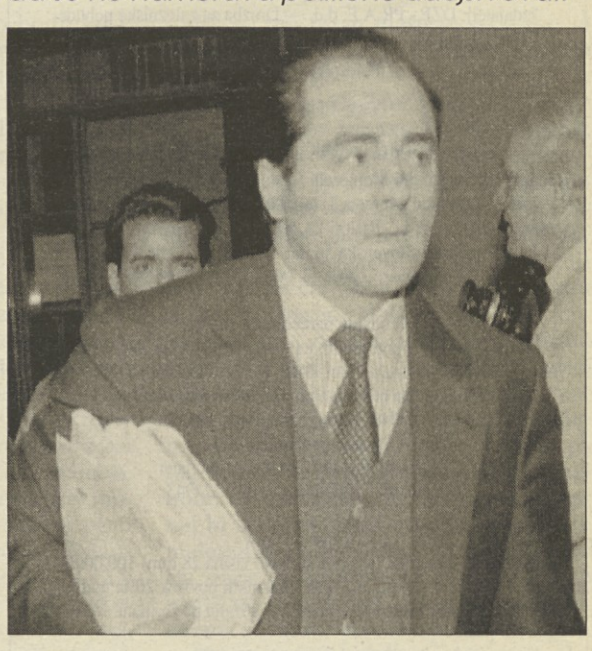

Di Pietro se je pojavil v poslanski zbornici kot strela z jasnega. Nihče ga ni pričakoval, kljub temu pa se je takoj zbrala okoli njega gruča parlamentarcev, časnikarjev in drugih radovednežev, tako da je imelo njegovo številno spremstvo kar precej dela. Nekoliko zagonetna pa sta bila obiska, ki ju je Di Pietro opravil. Najprej je obiskal je predsednico poslanske zbornice Irene Pivetti. Po vsej verjetnosti je šlo za navaden predstavitveni obisk. Veliko manj razumljivo pa je, da je Di Pietro obiskal tudi predsednika poslanske komisije za zunanje zadeve Mirka Tremaglio, ki je, kot znano, predstavnik postfašističnega Nacionalnega zavezništva. Di Pietro tega dogodka ni pojasnil, Tremaglia pa je dejal, da je šlo za »osebno zadevo«, in med drugim pristavil, da znameniti sodnik ne bo nikoli Prodijev minister, ker prav gotovo ne pripada progresističnim krogom.

KRIZA / ZASKRBLJENOST DELAVCEV ŠKEDENJSKEGA OBRATA

Kdo tako zavlačuje prodajo železarne?

V ponedeljek, 27. t.m., srečanje pri ministru Clòju

Zakaj je prišlo do novega zastoja pri reševanju krize škedenjske železarne? To je vprašanje, ki si ga danes v Trstu marsikdo zastavlja, v prvi vrsti neposredno prizadeti delavci. Žal pa pravih odgovorov ni, tako da že marsikdo sumi, da pravzaprav nekdo zavestno zavira reševanje škedenjskega obrata.

Dejstva so namreč dokaj preprosta in zgovorna. Država oziroma družba IRI že dalj časa pravi, da želi škedenjsko železarno prodati. In dejansko sta se pojavila dva kupca, in sicer najprej - še lani poleti - skupina Bolmat, nato pa znani podjetnik iz Brescie Luigi Lucchini. Oba sta medtem predstavila svoji ponudbi, pa tudi industrijski načrt za razvoj škedenjskega obrata. Zadeva se v resnici že dolgo vleče in zdaj gre za to, da se tranzakcija zaključi.

Pri tem pa nastajajo novi in novi problemi, kakor da bi jih nekdo umetno postavljal. Minister za industrijo Alberto Clò bi moral določiti postopek, po katerem naj bi prodajo zaključili. Stvar je sorazmerno preprosta, toda minister je dal za to izvesti dodatno ekspertizo. V teoriji bi lahko razpisali dražbo, bolj naravno pa bi bilo, da bi stvar opravili prek zasebnih pogajanj, tudi zato, ker sta se obe dražbi, ki sta bili razpisani konec lanskega poletja, klavrno iznesli. A to bodo zdaj študirali »izvedenci«. Čas pa medtem neusmiljeno teče naprej, škedenjski obrat stoji, nihče pa ne more zagotoviti, da bosta Bolmat in Lucchini v nedogled ohranila svoji ponudbi. Ni čudno, da ob tem marsikdo izgublja potrpljenje.

Vse to je prišlo do izraza na skupščini, na kateri so se predvčerajšnjim zbrali delavci škedenjske železarne. Udeleženci so zahtevali, naj se zadeva čim prej razčisti, sicer pa so napovedali, da se bodo pojavili z novimi protestnimi akcijami. To stališče je včeraj podrobneje razvil aktiv kovinarskih sindikatov CGIL, CISL in UIL. Potrdil je zahtevo, naj minister za industrijo Clò cim prej sprejme vse zainteresirane strani, okvirno pa je tudi določil, kako naj bi izvedli nekatere protestne akcije.

»Od ministra želimo najprej doseči, da določi točen rok, v katerem naj bo dodatna ekspertiza dokončana,« nam je povedal pokrajinski tajnik FIOM Bruno Galante. »Potem bi želeli od ministra tudi doseči zagotovilo, da po opravljeni ekspertizi ne bo dodatnih zavlačevanj,« je še pristavil. Na aktivu sindikatov so tudi sklenili, da bi v primeru, ko ne bi prišlo do srečanja na ministrstvu, priredili demonstracijo v Rimu, sicer pa bodo delavci manifestirali v Trstu na dan srečanja z ministrom, tako da bi podkrepili stališča svojih sindikalnih predstavnikov.

No, zadeva se je nekoliko razjasnila v popoldanskih urah, ko je deželni odbornik za industrijo Gianfranco Moretton objavil sporočilo, da bo srečanje z ministrom Albertom Clòjem v ponedeljek, 27. t. m., v Rimu. Poleg Morettona se ga bodo udeležili tržaški župan Riccardo Illy, trije komisarji škedenjske železarne Giampaolo De Ferra, Franco Asquini in Pino Fanciotti ter seveda predstavniki sindikatov.

Zanimivo je, da so sindikati za ponedeljek prvotno načrtovali tiskovno konferenco, na kateri bi pojasnili svoje poglede na celotno zgodbo. Očitno bodo srečanje s časnikarji prenesli na poznejši datum. Videli bomo, kakšne vesti bodo pinesli iz Rima. Spomnimo naj, da je trenutno 308 delavcev železarne v dopolnilni blagajni, drugih 300 je rotacijsko v dopolnilni blagajni, dejansko pa dela v tovarni kakih 170 ljudi, in sicer bolj zato, da ne bi obrata povsem zaprli, kot pa zaradi same proizvodnje. Če upoštevamo tudi inducirane dejavnosti, gre za usodo več kot tisoč delovnih mest.

Škedenjski obrat še vedno čaka ... (F. KROMA)

MANJŠINA / DNEVNIK TRIESTE OGGI

Oster napad na našo manjšino

Tržaška desnica in njeni slovenski pomagači

Indagati per abuso d'ufficio due membri della commissione regionale per i fondi alla minoranza

Scoppia lo scandalo sloveni

La bufera giudiziaria investe la società editrice del Primorski

DI GABRIELLA FORTUNA E FRANCESCA VIGORI

Esplode lo scandalo Safti, la Società finanziaria per i traffici internazionali. Il funzionario e nanziaria triestina) nella quale la Safti ha una partecipazione.

Kapic è Komel, inoltre, sono membri della Commissione regionale per la ripartizione dei fondi destinati alle associazioni

ci Mario Maver, programmista della Rai e responsabile dei circoli culturali cattolici, e Marija Ferletic, presidente dell'associazione "Consiglio dell'organizzazione slovena". La commissio-

A fianco, la sede del Primorski Dnevnik: Due soci della Safti, che possiede una partecipazione nella società editrice del quotidiano sloveno, sono indagati per abuso d'ufficio

distanze da tutto. Nei giorni scorsi un quotidiano locale aveva fatto anche il suo nome quale membro della Commissione. «Io nego», ha affermato. «Non ho mai fatto parte di commis-

»Slovenci tarča sodnikov.« »Izbruhnil je škandal Slovencev.« S tema dvema naslovoma je tržaški dnevnik Trieste Oggi ustvaril temo dneva. Osnoval jo je na vprašanju deželnih svetovalcev Nacionalnega zavezništva Dressija in Contenta, dostavljenemu očitno samo »prijateljskim« medijem. Uredništvo Primorskega dnevnika je ni prejelo, in smo zanjo naključno izvedeli od kolegov; prav tako je menda niso prijela nekatera druga uredništva. Pozanimali smo se na tiskovnem uradu deželnega sveta, vendar predsinočnjim vprašanja še niso prejeli. Vloženo je bilo menda tik pred zaprtjem uradov in v seznamu vprašanj deželnega sveta nosi včerajšnji datum. Vse je bilo torej pripravljeno za »scoop« italijanskega desničarskega dnevnika, ki je prejel besedilo vprašanja že v zgodnjih urah. Čemu tolikšna vnema, je postalo jasno že ob bežnem pogledu na naslovnico Trieste Oggi in na način objave: vprašanje je bilo alibi, ki je desničarskemu dnevniku omogočil objavo napadov na manjšino, ne da bi ga kdo lahko obtožil objave preiskovalnih tajnosti.

Taktika ni nobena novost, pa tudi politična usmeritev tega dnevnika, ki pogosto in rad objavlja prispevke ricmanjskega Borisa Gombača, je vsem znana. Znano je tudi prijateljstvo, ki veže eno izmed avtoric članka, Gabriello Fortuno, s tržaškim poslancem AN Robertom Menio. In končno so znani tudi nameni tega pisanja, saj sta jih Dressi in Contento jasno nakazala v zadnjem odstavku svojega pisanja z zahtevo po »preverjanju« prispevkov slovenskim kulturnim ustanovam. Preverjanje pa v italijanskem političnem besedišču pomeni dejansko »odvzem.« Očitno je torej, da gre za nov napad na prispevke za slovenske kulturne ustanove, na deželno zakonodajo in na deželno komisijo, ki izdaja mnenje. V tem napadu se je skrajna desnica nenavadno složno »ujela« s stališči Borisa Gombača, in ne samo z njegovimi. Ob tem seveda ni mogoče molčati; zato tej polemiki sledimo, in ji bomo še sledili, saj je namen tega koncentričnega napada dejansko uničenje kulturnih dejavnosti manjšine, in ne samo Primorskega dnevnika, kot se morda kdo tolaži in si ob tem celo mane roke.

Članek, ki ga objavlja Trieste Oggi, ne vsebuje prav ničesar, kar ne bi bilo - v mnogo stvarnejši obliki - napisano na Piccolu že pred desetimi dnevi. Novinarji tržaškega desničarska dnevnika so torej samo »pogreli« staro novico in jo po svoje prikrojili. Gre za informacijo o sodnih obvestilih Suadamu Kapiču in Igorju Komelu, ki sta »kriva«, da sta se pridružila povoljnemu mnenju drugih članov komisije, ko je šlo za prispevke Primorskemu dnevniku. O tem smo že pisali mi in o tem je že pisal Il Piccolo. Nič novega, torej, le napad zaradi napada samega, s cilji, ki jih vsi poznamo.

Stopnjujejo se torej »vojne napovedi« Primorskemu dnevniku in slovenskim kulturnim ustanovam sploh; vodijo jih dobro znani desničarski krogi, ki pa imajo tokrat neposredne in posredne pomočnike tudi v vrstah slovenske manjšine same. Zato smo dolžni o tem vprašanju pisati tako obsirno in tako podrobno. Brez dlak na jeziku, kajti prav je, da vsi naši bralci in vsi zamejski Slovenci razpolagajo z vsemi podatki, da sami ugotovijo, kdo ribari v kalnem.

Bojan Brezigar

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publiest
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povišek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Naročnina za Italijo 430.000 LIT
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska 75, Sežana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PRI CONFESERCENTI VZTRAJAJO

Onemogočiti trgovino na črno

Vsi prodajalci na črno pa le ne povzročajo enako velike škode

Tudi v našem mestu v zadnjem obdobju prihaja do raznih pobud, ki niso prav izraz naklonjenosti do ljudi, ki prihajajo iz držav nečlanic evropske zveze. Agenti finančne straže so uprizorili prave »fotografske akcije« in kontrole, kar je verjetno posledica protestov nekaterih trgovcev. Kot pri vseh zadevah, pa je tudi pri tej potrebno ločiti med tistimi, ki po ulicah prodajajo prave komplete oblačil in drugega blaga, in pa tistimi, ki z nekaj vžigalniki in podobnimi drobnarijami nikogar ne bodo spravili v stečaj.

Pred dnevi se je oglasila pokrajinska tajnica Confesercenti Ester Pacor, ki pravi, da je združenje vedno zahtevalo poseg oblasti proti vsakršni trgovini na črno. Natančno so tudi navedli kraje, kjer taka trgovina »cvete«. To so področja okrog pokrite tržnice, kjer poleg cvetja prodajajo povrtnino in »včasih celo meso« ter menjujejo denar, na Nabrežju, v Terezijanski četrti in na Trgu Libertà, kjer so parkirana dostavna vozila, s katerih raztovarjajo razno blago. Opaziti je tudi osebe temne polti, pravi še Pacorjeva, ki najprej padejo v oči prav zaradi barve kože. Tudi glede tega lahko pripomnimo, da vsega ne gre metati v isti koš. Menjava denarja in zalaganje tržišča na črno s tovornjaki je verjetno donosen posel in marsikatero menjalnico ali trgovca lahko res oškoduje, a koliko nese trgovina z nekaj šopki cvetja ali povrtnine zgovorno kažejo zgubani in izpiti obrazi ter zgarane roke ostarelih ženick, ki so bogve od kod iz Istre prinesle v Trst nekaj šopkov cvetja ali povrtnine.

Pri Confesercenti se opozarjajo, da bi nad temi osebami morali izvajati natančno kontrolo: morajo imeti dovoljenje za bivanje in ustrezno dovoljenje za prodajanje, čeprav drži, da jim zakon 112 z dne 28.3.91 omogoča, da »delajo«. V drugih evropskih deželah in drugje po Italiji so osebe, ki prihajajo iz držav izven EZ, prisotne na tedenskih sejmih in na posebnih mestih, ki jih občine dajejo na razpolago. Temu bi se morali prilagoditi tudi pri nas, pravijo pri Confesercenti, kar bi predstavljalo znak sožitja. S tem se strinjamo, vendar moramo znova poudariti, da gre ločiti med tistimi, ki se stalno ukvarjajo s prodajo raznih artiklov, in onimi, ki morebiti enkrat ali dvakrat na teden prinesejo nekaj povrtnine. Navsezadnje gre za ljudi, ki nadaljujejo dolgoletno tradicijo, ko so s Krasa ali iz Istre svoje pridelke nosili prodajat v Trst, kjer pa so tudi marsikaj kupili.

DEŽELA / V PRISTOJNI KOMISIJI

Deželna vlada predstavila stališča o naravnih parkih

Deželna odbornica za gozdove in parke Viviana Londero je včeraj v pristojni svetovalski komisiji deželnega sveta predstavila stališča deželnega odbora o zaščitnih območjih in naravnih parkih. Londerova je v bistvu predložila kar osemdeset popravkov na zakonski osnutek, ki ga je lani oblikovala deželna vlada predsednika Renza Travanuta.

Odbor si bo prizadeval za poenotenje vseh vprašanj v zvezi z ustanovitvijo parkov in torej za predložitev enotnega zakonskega osnutka. Iz zelo skopega poročila, ki so ga izdali po včerajšnji seji komisije, kaže, da hoče Dežela pri upravljanju parkov ovrednotiti vlogo občinskih uprav, a le preko ustanovitve posebnih upravnih »ad hoc« enot. Če je tako, pomeni, da se sedanja deželna vlada ne strinja s predlogom Travanutovega odbora, da bi bodoči Kraški park neposredno upravljala Kraška gorska skupnost.

Površina načrtovanih parkov in zaščitenih območij naj bi obsegala nekaj več kot 10 odstotkov celotne površine Furlanije-Julijske krajine, kar je več kot dvajset odstotkov manj od površine, ki jo je parkom namenjal urbanistični plan PUR iz leta 1978. Pristojna svetovalska komisija je vzela na znanje stališča in poglede deželnega odbora, tako da bo najbrž že prihodnji teden nadaljevala s svojim delom v smeri oblikovanja enotnega zakonskega predloga.

Sedanja deželna vlada je doslej zelo zmedeno obravnavala problematiko parkov, začenši z vprašanjem Kraškega parka, pri čemer se pozna, da je odbor pod močnim političnim vplivom desnice. To dokazuje tudi nasprotovanje, da bi Kraški park upravljala KGS.

DRAGINJA / V FEBRUARJU

Inflacija dviga glavo (+0,9%)

Najbolj so se podražili prevozi

Cene naraščajo tudi v Trstu. V februarju so poskočile povprečno za 0,9 odstotka v primerjavi z januarjem, v primerjavi z lanskim februarjem pa za 4,4 odstotka. Ti zaskrbljujoči podatki o rasti inflacije izhajajo iz mesečnega pregleda, ki ga je pripravila statistična služba pri Tržaški občini. Na podlagi teh podatkov spada Trst med najbolj draga mesta v Italiji, saj je februarja inflacija porasla pri nas bolj kot v številnih drugih italijanskih mestih, na primer bolj kot v Milanu, Turinu in Genovi; višjo inflacijsko rast so zabeležili le v Bologni.

Na zadnji mesečni porast inflacije je najbolj vplivala podražitev javnih prevozov (3,1 odstotek več kot januarja letos). Stroški za sanitarne službe so porasli za 1,9 odstotka, elektrika in goriva za cel odstotek, razne dobrine in službe za 0,9 odstotka, prehrana za 0,6 odstotka. Manjši porast so zabeležili na drugih potrošniških področjih. Tako so se na primer stroški za rekreacijske dejavnosti zvišali za 0,3 odstotka, stroški za uporabo raznih služb pa za 0,1 odstotka. Zanimivo je, da so ostali stroški za oblačila in stanovanje nespremenjeni.

V primerjavi z lanskim februarjem so pri občinski statistični službi izračunali sledeče. Povprečna letna inflacijska rast je znašala, kot rečeno, 4,4 odstotka. Najbolj so se podražili mestni prevozi (6,7 odstotka). Samo za spoznanje manjši je bil porast stroškov za stanovanje (6,5 odstotka). Hrana se je v enem letu podražila za 6,4 odstotke. Razne dobrine in službe so zabeležile 4,7 odstotni porast cen. Za štiri odstotke so se podražili elektrika in goriva.

Nižjo inflacijsko stopnjo so zabeležili pri stroških za uporabo raznih služb (2,7 odstotka), oblačila so se podražila za 2,5 odstotka, stroški za rekreacijske dejavnosti pa so poskočili za 2,1 odstotka. Najmanj so se podražile usluge sanitarnih služb, in sicer za 0,4 odstotka.

SVOJEVRSTEN PROTEST

Namestitve RAI: gladovna stavka zelene skupine

Pobuda v Trstu in v Rimu

Načrtovana namestitev nove, predvsem časnikarske delovne sile, na deželnem sedežu RAI je še predmet političnih polemik. Za svojevrstno protestno akcijo - gladovno stavko- sta se odločila predsednik vsedržavnega federalnega odbora Zelene liste, poslanec Franco Corleone ter deželni svetovalec te stranke Paolo Ghersina. Slednji ugotavlja, da so napovedane namestitve v nasprotju z nedavnim sklepom parlamentarne komisije za nadzorstvo nad RAI. Komisija (proti so glasovali edinole zastopniki Forza Italia in Nacionalnega zavezništva) je bila mnenja, da je treba novinarski kader zaposliti na osnovi javnih natečajev.

Ghersina ugotavlja, da so glede tega vprašanja v naši deželi v teku zakulisni manevri. Poslanca Zelene liste Corleone in Mauro Paissan bosta na današnji seji parlamentarne komisije za nadzor na RAI spet zahtevala strogo spoštovanje sprejetih sklepov, če se bo državna radiotelevizijska ustanova odločila za dobro znane lotizacijske postopke pa bodo zeleni, kot napoveduje Ghersina, zahtevali poseg predsednice poslanske zbornice Irene Pivetti.

Ghersina, ki je za danes sklical novinarsko konferenco o tem vprašanju, poziva vse politične stranke (od levice do desnice), naj nadzorujejo potek dogajanj, da bodo pri zaposlitvah novinarjev RAI prevladali res prozorni postopki.

NOVICE

Urednik satiričnega tednika Cuore jutri v Društveni gostilni na Kontovelu

Obiskovalcem »Srečanj z avtorjem«, ki jih v Društveni gostilni na Kontovelu prireja Študijsko-raziskovalni center N. Tommaseo se obeta jutri ob 19. uri še posebno zanimiv večer. V goste prihaja tokrat Claudio Sabelli Fioretti, odgovorni urednik znanega italijanskega satiričnega tednika »človeške upornosti« Cuore. Tema pogovora s tem znamenitim avtorjem bo »Satira in svoboda tiska«. Skratka gre za večer, ki ga ne kaže zamuditi.

Giulietto Chiesa o Čečeniji

V petek, 24. februarja bo v Trstu predaval dopisnik turinske Stampe v Moskvi Giulietto Chiesa. Tema njegovega predavanja bo »Čečenija, prvi znaki širjenja balkanizacije«. Srečanje z uglednim dopisnikom, ki bo ob 18.30 v dvorani Delavskih zadrug na Trgu Stare mitnice 13, prireja združenje Euroest Cultura.

WWF o delovanju za prihodnje leto

Tržaška sekcija WWF sporoča članom in nečlanom, da bo 27. t.m. priredila srečanje, na katerem bo govor o smernicah delovanja združenja za prihodnje leto. Srečanje bo v dvorani Baroncini v Ul. Trento 8 (v III. nadstropju).

Okrogla miza o pristopu Slovenije in Hrvaške EZ

Kulturno združenje Sandro Pertini - Il Progetto prireja danes okroglo mizo pod naslovom "Pristop Slovenije in Hrvaške Evropski zvezi - Kulturni, socialni, gospodarski in ambientalni razlogi". Okrogla miza bo v hotelu Excelsior, začela pa se bo ob 18. uri. Sodelovali bodo pisatelj Fulvio Tomizza, poslanec Dino Debeljuh, predsednik krožka Istria Marino Vocci, naravovarstvenik Livio Dorigo in komercialist Gianfranco Ciani.

Pustna prireditev in fotografije v krožku Assicurazioni Generali

V krožku zavarovalnice Assicurazioni Generali je bila sinoči konferenca-predstava o tradicionalnem tržaškem pustovanju. Nastopili so sopran Federica Guina, bas Paolo Albertelli, trobentač Gabriele Metelli, pianist Tullio Simonetti, večer pa sta vodila Claudio Grisancich in Liliana Ulessi.

V prostorih krožka je na ogled razstava fotografij Furia Casalija. Gre za zbirko nenavadno zgovornih in tehnično dovršenih fotografskih portretov, ki bodo na ogled še do petka od 10. do 19.30.

Praznik včlanjevanja SKP

Krožek Kras Stranke komunistične prenove vabi člane in simpatizerje naj se udeležijo praznika včlanjevanja, ki bo danes, 22. februarja v prostorih Prosvetnega doma na Opčinah. Praznik se bo pričel ob 20. uri. Prisoten bo tudi pokrajinski tajnik Jure Canciani.

KROŽEK MIANI / INFORMACIJA MED LOTIZACIJO IN MAMLJIVOSTJO

Lilli Gruber o poročanju televizije

Krožek Ercole Miani je sinoči odprl ciklus letošnjih srečanj z osebnostmi italijanskega javnega življenja in povabil voditeljico večernih dnevnikov 1. raieve mreže Lilli Gruber, ki je v polni dvorani hotela Excelsior govorila na temo: Informacija med lotizacijo in mamljivostjo.

Novinarka je predavanje začela s "težkimi" besedami: Rai ima najraje služabnike, ki se podredijo volji in želji direktorjev raznih mrež kot pa novinarje, ki z veliko profesionalnostjo spremljajo razne dogodke. Sicer pa je Gruberjeva že uvodoma poudarila, da smo že 15 let v informativnem sektorju priče veliki anomalnosti: eter je bil liberaliziran, kar pomeni, da bi morali prevladati demokracija in svoboda poročanja. Zgodilo pa se je, da je Berlusconi s svojimi mrežami ustvaril pravi televizijski monopol, ki zbira kar 93 odstotkov celotne reklame, na drugi pa Rai, ki se mora pač zadovoljiti le z drobtinicami. Tudi lotizacija je pri Rai vedno obstajala, v zadnjih letih pa se je še znatno poslabšala. Zaradi tega in še drugih problemov je delo novinarja zelo težavno. Vodstvo želi onesposobiti vse različnosti, glavni problem pa je po njenih besedah v upravnem svetu ustanove, ki ga je treba odstraniti in na osnovi novih pravil imenovati novega.

ŠTIVAN / MORETTON NA OBISKU

Premični železniški most čez Lokavec za papirnico

Deželni odbornik za industrijo Gianfranco Moretton je včeraj obiskal štivansko papirnico. Sprejela sta ga direktor tovarne Luigi Cristiano in direktor proizvodnje Virginio Chierichetti.

Kot beremo v tiskovnem poročilu deželne uprave, je bil na srečanju govor o stanju in perspektivah štivanskega obrata, predvsem pa o premičnem železniškem mostu, ki naj bi ga zgradili čez Lokavec. To bi papirnici omogočilo, da bi se v večji meri poslževala železniškega prevoza, pa tudi da bi bila z železnico povezana s tržiškim pristaniščem. Seveda bi od tega imela največjo korist štivanska tovarna, a okoristilo bi se tudi širše okolje, saj bi železnica nadomestila kamione, ki zdaj hudo bremenijo promet po državni cesti št. 14, pa tudi onesnažujejo okolje. Poudariti moramo, da v papirnico prihajajo ogromne količine surovin (lesa, celuloze, kaolina), iz nje pa odvažajo prav tako ogromne količine končnih proizvodov, se pravi papirja.

Realizacija premičnega mosta je predvidena že od leta 1989, se pravi od trenutka, ko se je skupina Burgo odločila za razširitev štivanske papirnice z izgradnjo tako imenovane tretje proizvodne linije. Za most se je svoj čas obvezal konzorcij za tržiško industrijsko cono, toda zadeva je potem ostala na mrtvi točki. Glavni problem je bil finančno kritje. Uresničitev načrta bi namreč zahtevala okrog 5 milijard lir.

Deželni odbornik Moretton je izrazil zanimanje za načrt, ni se pa dokončno obvezal za morebitne deželne prispevke. Diplomatsko se je odrezal rekoč, naj štivanska papirnica skupno z devinsko-nabrežinsko in tržiško občino pripravi vso potrebno dokumentacijo in jo predloži deželni upravi.

NESREČA ANGLEŠKE PLESALKE

Vrata na vlaku naj bi sama odprla in padla na progo

Tudi včerajšnji dan ni prinesel bistvenih novosti in ni pojasnil, kaj se je dejansko pripetilo angleški plesalki Maxine Charlet Samuelsovi, ki so jo v soboto našli huje poškodovano, premočeno in podhlajeno ob železniški progi med Krminom in Koprivnim. Železniška policija iz Trsta, ki vodi preiskavo, jo je včeraj zjutraj obiskala v bolnišnici v Vidmu, kjer se zdravi na oddelku za intenzivno terapijo in skušala izvedeti, kaj se ji je pripetilo. Z gestami naj bi dala razumeti, da je sama odprla vrata železniškega vagona. Bila pa je še zmedena in preiskovalci ne dajejo odločilnega pomena taki vrsti pričevanja. Danes naj bi 33-letno Samuelsovo premestili v drug oddelek. Računajo, da si bo toliko opomogla, da bo jasno obrazložila svojo dogodivščino. Eno pa je že sedaj gotovo: ženska ni noseča, kot so nekateri trdili.

Zaenkrat torej lahko držijo vse domneve, od tiste, ki govori o nesreči (vrata je odprla po pomoti), do tiste o poskusu umora ali celo samomora. Samuelsova, ki je zaposlena v nočnem lokalu Onox v Osoppu, se je vračala domov v Trst, kjer prebiva v Ul. Molino a Vento. Svojega zaročenca je obvestila, da ne bo prišla z običajnim vlakom, temveč s tistim, ki pripotuje nekoliko kasneje. V vlaku je bila s prijateljico, rojakinjo Dorino Berette. Slednji je dejala, da gre v toaleto, vendar je ni bilo več nazaj. Prijateljica je kmalu izstopila in je ni več videla. Izvedenci pravijo, da bi sama zelo težko odprla težka vrata, in to celo proti vetru. Če pa bi ji že uspelo, bi le stežka padla tako daleč od proge. Torej naj bi jo kdo porinil. Dvomijo tudi, da si je poskusila vzeti življenje: zakaj bi s sabo zela prenosni telefon, a torbico pustila na sedežu (morebiti pa je komu telefonirala in se po tem pogovoru odločila za usodni korak).

SODIŠČE / VRSTA PODTAKNJENIH POŽAROV

Eden od obtožencev tudi streljal proti javnim poslopjem in uradom

Še pozno sinoči se je po hodniku v predzadnjem nadstropju tržaškega sodišča gnetlo prič, utrujeno so čakale, da pridejo na vrsto, saj so bile tam že od jutranjih ur. Sodniku Mariu Trampusu bi morale pojasniti, kaj jim je znanega glede dogodkov, do katerih je prihajalo v letih 1986 in 1987, zaradi katerih se je na zatožni klopi znašlo pet oseb, ki jih je bremenila kopica obtožb. Tedaj so tako imenovani »pot« podtikali požare, streljali proti javnim uradom in zasebnim stanovanjem. Se najdaljša je bila obtožnica za 38-letnega Gerarda Deganuttija, pobudnika skupine »Prima organizzazione Triestina«: ogenj naj bi bil podtaknil v stanovanju bivšega podpredsednika deželnega odbora Gianfranca Carboneja, na sedežu patronata ACLI in drugod, poleg tega naj bi bil s pištolo streljal proti sedežu deželnega sveta, patronatu INCA-CGIL v Ul. Apollinare, patronatu ACLI v Ul. sv. Frančiška, združenju istrskih skupnosti v Ul. delle Zudecche itd. (še prej, leta 1984, se je znašel v ospredju pozornosti zaradi demonstrativnega atentata proti tedanjemu zunanjemu ministru Andreottiju, ki je bil na obisku v Trstu, ter v zvezi s pištolama, ki so jih našli pred prefekturo ob obisku predsednika republike Cossige v Trstu). Obravnavo proti Deganuttijo so ločili od ostalih in tako je že včeraj izvedel, kaj ga čaka: prisodili so mu osem mesecev ječe, ker je »nosil« pištolo, glede požarov pa ga je rešila amnestija.

Ostali štirje, 51-letni Francesco Franzil (sin bivšega župana Maria Franzila), 53-letni Paolo Matteucci, 46-letni Granfranco Pumo in 48-letni Livio Suffi pa naj bi bili krivi za požar v uradih konzorcija »Gestione Servizi« v 1. nadstropju poslopja v Ul. Mazzini 21, ki ga je vodil prav Matteucci. Baje naj bi nameravali uničiti »nevarno« dokumentacijo. V obtožnici piše, da sta požar organizirala Franzil in Matteucci, ki pa sta to vselej odločno zanikala (Franzil je na primer včeraj povedal, da je bil tedaj po poslovnih opravkih v Južni Ameriki, požar pa naj bi nekdo dejansko zanetil z namenom, da zavre neki donosen posel, kar naj bi se zatem tudi zgodilo). Ogenj sta materialno podtaknila Suffi in Pumo, ki sta svoje dejanje priznala in jima bodo sodili po skrajšanem postopku, ostalima dvema pa sodijo po običajnem postopku.

Proces se bo nadaljeval 10. aprila, ko bodo zaslišali še dve priči in ko bodo tudi imeli na razpolago podatke o bančni inspekciji, katero je zahtevala Franzilova obramba, kot je sinoči povedal odv. Calligaris. Skoraj mesec dni prej, in sicer 9. marca, pa bosta na vrsti Suffi in Pumo, proti katerima se bodo poslužili skrajšanega postopka.

MESTNA ČISTOČA / OD 50 DO 150 TISOČ LIR KAZNI

Za onesnaževalce globe samo na papirju

Najavili in nikoli ustanovili službe »ekoloških čuvajev«

Sodeč po številu pasjih iztrebkov, ki »krasijo« tržaške ulice in predvsem pločnike, bi si lahko mislili, da je tržaška občina obogatela, od kar je lani uvedla globo 150 tisoč lir za lastnike psov, ki za seboj puščajo nesnago. Pa ni tako: glob v bistvu niso skoro nikoli naprtili onim, ki jim je omikan odnos do čistoče in torej do vseh someščanov deveta briga.

Tržaška občina je aprila lani pisemsko obvestila približno 8.000 lastnikov psov o globah, ki bodo stopile v veljavo z novim pravilnikom 1. junija: 50 tisoč lir globe, če pes ni privezan na vrvico, 50 tisoč, če med sprehodom po parkih in javnih vrtovih lastnik psa nima s seboj pripomočkov za pobiranje iztrebkov, 100 tisoč, če pes spusti svoj smrdljivi spominček pred vhodnimi vrati poslopij in trgovin, na prehodih za pešce in sploh na pločnikih, 150 tisoč če lastnik ne odstrani iztrebkov svojega psa.

Kdo ve, če je v bližini lastnik kodra, ki bo za njim počistil? (Foto KROMA/Ferrari)

Vnela se je živahna polemika. Ljubitelji psov so glasno reagirali: »Tudi naše živali imajo svoje pravice«, so trdili, in še »Mestne ulice so umazane zaradi smeti in druge nesnage, ne pa zaradi iztrebkov, ki jih odplakne prvi dež« in podobna, v glavnem iz trte izvita opravičila. Le ena trditev zagovornikov živali, pravzaprav njihovih iztrebkov pa res drži: občinski pravilnik ne ločuje med recimo tako trdimi in tekočimi iztrebki in, če bi se dobesedno držali pravilnika, bi morali lastniki posušiti mesto, kjer so psi opravili svojo »malo potrebo«, kar je seveda praktično nemogoče.

S palače na Trgu Unità pa je odbornik za kakovost občinskih storitev Sergio Grioni napovedal vojno proti onesnaževanju in najavil, da bo v kratkem občinska uprava ustanovila posebno skupino »ekoloških čuvajev«. Napovedal je, da jih bo 15, da bodo imeli razpoznavni znak na rokavu, da jih bodo izbrali med uslužbenci smetarske službe, prevsem pa, da bodo lahko kar na licu mesta kaznovali z globo vse one, ki onesnažujejo mestne ulice z različnimi odpadki, smetmi in živalskimi iztrebki. O »ekoloških čuvajih« je odbornik spet spregovoril še jeseni, potem je vsa zadeva utonila v pozabo.

Na globo so očitno pozabili vsi, menda tudi mestni redarji. Redarjev je premalo in se morajo ubadati z bolj nujnimi opravili, s prometnimi zastoji, z nepravilno parkiranimi vozili, pa tudi s številnimi birokratskimi opravki. Res nimajo časa in možnosti, da bi še lovili nekulturne lastnike psov. In teh ni malo, saj je po začetnem strahu in protestih na globo pozabila velika večina onih, ki peljejo svoje ljubljenčke na sprehod, ne da bi se preveč menili za smrdljive kupčke, ki ostanejo na pločniku kot nekakšna past za podplate mimoidočih pešcev.

Še posebno umazani so nekateri mestni predeli, kot so Sv. Jakob, Sv. Ivan, Akvedot in okrog stare bolnišnice, pa tudi Terezijanska četrt. Ravno v tej četrti je že dolgo let priletni gospod vsako jutro peljal na sprehod svojega psa po trgu pred cerkvijo sv. Antona novega in, še preden je stopila v veljavo občinska odredba o mestni čistoči, je z lopatico in polivinilasto vrečko redno odstranjeval iztrebke svojega prijatelja ovčarja. Pravtako priletni ženski s svojima psičkoma sta se mu posmehovali, češ da je ponižujoče pobirati pasje iztrebke. Že nekaj časa priletnega gospoda ni več na spregled: morda je prestar tudi za sprehod s psom, morda pa mu dostojanstvo ne dopušča več, da bi prenašal posmehovanje starih Tržačank, ki obožujejo svojega edinega prijatelja in sploh ne spoštujejo svojih someščanov.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV

Ko si se rešil le, če nisi mislil

Knjiga dr. Jezernika o Golem Otoku

V ponedeljek 20. t.m. je bil tradicionalni večer Društva slovenskih izobražencev, posvečen obravnavi enega izmed najmanj svetlih aspektov polpretekle zgodovine bivše Jugoslavije - Golemu Otoku. Predstavili so namreč knjigo "Non cogito, ergo sum" s podnaslovom "Arheologija neke šale", ki jo je napisal dr. Božidar Jezernik. Naslov knjige je avtor utemeljil z dejstvom, da v sistemu, kakršnega je predvideval Goli Otok, si se rešil le, če nisi mislil.

Na večeru DSI je dr. Jezernik govoril o vzrokih nastanka Golega Otoka, ki je bilo le eno izmed tolikih taborišč v Jugoslaviji v povojnih letih, o primerih posameznih zapornikov, o režimu, ki je tam vladal ter je primerjal Goli Otok s taborišči, ki so jih dali zgraditi drugi totalitarni režimi v Evropi.

Vsi totalitarni režimi, je dejal predavatelj, so prej ali slej ustanovili taborišča, ki so služila za obračun s politično opozicijo in za vzbujanje strahu. Goli otok je posledica nekega procesa, ki se je začel že med vojno in takoj po njej s fizično likvidacijo političnih nasprotnikov. Najprej se je obračunalo z nekomunistično opozicijo, nato je prišla na vrsto opozicija znotraj komunistične partije same v obdobju informbiroja in Titovega spora s Stalinom. Dr. Jezernik je še dejal, da so bila taborišča za takozvane "informbirojevce" (ta obtožba je bila marsikdaj le pretveza) po režimu najbolj podobna nacističnim koncentracijskim taboriščem iz prvih 30. let, saj so bila namenjena t.i. "prevzgoji". Gestapovski sistem pa je bil dopolnjen s tistim, kar so se ustanovitelji in upravitelji teh taborišč naučili na izobraževanju v Sovjetski zvezi, ter z balkansko, bolje rečeno turško kulturno tradicijo. Število človeških žrtev je bilo sorazmerno majhno, človeško dostojanstvo pa je bilo v teh taboriščih hudo prizadeto. Poleg tega so bili zaporniki, ko so bili izpuščeni, prisiljeni podpisati izjavo, da ne bodo o taborišču ničesar spregovorili in da bodo sodelovali z UDBO, takratno jugoslovansko politično policijo, ki je zahtevala tudi ovadbo družinskih članov. T.i. "informbirojevce" so potem policijsko nadzorovali še četrt stoletja potem, ko so bili izpuščeni iz taborišča, katerega najhujše obdobje je potekalo od leta 1949 do leta 1953, ko je umrl Stalin. Strah, ki ga je Goli Otok vzbujal, je bil tako močan, da si celo na koncu 80. let ljudje niso upali po telefonu govoriti o političnih stvareh, nekateri pa si še danes tega ne upajo delati.

Knjiga, je dejal dr. Jezernik, želi biti prispevek k temu, da bo možnosti, da se kaj takega ponovi, čim manj. Po predavanju se je odvijala zanimiva razprava, med katero je bilo slišati tudi pričevanje dr. Bogdana Berdona, ki je bil sam interniran na Golem otoku.

Ivan Žerjal

Festival amaterskih dramskih skupin

Slovensko kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje namerava prirediti festival slovenskih zamejskih dramskih amaterskih skupin, ki naj bi potekal v Mavhinjah od 30. junija do 9. julija t.l. Vabljene so vse slovenske amaterske dramske skupine, ki se lahko predstavijo s katerokoli igro z neomejenim številom igralcev. Prijavo je treba poslati najkasneje do 16. marca, za informacije lahko telefonirate na tel. št. 299798 (Antonič Katja) ali na tel. št. 299985 (Antonič Paolo) v večernih urah.

Še o koncertu Adria kvinteta

V včerajšnjem članku o koncertu Adria kvinteta je zaradi tehnične napake izostal zadnji odstavek, ki se glasi: V imenu repentabrskega kulturnega društva Kraški dom, ki je priredilo ta večer, je predsednica Vesna Guštin poklonila članom ansambla Adria knvintet (v Repnu ima svoj »domicil« v Bubničevem domu in domačini so jih dejansko posvojili) majolko, s katero so nazdravili v podkrepitev prijateljstva in bodočega sodelovanja.

PROSLAVA NA LICEJU

V duhu obnovitve slovenskih šol

Prof. Pavle Merkù gost prireditve

V soboto, 18. februarja, je bilo na liceju Prešeren v Trstu vsakoletno praznično srečanje ob Prešernovem dnevu. Tokrat so dijaki in profesorji povabili v svojo sredo prof. Pavleta Merkùja, vsebino proslave pa oblikovali v duhu obnovitve slovenskih šol pred petdesetimi leti. Prav na spomine iz tega obdobja, ki jih je doživljal kot dijak in kasneje kot profesor, se je navezal prof. Merkù, in podal nekaj utrinkov iz naše skupne preteklosti. Srečanju so prisostvovali tudi dijaki gimnazije iz Velikovca, ki so nastopili s petjem in recitacijo, ter razred dijakov tržaškega zavoda Volta.

Program je bil zastavljen že povsem tradicionalno: prizoru iz šolskega življenja, ki ga je dijakom pomagala oblikovati prof. Matejka Maver po tekstih Irene Žerjal in Alojza Rebule, je sledilo branje dijaških sestavkov na tematiko. Osrednje doživetje pa sta tudi tokrat, kot se dogaja že nekaj let, pomenila nastopa dveh zborov, dijaškega, ki ga je s presenetljivo muzikalnostjo in sproščenostjo vodil dijak Martin Vremec, in profesorskega pod vodstvom ravnatelja, prof. Tomaža Simčiča.

Nekaj individualnih pevskih nastopov je prišlo na vrsto še pred Prešernovo Zdravljico, ki so jo zapeli vsi skupaj. Z njo se je zaključilo letošnje srečanje, opozorilo na raznolike sposobnosti in zanimanja dijakov ter dalo priložnost tudi bivšim dijakom in profesorjem, da so obnovili spomin na proslave izza prejšnjih let.

MEDNARODNO ZASEDANJE / O SOŽITJU NA BALKANU

Etruščansko okolje je »pomirilo« Slovence, Hrvate, Bosance in Srbe

V Cerveteriju, stari prestolnici Etruščanov, se je pretekli teden zgodil čudež. Na mednarodnem zasedanju so za isto mizo sedli predstavniki iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Črne gore in Makedonije in niso se ne stepli, ne prerekli in niti žalili. Vsak je zelo kulturno povedal svoje, mnenja so si bila v mnogočem različna, a strpnost, ki so jo pokazali drug do drugega, odpira - kljub temačnim izgledom na vojaškem polju - žarek upanja za lepšo bodočnost na Balkanskem polotoku. Na zasedanju je bil poudarjen tudi velik pomen manjšin kot povezovalnega člena med narodi, kar je prišlo do izraza predvsem v posegih predstavnikov italijanske manjšine v Sloveniji in Hrvaški ter slovenske v Italiji, podobno pa so se izrekli tudi predstavniki nekaterih obmejnih narodnostno mešanih občin v Italiji in v državah nekdanje Jugoslavije.

Na zasedanju je bil govor predvsem o vlogi Evropske skupnosti in krajevnih uprav pri reševanju medetničnih konfliktov, da bi na narodnostno mešanih območjih zagotovili mir in sožitje ter spoštovanje manjšinskih pravic.

Bivši bosanski minister za kulturo Rade Petrović, profesor zgodovine na sarajevski univerzi, je poudaril med drugim, da je mogoče izpeljati ločitve na različne načine. Namesto sedanje, krvave, je predlagal drugačno: vsakdo naj prizna svoje napake iz preteklosti, šele tako bo mogoče prihodnost jasnejša.

Dario Pertot

Predstavnik kulturnega krožka Istria Marino Vocci je opozoril na italijansko-slovenki in italijansko-hrvaški spor. Nacionalistična zoprstavljanja je treba preseči ter stopiti na pot dialoga, pri čemer pa je treba upoštevati enako dostojanstvo vseh, velikih in malih, je poudaril Vocci. Italijanski poslanec v slovenskem parlamentu Roberto Battelli je podčrtal vlogo manjšinskih skupnosti v novih državah. Dejal je, da je odnos države do njih pravcati »barometer demokracije«. Na to temo so na zasedanju spregovorili tudi predstavniki obmejnih krajevnih uprav, med katerimi sta bila tudi devinsko-nabrežinsko občinski odbornik Dario Pertot in predstavnik hrvaške istrske občine Brtonigla Drago Kraljević. Poleg njih so se k mikrofonu priglasili tudi predstavniki slovenske in hrvaške ambasade ter ambasade ZR Jugoslavije v Rimu in rimski občinski odbornik Giancarlo D'Alessandro, ki je udeležencem prinesel pozdrav rimskega župana Rutellija.

28. KRAŠKI PUST

Vneto se pripravljajo na pustni sprevod

Letos bo sodelovalo osem alegoričnih vozov

Vse, ali skoraj vse je že nared za letošnji 28. Kraški pust, ki bo v soboto z začetkom ob 14. uri na Opčinah. Organizatorji upajo, da jim bo vreme naklonjeno in da se bo pustne prireditve udeležilo čim več ljudi, ki naj bi se zabavali ob gledanju pustnega sprevoda, v katerem bo sodelovalo 8 vozov in štiri pustne skupine; prav gotovo pa bodo v sporedu sodelovale tudi številne pustne maske, ki si želijo samo zabave in razvedrila.

V vaseh, kjer delajo vozove, potekajo še zadnje priprave. Vsi so prepričani, da so napravili najlepše, najbolj duhovite, najbolj izvirne vozove. Svoje navdušenje ter ideje in misli ob pripravljanju vozov bi udeleženci sprevoda radi posredovali občinstvu in tako prispevali, da bi bil tudi letošnji Kraški pust enkratna pustna prireditev, ki je postala že nepogrešljiv del naše stvarnosti.

Danes ob 17.30 bo v Prosvetnem domu na Opčinah tiskovna konferenca, na kateri bodo člani pustnega odbora seznanili javnost z vsebino letošnjega pusta. Med ljudmi pa že krožijo vabila za sobotno prireditev, v katerih je tudi članek z naslovom »Živio pust«. Naj citiramo krajši odlomek:

»Predragi in preljubi pustni državljani, Kraševci in Tržačani, udarniki in plačani, zdravi in bolani, svobodni in tlačani, trezni in pijani, podložniki in podložnice, prileżniki in prileżnice, zacoprani od Berluskajzerjevega svobodnega poola televizije, priskledniki tangentopolskega duceja Bettina iz Hammameta, naprednjaki in nazadnjaki, lotizirani pristaši prve republike, ki se odlično znajdejo na vrhovih druge republike, privrženci prejšnjega tržaškega župana, ali simpatizerji zdajšnjega uspešnega razpečevalca kave, narodnjaki, korenjaki, dvolični volkodlaki, iskreni pustni veseljaki..... želimo si, da bi v teh pustnih dneh zavladalo veselje, da bi se izpolnile vse dobronamerne želje, da bi v svetu in na Balkanu nehalo bratomorno klanje, da bi s Pustom zavladala povsod mir in blagostanje.«

Neva Lukeš

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 22. februarja 1995
MARJETA

Sonce vzide ob 6.56 in zatone ob 17.41 - Dolžina dneva 10.45 - Luna vzide ob 0.51 in zatone ob 10.36.

Jutri, ČETRTEK, 23. februarja 1995
POLIKARP

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 8,4 stopinje, zračni tlak 1024,3 mb ustaljen, veter 9 km na uro severozahodnik, vlaga 86-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 8,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Tommaso Vascotto, Luca Patriarchi, Marco Gasparini, Veronica Urbani, Massimiliano Valcareggi, Francesca Bratus, Davide Picinin.

UMRLI SO: 75-letna Carmen Marcovigi, 89-letna maria De Paulis, 68-letna Luisa Esposito, 59-letni Carmelo Ippolito, 81-letna Giovanna Travan, 90-letna Santa Mancini, 72-letni Mario Vegliach, 75-letni Nicolò Michicich, 81-letna Giovanna Vragnaz.

LEKARNE

Od ponedeljka, 20., do nedelje, 26. februarja 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Cavana 11 (tel. 302303), Largo Osoppo 1 (tel. 410515).

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Cavana 11, Largo Osoppo 1, Ul. Settefontane 39.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Settefontane 39 (tel. 947020).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Nell«, i. Jodie Foster.

EXCELSIOR - 17.30, 19.50, 22.15 »Rivelazioni«, i. Michael Douglas, Demi Moore.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »Clerks commessi«, r. Kevin Smith.

AMBASCIATORI - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Stargate«, i. Kurt Russell.

NAZIONALE 1- 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Pallottole su Broadway«, r. Woody Allen, i. John Cusack.

NAZIONALE 2 - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Quiz Show«, r. Robert Redford, i. John Turturro.

NAZIONALE 3 - 16.45, 19.15, 21.45 »Pulp Fiction«, i. John Travolta, Bruce Willis, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Omicidio nel vuoto«, r. John Badham.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »L'ultima volta di Moana«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.15, 19.40, 22.15 »Sotto il segno del pericolo«, i. Harrison Ford.

ALCIONE - 18.00, 20.15, 22.00 »Once Were Warriors«, r. Lee Tamahori, i. Rena Owen, Tamuera Morrison.

LUMIERE - 16.15, 20.00 »Lo stato delle cose«, r. Wim Wenders; 18.30, 22.15 »Appunti di viaggio e moda in città«.

PRIREDITVE

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV in KNJIŽNICA DUŠANA ČERNETA vabita jutri, 23. t. m., ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na večer »20 LET PO KOCBEKOVI AFERI «. Predavala bosta avtorja knjige »Edvard Kocbek - pričevalec našega časa« pisatelja Boris Pahor in Alojz Rebula.

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM - Trst na pustno soboto od 20. ure dalje DOBRODELNI PLES z bogato večerjo. Mesta so omejena. Vstop samo z vabilom. Rezervacije na tel. št. 573141.

ZAMEJSKA SLOVENSKA SKAVTSKA ORGANIZACIJA priredi v nedeljo, 26.t.m., od 15. do 18. ure v župnijski dvorani v nabrežini PUSTOVANJE za volčiče in veverice. Od 19. ure dalje pa za starejše člane. vabljeni.

SPORTNA ŠOLA TRST prireja v sodelovanju s KD S. Škamperle tradicionalno OTROŠKO PUSTNO RAJANJE, ki bo v nedeljo, 26. t. m. od 15. do 19. ure v Borovem športnem centru v Trstu, Vrdelska cesta 7 (Sv. Ivan). Igral bo ansambel Zvezde.

KD F. VENTURINI priredi OTROŠKO PUSTNO RAJANJE v nedeljo, 26. t. m. in v torek, 28. t. m. od 15. do 19. ure z ansamblom Adria kvintet v kulturnem centru A. U. Miro pri Domju.

ODBOR ZA OHRANITEV STADIONA »1. MAJ« prireja v ponedeljek, 27. t. m., od 20. ure dalje, v mali dvorani stadiona, PUSTNI PLES ob zvokih ansambla »Keydea«: ples, glasba, jedača, pijača, srečolov. Priporočamo rezervacijo. Telefon vsak dan, razen sobote in nedelje, od 18. do 19. ure na št. 51377.

KLUB PRIJATELJSTVA in Vincencijeva konferenca vabita na DRUŽABNOST IN PUSTOVANJE v ponedeljek, 27. t.m., ob 16. uri v Ul. Donizetti 3.

KD S. ŠKAMPERLE in ŠPORTNA ŠOLA Trst vabita najmlajše na PUSTNO RAJANJE. Za veselo razpoloženje in zabavo bodo poskrbele mlade animatorke v ponedeljek, 27. t. m., od 16. do 18. ure na Stadionu 1. maj.

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM priredi na pustni torek, od 15. do 18. ure PUSTNO RAJANJE za otroke do 12. leta starosti.

OBVESTILA

ZSKD vabi predsednike in odbornike včlanjenih društev in skupin v Bregu in Miljah na področno srečanje, ki bo danes, 22.t.m., ob 20. uri na sedežu KD Jože Rapotec v Prebenegu.

SKP - krožek Kras, vabi člane in simpatizerje na praznik včlanjevanja, ki bo danes, 22.t.m., ob 20. uri, v prostorih Prosvetnega doma na Opčinah.

GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA bo za skupno praznovanje pusta obiskala naslednje vasi: v soboto, 25. t. m.: Medja vas in Sesljan, v nedeljo, 26. t. m.: Slivno, Mavhinje, Cerovlje, Prečnik, Šempoalj in Praprot ter v ponedeljek in torek Vižovlje, Nabrežina in Trnovca.

BRANI SVOJE ZDRAVJE - alkohol ni neresljiv problem. V ta namen organizira ACAT (Associazione club alcolisti in trattamento - Združenje klubov zdravljenih alkoholikov) srečanje zate in za tvojo družino. Tu boš dobil prijatelje, s katerimi boš spoznal "nov stil življenja". Čakamo te na našem sedežu v Ul. Foschiatti 1 v Trstu od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure in od 16. do 18.30, tel. 370690. Odloči se za obisk!

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV v Trstu vabi v ponedeljek, 27. t. m., ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na »Porabski večer« s predstavitvijo raziskave »Podoba našega otroka v Porabju«. Govorili bodo Jože Hirnök, Danilo Sedmak in sodelavci.

SKD CEROVLJE-MAVHINJE namerava prirediti festival slovenskih zamejskih dramskih amaterskih skupin, ki naj bi potekal v Mavhinjah od 30. junija do 9. julija t.l. Vabljene so vse slovenske amaterske dramske skupine, ki se lahko predstavijo s katerokoli igro z neomejenim številom igralcev. Prijavo je treba poslati najkasneje do 16. marca. Informacije dobite na tel. št. 299798 (K.Antonič) ali 299985 (P. Antonič) v večernih urah.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE obvešča neučno osebje (A.T.A.), da je čas do 11. 3.1995 za vložitev prošenj za premestitve. Obrazci in informacije na sedežu SSS.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE obvešča nestalno osebje vseh stopenj, da bo v petek, 24. t. m. urad odprt tudi v popoldanskih urah in sicer od 16.30 do 18.30 za pomoč pri izpolnjevanju obrazcev za vključitev v pokrajinske lestvice za opravljanje suplenc.

RAVNATELJSTVO SREDNJE ŠOLE F. ERJAVEC iz Rojana vabi vse starše, ki bi želeli vpisati svoje otroke v to šolo na informativni sestanek, ki bo danes, 22. t. m., ob 14.30 v šolskih prostorih v Ul. Montorsino 2.

IZLETI

SINDIKAT UPOKOJENCEV IZ KRIŽA prireja v nedeljo, 5. marca za praznik žena izlet v Spilimbergo in ogled prsutarne v S. Daniele del Friuli. Vpisovanje d 26. t. m. - M. Turel, tel. št. 220266.

SK BRDINA sporoča, da v nedeljo, 26. t. m. odpade izlet v Trbiž zaradi slabih snežnih razmer.

SK BRDINA organizira v nedeljo, 5. marca avtobusni izlet v Sappado ob priliki zamejskega prvenstva. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opčinah v ponedeljek, 27. t. m., od 19. do 21. ure.

ŠKD CEROVLJE - MAVHINJE organizira v nedeljo, 12. marca, smučarski izlet ma Monte Elmo z možnostjo ogleda smučarskega centra Toblach za nesmučarje. Zbirališče ob 6. uri v Sesljanu, odhod z avtobusom ob 6.15. Informacije tel. 299798 od 19. do 21. ure.

KLUB PRIJATELJSTVA in Vincencijeva konferenca prirejata v torek, 7. marca izlet v Kromberg na ogled razstave černigojevih slik, v Sežano na ogled kosovelove sobe in v Lipico v černigojevo galerijo. Vpisovanje in navodila v trgovini Fortunato, Ul. Paganini 2, do četrtka 2. marca.

MALI OGLASI

ZAVAROVALNA AGENCIJA na Krasu sprejme v službo uradnico/ka, možna prva zaposlitev. Pisati na Publiest Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslo "Zavarovalnica".

NA PROSEKU se je v nedeljo izgubil psiček svetlo rumene barve po imenu Simba. Kdor ga je videl, naj tel. na st. 251231.

ZARADI osebnih razlogov prodajam potovanje v Lanzarote (Kanarski otoki) za tri osebe od 6. do 13.3.1995. Za informacije tel do petka, 24. t. m. na st. (040) 225734.

PRODAM avtomobil Niva, bele barve, letnik 90, prevoženih 59.000 km, v dobrem stanju. Tel. št. 228932.

DAJEM v najem vinograd. Tel. št. 231859.

KMEČKI turizem je odprt v Zagradcu št. 1 pri Ostrouški.

OSMICO ima odprto v Borštu Benedikt Žerjal - Diko.

PRISPEVKI

V spomin na sestro Santino Ferluga darujeta brata Gigi in Romano z družinama 250.000 lir za gradnjo Kulturnega doma v Lonjerju.

V spomin na Štefi Callegaris daruje Marija Gorela 30.000 lir za SK Kras.

V spomin na Rudija Vodopivca darujeta Vinko in Vida 30.000 lir za SD Zarja.

Ob 40-letnici smrti Tonči Turk darujejo Turkovi 50.000 lir za Evrošolo '95.

Ob 5. obletnici smrti Albine Cerne daruje hčerka Graziella z družino 50.000 lir za

†

Po dolgoletni bolezni si pretrgal nit svojega mladega življenja. Zapustil globoko rano v srcu materi nesrečni

Roman Prašelj

Pogreb bo v petek, 24. t. m. , ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v ricmanjsko cerkev.

Žalujoči mama Angela, stric Edi ter teti Marija in Vera z družinami ter ostalo sorodstvo iz Slovenije, Nemčije in Kanade

Namesto cvetja darujte v dobrodelne namene.

Domjo, Lonjer, Dolina, Adelaide, 22.2.1995

Dragi Roman!
Ostal boš za vedno v naših srcih
Majda, Branko, Arianna, Walter in Natalie

Ob težki izgubi Romana Prašlja izreka družini globoko sožalje

MPZ F. Venturini

†

Nepričakovano nas je zapustila naša draga sestra in teta

Giuseppina Strain

Pogreb bo jutri, 23. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v dolinsko cerkev.

Za njo žalujejo gospa Ariella Reggio, sestri Olga in Justina, brata Anton in Milan ter vsi nečaki

Posebna zahvala naj gre gospem Nadji, Jole in Gianni.

Dolina, Trst, 22.2.1995

†

Po dolgi bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi

Andrej Čok

Žalostno vest sporočajo žena Marija, hčerka Branka, zet Silvano, vnuk Marko, Eldi in Erika

Pogreb bo v petek, 24. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice v Ul. Costalunga v cerkev na Katinaro.

Lonjer, 22.2.1995

Ob boleči izgubi dragega očeta izrekata hčerki Branki in družini iskreno sožalje

KK Adria in KD Lonjer-Katinara

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvu Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (pritličje) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

DEVINSKI ZBORI PRIREJAJO V DISKOTEKI

[BIVŠA EUFORIA]
PUSTOVANJE V DEVINU
Vsak večer od 21. ure dalje ples z D. J. in ansambli:
jutri, 23. t. m., igrata HAPPY DAY in KRAŠKI OVČARJI;
v petek, 24. t. m., igra STATUS SYMBOL;
v soboto, 25. t. m., HAPPY DAY;
v torek, 25. t. m., igra STATUS SYMBOL

PUBLIEST
Tel. (040) 7796611 - Fax 768697
oglasi - obvestila: 8.30 - 12.30
osmrtnice - sožalja: 8.30 - 12.30
13.30 - 17.00 (razen sobote)

5. MARCA v Primorskem dnevniku
barvna priloga: OBČINA ZGONIK
Izkoristite priložnost za vaš oglas:
pokličite Publiest tel. 7796688

SOVODNJE / PRIREDITEV V KULTURNEM DOMU

Mladi igralci iz Trebč navdušili občinstvo z igrico Mestni godci

V nedeljo popoldne je v Kulturnem domu v Sovodnjah, na povabilo domačega kulturnega društva, gostovala mladinska skupina SKD Primorec iz Trebč z glasbeno igrico Mestni godci (**na sliki - Fotostudio Reportage**). Predstava je naletela na veliko odobravanje občinstva, kar sicer ni neobičajen pojav, saj so mali igralci iz Trebč lani prav tako na sovodenjskem odru navdušili gledalce s pravljico Sneguljčica. Uspeh gre gotovo pripisati dobri kvaliteti teh nastopov, pa tudi dejstvu, da je pri nas zelo malo skupin, ki se ukvarja z dejavnostjo, namenjeno otrokom do 11. leta.

Skupina iz Trebč je z obema predstavama gostovala po celi Tržaški, na Goriškem pa v Sovodnjah. Tako pravljico Sneguljčica kot Mestni godci sta sad požrtvovalnega dela Bože Hrvatič, ki je poskrbela za glasbo, besedilo in režijo (glasbena spremljava Tatjana Blokar). Zelo bogato in živahna je scena, ki so jo pripravili sami otroci s pomočjo društva. Mamice nastopajočih pa so se v obeh priložnostih izkazale za nadarjene in izkušene kostumografke. Takih predstav si še želimo, predvsem v korist otrok, ki se ob gledanju zabavajo, sprostijo in delno rešijo tesnega stika s televizijo.

Kulturno društvo Sovodnje je v zadnjih letih uresničilo več pobud v to smer. Že tretjo sezono se vsak drugi ponedeljek srečujejo mali člani Cicikluba, ki pod mentorstvom animatorke Anke Krpan, preživijo nekaj časa v sproščenem in ustvarjalnem vzdušju. Lani je v sodelovanju z osnovno šolo Peter Butkovič - Domen stekel prvi Otroški direndaj, na katerem so pod vodstvom učiteljev nastopili otroci iz cele sovodenjske občine s kulturnimi, glasbenimi, plesnimi in pevskimi točkami.

Pobudo bodo vedno v organizaciji domačega kulturnega društva izvedli tudi letos in sicer predvidoma zadnjo nedeljo v marcu. Sodelovali bodo malčki iz obeh otroških vrtcev v občini in učenci osnovne šole Peter Butkovič - Domen ter osnovne šole z Vrha. Ob tej priložnosti bodo tudi nagradili zmagovalce natečaja na temo krvodajalstva, ki ga šola pripravlja skupno s sekcijo prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodenj.

NA OBMOČJU ŠKABRIJELA / I PADLIM 4. HONVED REGIMENTA

Odkrili spominsko obeležje iz prve vojne

Zanimiva pot od iskanja informacij do odkritja

Škabrijel Goričani dobro poznamo, saj je s svojimi 646 metri viden daleč naokrog. Poleg tega je postal tudi dokaj dobro obiskana izletniška točka. Mlajše generacije verjetno tega ne vedo, toda ta gora bo v zgodovini ostala zapisana kot kraj s srhljivim prizvokom. Tu je namreč med koncem avgusta pa do 12. septembra 1917 potekala ena najstrašnejših bitk 1. svetovne vojne. Krvavi davek je bil strahoten, saj je na Škabrijelu v treh tednih padlo okrog 50.000 vojakov (35.000 Italijanov in 15.000 Avstrijcev); najmanj dvakrat toliko pa je bilo ranjenih in pogrešanih.

Kljub moriji tolikih razsežnosti, pa na gori ni obeležij, ki bi naključnega sprehajalca opozorila, kaj se je sploh tu dogajalo; vsaj tako smo do pred kratkim mislili.

Pred kakim mesecem pa je iz Tržiča prispelo kratko opozorilo, ki pravi, da bi se na podlagi nekaterih podatkov, morala nekje na Škabrijelu nahajati večja spominska piramida. Ta podatek je preko podpisanega posredoval gospod Alberto Querci della Rovere, član tržiškega društva, ki skrbi za popravila in vzdrževanje obeležij in spomenikov iz časa 1. svetovne vojne. Še najbolj presenetljivo pa je to, da se je do tega podatka dokopal v vojnem arhivu v Budimpešti. Tam je namreč našel dokument, kjer piše, da so vojaki 4. Honved regimenta v prvih mesecih 1918 zgradili na Goriškem štiri spominske piramide. Tri so že nekaj let znane (dve se nahajata na doberdobskem Krasu, ena pa v Novi vasi pri Opatjem selu). Vse tri so popravljene in lepo vzdrževane. Četrta piramida pa je ostala pozabljena in se je za njo izgubila sleherna sled oziroma nihče ni sploh vedel, da obstaja.

Ob novici iz Budimpešte si seveda podpisani in nekateri člani novogoriškega društva Soška fronta niso dali miru in so kaka dva tedna podrobno raziskali celotno področje Škabrijela. Trud je bil naposled kronan z uspehom. Piramido smo našli na območju med restavracijo Kekec in vrhom. Skrivala jo je gosta robida. Spomenik je sicer precej poškodovan, kajti iskalci železja iz prejšnjih desetletij in zob časa so pač opravili svoje. Namen pa je, da bi obeležje popravili in mu vrnili nekdanji videz. Za zdaj so člani novogoriškega društva počistili robido in grmičevje ter piramido spravili "na svetlo". Sledila bo faza rekonstrukcije, ki bo nekoliko problematična, kajti ne obstajajo ne načrti in ne fotografije spomenika. Obnovitelje rešuje le dejstvo, da so si vse štiri piramide skoraj enake in so imele v madžarščini vklesan isti napis, ki pravi "Slavnemu 4. kraljevemu Honved regimentu in njegovim vojakom, ki so se tu borili in junaško padli". Napis je sicer nekoliko retoričen, vendar moramo pomisliti na čas, ko so bila ta obeležja postavljena.

VILI PRINČIČ

KINO

GORICA

VITTORIA 17.40-19.50-22.00 »Stargate«. I. Kurt Russel in James Spader. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 17.30-19.45-22.00 »Kika, un corpo in prestito«. Rež. Pedro Almodovar. Prep. ml. pod 14. letom.

PRIREDITVE

KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENCEV V ITALIJI (2. knjiga - Goriška pokrajina) bodo predstavili jutri ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici.

PD RUPA-PEČ vabi jutri ob 20.30 v društvene prostore na večer diapozitivov Pogled v naravo. Predvajal jih bo Viktor Selva.

ŠKD DANICA prireja v petek, 24. t.m., ob 20. uri v centru Danica Prešernovo proslavo. Na sporedu bodo recitacije in nastop pevskega zbora Jezero.

SKRD JADRO prireja v petek, 24. februarja, v občinski sejni dvorani v Ronkah ob dnevu slovenske kulture srečanje z novinarko Dorico Makuc, ki bo predstavila knjigo Aleksandrinke. Nastopil bo tudi Tržaški oktet.

ŠD SOVODNJE prireja 25. t.m. pustovanje v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vabila so na razpolago pri G. Marsonu, Davorinu Peliconu, Igorju Petejanu in Lučotu Fajtu.

KD OTON ŽUPANČIČ vabi na pustno praznovanje "Pridi z nami v džunglo...", ki bo 24. februarja ob 20.30 v domu A. Budala v Standrežu.

SKPD F.B. SEDEJ iz Steverjana vabi na pustovanje v soboto, 25. t.m., ob 20.30 v telovadnici pri Katoliškem domu. Prijave po tel. 884160 in 531407.

KATOLIŠKA KNJIGARNA vabi v petek ob 18. uri na predstavitev monografije Borisa Paternuja France Prešeren 1800-1849. O delu bo ob prisotnosti avtorja govorila Lojzka Bratuž.

OBVESTILA

SPD GORICA priredi 5. marca ob Zamejskega smučarskega prvenstva avtobusni smučarski izlet v Forni di Sopra. Prijave na sedežu danes od 11. do 12. in jutri od 19. do 20. ure. Avtobus bo peljal, če bo dovolj prijav.

SPD GORICA obvešča, da bo redni letni občni zbor društva v četrtek, 16. marca v Kulturnem domu v Sovodnjah.

ŠKD KREMENJAK IZ JAMELJ obvešča, da vpisujejo v začetniški in izpopolnjevalni tečaj igranja na diatonično harmoniko.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

S. NICOLO', Ul. I Maggio 94, tel. 790338.

POGREBI

Danes ob 8.00 Edes Bozzuffi iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče; 9.30 Paolo Sorli iz splošne bolnišnice v stolnico in na glavno pokopališče; 11.00 Mara Furlani iz splošne bolnišnice v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče; 12.00 Stanislav Sladič, iz splošne bolnišnice v Ljubljano; 12.30 Bruna Toros vd. dell'Orco iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče; 13.15 Lilia Marcuzzi vd. Zorzetto iz splošne bolnišnice v Foljan.

22. 2. 1994 22. 2. 1995

Eno leto je minilo, odkar nas je zapustil naš dragi

Milenko Peteani

Z žalostjo se ga spominjajo

žena Marija ter hčerki Antonietta in Rosanna

Sovodnje, 22. 2. 1995

POLITIKA / OBMOČNI PAKT

DSL soglaša s stališči sindikata

Nekaj podobnega je stranka že predlagala prav pred kratkim

V soboto so predstavniki zveznih sindikatov na srečanju z novinarji predstavili zamisel o nekakšnem "območnem paktu" za izhod iz globoke gospodarske in družbene krize. Podobno zamisel je pred kakšnim tednom predstavil tudi pokrajinski tajnik Demokratične stranke levice Alessandro Maran. Pobudi se razlikujeta v naslovniku: sindikati se obračajo predvsem do gospodarstvenikov oziroma do institucij, ki imajo možnost in pristojnost odločanja kar zadeva uravnavanje gospodarskega razvoja; predlog DSL je bil usmerjen predvsem na področje javne uprave oziroma političnih strank. Cilj pa je v glavnem enak.

Pobudo sindikalnih zvez je ocenil pokrajinski tajnik DSL Maran in ob tem spomnil na predlog stranke. Po njegovem si je razvoj gospodarstva in nasploh storitev težko zamisliti, ne da bi poskrbeli za boljše in hitrejše poslovanje krajevnih ustanov, za uskladitev posegov, za dogovor o reševanju najbolj nujnih vprašanj.

Na področju storitev, ugotavlja Maran, bo treba poiskati nove rešitve, saj sedanja oblika upravne porazdelitve (veliko število majhnih občin) ne more zajamčiti novih ali boljših storitev. Marsikaj bo treba narediti tudi glede prekvalifikacije vloge in pristojnosti Pokrajine.

GLASBA / NASTOP MLADIH VOKALNIH SOLISTOV

Koncert samospevov Štefana Maurija na Gradnikovo besedilo

V komorni dvorani Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel je bil v ponedeljek prvi koncert iz pomladanskega ciklusa, ki obsega skupaj šest prireditev. Na sporedu so bili samospevi Štefana Maurija na besedila Alojza Gradnika, izvajalci pa so bili sopranistka Tanja Kuštrin, tenorist Jože Kres, baritonista Marko Kobal in Zdravko Perger, basist Juan Vasle. Glasbena spremljava: Hubert Bergant (klavir) in David Šuligoj (kontrabas). (Foto Studio Reportage)

GORICA / POSVET ZVEZE ANOLF ZA POMOČ PRISELJENCEM

Informiranje je temelj sožitja in demokracije

Lilli Gruber: »Varujmo svobodo pred novimi barbari!«

Kakšna je vloga in odgovornost medijev do novih družbenih pojavov in prispevek, ki ga informiranje lahko nudi v korist integraciji priseljencev. To je bila tema posveta, ki ga je združenje Anolf (Zveza za preseganje meja) priredilo včeraj v Gorici. Pristonost znane televizijske novinarke Lilli Gruber pa je srečanju dalo tudi širši pečat v okviru prizadevanj za čim popolnejše, demokratično in korektno informiranje nasploh.

Srečanje v nabito polni Fogarjevi dvorani (prišli so dijaki nekaterih višjih srednjih šol), je uvedel deželni podpredsednik Anolfa Abdellatif Deroui. Ugotovil je, da spremljajo prehod v postindustrijsko družbo korenite spremembe. Stare vrednote izginjajo, nove se še niso uveljavile. Nepripravljeni smo na prihod priseljencev, ki predstavljajo že 2 odstotka vsega prebivalstva. Mediji pa doslej niso veliko prispevali k informaciji o kulturi "različnih", kar je potrebno za premagovanje predsodkov.

O predsodkih, včasih tudi namernih, do arabskega sveta je spregovoril Samir Al Qaryouti, novinar palestinske televizije PBC. Mediji pogosto istovetijo islamski fundamentalizem s terorizmom in po tej poti vsiljujejo poslušalcem enačbo Arabec=musliman=zločinec. V resnici ni tako, a le malokdo je skušal razumeti in razložiti, da je na primer krvoločni terorizem v Alžiriji prej politični in socialni kot pa verski pojav.»Povprečen Italijan ima o arabskih priseljencih predstavo, da so umazani in nekulturni. Ne ve, da jim vera predpisuje, da se petkrat dnevno umijejo in da dolgujemo arabski kulturi matematiko, pa tudi pomemben del astronomije, arhitekture, kemije in drugih ved.« Bodočnost je gotovo v pomešanju narodov in kultur, naloga medijev pa je, da s poštenim informiranjem omogočijo medsebojno spoznavanje.

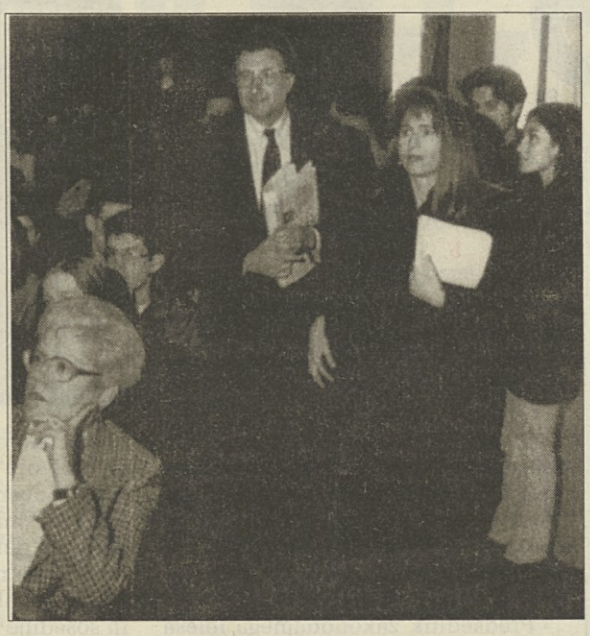

Zanimiv pogled sta prispevala tudi Resema Haračić iz Sarajeva in Artur Zajmi iz Tirane, dijaka na goriškem jezikovnem liceju. Zlasti je bilo ganljivo pričevanje bosanske begunke, ki je pred 3 leti prišla k nam (»Takrat sem mislila, da le za dva tedna, potem pa...«) in tu najprej doživljala bedo begunskega taborišča v Červinjanu, potem pa solidarnost mirovnikov in dobrih ljudi. Ob vsej hvaležnosti pa je ohranila velik čut dostojanstva, ko je poudarila, da noče za vselej živeti od pomoči drugih.

Najbolj markanten pa je bil gotovo poseg bojevite Lilli Gruber, ki je brez ovinkov povedala, kaj misli o sistemu informiranja in zlasti o televiziji v Italiji. Poudarila je svoj južnotirolski izvor (»Manjšinska izkušnja je zame privilegij, saj ti omogoča večjo odprtost do drugih in širši pogled na svet«), potrebo po strpnosti in odprtosti do vseh razlik: »Mladi morajo biti cepljeni proti predsodkom. Toda, ko čutiš odpor in nezaupanje do drugih, ko te njihova drugačnost moti, si že na robu predsodka in sovraštva do vseh, ki niso taki, kot si ti po kulturi, jeziku, političnem ali verskem prepričanju«.

Prav glede tega je bila zelo zaskrbljena. Danes nevarno drsimo v barbarstvo in nestrpnost kot dokazujejo oholost in ekscesi nove oblasti (»kakšna 2. republika neki, to so drugorazredne figure iz prve, podkupninske republike«, je dejala). Politični nasprotnik je v tej logiki sovražnik, drugače misleči so označeni kot rdečkarji, pedri in podobno, predvsem pa je pod udarom svet informiranja. Prejšnjo strankarsko lotizacijo je nadomestila pravcata "vojaška zasedba" državne televizije in to s strani monopolista Berlusconija, ki direktno ali preko reklame že nadzoruje ves eter. Njegovi Sgarbi, Fede, Liguori in podobni kvazinovinarji pridno uporabljajo televizijo natanko tako, kot so nekoč fašisti pendrek.

Skrajni čas je že, da se tem novim barbarom upremo, je pozvala navidez brhka a v resnici zelo odločna in pogumna Lilli. Nekateri znani novinarji RAI so začeli akcijo "Naročnik, dvigni glas! " (precej podpisov so zbrali tudi včeraj v Gorici) in računajo na množično podporo javnosti. »Ne pozabite«, je Gruberjeva nagovorila mlade, »da je javna televizija vaša, vi in vaši starši jo vzdržujete z naročninami. Bodite kritični, nikoli ne pozabite, da vam televizija pokaže samo en del stvarnosti, predvsem pa ne pozabite tega, da je temelj demokracije v kontroli nad oblastjo, ki jo lahko izvaja le svoboden in pluralističen sistem informiranja.«

Na sliki (Fotostudio Reportage) **prihod Lilli Gruber na posvet v Fogarjevi dvorani**

BREZPOSELNI

Čistili in urejali bodo poti na Kalvariji

Tako pravijo na občini

Goriška občinska uprava pripravlja načrt za zaposlovanje delavcev, ki so v dopolnilni blagajni, na čakanju ali v pričakovanju prve zaposlitve. V vsej pokrajini je v sezname vpisanih okrog devet tisoč oseb, skoraj polovica je starejših od trideset let. O pobudi so pred kratkim razpravljali na srečanju med predstavniki občine in sindikati. Za pripravo in izvajanje načrta se bodo posebej zanimali odborniki Pesco, Francioso in Devetag, je na srečanju povedal koordinator svetovalske komisije za osebje Franco Bellini.

Občina namerava brezposelnim delavcem poveriti čiščenje in urejanje zelenih površin na območju Kalvarije. Tako naj bi očistili poti, ki vodijo do vrha tega razglednega griča, uredili parkirna mesta in okolico številnih spominskih obeležij. Območje Kalvarije je že nekaj let precej zanemarjeno, Poleg vegetacije, ki zelo hitro zarašča poti in druge objekte, dela precejšnjo škodo voda.

S predvideno zaposlitvijo delavcev na čakanju oziroma v dopolnilni blagajni (kar omogoča zakonski dekret št. 299/94), naj bi za silo, predvsem pa za majhen denar - občina bo namreč plačala samo manjši del stroška - uredili poti na Kalvarijo.

Pobuda je vsekakor zanimiva, vendar pa je že slišati pripombe, da bi bilo bolj primerno, ko bi te delavce zaposlili za urejanje zelenic na ožjem mestnem območju, ki so prav tako zanemarjene in potrebne odločnejših posegov za njihovo ureditev.

NOVICE

V Kulturnem domu gostovanje gledališča "La Contrada" s komedijo A. Campanileja

V Kulturnem domu bo drevi, ob 20.30, gostovalo tržaško gledališče "La Contrada" z glasbeno komedijo A. Campanileja "Centocinquanta la gallina canta" in v režiji Antonia Calende. Gre za predstavo, ki je izven abonmaja in je treba zato vstopnice nabaviti posebej. Achille Campanile je napisal precej odrskih del, vendar pa, kakor se temu reče, ni imel sreče oziroma ni našel potrebnega razumevanja za svoje "komedije v dveh dovtipih". Bolj je cenjen kot avtor proznih del in prav s fragmenti njegovih proznih del je sestavljena predstava v kateri nadstopajo Ariella Reggio, Orazio Bobbio, Riccardo Peroni in Gianfranco Saletta.

Sporočilo konzorcija CISAR

Medobčinski konzorcij za storitve na Tržiškem (CISAR) sporoča, da bo tokrat nekaj težav glede odčitavnja podatkov porabe plina. Tokrat izjemoma ne bodo uspeli dostaviti na dom posebnih dopisnic, pač pa bodo dopisnice na razpolago v uradih konzorcija, na županstvih in tudi pri okencih zadružnih kreditnih bank v Starancanu in Turjaku. Na dopisnice je treba vpisati količino porabljenega plina, na dan 28. februarja. Podatek o količini odčitajo občani na plinskem števcu. Dopisnice pa je treba poslati, v naslednjih desetih dneh (ni treba nalepiti znamke) na sedež CISAR. Za podrobnejša pojasnila občani lahko pokličejo tudi po telefonu 475330.

Omejitve in prepovedi prometa v pustnih dneh v Gorici

Goriški župan je te dni že izdal ukaz o začasni omejitvi prometa v dneh pred pustom in na pustni torek popoldne. V soboto, 25. t.m. bo od 14. ure dalje prepovedano parkiranje na območju trg De Amicis (Na Kornu). Prepovedano bo tudi dostop vozil. Prepoved velja do konca prireditve, ki jo pripravlja klub Amici del taieto. V torek popoldne pa bo za vsa vozila zaprt Korzo.

V Tržiču od nedelje pogrešajo 61-letnega Ernesta Zacchigno

V Tržiču že tretji dan pogrešajo 61-letnega Ernesta Zacchigno. V nedeljo popoldne je odšel od doma, namenjen na krajši sprehod, vendar ga do dogovorjene ure ni bilo domov, v stanovanje v ulico 25. aprila. Izginotje je karabinjerjem prijavila žena. Pogrešani je srednje postave, visok okrog 175 centimetrov, oblečen v žametaste hlače zelenkaste barve, športno bundo plave barve barve.

Pasquale Mautone je včeraj podlegel poškodbam

V bolnišnici v Vidmu je včeraj umrl 75-letni upokojenec Pasquale Mautone iz Tržiča. Nesreča se je pripetila v ponedeljek, v križišču ulic Rossini in Sanzio v Tržiču. Težka prometna nesreča pa se je zgodila včeraj dopoldne pri Fiumicellu. Ponesrečil se je Fiorello Bergamasco iz Skocjana ob Soči. Po dosedanjih ugotovitvah naj bi izgubil nadzorstvo nad avtomobilom in zavozil v globok jarek. S helikopterjem so ga prepeljali na zdravljenje v bolnišnico na Katinari.

FINANCARSKA ŠOLA / PO BRATINOVIH NOVOSTIH

Odbor za letališče pri županu Valentiju

Predlog za skupno iskanje alternativne lokacije

Na srečanju med županom Valentijem in skupino predstavnikov Odbora za varstvo in razvoj letališča so se včeraj pogovarjali o iskanju izhoda iz zmeraj bolj zapletene zadeve lokacije financarske šole. Do srečanja je prišlo, potem ko je senator Darko Bratina na tiskovni konferenci povedal, kakšno je stališče glavnega štaba finančne straže glede lokacije šole in da obstaja poleg letališča še vedno odprta tudi možnost alternativnih rešitev.

Iz poročila za tisk, ki smo ga prejeli z občine, izhaja, da so predstavniki odbora za letališče poudarili nezdružljivost načrtovane gradnje z načrti bodoče dejavnosti in razvoja letališča. Odbor zato predlaga, da se sestavi poseben odbor, v katerem bi bili goriški parlamentarci, deželni svetovalci, župan in tudi nekaj predstavnikov Odbora za ovrednotenje letališča. Ta organ naj bi ponovno preučil vprašanje in preveril vse možnosti, da se šola zgradi na drugi lokaciji zlasti ob upoštevanju novosti, ki jih je iz Rima prinesel senator Bratina. Žal iz poročila za tisk, ki smo ga prejeli z občine, ne izhaja, če je župan sprejel predlog, ali pa je naletel na gluha ušesa.

Sicer pa sta obe strani zelo jasno povedali stališči glede reševanja spornega vprašanja. Župan Valenti je znova zatrdil (pred dnevi je poslal v objavo celo fotokopije pisem), da je preveril vse možnosti glede alternativne lokacije, vendar je prejel samo negativne odgovore, tako s strani finančne straže kakor ministrstva za obrambo. »Če so so se zdaj premislili, vendar o tem nimam še uradne vesti, bom pozorno ocenil to novost. Sicer sem že stopil v stik s poveljstvom finanžne straže«, je dejal Valenti.

Zelo jasno in odločno so svoje stališče in informacije, s katerimi razpolagajo, predstavili člani Odbora za ovrednotenje letališča. Poleg Maria Michelinija so odbor na pogovoru z županom predstavljali še Mario Zuliani, Alberto Scafuri in Albino Graziato.

MUZEJI / BREZPLAČEN IN VODEN OGLED ZBIRK

Dijaki izkoristili ponudbo ob dnevu turističnih vodnikov

Šola Trinko v vojnem muzeju, v Gradišču odprta galerija

Tudi na Goriškem so se včeraj pridružili mednarodni pobudi ovrednotenja poklica turističnega vodnika. Možnosti brezplačnega vodenega obiska likovne galerije Spazzapan v Gradišču in vojnega muzeja na gradu - pobudo je uresničila uprava pokrajinskih muzejev v sodelovanju z deželnim združenjem turističnih vodnikov - so se poslužile predvsem šole, med obiskovalci pa je bilo tudi nekaj posameznikov.

Tako so si vojni muzej na goriškem gradu včeraj ogledali dijaki tretjih razredov nižje srednje šole Ivan Trinko. Za vodstvo je poskrbela gospa Neda Rosani. V Gradišču pa so se s stvaritvami Luiša Spazzapana podrobno seznanili dijaki tretjih razredov nižje srednje šole "Ulderico Ferdinando della Torre" in dijaki 4. razreda kmetijskega tehničnega zavoda "Paolino d' Aquileia". Dijake je na ogled galerije pospremil Angelo Felmer i, seveda poskrbel za ustrezno in predvsem strokovno predstavitev znanega slikarja Spazzapana.

Na sliki (Fotostudio Reportage) **dijaki nižje srednje šole Ivan Trinko med obiskom vojnega muzeja na gradu.**

POLITIČNO PREVERJANJE NA DEŽELI

Liga in Ljudska stranka pred volilnim paktom?

Forza Italia bo še dalje ostala v večinski koaliciji

VIDEM - Tresla se je gora, rodila se je miš. Tako bi lahko ocenili potek in zaključek političnega preverjanja v deželni vladi predsednice Alessandre Guerre, ki sta ga z različnimi utemeljitvami sprožili Forza Italia in Ljudska stranka. Berlusconijevi pristaši so hoteli preveriti politično »lojalnost« Bossijeve stranke, nekdanji demokristjani pa nekatere odborove izbire, s katerimi se očitno ne strinjajo. Vse skupaj se je, kot rečeno, končalo brez posebnih pretresov in potresov, tako da bo lahko sedanji odbor še dalje vodil deželno upravo.

Stranke deželne koalicije skrbijo vsekakor predvsem bližnje občinske volitve. Liga in Ljudska stranka že nekaj časa snujeta sredinsko volilno zavezništvo, nekateri pa bi radi, da bi v to koalicijo pristopila tudi Forza Italia. Podpredsednik deželnega odbora Roberto Antonione, ki je edini Berlusconijev zastopnik v deželnem svetu, pa je zahteval, da bi v to zavezništvo na nek način pristopilo tudi Nacionalno zavezništvo. Temu pa, vsaj za sedaj, odločno nasprotuje Ljudska stranka.

Ljudska stranka ima na deželni ravni dve politični usmeritvi. Na Tržaškem se stranka zavzema za levosredinsko koalicijo in torej odklanja vsakršno sodelovanje s Finijevo desnico, njeni pokrajinski voditelji so se tudi že precej odkrito zavzeli za Prodijevo kandidaturo za premierja. V Furlaniji pa je politični položaj drugačen. Tamkajšnja Ljudska stranka je odkrito na strani vsedržavnega tajnika Rocca Buttiglioneja, ki se poteguje za desnosredinski kartel z Berlusconijem in Casinijem, morda pa tudi z Nacionalnim zavezništvom.

Spomladi bodo v naši deželi občinske volitve v mnogih večjih in manjših občinah. Največja občinska uprava, kjer bodo prvič neposredno izvolili župana, bo Videm. Ljudska stranka in Severna liga že snujeta volilno zavezništvo, v katero pa hočeta za vsako ceno pritegniti tudi Forza Italia, ki je na lanskih parlamentarnih volitvah postala čez noč prva stranka na občinski ravni.

Podpredsednik deželne vlade Roberto Antonione

Slovenski konzul Šušmelj se je poslovil od Cruderja

TRST - Predsednik deželnega sveta Giancarlo Cruder je včeraj dopoldne sprejel na poslovilnem obisku slovenskega konzula Jožeta Šušmelja, ki po nekaj več kot štirih letih odhaja na novo službeno mesto na slovensko ministrstvo za zunanje zadeve.

Predsednik zakonodajnega telesa Furlanije-Julijske krajine Cruder se je slovenskemu diplomatskemu predstavniku zahvalil za opravljeno dragoceno delo v korist vsestranskega razvoja plodnega sodelovanja med Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino. Omenil je tudi usodo mednarodne delovne skupnosti Alpe-Jadran in se na koncu zavzel za še tesnejše sodelovanje med našo deželo in sosednjo državo.

Na sliki (foto Rizzo) **srečanje med predsednikom Cruderjem in konzulom Šušmeljem.**

PATRONAT INAC SVETUJE

Pravica do zdravstvene oskrbe ni vezana na plačevanje prispevkov

Vpr.: *»Že dobrih 20 let opravljam trgovsko dejavnost in plačujem prispevke za pokojnino in zdravstvo. Sedaj zaradi ekonomskih in tudi družinskih razlogov razmišljam, da bi se zbrisala kot trgovka. Preden naredim ta korak, bi se rada prepričala, da ne naredim napako. Zanima me, kako bo z zdravstvenim zavarovanjem, če ne bom več plačevala prispevkov. Tvegam, da ostanem brez kritja? Bi lahko bila v breme moža ali bi se morala vpisati - kot imam možnost - v kmečko zavarovanje? M.R.«*

Vsi državljani imajo pravico do zdravstvene oskrbe, ki je avtomatično priznana - tako novorojenčkom kot upokojencem, nezavarovanim osebam, odvisnim in samostojnim delavcem, pa tudi enotam v breme drugega družinskega člana. Zavarovalne prispevke morajo po zakonu plačati delodajalci za odvisne delavce, samostojni delavci plačujejo »davek na zdravje« za vsedržavni zdravstveni sklad na osnovi ustvarjenih dohodkov, medtem ko nezavarovane državljane bremeni »davek na zdravje«, če imajo lastne dohodke od samostojne dejavnosti. Nihče torej ne tvega zdravstvene oskrbe, niti če ni morda plačal dolgovani »davek na zdravje«, kar bo pristojna služba nadoknadila s terjatvijo z upravnim postopkom.

V konkretnem primeru ima naša bralka povsem proste roke in se lahko odloči za katero koli opcijo. Zadoščeno je že minimalnim zavarovalnim pogojem za uveljavitev starostne pokojnine po dopolnitvi 60 leta starosti. Zdravstveno varstvo pa tako ali drugače ni vprašljivo in ob morebitnem zbirsu iz trgovskega seznama bi se nič ne spremenilo, le da bi bili dolžni plačati »davek na zdravje« na dohodke. S pokojninskega in zdravstvenega vidika vpis v kmečko ali kako drugo obliko zavarovanja ni torej nujen. (B)

PISMI UREDNIŠTVU

Ob rob občnemu zboru ZSŠDI v Štandrežu

Spoštovano uredništvo Primorskega dnevnika

Pred dnevi smo v časopisu brali dolgo poročilo s 24. občnega zbora ZSSDI, ki je bil v Štandrežu minuli teden. Žal pa je iz poročila izpadel pomemben, celo bi rekel, s prisčrnostjo obarvan dogodek. Dogodek kot tak ima sicer malo skupnega s shodom zamejskih športnih krogov in s problematiko le-teh; vseeno pa je prispeval k obogatitvi samega večera ter izpričal vsesplošno življenskost zamejskega človeka.

Za občni zbor si je naša športna krovna organizacija tokrat izbrala Štandrež, ki za naš šport veliko pomeni, saj v tej vasi delujejo kar tri uspešna športna društva. Zato sem prepričan, da je bil kraj povsem pravilno izbran.

Da se povrnem k dogodku, ki sem ga na začetku omenil. Štandrežko kulturno društvo »Oton Župančič«, ki skrbi za dom »A.Budal« in ki nas je v petek gostilo, nas je vse skupaj prijetno presenetilo s sprejemom, ki smo ga bili deležni. Pred začetkom zasedanja nam je društveni mešani pevski zbor izrekel dobrodošlico, in to na način, ki mu najbolj leži: z lepo slovensko pesmijo! Neobičajno otvoritev, ki je športni novinar ni zabeležil, so prisotni športni delavci in številni gostje sprejeli z dolgim aplavzom. Predsednik ZSSDI, Jurij Kufersin se je zboru in društvu javno zahvalil ter podčrtal dejstvo, da večkrat podzavestno pozabimo, da sta tako šport kot kultura del našega vsakdana in zato morata hoditi vštric in se dopolnjevati, posebno še v tednu, ki smo ga Slovenci izbrali za kulturni praznik.

Zato se mi je zdelo prav, da ta sicer neznaten, vendar pomenljiv dogodek zabeležimo tudi v časopisu, seveda s ponovno zahvalo štandrežkemu društvu za izkazano pozornost ter z željo, da bi podobne pobude tudi v bodočnosti postale običaj.

Vili Prinčič

Zakaj napis samo v italijanščini?

Spoštovano uredništvo

Ob vhodu v kriški Ljudski dom se je pred kratkim, pod reklamo znanega tržaškega proizvajalca kave, pojavil samo italijanski napis "Trattoria". Ljudski dom je bil zgrajen z udarniškim delom domačinov, ki so še vedno stalni obiskovalci gostilne. V njej lahko beremo tudi Primorski dnevnik, dvojezičnost pa je v domu od vedno doma.

Zato me res čudi, da je iz napisa odpadla slovenščina. Kot mnogi domačini in predvsem redni obiskovalci bara, ki so z veliko nejevoljo sprejeli samo italijanski napis, upam in pričakujem, da bosta upravitelj gostilne in upravni odbor Ljudskega doma čimprej popravila ta spodrsljaj.

B.Š.

Bogdan Berdon

Pravno stanje jezikovnih pravic Slovencev v Italiji

75.

Člen 109 uresničuje predvsem jezikovno pravico priznane jezikovne manjšine. Premoženjske koristi so tudi prisotne v kazenskih postopkih. Oškodovanec je osebek kazenskega postopka, ki uveljavlja premoženjske pravice in ima celo vlogo pomožnega (stranskega) tožilca. Za določena kazniva dejanja uresničuje pogoje kazenskega pregona (»delitti punibili a querela della persona offesa«).

Iz navedenega sledi, da je člen 109 novega Kazenskega postopnika odvzel pravno veljavnost členu 122 civilnega pravnega postopka zaradi neskladnosti med njima. Prišlo je do tihe (implicitne) razveljavitve. Neskladnost (inkompatibilnost) pa je v pravnem (kakor tudi v fizičnem) svetu pojav, kjer ena sestavina zmanjša ali uniči drugo sestavino. Splošno pravno pravilo je, da novi zakon odpravi starega v primeru inkompatibilnosti.

Člen 109 Kazenskega postopnika priznava jezikovne pravice italijanskim državljanom pripadnikom slovenske manjšine, ki nastopajo v postopku kot priče, obdolženci, obtoženci in oškodovanci.

Oškodovanec (»parte lesa« - »parte civile«) je, kljub nevednosti Predsedstva Ministrskega sveta, osebek civilnega postopka in kazenskega postopka, ki lahko uveljavlja premoženjskopravni zahtevek v kazenskem postopku (t.i. adhezijski postopek). Lahko pa ga uveljavlja samo v civilnem pravdnem postopku.

Po členu 74 kazenskega postopnika oškodovanec lahko vloži civilni premoženjski zahtevek v kazenskem procesu.

Po členu 75 »Premoženjskopravni zahtevek vložen v civilnem pravdnem postopku se lahko prenese v kazenski postopek« («L'azione civile proposta davanti al giudice civile può essere trasferita nel processo penale«).

To neskladnost je zaslutil tudi tržaški pretor dr. Raffaele Morvay. V sklepu z dne 30. novembra 1990 o prenosu zadeve Ustavnemu sodišču je zapisal, da je treba, »v zvezi s členom 122 Civilnega postopnika, omeniti njegovo vzporednost s členom 137 prejšnjega Kazenskega postopnika« (»Con specifico riferimento all'art. 122 Codice di procedura civile, va riaffermato il suo parallelismo con l'art. 137 del vecchio Codice di procedura penale«), da glede na to, da je novi Kazenski postopnik (čl. 109) priznal italijanskemu državljanu, pripadniku priznane jezikovne manjšine, pravico do izražanja v lastnem jeziku, je treba zaključiti, da je nepravilno, da ostane v veljavi v pravnem redu čl. 122 Civilnega postopnika, ki izključuje to pravico.

»Brzkone se na ta način kršijo ne le 6. čl. Ustave in 3. čl. Deželnega statuta, temveč tudi 3. čl. Ustave, v kolikor, kar zadeva obravnavano vprašanje, med kazenskim in civilnim postopkom ni zaznati take razlike, ki bi dopuščala razumu sprejemljivo in z Ustavo uskladljivo različno ravnanje v dveh postopkih z italijanskim državljanom in različno zaščito razvoja njegove osebnosti.«

»(»Poichè il nuovo C.P.P. - art. 109 - ha puntualmente dato applicazione ...conferendo al cittadino italiano che appartenga ad una minoranza linguistica riconosciuta il diritto di esprimersi nella propria lingua, se ne deve dedurre l'incongruenza della permanenza nell'ordinamento vigente dell'art. 122 c.p.c., che tale diritto preclude. Sembrano così violati non solo l'art. 6 della Costituzione e l'art. 3 dello Statuto regionale, ma anche l'art. 3 della Costituzione, in quanto ai limitati fini che qui interessano, tra processo penale e processo civile non è riscontrabile una differenza che renda razionalmente ammissibile e costituzionalmente compatibile il diverso trattamento del cittadino italiano e la diversa tutela dello sviluppo dela sua persona nei due tipi di processo«).

To dokazuje pravilnost in osnovanost izvajanega stališča, po katerem je člen 122 Civilnega postopnika prenehal veljati že 24. oktobra 1989, ko je stopil v veljavo člen 109 Kazenskega postopnika.

(Se nadaljuje)

ZADRUŽNA BANKA OPČINE
in
ZADRUŽNA BANKA NABREŽINA

sedaj
ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA
Ul. del Ricreatorio, 2
OPČINE - TRST
TEL. 040/21491
FAX 040/211879

EKONOMSKA GIBANJA / MARKA DOSEGLA SKORAJ 1.100 LIR

Lira dol, cene gor

Porazen dan za liro in nov poseg Banke Italije, ki je zvečer zvišala ceno denarja - Inflacija februarja spet kaže zobe - Na borzi plaz prodaj

RIM - Tokrat ni bil ne petek in niti 17. dan v mesecu, pa je lira vseeno doživela nov dan negativnih rekordov v menjavi z marko, za katero se je zdelo, da se ne bo ustavila niti pri 1.100 lirah. Nemški bankovec se je v resnici skoraj dotaknil te še nedolgo neslutene višine, pri vzponu pa mu niso pomagali samo razlogi, o katerih smo zadnje dni veliko pisali, ampak so se jim je pridružili še presenetljivo negativni podatki o novem vzponu inflacijske krivulje.

Včeraj smo sicer napovedali, da bo torek za liro precej usoden dan, saj ji je v ponedeljek praznično zaprtje ameriških denarnih in finančnih trgov podarilo dan premirja, vendar kljub temu najbrž ni bilo pričakovati tako poraznega obnašanja italijanske devize. Njeno gibanje na denarnem trgu se je začelo skoraj v zatišju, z marko okrog 1.080 lir, le pol ure kasneje pa se je začelo strmoglavljenje, ki se je zavrlo komaj v prvih popoldanskih urah, ko je dolar začel kazati znake oživljanja. Iz Washingtona je namreč prišla vest o sporazumu med ameriško in mehiško vlado, po kateri bodo ZDA pomagale južni sosedi s finančno injekcijo za 20 milijard dolarjev. To je vzelo marki zalet, čeprav se ni spustila pod 1.093 lir, v zameno pa se je zeleni bankovec povzpel vse do 1.621 lir, kar je 22 lire več kot je veljal po včerajšnji tečajnici Banke Italije.

V ozadju novega črnega dne za italijansko devizo, ko je morala znova poseči centralna banka s prodajo mark za lire, je prava mešanica notranjih in zunanjih dejavnikov, ki so že od druge polovice preteklega tedna močno pritisnili na liro. Tem so se včeraj, kot rečeno, pridružile še bojazni zaradi oživljanja inflacije, ki jo po drugi strani spodbuja tudi lirina šibkost. Vest o močnem dvigu inflacijske krivulje v vzorčnih mestih je prišla prav v času, ko je izpopolnjevanje Dinijevega gospodarskega manevra še v polnem teku in ko tudi s političnega prizorišča ni znakov o pomiritvi. Zaračarni krog je tako sklenjen, vendar bi bilo neprevidno zvračati vso krivdo na notranje vzroke. Tako kot drugi šibki bankovci plačuje namreč tudi lira ceno za prevlado marke in za nazadovanje ameriškega dolarja.

»Smo med najšibkejšimi med šibkimi državami (v krogu razvitih, seveda, op.ur.), zato bomo še naprej trpeli zaradi moči marke, ki postopoma zamenjuje dolar v njegovi vlogi investicijske dobrine,« meni nek italijanski operater na londonskem trgu, ki je prepričan, da bo tečaj lire še za dva do tri mesece nihal pri približno 1.100 lir za marko. Za naprej so predvidevanja veliko težja, pravi, vendar bi se položaj lahko izboljšal, če ne pride do novih »napačnih korakov«. Takrat bi morali trgom postreči z napovedjo bližnjih »strukturnih ukrepov širokega dosega« za sanacijo javnih financ, na kar ti trgi nestrpno čakajo. Tisto, česar gotovo ne bi želeli, je zvišanje eskomptne mere, medtem ko so posegi Banke Italije za pomoč svojemu bankovcu samo začasno učinkoviti, saj pomagajo zgolj za zavrtje pretiranih špekulativnih potez. Kar zadeva zunanje dejavnike, pa ni mogoče predvideti trajne okrepitve dolarja, saj cena, ki jo doslej plačal za mehiško krizo, ni dokončna in bi se lahko še zvišala.

Če je marka včeraj v razmerju do lire potolkla vse dosedanje rekorde, se veliko bolje ni godilo niti ostalim šibkejšim bankovcem in sploh vsem tistim, ki gravitirajo v območju dolarja. Poleg lire so se včeraj znašli v težavah tudi francoski frank, španska pezeta, britanski funt šterling in portugalski eskudo.

Inflacija čez 4 odstotke

BOLOGNA - Inflacijska krivulja doživlja v tem mesecu nepričakovano visok zasuk navzgor. Nepričakovano visok, ne pa tudi nepričakovan, saj so prav včeraj časopisi postavili v ospredje bojazen sindikatov za oživljanje inflacije, ki so jo tajniki CGIL, CISL in UIL v ponedeljek zvečer izrazili predsedniku vlade Diniju na srečanju o novem gospodarskem manevru. Njihovo napoved so le nekaj ur kasneje, včeraj dopoldne, potrdili podatki o gibanju življenjskih stroškov v devetih italijanskih vzorčnih mestih. Toda poglejmo, kaj pravijo.

Mesečni porast življenjskih stroškov se v vzorčnih mestih februarja glede na januar giblje med 0,8 in 0,9 odstotka, tendenčna letna stopnja njihove rasti (torej v primerjavi z enakim mesecem lani), ki je konec januarja znašala 3,8 odstotka, pa bi se morala zvišati na 4,3 do 4,4 odstotka. Povprečna letna inflacijska stopnja pa bi se na tej osnovi morala zvišati od 3,9 na 4 odstotke, kar je občutno kot znaša stopnja za letos programirane inflacije in ki ne bi smela preseži 3,5 odstotka.

Glede na januar so se v tem mesecu življenjski stroški daleč najbolj zvišali v Bologni, in to za kar 1, 7 odstotka, medtem ko so sorazmerno najnižja povišanja zabeležili v Genovi (0, 7%), Turinu in Palermu (oba 0, 6%). Za Trst, Benetke in Neapelj velja 0, 9-odstotno, za Firence in Milan pa 0, 8-odstotno mesečno zvišanje življenjskih stroškov. V primerjavi z lanskim februarjem se je inflacijska stopnja v šestih od devetih vzorčnih mest povzpela za več kot 4 odstotke, pod katerimi ostajajo samo Genova, Turin in Palermo, najvišjo rast pa je dosegla v Neaplju s 4, 9 odstotka. Kot je zapisano v spremni noti statističnega urada Občine Bologna, ki podatke zbira, so na tako nepričakovan dvig inflacijske krivulje v največji meri vplivale podražitve na področju prevozov in komunikacij (v prvi vrsti rast cen avtomobilov) in na področju dobrin in storitev za gospodinjstva (predvsem cene pohištva in gospodinjskih strojev).

MESTO	MESEČNA VAR.	TEND. LETNA VAR.
Bologna	1,7	4,6
Benetke	0,9	4,2
Trst	0,9	4,4
Neapelj	0,9	4,9
Firence	0,8	4,4
Milan	0,8	4,0
Genova	0,7	3,7
Turin	0,6	3,5
Palermo	0,6	3,2

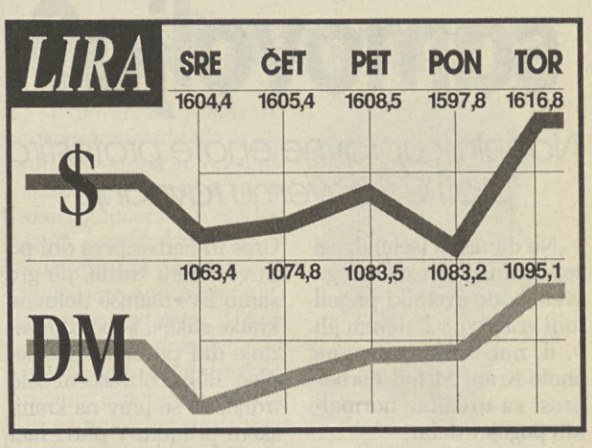

INFLACIJA / NEPRIČAKOVANO

Banka Italije posegla z zvišanjem eskomptne mere

Od danes znaša 8, 25 odstotka

RIM - Obračun včerajšnjega valutarnega dne je bil očitno tako težak, da Banki Italije ni preostalo drugega, kot da se je zatekla k skrajnemu in po svoje tudi dvoreznemu koraku, namreč zvišanju uradne obrestne mere. Od danes znaša tako 8, 25 odstotka, kar pomeni, da se je zvišala za 0, 75 odstotka, saj je doslej že od lanskega avgusta vztrajala pri 7,5 odstotka.

Centralna banka je sinoči pojasnila svojo odločitev z uradno noto, v kateri je zapisano, da je bila h koraku prisiljena zato, da bi »zavrla rast inflacijske stopnje in slabšanje inflacijskih pričakovanj« in da se poseg »vključuje v smer, ki jo je zarisala vladina davčna politika za nujno in znatno znižanje javnega primanjkljaja«.

Zvišanje uradne eskomptne mere je v veliki meri presenetilo trge in opazovalce, pa čeprav je odločitev centralne banke sledila zelo klasičnima »simptomoma«: vsednevnemu prostemu padanju vrednosti bankovca in znakom novega, občutnega oživljanja inflacije. Gre za dva izmed zelo tipičnih elementov, ki silijo k poseganju na področje cene primarnega denarja. Uradna eskomptna mera je namreč vzvod celotnega obrestnega sistema posamezne države, saj je tista obrestna stopnja, po kateri lahko centralna banka refinansira bančni sistem. Ni torej naključje, da je Banka Italije zvišala tudi mero na anticipacije s stalno zapadlostjo, torej tisto, po kateri finansira bančne zavode, in sicer še občutneje kot eskompt (od 8,5 na 9,75 odstotka).

Lira in inflacija «kaznovali« borzo

MILAN - Dogajanje na denarnem trgu in negativni podatki o inflaciji seveda niso mogli mimo milanskega borznega trga, ki je krepko občutil depresivno ozračje in se temu primerno odzval. Borzni sestanek se je seveda končal s padcem, ki se je sicer tik pred zaključkom rahlo ublažil. Zadnji kazalec Mibtel je upadel za 1, 54 odstotka, vendar je v teku sestanka večkrat zdrsnil za več kot 2 odstotka. Edini blažilec padanja je bil tudi včeraj sorazmerno nizek obseg poslov, ki dosegli skupno vrednost 734 milijard lir, kar pomeni, da ni prišlo do paničnega prodajanja vrednotnic.

Do najhujših pretresov je prišlo dopoldne, posebno po prvih podatkih o gibanju inflacije, vendar je Mibtel tudi popoldne padel za 2 odstotka, takoj nato pa so ga zavrla zagotovila iz palače Chigi, da bo manever po vsej verjetnosti nared že jutri. Obračun borznega sestanka je za vodilne vrednotnice nedvomno težak, edino izjemo pa predstavljajo Ferfin, ki so po predvčerajšnjem znižanju tečaja zaradi odstopa predsednika Guida Rossija včeraj rasle in pridobile skoraj tri odstotke vrednosti. Za vse ostale vodilne certifikate, vključno s Fiatovimi, Generali, Mediobanca, Telecom itd. pa velja, da so zapustile na terenu lep delec svoje vrednosti.

Kazalec MIB milanske borze se je ob koncu sestanka znižal za 1,93 odstotka, Mibtel je kot rečeno izgubil 1, 59 odstotka, ozji kazalec Mib-30 pa se je razvrednotil za 1,87 odstotka.

Za razliko od sindikatov se industrijci ne bojijo inflacije

RIM - »Bližnja prihodnost italijanskega bankovca je tesno odvisna od razvoja notranjega političnega položaja, v tem trenutku pa ni mogoče ugotoviti smeri njenega gibanja: ni namreč jasno, ali se krepi, ali pa še vedno pada.« To je mnenje znanega ekonomista in nobelovca Franca Modiglianija, ki je v nekem intervjuju skušal razvozlati čuden zaplet okrog lire. Po njegovem mnenju je tisto, kar se z bankovcem dogaja, močno odvisno od dejstva, da mednarodni trgi niso prepričani v podporo Dinijevi vladi, ki bi bila dovolj trdna, da bi lahko izpeljal svoj zahtevni program. Za Modiglianija je torej dober program še ne zadostuje, saj ga je treba izvajati, za to pa je potrebna široka in trdna podpora vladi. Na vprašanje o oceni, ki jo daje za trajanje Dinijeve vlade, je nobelovec odgovoril, da mora trajati toliko, kolikor je potrebno za rešitev štirih velikih problemov, torej reforme pokojnin, volilnega sistema, televizije in priprave novega finančnega zakona.

Izmed ostalih reakcij na včerajšnja dogajanja na denarnem trgu in na področju inflacije naj izpostavimo nasprotujoči si stališči Confindustrie in sindikatov. V imenu prve je predsednik Luigi Abete po srečanju s predsednikom vlade o manevru izjavil, da vzpon inflacijske krivulje ni v nobeni zvezi z napovedanimi manevrskimi ukrepi, kar pomeni, da vlada ne bi smela spreminjati načrtovanih posegov. To seveda ne pomeni, da se industrijci navdušujejo nad visoko inflacijo, saj potrjujejo, da ostaja stroga protiinflacijska politika ena od glavnih prioritet italijanskega gospodarstva. Veliko bolj vznemirjeni pa so voditelji CGIL, CISL in UIL, ki zavračajo vsako podcenjevanje nevarnosti oživljanja inflacijskih žarišč in vabijo Dinija, naj pri izpopolnjevanju strukture novega manevra upošteva njihove pripombe.

Predsednik druge podjetniške organizacije, Confcommercio, Francesco Colucci pa meni, da Italija inflacijo uvaža. To se po njegovih besedah dogaja zaradi razvrednotenja lire in zaradi večanja povpraševanja po italijanskem blagu v tujini, kar povzroča napihovanje cen tudi na domačem trgu. Colucci je ob tem napovedal, da bo končno ustanovljena opazovalnica za cene, ki jo je predvidel že predlanski sporazum o ceni dela in ki jo trgovci že dolgo vztrajno zahtevajo.

Po radiu problemi nakupa nepremičnin

TRST - Niz oddaj«V studiu z vami«, ki je ta teden posvečen vprašanjem in problemom hiše oziroma stanovanja, se bo danes nadaljeval z osrednjim razgovorom o lastnini nepremičnin z vidika kupca. Z urednico Natašo Sosič se bodo pogovarjali notarska pripravnica Damjana Kralj, Mira Bole kot zastopnica nepremičninske posredniške agencije in Pavel Morpurgo, kot zastopnik oglaševalne agencije. Pred pogovorom bo ob 9.30 arhitekt magister Ljubo Lah govoril o arhitekturni identiteti, predvideni pa so še drugi strokovni prispevki.

ADRIA
ADRIA AIRWAYS
SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:
ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312

KRANJ / MESTNA UPRAVA

Županova samovolja?

Načelnik upravne enote protestira proti Grosovemu ravnanju

Na današnji (sele) drugi seji kranjskega mestnega sveta bodo svetniki prejeli tudi gradivo, v katerem jih v. d. načelnika upravne enote Kranj Metod Ferbar prosi za ureditev normalnih pogojev dela.

Ferbar je mestnim svetnikom sporočil, da so se 23. januarja letos zgodile »resne motnje«, ko je župan mestne občine Kranj od delavke kadrovske službe zahteval, naj se nemudoma izseli iz pisarne, ukazal zakleniti pisalno mizo, arhivske omare in pisarno.

To dejanje je vzdignilo prah v sami občinski hiši. Verzija vodstva mestne uprave je drugačna, praktično predstavlja nadaljevanje slabih odnosov, ki vladajo v odnosu med mestom in državo. Ce sta Gros in Ferbar prve dni po novem letu trdila, da gre samo za »manjše delovne kratke stike«, je položaj zadnje dni povsem spremenjen. Boljše obveščeni celo trdijo, da se prav na kranjskem primeru v pravi luči kaže nepripravljenost države pri prehodu na nov način lokalne samouprave.

Osrednja točka današnje seje mestnega sveta bo sicer razprava o osnutku mestnega statuta, obljubljeno pa je tudi poročilo župana o stanju v Kranju. Zanimivo je, da slednje vabilu za sejo ni bilo priloženo v pisni obliki. Ne nazadnje pa bo danes zanimiva tudi točka »razno«, saj sta svetnika Igor Dolhar in Franci Globočnik (SNS) vložila zahtevi za profesionalizacijo svoje funkcije.

Vine Bester

NOVA GORICA / ŽUPANOVI ODGOVORI

Tri vprašanja - trije odgovori

Občina bo sofinancirala državno cesto

Županu Nova Gorica Črtomirju Špacapanu res ni mogoče očitati neučinkovitosti. Osebno se je zavzel, da bodo vprašanja in pobude odbornikov že na naslednji seji odgovorjena. Na zadnji seji mestnega sveta je odgovoril na vprašanja svetniku Tomažu Marušiču in še nekaterim. Marušič je zastavil vprašanja o občinski obvezi pri modernizaciji ceste Čepovan-Vrata, parkiriščih v mestu Nova Gorica, o gradnji podzemne garaže na travniku pred sedežem mestne občine, pa tudi o ureditvi mestnega in primestnega potniškega prometa.

O cesti Čepovan-Vrata je župan povedal, da je to državna prometnica. Lani je država zanjo prispevala osem milijonov tolarjev, letos pa bo iz državnega denarja zanjo namenjenih še dvanajst milijonov. Sedanjo mestno občino obvezuje obljuba prejšnje novogoriške občine, da bo za posodobitev iz občinskega proračuna prispevala štiri milijone tolarjev. »Čeprav,« pravi župan, »ni v navadi, da bi občina financirala državne ceste in obratno. Primer ne sme postati pravilo, kajti tudi lokalnih, krajevnih in vaških cest je še veliko in in občina je po zakonu dolžna skrbeti samo za te.« Glede parkirišč in gradnje podzemne garaže je povedal, da so potekali dogovori z SKB banko, in sicer za gradnjo poslovnega središča po sprejetem zazidalnem načrtu Trgovski center in podzemno garažo na travniku pred občino. Obe gradnji sta bili med seboj povezani. Investicijsko podjetje je izdelavo finančnega načrta zaupalo podjetju Urbis d.o.o. iz Nove Gorice. Zdaj čaka na obravnavo. Če investitor (SKB) dobi zemljišče in dovoljenje za gradnjo, je pripravljen zgraditi tudi podzemne garaže. O mestnem prometu je župan izrazil nezadovoljstvo. Avtobusi so preveliki in vozijo premalo pogosto. Ljudje se jih izogibajo in se raje vozijo z osebnimi avtomobili. Zato so avtobusni prazni, parkirišča po mestu pa zasedena. Dejavnost zdaj opravlja zasebno podjetje Avrigo d.o.o. Mestni svet se mora odločiti med različnimi možnostmi: posodobitev prevozniškega parka, ureditev postajališč in izboljšanje kakovosti storitev; razpis koncesije za opravljanje mestnega in medmestnega prometa ali ustanovitev posebnega komunalnega podjetja za mestni promet, ki bo v stoodstotni lasti občine.

Vojko Cuder

GRAHOVO / GRADNJA

Sanje se le uresničujejo

Po dvajsetih letih bodo končno dobili novo šolo

Stavba, v kateri je cerkniška podružnična osnovna šola v Grahovem, je stara približno 120 let in danes niti najmanj ne ustreza več zahtevam sodobnega pouka. Tega se zavedajo tako krajani kot šola, vendar v preteklih letih niso nikdar dobili občinskega samoprispevka, s katerim bi zgradili novo šolo.

V zadnjem času pa je vse bolj jasno, da se bodo dolgoletne želje o novi šoli Grahovcem le uresničile. Prostorska vprašanja osemletne osnovne šole 11. maj v Grahovem, ki jo obiskuje 160 učencev, med njimi kar 95 odstotkov vozačev, je postala še bolj zaskrbljujoča pred dvema letoma. V šoli ni prostora za kabinetni pouk, ure telovadbe potekajo v dvorani zadružnega doma, ki je od šole oddaljen tristo metrov, pot do njega pa vodi prek dveh »nevarnih« križišč. Na šoli je samo osem učilnic, dva razreda so morali lani združiti, v stavbi pa popoldne gostuje tudi mala šola. Z bližajočo spremembo osnovne šole v devetletko bo normalni pouk v sedanji stavbi postal praktično nemogoč.

V želji, da bi težave rešili vsaj začasno, so šolniki pred dvema letoma začeli razmišljati o prizidku šole. Obisk predstavnikov šolskega ministrstva je njihove načrte ocenil za neustrezne, saj bi z razširitvijo po njihovem mnenju »prišli le z dežja pod kap«. Ugotovili so, da bi bila najboljša rešitev gradnja nove šole in hkrati obljubili tudi denarno pomoč. Obljube so se uresničile, saj je ministrstvo na natečaju v program šolskih investicij za leto 1996/97 uvrstilo tudi gradnjo nove grahovske šole. To pomeni, da bo ministrstvo iz državnega proračuna dve leti prispevalo po 50 odstotkov potrebnega denarja za novo gradnjo. Sklep o zagotovitvi druge polovice denarja iz občinskih virov je lani sprejel cerkniški izvršni svet. »Upamo, da bodo za uresničitev tega sklepa imeli dovolj posluha in denarja tudi sedanji novi občinski možje. »Kljub temu brez krajevnega samoprispevka ne bo šlo,« je povedala vodja grahovske šole in pomočnica ravnateljice na centralni osnovni šoli v Cerknici Ivanka Kranjc. To pa zato, ker imajo v načrtu nekoliko večjo telovadnico, kot jim pripada po normativih, saj bo služila tudi potrebam krajanov.

Trenutno na občini in v krajevni skupnosti potekajo priprave za odkup zemljišč, kjer bo nova šola. Izbrana lokacija je nad vasjo, pod Špičko. Veliko dela imajo tudi s pripravo potrebne dokumentacije za začetek gradnje, saj morajo temeljni kamen nove šole položiti do oktobra letos, sicer se utegne zgoditi, da ministrstvo »njihova« sredstva nameni kakšni drugi šoli.

Mateja Godejša

> Kljub izjemno hudi prostorski stiski se v grahovski šoli lahko pohvalijo z zelo prizadevnim kolektivom in pridnimi učenci. Ti se poleg rednega pouka dejavno vključujejo v številne izvenšolske dejavnosti, skupaj z učitelji in starši pripravljajo kulturne in druge prireditve, sodelujejo na tekmovanjih... skratka: »živijo s šolo«, pravi Ivanka Kranjc, vodja šole v Grahovem.

BLED / ŠPORTNA PRIREDITEV

Srečali se bodo veslači veterani

Priprave na letošnjo največjo slovensko športno prireditev so že v polnem zamahu

Na Bledu se že zdaj pripravljajo na športno prireditev, ki bo v začetku septembra in bo trikrat večja od vseh svetovnih prvenstev v veslanju, hkrati pa največja letošnja slovenska športna prireditev. Na tako imenovani Masters regati se bodo srečali svetovni veslaški veterani.

Pričakujejo približno dvesto tisoč nočitev. Med njimi bo približno pet tisoč veslačev veteranov in njihovih družin. Namen srečanja je druženje nekdanjih veslaških asov. Na tekmovanje se morajo kandidati prijaviti. Prijave so dvosmerne: športne in turistične.To bo 22. srečanje veslačev veteranov. Po tehnični plati bo najtežje izpeljati štart tekmovanja, ki bo sredi jezera. V ta namen si bodo priskrbeli sestavljeni plastični splav avstrijske izdelave v skupni vrednosti 130 tisoč mark, ki bo v času regate služil kot štartno mesto.

Sicer pa ga bodo kasneje s pridom lahko uporabljali tudi v turistične namene v grajskem kopališču kot del kopališke ponudbe, v večerih pa za prireditveni prostor na jezeru. Splav je velik približno dvesto kvadratnih metrov, v tujini pa je njegova uporaba že precej razširjena.

Denar zanj bo prispevalo turistično društvo in druge zainteresirane turistične organizacije, pa tudi organizacijski odbor prireditve, ki mu predseduje minister za gospodarske dejavnosti Maks Tajnikar. Navsezadnje gre le za turistično promocijo Slovenije.

Že pred sezono bodo posodobili veslaški center v Mali Zaki, ki je za zdaj več ali manj divje kopališče, in uredili športno rekreacijski center. Predvsem pa bodo organizatorji morali razširiti parkirišča, ki jih ne načrtujejo v bližini jezera. Urediti nameravajo tudi nekakšen kolesarski center, pokrili bodo tenis igrišče.

Ker je cesta od križišča za Lesce do klanca pod Betinom izjemno slaba, bodo morali pred začetkom veslaške regate veteranov poskrbeti tudi za to. Za ureditev ceste skozi Bled pa jim bo verjetno zmanjkalo denarja, energije in časa. Celotna prireditev bo stala približno pol milijona mark.

Mateja Faletič

Koliko časa še po makadamu?

PODBRDO - Cestarji so se lotili jeseni začetega dela širitve in posodobitve sedmih kilometrov dolge makadamske ceste med Petrovim Brdom in Podroštom, ki še vedno ločuje Selško dolino in Baško grapo. Začeto delo zbuja vtis, da so cestarji namerno začeli z delom takoj, ko je bilo to mogoče.

Kljub temu bodo cesto za zdaj »podaljšali« le za približno 1800 metrov. Ostalih več kot pet kilometrov naj bi prenovitev in asfaltiranje dočakalo v naslednjih treh letih. Podbrdčani in vsi Graparji na sodobnejšo cesto težko čakajo. V Podbrdu so imeli jeseni celo zborovanje, na katerega so poklicali odgovorne za gradnjo in vzdrževanje cest v državi in jim natresli kopico zamer, ker Slovenija zanemarja najkrajšo cestno povezavo med Tolminsko in prestolnico. Ti so jim povedali, da lahko zgradijo le toliko cest, kolikor imajo denarja, ki pa ga določa državni zbor. »Prav zdaj potekajo dejavnosti za pridobitev potrebnih sredstev,« pravi predsednik odbora za razvoj Baške grape Ernest Kamperle, ki je tudi zadovoljen, da je več naklonjenosti težavam Graparjev vendarle čutiti tudi v parlamentu. Podporo prizadevanjem sosednji tolminski občini izraža tudi župan občine Železniki, ki sta ga tolminski župan Ivan Božič in občinski svetnik Ernest Kemperle nedavno obiskala. **(V. C.)**

CERKNO / GASILSTVO

Gasilci želijo svojo zvezo

Ukvarjajo se zlasti z lastninjenjem skupnega premoženja

Na rednem letnem občnem zboru so se minulo soboto zbrali člani gasilskega društva Cerkno, ki šteje približno 200 članov. Predsednik Ivan Rojc in poveljnik Marko Močnik sta poročala o delu v preteklem letu in predstavila program dejavnosti za letošnje leto. Cerkljanski gasilci so v lanskem letu pomagali pogasiti 11 požarov in sodelovali v 29 drugih primerih.

Tako so okoliškim krajem priskočili na pomoč v sušnem obdobju, v zimskem času pa poskrbeli za čiščenje ulic in pločnikov. S svojo mehanizacijo so se z vlečno službo vključili tudi v reševanje prometnih zagat. Med pomembnejše naloge so v letošnjem letu uvrstili izobraževanje svojih članov, zlasti podmladka, ki jih je več kot tretjino.

Vprašanje, kateremu se bodo tudi posvetili v letošnjem letu, je nadaljnja organiziranost gasilskih društev na Cerkljanskem, ki so bila doslej vključena v idrijsko občinsko zvezo. Gasilci, ki so na Cerkljanskem organizirani v okviru devetih društev, po razdelitvi na dve občini razmišljajo o ustanovitvi samostojne gasilske zveze. Drugi problem, ki še ni dokončno razrešen, pa je vprašanje lastništva v skupnih objektih. Med te sodi tudi gasilski dom v Cerknem in del njihove opreme, pri čemer je s svojim deležem zastopana tudi tovarna ETA. Kot je opozoril predsednik idrijske občinske zveze Ivan Jereb, pa od države in novih občin v prihodnje pričakujejo predvsem večjo denarno pomoč gasilstvu kot v preteklih letih.

Roman Bric

BLED / TURIZEM

Majhen servis z velikimi načrti

Na Bledu že dva meseca posluje zasebno podjetje Jožeta Kuralta, Alpski turistični servis (ATS).

Jože Kuralt se je povezal s približno šestdesetimi zasebnimi oddajalci sob. Po podatkih blejskega turističnega društva je na Bledu na voljo približno tisoč zasebnih turističnih sob, zadnja leta pa se z omenjeno dejavnostjo ukvarjajo tudi v Gorjah, Zasipu in drugih manj znanih okoliških krajih, ki pa se po svoji lepoti ne razlikujejo od Bleda. Jože Kuralt je prepričan, da je prihodnost Bleda in slovenskega turizma nasploh v ponudbi manjših tako imenovanih družinskih hotelov, ki imajo na voljo približno 40 ležišč. V ATS bo imel gost na voljo več možnosti. Lahko se bo odločil za izlete v bližnjo okolico, za planšarstvo in podobno, med oddajalci sob pa bodo skušali spodbuditi zanimanje za bioprehrano. ATS se povezuje tudi s turističnim društvom, kjer pripravljajo dva nova prospekta, na katerih bodo na posebnem zemljevidu označeni zasebni oddajalci sob in njihova ponudba, saj se zavzemajo za ustanovitev sekcije zasednih oddajalcev sob.

Mateja Faletič

V Alpskem turističnem servisu želijo zadovoljiti evropske goste (Foto: M. F.)

ŠESTINDVAJSET DNI THALERJEVEGA MINISTROVANJA

Pomembno je ne izgubljati priložnosti

Z Italijo se je začel nov dialog, ki se vprašanj loteva globalno

LJUBLJANA - Slovenski zunanji minister Zoran Thaler je na včerajšnji tiskovni konferenci potegnil črto pod prvih šestindvajset dni svojega ministrovanja. Označil jih je za zelo živahne in dejal, da je »mašinerija« na zunanjem ministrstvu v teku.

Prioritete, ki si jih je zadal, so razvidne iz njegovih prvih poti v tujino: prestolnice sosednjih držav, glavna mesta evropskih integracij, zveza Nato in drugi mehanizmi kolektivne varnosti ter države, ki so v mednarodni skupnosti najvplivnejše. Thalerju se zdi najpomembnejše, da Slovenija ne izgublja priložnosti, ki se ji ponujajo, sedanji trenutek pa ocenjuje kot ugodno priložnost za napredek pri urejanju odnosov s sosedami.

V zvezi z Italijo je minister Thaler dejal, da se je začel nov dialog, ki pa se odnosov med državama loteva globalno. »Ničesar ne spuščamo«, je dejal Thaler in opozoril, da so se bili prej prisiljeni pogovarjati le o temah, ki jih je narekovala italijanska stran. »Zadovoljen sem, da priprave na sestanek predsednikov vlad Slovenije in Hrvaške potekajo po dogovoru; ta teden se bo sestala tudi mešana diplomatska komisija za mejo«, je dejal Thaler. Nedavne izjave Miljenka Žagarja, hrvaškega veleposlanika v Sloveniji, češ, da bo Hrvaška v Piranskem zalivu omogočila koridor na odprto morje, ni želel posebej komentirati, dejal je le, da jo šteje za enega od pozitivnih znakov, ki v zadnjem času prihajajo iz Zagreba.

Pred današnjim obiskom v Avstriji je minister ocenil odnose s to državo kot odlične in strateško pomembne za Slovenijo. Omenil pa je tudi položaj slovenske manjšine, ki še vedno ne dosega ravni, kot bi si jo želeli v Sloveniji, ter veliko neravnovesje v trgovini med državama, prav tako v škodo Slovenije.

Boštjan Lajovic

Zoran Thaler: Prvi tedni na ministrstvu so bili zelo živahni (Foto: Boban Plavevski/BOBO)

Odbor državnega zbora za mednarodne odnose bo tudi po današnji seji komisije za volitve in imenovanja (Kviaz) še naprej brez predsednika. Vodje poslanskih skupin se namreč se niso sestali, da bi se dogovorili o ustrezni zastopanosti strank pri vodilnih mestih v državnem zboru, kot je Kviaz sklenil na seji pretekli teden, zato danes te točke ne bodo obravnavali. Dogovor vodij poslanskih skupin bi bil tudi temelj za odločitev, koga bo Kviaz predlagal za predsednika odbora za mednarodne odnose. Včeraj se je javno oglasil tudi vodja poslanskega kluba LDS Tone Anderlič, ki je poudaril, da je dogovor o novem predsedniku odbora za mednarodne odnose v rokah poslanskih skupin, ne pa vladnih strank. Anderlič trdi, da ni bilo nikakršnega dogovora med LDS in SKD, ki bi pomenil izvolitev Lojzeta Peterleta, takšne interpretacije pa temeljijo na nepopolnih in neresničnih dejstvih, ki jih je navajala glavna tajnica SKD dr. Vida Čadonič - Špelič. Anderlič trdi, da na osnovi dogovora na začetku mandata državnega zbora mesto predsednika odbora za mednarodne odnose pripada LDS. Njihov kandidat Marjan Šetinc izpolnjuje vse pogoje in ima bogate izkušnje na področju mednarodnega sodelovanja.

PO VRNITVI VLADNE DELEGACIJE S KITAJSKE

Ne povezujejo nas s krizo na Balkanu

Podjetja so podpisala nekaj pogodb o izmenjavi visoke tehnologije

LJUBLJANA (STA) - O obisku slovenske vladno gospodarske delegacije po vodstvom predsednika vlade Janeza Drnovška na Kitajskem so na včerajšnji novinarski konferenci spregovorili minister za znanost in tehnologijo Rado Bohinc, državna sekretarka v ministrstvu za ekonomske odnos in razvoj Vojka Ravbar ter direktor vladnega urada za informiranje Borut Suklje.

V slovenski delegaciji so bili tudi predstavniki podjetij in Slovenske izvozne družbe. Minister Bohinc je predstavil rezultate obiska slovenske delegacije ministrstva za znanost in tehnologijo v Koreji. Premier Drnovšek se je med obiskom sestal s predsednikom kitajske vlade in ministri. Pogovori so pokazali, da Kitajska obravnava Slovenijo kot srednjeevropsko državo in da je ne povezuje z balkansko krizo, Slovenija pa je zanjo enakopraven gospodarski partner. Slovenska vladno gospodarska delegacija je za kitajska podjetja pripravila dve brošuri, v katerih je predstavila Slovenijo in njeno gospodarstvo ter podjetja, ki želijo sodelovati s kitajskimi partnerji. V času premierovega obiska na Kitajskem se je sestala tudi meddržavna komisija za gospodarsko sodelovanje, ki je podpisala protokol o izmenjavi informacij o carinah, zakonodaji in drugem. Med obiskom slovenskega premiera in gospodarstvenikov so podjetja podpisala nekaj pogodb in pisem o namerah, predvsem o sodelovanju in izmenjavi znanj visoke tehnologije. Kitajska je namreč, kot je dejal minister Bohinc, izrazila veliko zanimanje za znanstveno in tehnično sodelovanje, zato se bo mešani slovensko kitajski odbor za tovrstno sodelovanje sestal že prihodnji teden v Pekingu, kjer naj bi spregovorili tudi načelih sodelovanja in pravic iz naslova industrijske lastnine.

KOMENTAR

Zunanja politika med »ad rem« in »ad personam«

Boštjan Lajovic

V Sloveniji se je nevarno razpasla navada, da se politiko vrednoti in ocenjuje skozi njene izvajalce, ne pa skozi koncepte in rešitve, ki jih ponuja. Učeno se temu reče, da Slovenci razmisljamo »ad personam« namesto »ad rem«. V tako sprevrženem dojemanju temeljijo tudi številni nesporazumi v slovenski politiki, ki se navzven največkrat pokažejo v obliki afer. Zdi se, da je po »obračunu pri Ogleju« med Lojzetom Peterletom in Janezom Drnovškom postala ujetnica takšne logike tudi slovenska zunanja politika. Kandidatura Mojce Drčar Murko ni uspela ravno zaradi principa ad personam, enako se obeta tudi Borutu Pahorju in njegovemu predsednikovanju odboru za mednarodne odnose, pa tudi ocenjevanje uspešnosti novega zunanjega ministra Zorana Thalerja poteka skozi primerjavo z njegovim predhodnikom. Po tej logiki naj bi bil Thaler Nepeterle, biti Nepeterle pa pomeni odpraviti nakopičene težave v slovenski zunanji politiki, od italijanskih do hrvaških. Takšna logika je seveda mnogo preveč poenostavljena, da bi zdržala kritično presojo, pa tudi krivična do prejšnjega ministra, saj spregleduje objektivne okoliščine, v katerih je opravljal svoje delo. Primerjava s predhodnikom ad personam se je v prvih dneh Thalerjevega ministrovanja kazala kot njegova prednost - spomnimo samo na bliskovito turnejo po sosednjih državah ter njegovo samozavestno rokovanje s kolegi ministri in spretno iskanje fotografskih objektivov, ki je za pojmovanja zadržanih Slovencev tako netipično - po mesecu dni pa se utegne spremeniti v neprijetno nadlogo. Javnost namreč od Nepeterleta pričakuje zeleno luč Italije, ko se bo 6. marca odločalo o mandatu za pogajanja o evropskem sporazumu, kar pa se najverjetneje ne bo zgodilo. Javnost pričakuje tudi Piranski zaliv in nasploh za Slovenijo ugodno določitev meje s Hrvaško, kar se najverjetneje tudi ne bo zgodilo. Prvrženci principa ad personam bodo zato razočarani v stilu cesarjevih novih oblačil: v čem pa je potem Thaler boljši od Peterleta? Potuje naokrog, prijazno govori, rezultatov pa ni? Zoran Thaler se te nevarnosti brižkone zaveda, saj ne zamudi nobene priložnosti, da ne bi opozarjal, da so pričakovanja slovenske javnosti previsoka. Včeraj je stopil se korak dlje in napovedal, da bomo preprosto morali skleniti določene dogovore, če hočemo urediti odnose s sosedi, pri tem pa je pozival tudi na »zrelost političnega razreda v najvišjem smislu«. Če smo ga prav razumeli, se je zavzel za uveljavitev principa ad rem, torej vsebinsko razpravo v slovenski politiki. Javnost, odrešena osebnih zamer in frustracij posameznih slovenskih politikov, bi tako lažje doumela, da so Hrvati in Italijani ravno tako ponosni na svojo zgodovino, kulturo in suverenost kot Slovenci. Od tega spoznanja potem do razumnega kompromisa o ključnih vprašanjih, ki zdaj kalijo dobrososedske odnose, ni več težko priti. Ne Thalerju, Peterletu ali komu tretjemu.

Janez Rugelj odprl vrata Fundacije dr. R in ponovil svoje zahteve

LJUBLJANA - Doktor Janez Rugelj je včeraj ponovno pojasnil vzroke za svojo gladovno stavko, ki je »posledica sinhroniziranega orkestrskega valja proti njegovemu delu in njemu osebno«. Tiskovno konferenco, na katero je povabil tudi direktorico Instituta za varovanje zdravja (IVZ) doktor Metko Macarol Hiti, je sklical v prostorih Fundacije dr. R, ki jo je hkrati tudi prvič uradno predstavil.

Doktor Rugelj je ponovil svoje obtožbe na račun »zarotniške gonje« in posebej »ignorantskega obnašanja« ministra za zdravstvo in direktorice IVZ. Prepričan je, da so vsi postopki proti njemu politične narave, saj strokovnih oporekanj ni, trdi pa tudi, da so ga novembra lani na IVZ upokojili na podlagi ultimativne pisne zahteve njegovega nekdanjega pacienta. Sredi decembra mu je generalni sekretar Zdravniške zbornice sporočil, da še zlepa ne bo dobil koncesije, ker je, po Rugljevih besedah, v »insceniranem« postopku pred zbornicnim razsodiščem, konec decembra pa je bil obveščen, da je ustavljeno financiranje njegove dejavnosti.

»Doktor Rugelj ne verjame, da želimo, da se stvari pravno uredijo,« je dejala doktor Meka Macarol Hiti. Po pojasnilu IVZ dejavnosti doktorja Ruglja - zdravljenja alkoholizma - ni med dejavnostmi, ki jih zakon o zdravstveni dejavnosti opredeljuje v nalogah instituta, kar pomeni, da Rugljeva metoda ni izbrisana iz njegovega organograma. IVZ je tudi pričakoval, da bo status doktorja Ruglja razrešen do začetka letošnjega leta in bo lahko dalje delal kot zasebni zdravnik. Institut je, kot pravi doktor Hitijeva, storil vse, da bi doktor Rugelj pridobil koncesijo za opravljanje svoje dejavnosti. Zdravniška zbornica še ni izdala soglasja za začetek zasebne prakse, vendar IVZ še vedno financira Rugljevo dejavnost, saj pacientov niso želeli pustiti brez terapevta.

Rugljev odvetnik Dušan Jelušič pa se sklicuje na akt, ki ga je sprejela tedanja vlada pred desetimi leti in po katerem naj bi psihiater delal do leta 1997, zdaj pa je to z ukinitvijo financiranja ustavljeno. Doktor Rugelj še dodaja, da bo, ko bodo v Sloveniji izčrpana vsa pravna sredstva, sodne ukrepe proti sebi posredoval v oceno Evropskemu sodišču. Danes bo o gladovni stavki doktorja Janeza Ruglja na svoji tiskovni konferenci spregovoril minister za zdravstvo.

Katarina Novak

ŠOLSTVO

Mrzlica pred vpisi na srednje in visoke šole se začenja

Informativni dnevi na srednjih šolah in univerzah bodo 10. in 11. marca

LJUBLJANA - Osmošolci in četrtošolci so danes v šolah dobili obsežno publikacijo z razpisnimi pogoji in drugimi informacijami v zvezi z vpisom v srednje šole in na fakultete. Dijaki in učenci bodo izbrane šole lahko obiskali na informativnih dnevih 10. in 11. marca, do 24. marca pa morajo oddati prijave za vpis v prve letnike. Srednješolcem, ki so uspešno opravili maturo, ne bo treba opravljati sprejemnih izpitov, tisti, ki pa so srednje šolanje zaključili prej, pa bodo na šolah z omejenih vpisom sprejemne izpite morali opraviti.

Za vpis v prve letnike slovenskih srednjih šol je na voljo 32.563 mest, za razliko od lanskega leta pa so nekaj več mest namenili za vpis v trileten srednješolske programe in gimnazije. Na kranjski in ravenski gimnaziji bodo letos odprli oddelka za športnike, sicer pa v srednješolskih programih ni bistvenih novosti.

Mariborska in ljubljanska univerza sta letos razpisali približno sedemsto razpisnih mest za redne študente več kot lani, med katerimi jih sto prispeva Visoka šola za hotelirstvo in turizem v Portorožu, ki se razpisa udeležuje prvič. Sicer letošnji razpis vsebuje še nekaj novosti.Tako je prvič doslej mogoče vpisati psihologijo kot izredni študij. Za vpis v visokošolske programe je pogoj opravljena matura, za vpis v višješolske ali strokovne programe pa matura ali zaključni izpit, zato so ti programi v razpisu ločeni in zanje niso predvideni sprejemni izpiti.

Razpis je mogoče dobiti tudi v enotah Zavoda za zaposlovanje ter na vseh srednjih in visokih šolah. **(A. Ž.)**

Samo en nov študijski program na Univerzi Maribor

MARIBOR - Rektor Univerze Maribor je včeraj pripravil prvo rektorsko tiskovno konferenco, ki so se je poleg vseh dekanov mariborskih fakultet udeležili tudi drugi gostje, med njimi tudi predstavniki Tehniške državne univerze iz Čelijabinska v Rusiji.

Prorektor mariborske univerze dr. Rasto Ovin pa je prisotne seznanil s podatki in pogoji za vpis v prvi letnik fakultetnega in visokošolskega študija za prihodnje študijsko leto. Na fakultetne programe se bo v jeseni lahko na mariborski univerzi vpisalo 2400 rednih študentov, na visokošolske strokovne programe pa 1490 rednih študentov. Glede na razmere, ki kažejo upad zanimanja za študij tehnike, bo na štirih tehniških fakultetah, kjer je prostora za 1570 rednih študentov, zagotovo ostalo nekaj mest praznih, medtem ko takšna predvidevanja za družboslovni študij ne veljajo. V novem študijskem letu na Pedagoški fakulteti uvajajo nov program, in sicer slovenski jezik s književnostjo, medtem ko je visokošolski program zootehnike na visoki kmetijski šoli zavrnilo ministrstvo za šolstvo in šport zaradi formalnosti. Na visoki kmetijski šoli pričakujejo, da se bo ministrstvo odzvalo njihovemu protestu in s pojasnilom, kakšne formalnosti je treba še izpolniti, do jeseni razpisalo omenjeni program študija.

Martina Pavšič

NOVICE

Zunanji minister Thaler danes na delovnem obisku na Dunaju

DUNAJ/LJUBLJANA - Zunanji minister Republike Slovenije Zoran Thaler se bo danes mudil na enodnevnem delovnem obisku na Dunaju. Pogovarjal se bo s svojim kolegom Aloisom Mockom in državno sekretarko za evropska vprašanja Brigitto Ederer, sprejela pa ga bosta tudi zvezni kancler Franz Vranitzky in predsednik avstrijskega državnega zbora Heinz Fischer. Thalerjev obisk v Avstriji sodi v kontekst prizadevanj Slovenije za dobrososedske odnose in njenih naporov za približevanje in vključitev v Evropo. Kot smo poročali, so Thalerjeve kritične izjave v zvezi z avstrijsko manjšinsko politiko - v pogovoru za dunajski dnevnik Kurier je dejal, da 7. člen Avstrijske državne pogodbe ni zadovoljivo rešen - posebej pri svobodnjakih naletele na oster protest. Haiderjeva stranka namreč trdi, da so vsa določila 7. člena ADP izpolnjena. Hkrati je namestnik koroškega deželnega glavarja Grasser Slovenijo obtožil, da »stalno diskriminira nemške govoreče Staroavstrijce«.

Karl von Habsburg kandidat ljudske stranke za parlament EZ

SOLNOGRAD - Karl von Habsburg, vnuk zadnjega avstrijskega cesarja, je glavni kandidat avstrijske ljudske stranke (ÖVP) v volilnem okolišu Solnograd na volitvah v parlament Evropske zveze spomladi letos. Deželno vodstvo ÖVP je Habsburga pri tajnem glasovanju uvrstilo na prvo mesto kandidatne liste (dobil je deset glasov), na drugo mesto je bil uvrščen Karl Mayr (devet glasov), šele na tretjem mestu pa tajnik deželnega glavarja Katschthalerja, Andreas Kiefer (tri glasove). Slednji je pred glasovanjem veljal za kandidata z največjimi možnostmi. Karl von Habsburg, ki ni član ljudske stranke, je svojoo izvolitev za glavnega kandidata označil kot »znak odprtosti ljudske stranke«.

Alois Mock o varnostni politiki

DUNAJ - Zunanji minister Alois Mock je v zvezi z vprašanji bodoče avstrijske varnostne politike poudaril, da je trenutni opazovalni status Avstrije pri pobudi »Partnerstvo za mir« ter tudi v Zahodnoevropski uniji (WEU) »dobra osnova, ki jo je treba tudi koristiti«. Izrekel se je za pragmatično postopanje pri vključitvi v evrospke varnostne sisteme, prav tako je menil, da se pravica soodločanja majhnih držav znotraj EZ ne sme omejiti.

Inflacija narasla na 2,7 odstotka

DUNAJ - Življenjski stroški so v Avstriji v januarju letos spet narasli. Napram januarju leta 1994 je potrošniški indeks narasel za 2,7 odstotka, napram decembru lani pa se je inflacija povišala za 0, 1 odstotka. Podražili so se predvsem izdatki za stanovanjske potrebe, komunalne storitve, narasli pa so stroški tudi v bolnišnicah ter zavarovalnine, dražje pa je postalo tudi sadje.

Vranitzky zaenkrat ne bo nadomestil Marizzijevo mesto

DUNAJ - Predsednik avstrijskih socialdemokratov, zvezni kancler Franz Vranitzky, zaenkrat ne namerava nadomestiti Marizzijevo mesto drugega zveznega poslovodje v stranki. V pogovoru za novinarje je dejal, da bi raje okrepil mednarodni sekretariat SPÖ. Kot znano, sta sekretariat zvezne stranke doslej skupno vodila Josef Cap in Peter Marizz. Slednji je zaradi svoje vpletenosti v provizijsko afero moral oddati funkciji zveznega poslovodje SPÖ in poslanca v avstrijskem državnem zboru.

INTERVJU - MATEVŽ GRILC

»Koroški Slovenci bomo morali najti enotnost zelo hitro, čez nekaj let bi lahko bilo prepozno«

IVAN LUKAN

CELOVEC - Kot smo poročali, je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Matevž Grilc (slika) na izrednem občnem zboru pred nekaj dnevi v Celovcu napovedal, da na prvih neposrednih volitvah predsednika NSKS, ki bodo še pred poletjem, ne bo več kandidiral za najvišjo funkcijo v tej organizaciji. Z odhajajočim predsednikom se nismo pogovarjali le o vzrokih za to odločitev, temveč smo ga vprašali tudi za mnenje o prihodnosti slovenske narodnostne skupnosti, ki je po Grilčevih besedah v tem trenutku v dramatičnem položaju.

Na občnem zboru NSKS ste svojo odločitev utemeljili z izjavo, da hočete s tem, ko se ne potegujete več za predsedniško mesto, dokazati, da ne gre za boj za oblast med predsednikoma obeh osrednjih političnih organizacij na Koroškem, temveč za vsebinsko vprašanje, ki je tesno povezano z nadaljnjo usodo koroških Slovencev kot narodnostne skupnosti. Je bil to edini vzrok?

GRILC: Glavni vzrok, da ne kandidiram več za predsednika NSKS, je v tem, da sem v največji meri dosegel cilj, ki sem si ga zastavil pred 19 leti, ko sem postal predsednik te organizacije. Takrat sem dejal, da je za narodnostno skupnost edina možnost, ki vodi v uspešno skupno prihodnost, skupna organizacija, ki sloni izključno na pripadnosti slovenski narodnostni skupnosti. Še danes sem prepričan, da narodnostno vpašanje ni in nikoli ne bo ideološko, temveč da gre za vprašanje, ali bomo lahko obdržali to družino, to vas v okviru slovenske narodnostne skupnosti, nikakor pa ne za vprašanje, ali je nekdo pripadnik leve ideologije ali pa je klerikalen.

Končno pa s svojo odločitvijo hočem dokazati, da nikakor ne gre za oblastniški boj v narodnostni skupnosti ali - po domače rečeno - kdo bo koga. Mislim, da vsi vidimo, da gre za obstoj narodnostne skupnosti in ne za posameznika. Zato dajem znak, da v smislu narodnostne skupnosti ne kandidiram več, in hkrati odpiram vrata vsem.

Je torej odločitev, da ne boste kandidirali, dokončna? Kaj bi bilo, če bi se ime Matevž Grilc množično pojavilo na volilnih lističih za predsednika NSKS?

GRILC: Tudi če bi se to zgodilo, se ne bi odzval. Nova pravila NSKS predvidevajo, da se mora vsak potegovati za mesto predsednika. Jaz se ne potegujem. Ob tem bi poudaril, da je v naši organizaciji še vrsta dobrih ljudi, ki lahko prevzamejo predsedniško mesto.

Osebno tudi menim, da nihče ne ostaja desetletja na kakšni poziciji, kajti vsak pošten človek mora priznati, da če vodiš - kot jaz 19 let - neko organizacijo in si kolikor toliko odgovoren, tako pozicijo pravočasno zapustiš. Tudi če si ne pri-

znavaš, ti le zmanjka idej in tistega elana, ki je potreben za vodenje organizacije, še posebej manjšinske.

Seveda ni izključeno, da se lahko človek kadarkoli spet vrneš na politično prizorišče. Toda še enkrat: menim, da bi moral vsak, ki ima v narodnostni skupnosti desetletja neko pomembno funkcijo, to temeljito premisliti.

Na občnem zboru ste poudarili, da če obnova NSKS in s tem povezana demokratizacija notranjeslovenskih struktur ne bosta uspeli, bi to hkrati pomenilo »konec za koroške Slovence kot narodnostno skupnost«. Ste zadevo namenoma dramatizirali ali dejansko ustreza stanju oziroma nevarnosti, ki grozi slovenski skupnosti na Koroškem?

GRILC: Izjava sploh ni preveč dramatizirana. Menim, da so Slovenci na podeželju danes zelo demotivirani in spor v narodnostni skupnosti temu prispeva svoje.

Razvoj narodnostne skupnosti na podeželju je dejansko dramatičen, če opozarjam samo na upadanje znanja slovenščine, predvsem pri otrocih in mladini, pojemanje uporabe slovenskega jezika v javnosti in na čedalje manjšo identifikacijo z narodnostno skupnostjo. Zato sem prepričan, da narodnostna skupnost rabi neki vzrok, da bo zopet motivirana.

In najboljši način motivacije je, da se narodnostna skupnost na vrhu združi in formulira interes narodnostne skupnosti. Tako bi slovenski narod na Koroškem lahko spet zaživel. Prepričan pa sem, da bomo morali najti tako skupnost zelo hitro, čez nekaj let bi lahko bilo prepozno.

Koliko časa imajo torej koroški Slovenci, da slovenski narodnostni skupnosti zagotovijo preživetje? NSKS bo zdaj znotraj svoje organizacije izvedel demokratizacijo in volitve, kdaj bi se mu morali pridružiti drugi?

GRILC: Absolutno zadnji termin so po mojem volitve znotraj slovenske narodnostne skupnosti v štirih letih. Koroški Slovenci nismo bili v tem smislu nikoli demokratično organizirani, zato bodo tudi prve volitve povezani s problemi. Tudi zato, ker jih hočemo izvesti razmeroma hitro. Naglica je potrebna, kajti skrajni čas je, da zaključimo razpravo o organizacijskih strukturah manjšine in se spet posvetimo delu.

Če do naslednjih volitev v štirih letih ne pridemo do skupnega imenovalca znotraj narodnostne skupnosti, osebno ne vidim nobene možnosti za preživetje slovenske manjšine.

Podoben razvoj ugotavljam pri Slovencih v Italiji. Tudi tam je mnogo ljudi, ki gledajo na narodnostno skupnost podobno in - kot mi pri Narodnem svetu - menijo, da se manjšina v prihodnje ne bo mogla zanašati na druge. Konkretno na Slovenijo in - v našem primeru - na še tako demokratično uradno Avstrijo in na nemško govoreče demokrate.

Odvisno bo od nas, vse drugo je lahko samo pomoč.

Hvala za pogovor.

V MOSKVI / TAJNI POGOVORI O BILATERALNI DEKLARACIJI

Želi Dunaj obiti nevtralnost in Avstrijsko državno pogodbo?

ADP v novem sprazumu naj ne bi bila več omenjena

MOSKVA/DUNAJ - Avstrija se vse bolj očitno želi na tihem posloviti od svoje nevtralnosti kot tudi od določil Avstrijske državne pogodbe (ADP), v kateri je v 7.členu zajamčena tudi zaščita slovenske manjšine na Koroškem in na Stajerksem ter Hrvatov na Gradiščanskem.

Po že dalj časa načelno vodeni razpravi o smislu nadaljnje veljavnosti ADP iz vidika avstrijskega pristopa k Evropski zvezi (EZ) s 1. januarjem letos, je avstrijska javnost včeraj izvedela, da se že od začetka tedna dalje v Moskvi mudi delegacija visokih avstrijskih uradnikov z namenom, da bi - v tajni misiji - z Rusi razpravljala o možnostih sklenitve bilateralnega sporazuma med obema državama. V njem, tako se je izvedelo, pa naj ne bi bila več omenjena ne leta 1955 med Avstrijo in štirim velesilam (ZDA, SZ, Francija in Velika Britanija) sklenjena Avstrijska državna pogodba in tudi ne od avstrijskega parlamenta v istem letu sklenjeni ustavni zakon o trajni avstrijski nevtralnosti.

Po poročilu avstrijskega radia (ORF) pogajanja z Rusi pa ne potekajo po želji Avstrijcev. Moskva da vztraja pri tem, da bi morala biti tako Avstrijska državna pogodba kot avstrijska nevtralnost sestavni in veljavni del nove skupne deklaracije. .

Avstrijski zunanji minister Alois Mock je včeraj po seji vlade povedal,

Zunanji minister A. Mock: ADP stvar preteklosti?

da je Avstrijska državna pogodba bil zelo pomemben dokument, »ki se pa - kot vsak sporazum - počasi umika v zgodovino«. Pri tem je priznal, da so nekatera določila ADP še danes pravno relevantna. Dodal je tudi, da bo treba počakati na dokončno obliko bilateralnega sporazuma, ki ga Avstrija želi podpisati še pred letošnjo proslavo ob 40-letnice podpisa ADP in na katero želi Dunaj povabiti tudi ruskega predsednika Borisa Jelcina.

Kot smo poročali, je že pred tednom dni državna poslanka in manjšinska govornica zelenih Terezija Stojsić izpostavila, da razprava o ADP spravlja pravice avstrijskih narodnostnih skupnostih v nevarnost in da je državna pogodba kot magna charta manjšin, ki kot edina zavaruje pravice avstrijskih narodnostnih skupnosti in ki so tudi mednarodne.

Ivan Lukan

KOROŠKA / SIMPOZIJ

Cerkvi na Koroškem leta 1945 ni bilo treba začeti znova

Enakopravnost jezikov je dana

CELOVEC - Na simpoziju »Cerkev na Koroškem v letu 1945«, ki ga je priredila krška škofija v Domu prosvete v Tinjah, je dekan graške teološke fakultete Maximilian Liebmann med drugim ugotovil, da prestrukturacija katolicizma v Avstriji po l. 1945 nikakor ni bila nov začetek, temveč da je temeljila na osnovah, ki so bile izdelane že v času avstrofašizma.

Po mnenju strokovnjaka za cerkveno zgodovino je tudi politični katolicizem po l. 1945 ponovno zaživel, »čeprav v veliko subtilnejši obliko kot pred drugo svetovno vojno«.

Dunajski cerkveni zgodovinar Karl Heinz Frankl pa je menil, da Cerkev na Koroškem v letu 1945 ni bila prisiljena začeti popolnoma znova, saj je bil sistem župnij nedotaknjen. Takoj po razpadu 3. rajha pa da se je Cerkev na Koroškem prizadevala, da južnokoroške župnije obnovi po načelih jezikovne pripadnosti vernikov.

Arhivar krške škofije Peter Tropper je za razvoj v preteklih desetletih v škofiji dejal, da je nanj najbolj vplival 2. Vatikanski koncil, ki je uvedel tudi soodgovornost lajkov. Še posebej pa je koroška Cerkev bila zgled celi družbi z njeno odločno držo v zvezi z manjšinsko problematiko oz. z uveljavitvijo enakopravnosti slovenščine na Južnem Koroškem.

KOROŠKA

Tone Pavček gost v Tinjah

TINJE - V okviru serije srečanj s pisatelji pod geslom »Slovenska mesta - slovenske pokrajine« v tinjskem domu je pred nekaj dnevi bil gost Tone Pavček, rojen v Sentjurju na Dolenjskem, med koroškimi Slovenci poznan kot avtor otroške in mladinske literature.

Izredno zanimiv pogovor z gostom, ki je bil leta 1953 skupno s Kovičem, Menartom in C. Zlobcem izdajatelj zbirke »Pesmi štirih«, je vodil kulturni urednik slovenskega oddelka koroškega studija Avstrijske radiotelevizije (ORF) Horst Ogris.

Uvod v dobro obiskan literarni večer z močno poetično refleksijo dolenjske pokrajine in ljudi je bila otvoritev razstave del Ivana Klariča.

ZALOŽNIŠTVO

Jadranski koledar '95: almanah s pestro in bogato vsebino

JOŽE KOREN

V letu osvoboditve je tudi Jadranski koledar vstopil v petdeseto leto svojega neprekinjenega izhajanja. Almanah, ki je pred nami, sicer še ni jubilejni po letih, je pa vsekakor po vsebini že zato, ker se ta večkrat nanaša na 50-letnico osvoboditve. Prvi koledar, takrat in še naslednje leto kot koledar Gregorčičeve založbe, je izšel za leto 1946. Do letnika 1951 je izhajal kot koledar Osvobodilne fronte, od letnika 1951 dalje pa izhaja pod sedanjim imenom. Z letnikom 1954 je od Gregorčičeve založbe prešel na Založništvo tržaškega tiska in je kot tak izhajal vključno do letnika 1994.

Od izida za leto 1946 dalje se je v seznamu glavnih urednikov zvrstilo kar nekaj imen. Vsak je dal koledarju svoj pečat. Z večanjem kroga sodelavcev se je večal tudi njegov obseg in, kar je pomembneje, bogatila in kakovostno dvigala se je tudi njegova vsebina. Od vsebine starih vzornikov Mohorjeve, Vodnikove, Prešernove in drugih laičnih in cerkvenih družb, je ta vsebina začela preraščati v pravi almanah našega narodnega življenja in delovanja v slovenskem zamejstvu v Italiji.

Koledar za leto 1995 je kot prvi Goričan uredil v Gorici delujoči mladi kulturni delavec Aleš Doktorič, njegovo izdajanje pa je od Založništva tržaškega tiska prevzela nova zamejska založba Devin, za katero odgovarja ljubljanski zasebni založnik Jaro Mihelač. V uredniškem odboru so navedeni še Lojze Abram, Jasna Čebron, Karlo Devetak, Živa Gruden, Dušan Kalc, Igor Komel, Ksenija Jelen, Branko Marušič, Jole Namor, Milan Pahor, Aldo Rupel, Vojmir Tavčar in Franko Vecchiet. Izvirno in moderno koncepirano platnico je izdelal Bojan Maraž-KREA iz Gorice, oprema, stavek in prelom so delo Paola Magnanija iz Trsta, tiskala pa ga je tiskarna Graphart v Trstu v tradicionalnem formatu.

V uvodnih besedah je urednik Doktorič zapisal, da »vsebina in sestava Jadranskega koledarja 1995 ohranja vsebinsko nit s prejšnjimi izdajami, pa je vendar tudi drugačen«. In še: »Želje se malokdaj izpolnijo v celoti, zato pa ostaja prepričanje, da prizadevanje ni bilo zaman.« S prvo ugotovitvijo se strinjam, z drugo pa le delno. Vsebinska nit se res navezuje na prejšnje letnice, čeprav ji je treba priznati tudi marsikatero dodatno plemenito vlakno, kar pa se izpolnjenih (ali neizpolnjenih) želja tiče, skromnost nikakor ni na mestu. Koledar 1995 se namreč predstavlja z izjemno bogato in pestro vsebino, ki ne zajema le vse zamejske geografske regije in še čez, pač pa tudi vso razvejanost zamejskega življenja od političnega do gospodarskega, od kulturnega do šolskega, od umetniškega do znanstvenega, od aktualnega do zgodovinskega in poudarjeno še polpreteklega - narodnoosvobodilnega. Sestavke je prispevalo kar 53 avtorjev, pretežno zamejskih pa tudi iz matične Slovenije in, kar je še dodatna obogatitev, tudi iz vrst tistih razumnikov italijanske narodnosti, ki so doumeli, da je sožitje na istem prostoru bogastvo, ki ga kaže negovati in razširjati v obojestransko korist. Končno ne gre prezreti natise umetniških del vrste naših zamejskih likovnikov: Ani Tretjak, Lojzeta Spacala, Rudolfa Saksida, Jasne Merkù, Vladimira Klanjščka, Marjana Kravosa, Deziderija Švare, Franka Vecchieta, Klavdija Palčiča, Silvana Beučarja in Hijacinta Juse.

Uvodno misel je napisal predsednik SKGZ Klavdij Palčič z naslovom »Ne bodo nas ukinili«. V njej povzema politično situacijo pri nas, za katero je bil v letu 1994 in je žal še vedno, značilen vzpon italijanske desnice na oblast in z njim povečan pritisk na našo manjšino in njene gospodarske in kulturne institucije. Vendar Palčičeve zaključne besede ne izzvenijo v resignacijo, nasprotno, že v naslovu je zapisano prepričanje, da je v naši skupnosti toliko upornih življenjskih energij, da nas ne bodo ukinili.

Vsebinsko je koledar na naslednjih straneh razdeljen v več pomenskih sklopov, ki pa niso zaključeni, marveč pomešani, včasih se tudi vsebinsko prekrivajo. Podrobneje jih v tem zapisu ni mogoče navajati, zato le bolj na splošno. V sklopu »Pregledi in mnenja« obravnavajo avtorji poglavja vezana na dogodke v letu 1994: volitve, gospodarstvo, šolstvo, knjižne izdaje, gledališče, radio in TV, likovna umetnost, glasba, šport. Naslednji sklopi so: aktualno, osvoboditev, obletnice, In memoriam, gospodarstvo, politika, kultura, iz naše preteklosti, glasba, pogled s strani, preko meja, ekologija, arheologija, intervju, esej vse tja do seznama in preglednice s tradicionalnima Slovensko bibliografijo v Italiji in Slovensko šolstvo v številkah.

V vsakem od teh sklopov so nanizani izredno zanimivi sestavki, ki zaslužijo pozorno branje. Ne zaustavljajo se samo pri opisanovanju in prikazovanju, posegajo globlje v bistvo in večkrat izzivajo tudi kritično razmišljanje predvsem o tem, koliko so za našo zamejsko stvarnost krive objektivne okoliščine, koliko sami, koliko pritiski in koliko popuščanja.

K takemu razmišljanju navajajo zlasti sestavki »Vprašanje jezika kot vprašanje obstoja« Majde Kaučič-Baša, »Široka fronta italijanskega neoiredentizma« Paola Parovela, »Slovensko gospodarstvo v Italiji na prelomu zgodovine« Branka Jazbeca, »Na mejah« (Razmišljanje o Sloveniji in Evropi) Lucijana Vuge, »Odprta meja, danes, jutri brez meja« Cvetka Vidmarja, »Primer Gorica« (Predstavniki »novega« kot ostalina starega?) Marka Marinčiča, »Skupina 85 - Gruppo 85« (Deset let kulturnih pretokov) Patrizie Vascotto, »Postaja Topolovo« (Izziv obkoljeni kulturi) Morena Miorellija in še drugi.

Iz organiziranega manjšinskega političnega življenja izstopa članka Milana Pahorja »40 let Slovenske kulturno gospodarske zveze« in Metke Gombač o njenem predhodniku »-PNOO za Slovensko primorje in Trst«.

Med prispevki, ki se navezujejo na 50-letnico osvoboditve, izstopa po iskrenosti zapisa in pripovedovalni lepoti jezika Cirila Zlobca spomin »Kako sem osvobajal Trst«, pa Lada Poharja o zadnjih treh številkah Partizanskega dnevnika v Trstu maja 1945 (pred izidom Primorskega dnevnika), Borisa Možine opis ustanavljanje Kmečke banke v Gorici (-zdaj pod prisilno komisarsko upravo), itd.

Posebej kaže poudariti skrbno sestavljene preglednice o številu otrok in dijakov v slovenskih vrtcih, na slovenskih državnih osnovnih in srednjih šolah v Italiji z dodatkom zasebne slovenske dvojezične šole v Špetru Slovenov in - prvič - šol Glasbene matice v Trstu, Gorici in v videmski pokrajini. Žal, podatki za državne šole niso razveseljivi.

Pri vsej pestrosti in bogastvu pa v koledarju le nekaj pogrešam. Res je, da v njem prispevkov s kulturno vsebino ne manjka, ni pa sledu o leposlovju ne v prozi ne v poeziji. In vendar iz bibliografije izhaja, da se kljub založniški krizi pri nas še mnogo ustvarja tudi v literaturi. Seveda gre za uredniško izbiro, ki mora računati tudi s prostorom in obsegom pa še z dejstvom, da je letošnji koledar le poudarjeno almanah, kar je spričo časa, ki ga živimo zelo umestno. Sicer pa bo Jadranski koledar še izhajal in bo tudi za leposlovje prišel čas.

Fotografska govorica Rok Alfreda Davolija

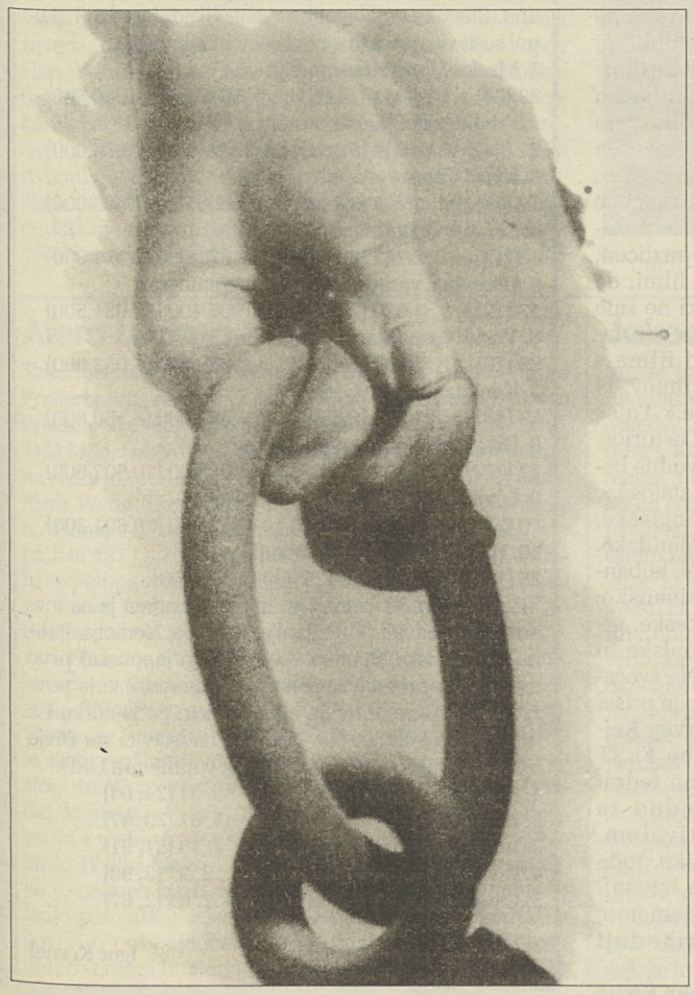

V ateljeju Accademia Arti Applicate v ulici Rossini 12 v Trstu bo do 24. februarja odprta fotografska razstava Alfreda Davolija z naslovom Mani (Roke).

Alfredo Davoli se je lotil fotografije leta 1979, potem ko se je že preiskusil v slikarstvu. Svojemu umetniškemu delu se posveča z mirno zavzetostjo, prej v iskanju lastnega zadoščenja kot pa hrupnega javnega priznanja, kljub temu pa je prejel že marsikatero nagrado na državnih in mednarodnih natečajih ter svoje slike objavil v nekaterih specializiranih revijah.

Posveča se tako barvnim kot črnobelim fotografijam. Pri fotografiranju ga privlači ga zlasti izražanje občutka, manj pa opis konkretne stvarnosti. Takšne so tudi slike na razstavi. V njih izraža občudovanje do rok, ki govorijo obče razumljiv jezik. Z njimi prebijemo jezikovne pregrade. Njihovi gibi nam omogočajo, da takoj vzpostavimo odnos s sogovorniki, tudi mimo besed. V obrednih plesih afriških in azijskih ljudstev roke izražajo mistične izkušnje, odnos z božanstvom.

Ta razmišljanja je Alfredo Davoli prelil v svoje fotografije, v katere je ujel roke s kipov, ki stojijo tu in tam v našem mestu, na portalih, v cerkvah, na pokopališču... Njihovo statičnost je razgibal s tem, da je razvijalec nanesel s čopičem, tako da v neenakomernih obrisih rahlo rjavkasto obarvane slike čista gesta rok, skoraj vedno polna simbolizma, zaživi, kot da se je iztrgala iz ravne ploskve belega papirja in se obstala v brezčasni večnosti. *(bov)*

Četrta knjiga o glasbenem potovanju vzdolž Donave

Glasbeno potovanje po Donavi je prišlo do zadnje postaje. Gre za izredno zanimivo pobudo Občinskega gledališča iz Tržiča, ki je spomladanske glasbene sezone zadnjih let posvetilo avtorjem in skladbam, ki so nastajale ob Donavi. Kot zanimiv dodatek koncertom so pripravili tudi obsežne publikacije, četrti del, posvečen Hrvaški, Srbiji, Bolgariji in Romuniji pa je pravkar izšel. Glavni pobudnik tako abonmajskih sezon kot tudi publikacij je tržaški priznani in zagnani muzikolog Carlo De Incontrera. V sodelovanju z Albo Zanini je de Incontrera tudi uredil četrto knjigo niza Donava - Glasbena omika (Danubio - Una civiltà musicale).

Kot pripominjajo uredniki, so imeli pri sestavi čerte knjige nemalo težav zaradi vojno-političnih razmer. Zato so se poslužili metode razgovorov z nekaterimi vidnejšimi predstavniki glasbenega sveta omenjenih območij. Ponekod je bilo povsem nemogoče priti do arhivov, istočasno pa npr. hrvaški strokovnjaki niso sprejeli, da bi bili njihovi eseji natisnjeni v isti knjigi s prispevki srbskih muzikologov.

O posledicah vojne priča tudi slika porušene notranjščine hrvaškega gledališča v Osijeku (iz knjige).

NOVO NA VIDEU

Drakula
Bram Stoker's Dracula

Grozljivka, distribucija Aries/Continental film, scenarij James V. Hart, koproducent in režiser Francis Ford Coppola, 1992, 120 minut.

Francisa Forda Coppolo ni potrebno posebej predstavljati, prav tako zvezdniške igralske zasedbe ne, v kateri je združil starega mačka Anthonyja Hopkinsa, senzibilnega Garyja Oldmana in dve zvezdi mlajše generacije, Wynono Ryder in Keanuja Reevesa. Tako kot smo pri Coppoli vajeni je tudi v njegovi ekranizaciji Drakule polno krvi, megalomanskih prizorov z bogato kostumografijo, razkošnim dekorjem in velikim poudarkom na fotografiji in močnih barvah. Čeprav je poudarek ravno na formi, na simbolnih rezih in montaži polni asociacij, je ob učinkih specialnih efektov najboljši del filma ravno igralski prispevek, in to predvsem Garyja Oldmana v vlogi grofa Drakule (ki za razliko od kasnejšega Intervjuja z vampirjem še vedno prihaja iz Romunije). Forma kljub profesionalnosti in izpiljenosti namreč daje filmu prav odtujitveni učinek, pretirana artificielnost. Na drugi strani pa so najintenzivnejši ravno prizori med Garyjem Oldmanom in Wynono Ryder (Mina), ko je poudarek na njuni igri, gibanju telesa in obrazu, kjer je pogled osrednje mesto odnosa. Coppola je ob tem Oldmanu postavil tudi zahtevno nalogo transformacij od starega in zlobnega Drakule do pošasti in nežnega ljubimca, ki jih je Oldman opravil odlično. Zgodbo o krvi željnem vampirju je Coppola preoblikoval v zgodbo o ožalošćenem in nad bogom razočaranim vojščakom in vladarjem, ki po smrti svoje ljubljene Elizabete postane pošast, ki mori in pije človeško kri. Odpovedi bogu, ki jo pooseblja Drakula kot vir vsega zla in strasti, nemoralnega, postavi kot nasprotje, tako kot v Romeu in Juliji, čisto ljubezen, ki ima moč odrešitve. Drakula štiri stoletja po smrti Elizabete končno najde svojo ljubljeno, reinkarnirano v Mini, ki ga odreši večnega prekletstva in s tem tudi sebe (kot Elizabeta je namreč naredila samomor). Za spoznanje preveč moralistično, film pa je ogleda vsekakor vreden, če ne zaradi drugega - zaradi odlične igralske kreacije Garyja Oldmana. **(V. R.)**

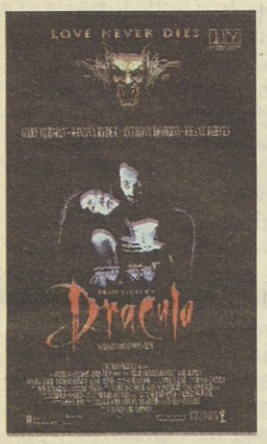

Mali človek Tate
Little Man Tate

Drama, distribucija Aries/Continental film, scenarij Scott Frank, režija in glavna vloga Jodie Foster, glasba Mark Isham, 1991, 96 minut.

Mali človek Tate je režijski prvenec Jodie Foster, ene najinteligentnejših in najzanimivejših igralk, ki je znana po tem, da premisljeno izbira nekonvencionalne (mladoletna prostitutka v Scorsesejevem Taksistu; posiljeno žensko v Obtožena; dekle, ki jo najdejo v divjini v najnovejšem filmu Nell Michaela Apteda) in zahtevne vloge. Igri je zapisana že od mladih let potem, ko se je prvič kot otrok pojavila v znani reklami Coppertona. Tudi sama je bila čudežni otrok tako kot junak njenega filma Mali človek Tate, saj je tudi priznala, da je film v mnogočem avtobiografski. Junak filma je sedemletni Fred (Adam Hann-Byrd), čudežni otrok, ki slika, piše eksistencialistično poezijo in rešuje najtežje matematične naloge. Toda Tate ni le otrok z visoko inteligenco, ampak tudi izredne občutljivosti in pronicljivosti, ki mu intelektualni dosežki ne pomenijo vsega. Živi v majhnem stanovanju z materjo Dede (Jodie Foster), natakarico, ki skrbi predvsem za njegove čustvene potrebe, toda intelektualno ga ne zadovoljuje. Se bolj kot po tem, da bi imel intelektualno stimulacijo, hlepi po prijatelju med vrstniki. Šola ga dolgočasi, sošolci se ga izogibajo. Žarek upanja se mu vzbudi, ko se zanj začne zanimati Jane Grierson (Diane Wiest), sama nekoč čudežni otrok, ki je življenje posvetila iskanju majhnih genijev. Najde tudi Freda, toda on je nekaj posebnega. Običajni formalni pristopi ji ne uspevajo, Fred je boljši kot ostali, toda k njej ga je privleklo občudovanje in želja po tem, da bi končno našel prijatelja. Po razočaranju s starejšim prijateljem in z Jane, ki skrbi samo za njegov um, se vrne k materi. Jodie Foster se je s pretanjeno občutljivostjo vživela v psihologijo otroka, genialnega, a vendarle otroka, ki bolj od vsega potrebuje bližino in prijateljstvo. Preko kontrasta med na eni strani preprosto a ljubečo materjo in na drugi hladno intelektualko, jasno nakaže notranji konflikt, ki ga med intelektom in čustvi bije Fred. Film otožnosti in samote, ki je več kot vreden ogleda. **(V. R.)**

Odločitev žirije izzvižgana

Na 45. Berlinalu simbolična zmaga evropskega filma pred ameriškim

LJUBLJANA - V ponedeljek zvečer so na podelitvi nagrad 45. mednarodnega filmskega festivala v Berlinu francoskega režiserja Bertranda Taverniera, ki mu je predsednica žirije Lia van Leer izročila najvišjo nagrado - zlatega medveda za film Vaba (L appat) - izzvižgali. Favorit občinstva in kritike je bil namreč film Wayna Wanga Dim (Smoke), ki je dobil srebrnega medveda in posebno nagrado žirije. Tavernier je reakcijo občinstva v Zoo Palastu sprejel hladnokrvno, nagrado je posvetil nemškemu kolegu Volkerju Schlöndorffu in z besedami Bernarda Shawa izrazil svoje občutke: »Morda soglašam z vami, toda narediti ne morem ničesar«.

Zakaj se je žirija odločila tako, kot se je, je drugo vprašanje. Res je, da je 53-letni Tavernier strasten ljubitelj filma in angažiran cineast, ki si prizadeva za ohranitev evropskega filma. Doslej je posnel sedemnajst filmov in svojo edino mednarodno filmsko nagrado dobil pred dobrimi desetimi leti v Cannesu za režijo (Nedelja na deželi). Res pa je tudi, da je v tekmovalnem delu programa bilo več kot polovica filmov evropskih, tako da je dejanje podelitve najvišje nagrade francoskemu filmu na nek način simbolična gesta v letu, ko si evropski film vse bolj prizadeva upreti prevladi ameriškega filma v Evropi, in to še filmu iz evropske države z najmočnejšo filmsko produkcijo.

Vaba Bertranda Tavernierja je namreč moralističen film o bolni družbi in odsotnosti morale, klasičen film z izrazito mlado igralsko zasedbo, in kar morda ni najmanj pomembno, za nasilnost štirih junakov »krivi« določen ameriški film. Film Wayna Wanga Dim pa je po formi sodobnejši, film topline, humorja in optimizma. Sicer pa so filmu tekmovalnega dela programa bili povprečne kakovosti, sicer zanimivi, a brez večjih presenečenj, po krivem spregledan pa je vsekakor bil britanski film Metuljev poljub (Butterfly Kiss) Michaela Winterbottoma, ki je med kritiko in občinstvo naletel na dober odziv. Edini film iz vzhodne Evrope, ki je bil uvrščen v tekmovalni del, ruski Igra za potnika Vadima Abdrashitova, pa je bil žalosten dokaz o vse slabšem položaju vzhodnoevropske kinematografije, ki je konec 80-ih na Berlinalu prevladovala. Žirija mu je tudi namenila posebnega srebrnega medveda. Tako kot se pogosto dogaja, je bilo veliko več zanimivih filmov predvajanih v spremljevalnih programih. V Panorami in Forumu so tako cinefili lahko našli nekaj po svojem okusu - od večkratnega nominiranca za oskarje Shawshank Redeption do dokumentarnega Wigstock: The Movie o festivalu travestitov do filmov o aidsu, v spremljevalnem programu pa je bil tudi poseben program posvečen izraelskemu filmu, dokumentarni filmi pa so prikazovali življenje Che Guevare, nasilje med indijskimi skupnostmi, Bosno - politične teme skratka, ki jih v tekmovalnem delu, kjer so prevladovale družinske teme, skoraj ni bilo.

Pa še to: tako kot je festival potekal brez zvezd, tako jih ni bilo niti na podelitvi. Po svoja medveda sta prišla le Tavernier in ameriški neodvisni režiser Richard Linklater, ki ga je dobil za režijo filma Pred zoro (Before Sunrise). Paul Newman in Joséphine Sao po svoja srebrna medveda za najboljša igralca nista prišla, za Dim pa ga je prevzel kar scenarist filma Paul Auster. **(APF, V. R.)**

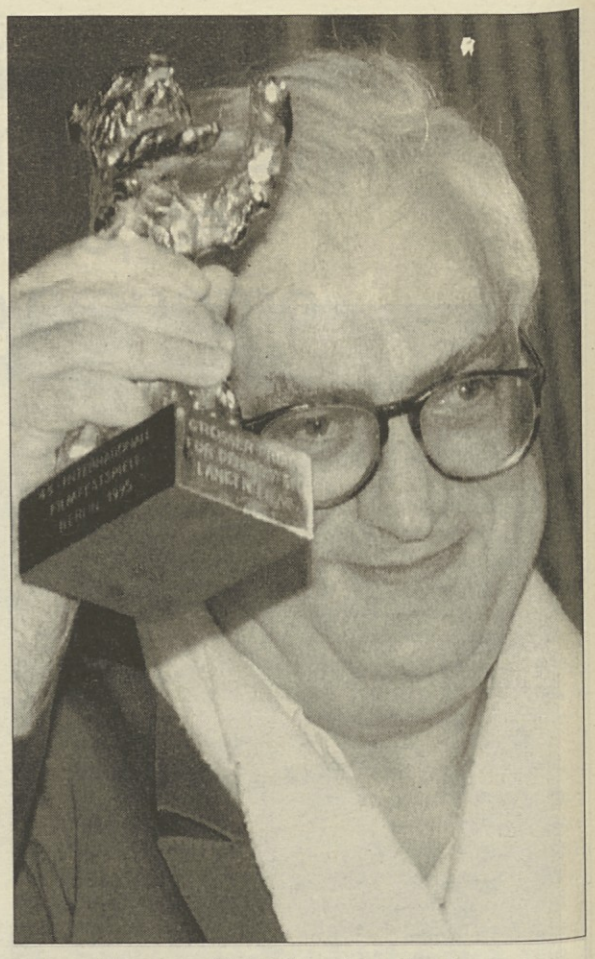

Bertrand Tavernier kljub žvižganju zadovoljen

Nekaj nagrad, ki so jih tudi podelili na Berlinalu:

FIPRESCI (mednarodno združenje novinarjev) - Dim (tekmovalni program), Državljan Langlois Edgarda Cozarinskyja (Forum), Duhovnik Antonia Birda (Panorama)

CICAE (mednarodno združenje kinematografov) - Fant imenovan sovraštvo (A boy called hate) Mitcha Marcusa (ZDA)

NAGRADA FESTIVALA OTROŠKIH FILMOV - Kradljivec torbic Marie Peters (Nizozemska)

GAY MEDVEDEK (podeljuje žirija združenja gay in lezbičnih filmskih festivalov) - Poslednja večerja (The last supper) Cynthie Roberts (Kanada) za igrani in za dokumentarni Pritožbe hčerke (Complaints of a dutiful daughter) Deborah Hoffmann (ZDA).

Fest hoče pokazati, kako različen je svet

Deborah Yong: »Slovenija si poskuša zagotoviti mesto v evropskem filmu, kar se ji bo posrečilo.«

BEOGRAD - V začetku februarja je bilo mesto v znamenju filma. Po dveh letih je spominjal FEST spet na tisti stari festival, kakršnega imamo v spominu iz najlepših časov. Umetniškemu direktorju Nenadu Dukiću se je posrečilo uresničiti svojo zamisel na najboljši možni način. V dveh kinodvoranah Centra Save so prikazali več kot 60 filmov, in sicer s po štirimi projekcijami vsak dan.

To ni bil distributerski festival, kar je privedlo tudi do nesporazuma z distributerji, ki niso v celoti podprli programa, čeprav so bili v svetu FESTA. Zanje je bilo v programu premalo »kinematografskih filmov« in preveč t. i. »umetniških«. Publika, ki je lačna novih filmov, je odlično sprejela festival. Za vse projekcije je vladalo veliko zanimanje, pri najbolj znanih pa je bila dvorana tudi razprodana. Ob glavnem programu so predvajali tudi ciklus kitajskih filmov, ciklus evropskih filmov, dokumentarni film o Leni Riefenstahl, filme, ki so prejeli nagrade FIPRESCI-ja na festivalih, retrospektivo Nikite Mihalkova, dva nova filma Klausa Marie Brandauerja, ki je bil tudi gost festivala.

Na festivalu je bilo tudi sicer nepričakovano veliko tujih gostov, filmskih kritikov iz znanih filmskih časopisov ter igralcev in režiserjev, katerih filmi so bili predvajani. Tako je v Beograd prišla tudi Deborah Young, urednica Varietyja za Evropo, Američanka, ki živi v Italiji in odlično pozna film z območja nekdanje Jugoslavije, saj je 12 let prihajala na filmski festival v Pulo. Tujim gostom so prikazali tudi izbor iz jugoslovanskih filmov, ki so nastali v zadnjih dveh letih in gostje so se nanje zelo dobro odzvali. Na vprašanje, kaj misli o slovenski kinematografiji, je Deborah Yong odgovorila: »Slovenski film je videti zelo zahodnoevropski. Tak je novi film Francija Slaka, ki je dobil tudi ponudbo za delo v Ameriki. Mislim, da bo nekaj snemal v Chicagu. Slovenija si skuša s svojim zahodnoevropskim pristopom zagotoviti mesto v evropskem filmu, da bi tako prodrla na to tržišče, kar se ji bo po vsej verjetnosti posrečilo.« Med tujimi gosti so bili še novinarji iz Makedonije, ki so bili pogosto tudi v spremljajočih televizijskih in radijskih oddajah.

Svečana otvoritev je bila pretehtana, enostavna in pretresljiva, v režiji Jadranke Anđelić in Dijane Milošević ter izvedbi Dah teatra z Emirjem Kusturico, predsednikom sveta festivala, in Vladimirjem Pogačićem, ki sta govorila o stoletnici filma, o čarovniji, ki se ji ni mogoče upreti. »FEST hoče pokazati, kako je svet različen, kako različni so filmi, da je film kultura, ki ne sme izginiti. FEST bo proslavil to obletnico filma s projekcijo tistih fimov, ki se jih ne sramuje.« To so besede Emirja Kusturice, natisnjene kot uvodne besede Festovega kataloga.

Prikazali so angleške, nemške, novozelandske, ameriške, kitajske, kubanske, španske, tajvanske, iranske, ruske, češke, grške, finske, avstralske in belgijske filme. Na svečani zaključek festa je prišel posebni gost Harvey Keitel. Drugo leto bo FEST potekal v drugem tednu junija, neposredno za cannskim festivalom. Ambicije so velike, toda če sklepamo po letošnji organizaciji, verjamemo, da bo tudi prihodnji FEST uspešen.

Snežana Ristić

Prvih deset filmov v preteklem tednu
(od 13. do 19. februarja)

Prejšnji teden so bile v Ljubljanskih kinematografih kar štiri premiere: Maska, Kviz, Samo ti in Zaupanje. Med njim je levji delež gledalcev pobrala Maska (skupaj kar 42, 21 odstotka vseh obiskovalcev prejšnji teden v Ljubljanskih kinematografih), dobro sta se odrezala tudi drama Kviz in ljubezenska komedija Samo ti, lansirana za valentinovo. Precej slabše pa jo je odneslo Haretleyevo Zaupanje (na 3 predstavah 36 gledalcev in 21.600 SIT), česar si ta izvrstni film gotovo ne zasluži (za primerjavo: na petih predpremiernih predstavah v dvorani Kinoteke je Zaupanje imelo skupaj 203 gledalcev in 84.900 SIT). Specialist se je s skupaj 33.285 gledalci umaknil z lestvice (zadnjič se nam je pomotoma zapisalo, da jih je imel skupaj 10.263, dejansko pa jih je bilo že 32.489). Sicer pa je bilo prejšnji teden v Ljubljanskih kinematografih vsega 33.362 gledalcev, kar je le za malenkost (0.26 odstotka) manj kot zadnjič.

Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga št. gledalcev in tretja bruto izkupiček v preteklem tednu. Številke v oklepajih predstavljajo dosedanji skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupička.

1. Maska / Fun-Mladina film			
33 (33)	14.081 (14.081)	7.040.500 (7.040.500)	
2. Pred dežjem / Continental			
21 (31)	3.542 (5.359)	1.714.500 (2.623.000)	
3. Kviz / Cenex			
17 (17)	3.212 (3.212)	1.606.000 (1.606.000)	
4. Samo ti / Continental			
13 (13)	2.742 (2.742)	1.371.000 (1.371.000)	
5. Intervju z vampirjem / Lj. kinematografi			
17 (121)	1.920 (22.334)	905.400 (10.931.500)	
6. Varuh časa / Karantanija film			
23 (70)	1.863 (14.373)	870.800 (7.052.000)	
7. Končna hitrost / Cenex			
13 (46)	1.024 (6.869)	483.000 (3.360.800)	
8. Divja reka / Karantanija film			
12 (121)	1.023 (21.532)	483.200 (10.503.500)	
9. Levji kralj / Cenex			
10 (250)	1.001 (46.055)	350.350 (20.891.200)	
10. Halgato / Lj. kinematografi			
25 (111)	885 (8.407)	425.300 (3.651.900)	

V tednu med 30. januarjem in 6. februarjem je na mednarodni lestvici (V. Britanija, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Španija, Avstralija in Japonska) prvo mesto spet prevzel Stargate, za eno mesto se je povzpel Disclosure, Intervju z vampirjem pa je zdrknil z drugega na tretje mesto. Novinca na lestvici sta Divja reka in Elisa. Navajamo izkupiček v milijonih USD.

1. Stargate	**8, 31 (24, 64)**
2. Dislosure	**5, 67 (23, 97)**
3. Intervju z vampirjem	**4, 55 (51, 91)**
4. Divja reka	**2, 27 (3, 98)**
5. Elisa	**2, 67 (2, 67)**

Igor Kernel

IZŠLO JE / KNJIGI

Ivan Rob

Življenje in delo, leposlovje, založba Branko, Nova Gorica 1995, 192 strani, trda vezava, 21 x 14, 5 cm, 2.800 SIT.

V knjigi je zbrano delo literata Ivana Roba (Trst 1908 - Ljubljana 1943), satirika, pisca in urednika naprednih predvojnih študentskih listov, sodelavca radia in mariborskega Totega lista, znanega zlasti po satirični travestiji znamenitega Jurčičevega Desetega brata. Poleg te prinaša knjiga še številne literarne prispevke, predvsem krajšo prozo in poezijo, vezano na trenutke iz ljubljanskega študentskega okolja in ustvarjanja, na osebna razmišljanja in čustva, socialno motiviko, satirične poglede na klerikalnost in nazadnjaštvo, parodije znanih slovenskih literarnih prispevkov... Portret Ivana Roba je skozi svoje spomine na burno predvojno študijsko življenje v Ljubljani in prijateljevanje z njim prispeval Igor Torkar. Knjiga je opremljena z dokumentarnimi fotografijami, reprodukcijami Robovega rokopisa, reprodukcijami objav iz tiska in številnimi ilustracijami - po fotografiji izdelano sliko na naslovnici in risbami, deli Robovega nečaka, slikarja Ivana Roba, ki je prispeval tudi stričev življenjepis. Ta sega od otroških let, nemirnega študijskega obdobja, literarnega dela in odnosov do predvojne družbe vse do tragične smrti leta 1943, ko so ga kot talca - pripadnika NOB ustrelili italijanski okupatorji. **(V. U.)**

Ivan Kosovel: Pod črto

Esejistika, založba Branko, Nova Gorica 1994, 106 strani, mehka vezava, 209 x 14 cm, 1.800 SIT.

Knjiga Pod črto Ivana Kosovela prihaja med knjižno ponudbo naših knjigarn za tremi že izdanimi deli istega avtorja. Vzgoja proti izobraževanju (1990), O veri in verjetju (1991) in Magija in metamorfoze duha (1993). Najnovejše delo, ki je izšlo pri mladi novogoriški založbi Branko d. o. o., in ki ga odlikuje zelo tekoč in duhovit jezik, je avtor prav tako namenil vprašanjem religije, izobraževanja, filozofije, etike, psihoanalize, značaju slovenske družbe. V knjigi je objavil številne krajše spise, ki jih je organiziral na poglavja o resnosti (s kratkim kurzom o magiji v šestih lekcijah), o šoli, kjer govori o Descatresu, Casanovi, alternativnih možnostih in waldorfski šoli, o etiki in psihoanalizi, kjer piše o poslovni morali, postmodernem subjektu, New Ageu, etiki šolskega kurikuluma in o nelagodju v kulturi. Knjiga pa je namenjena predvsem Slovencem in njihovim frustracijam. Ali, kot je zapisal sam: »Resnost se pri Slovencih pojavlja tam, kjer ni potrebna. Pojavlja se kot prepreka sproščenemu življenju. Resnost, ki se pojavlja v moraliziranju, politiziranju itd., je nesmiselna in škodljiva še posebej zato, ker je slovenski značaj zanjo tako dovzeten. Potrebno se jo je torej otresti in jo obrniti drugam. O tem govore spisi Pod črto.« **(V. U.)**

LIKOVNA UMETNOST / RAZSTAVA O MIKIJU MUSTRU

Parada junakov

NOVO MESTO - Kdo od Slovencev ne pozna Zvitorepca, Lakotnika, Trdonje, medvedka Neewe, Poslednjega Mohikanca in drugih junakov mnogih stripov in slikanic? Pa nagajivih zajčkov s televizijskega cikcaka, reklame za Viki kremo in Šumi bombone, hudobnega volka in Rdeče kapice iz Hermelike in številnih drugih zgodbic? Avtor teh stvaritev je akad. kipar Miki Muster, brez dvoma eden najboljših ustvarjalcev in risarjev slikanic in stripov ter filmskih risank v slovenskem in tudi evropskem merilu.

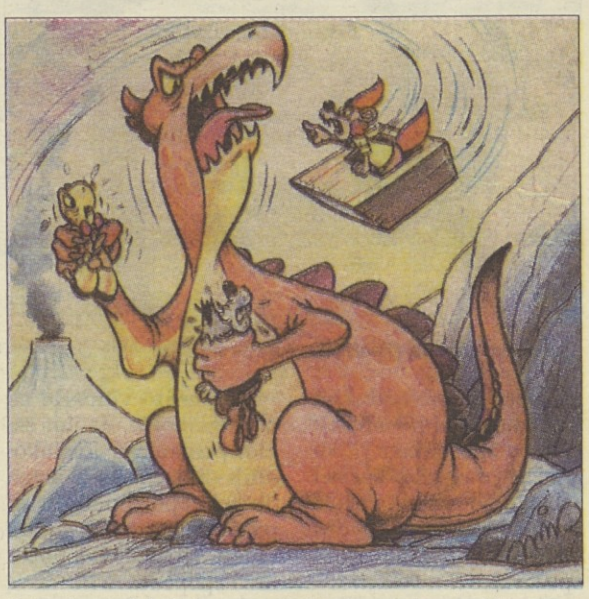

Eden izmed »izdelkov« nestorja slovenskega stripa

Že v študentskih letih se je začel ukvarjati s stripom, za risani film pa se je navdušil, ko si je še ne 13-leten ogledal Disneyjevo risanko. Tako je Muster spoznaval Disneyjev stil in ga kmalu tudi obvladal. Vendar ga ni kopiral, prevzel je le njegovo gledanje na figuro. Mustrova risba je z leti dozorevala in se spreminjala. Karakter njegovih junakov se je oblikoval in dobival nove poteze. Sčasoma si je pridobil tudi jasno prepoznavnost. Pri svojem ustvarjanju je pero zamenjal s čopičem, s čimer si je pridobil fleksibilnost in pri stripu potrebno mehkobo.

Čas, v katerem je Muster ustvarjal, ni bil naklonjen takim zvrstem umetnosti. Strip je veljal za slab produkt gnilega zahoda in za kič, ki kvari mladino. Kljub temu je neizpodbitno dejstvo, da je Muster v svojem preteklem, ustvarjalno bogatem obdobju ustvaril bogat stripovski opus, zaokrožen z risanim filmom.

V tem letu, ko praznuje okroglo obletnico ustvarjanja in delovanja, ga predstavljajo v Dolenjskem muzeju na razstavi stripa in risanega filma. Prvič v takem obsegu so predstavljene Mustrove naslovnice in številne animacije iz različnih risanih filmov. Namen te razstave ni samo predstavitev Mustra in njegovega dela, ampak tudi spodbujanje k razmišljanju o deveti umetnosti, ki v slovenskem prostoru še vedno ni našla ustreznega mesta. Otvoritev razstave je bila v petek v Dolenjskem muzeju. Popestrila jo je lutkovna skupina iz Novega mesta, ki bo predstavila glavne junake Mustrovih stripov - Zvitorepca, Lakotnika in Trdonjo. Razstava bo odprta do 27. marca. V tem času bodo organizirane tudi ustvarjalne delavnice, srečanja z Mikijem Mustrom ter predavanje o pomenu in vlogi stripa. **PR**

NA KRATKO

Izšli še neobjavljeni zapisi Jeana-Paula Sartra

PARIZ (AFP) - Založba Gallimard je nedavno izdala še neobjavljene zapise Jeana-Paula Sartra, ki jih je septembra in oktobra 1939 pisal na fronti. 34-letni Sartre, ki je pred vpoklicem v Alzacijo že napisal Gnev in Zid, je bivanje na fronti opisal v leta 1983 objavljenem dnevniku Zapisi iz smešne vojne. Nova izdaja, ki jo je predstavila filozofova posvojenka Arlette Elkaim Sartre, pa je dopoljenena s 179 doslej neobjavljenimi stranmi. V njih Sartre opisuje dneve »fantomske vojne«, ko sta bili več mesecev francoska in nemška vojska v stalni pripravljenosti, čeprav sovražnost uradno še ni bila napovedana. To nenavadno stanje so zgodovinarji označili z besedami »čudna vojna«. Sartre je zapisal: »Vojna na Kafkov način. Nisem je občutil, preprosto se mi je izmuznila«. Ko je razčlenjeval svoje občutke do te »vojne brez primere«, »kitajske vojne«, kot jo je tudi označil, je Sartre odkrito priznal, da ni imel »intelektualne moči, da bi se odločil za eno od nasprotnih si strani: za tisto, ki je podpirala Hitlerja ali za drugo, ki se mu je upala upreti«. V času mobilizacije je Sartre napisal 15 zvezkov. V izdaji iz leta 1983, tri leta po njegovi smrti, je bilo objavljenih le 5 zvezkov, kljub novi izdaji pa jih 9 še vedno pogrešajo.

Zapoznelo priznanje O. Wildeu

LONDON (dpa) - Oscarju Wildeu sicer ne bodo postavili spomenika, vendar pa bo v krogu britanskih velikanov duha od 14. februarja spominjal nanj ornament z imenom in osebnimi podatki. Točno sto let po premieri njegove komedije Bunbury ali Važno je imenovati se Ernest bodo tako dramatiku in liriku, ki je bil nekoč razvpit kot homoseksualni »enfant terrible«, svoj prostor priznali v katedrali Westminster Abbey v Londonu. Za Alexandrom Popeom in Robertom Herrickom je Oscar Wilde tretji obeleženec na tem mestu. Wilde se je rodil leta 1854 v Dublinu in je veljal za vodilnega predstavnika angleškega estetskega gibanja. Proslavil se je predvsem z deli, kot so Pahljača lady Windermere, Ženska brez pomena in Idealni soprog - parodijami viktorijanske družbe ter njenih družbenih norm in moralnih predstav.

Zaključeni so moški misteriji v času zimskega praznovanja

LJUBLJANA - Kot je sporočila tajna agentka veristične državice Ptičjestrasilne, ki obstaja na Zelenjavnem vrtu Vile Katarina v Rožni dolini, Anelim Lesok, so Moški misteriji v času zimskega praznovanja - kljub dejstvu, da so se v javni natečaj za njihovo izvedbo umešale demonske ženske sile in ga izjalovile - na simbolni ravni uspešno zaključeni. Kot navaja sporočilo, ki se opira na trdno formirane moške skupine, se bliža javno pomladno praznovanje na Kozjanskem, natančnejših informacij pa ne navaja. **(V. U.)**

Izšla je prva številka ICOMOS-ovih novic

LJUBLJANA - Občasno predsedstvo ICOMOS / SI (Nacionalni komite Slovenije v okviru Mednarodnega sveta za spomenike in spomeniška območja) je izdalo prvo številko ICOMOS-ovih novic v nakladi 250 izvodov. Ob sodelovanju številnih domačih spomeniskovarstvenih strokovnjakov jo je pripravil in uredil Jovo Grobovšek, predsednik Nacionalnega komiteja. Prva številka prinaša predstavitev organizacije ICOMOS, nevladne organizacije, ki je nastala leta 1965 v Varšavi in danes združuje člane v skoraj 80 državah. Številka zajema še predstavitev Nacionalnega komiteja, in med drguim napovedi letošnjih dogodkov v mednarodnem prostoru. **(V. U.)**

E. Johnu oskar za življenjsko delo

LONDON (Reuter) - Britanska glasbena industrija je rockovskega veterana Eltona Johna nagradila z oskarjem za življenjsko delo. Podelitvi nagrade je prisostvovalo tudi blizu 2.000 ljubiteljev Eltonove glasbe, ki so bučno pozdravili svojega ljubljenca. »Stara gospa še ni za na odpad,« jim je zagotovil in kipec podal svojemu prijatelju Stingu, rekoč: »Prijetno je dobiti tako pomembno nagrado prav v času, ko se me loteva moška menopavza ...«

NOVO V KINU

Rojena morilca

Natural Born Killers, akcijski triler, scenarij Quentin Tarantino, koproducent in režiser Oliver Stone, igrajo Woody Harrelson, Juliette Lewis, Robert Downey jr., Tommy Lee Jones, Tom Sizemore, Ixtlan/New Regency, distribucija Warner, premiera jutri v Ljubljani v kinu Vič in Šiška in prav tako na rednem sporedu.

Kontraverzen in šokaten film o fasciniranosti sodobne družbe z nasiljem Oliverja Stonea in izpod peresa Quentina Tarantina prihaja tudi na naša filmska platna. Film Rojena morilca je zgodba o dveh srhljivih, neusmiljenih in hladnokrvnih množičnih morilcih, hkrati pa tudi ljubezenska zgodba o Mickeyju (Woody Harrelson) in Mallory Knox (Juliette Lewis), ki sta si obljubila ljubezen do smrti. Je pa tudi zgodba o ameriški javnosti, ki jo prelivanje krvi neustavljivo privlači, tudi tedaj, ko se človek zaveda, da bi lahko bil naslednja žrtev prav on. Woody Harrelson in Juliette Lewis upodobita brutalni izgubljeni duši, ki ju senzacij željni mediji spremenijo v kultna junaka. Robert Downey jr. je televizijski voditelj Wayne Gale, čigar preračunljivo in hkrati brezglavo prizadevanje, da bi dvignil gledanost oddaje, pripelje do nepričakovanih posledic. Oskarjevec Tommy Lee Jones tokrat igra surovega, čudaškega zaporniškega paznika, ki misli, da pozna vse svoje kaznenjce - dokler ni prepozno. **(V. R.)**

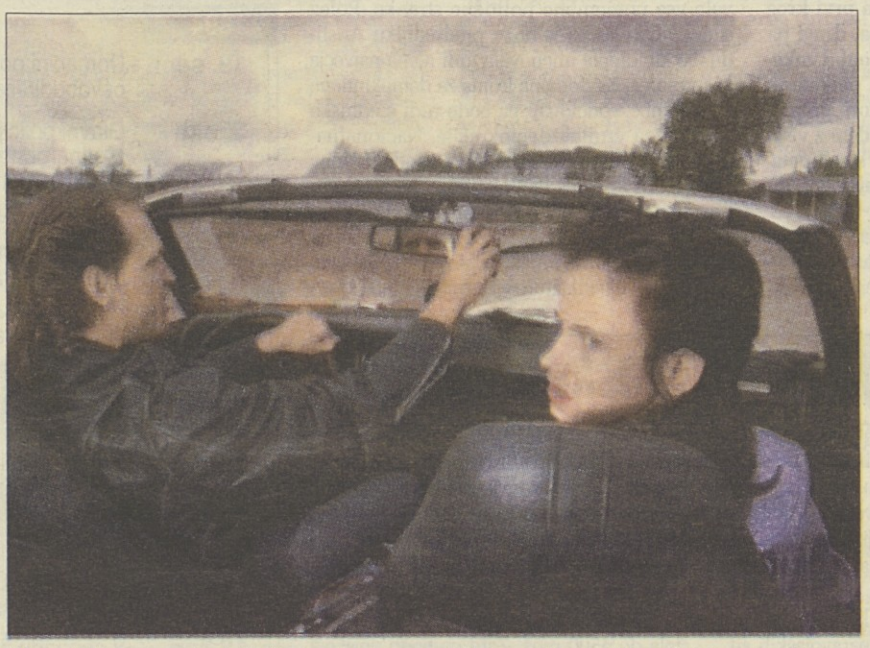

Woody Harrelson in Juliette Lewis sta množična morilca v filmu Rojena morilca

Afera Lucona

Triler, scenarij Jim Hawkins po delu Afera Lucona Hansa Pretterbnerja, režija Jack Gold, igrajo David Suchet, Jürgen Prochnow, Dominique Sanda, Marty Fried, Franco Nero, Tele München/Wega film, distribucija Infomedia 3 Filming, na rednem sporedu v Trebnjem, Novi Gorici in Hrastniku.

Rudi Waltz (David Suchet) je spoštovan lastnik kavarne na Dunaju in trgovec orožja na mednarodni ravni. Nato pa leta 1977 sredi ocena eksplodira tovorna ladja Lucona in se potopi, z njo pa tudi pol posadke in tovor, zavarovan za visoko varščino. Novinarju Hansu Strasserju (Jürgen Prochnow) se zazdi zadeva sumljiva in začne poizvedovati. Stalno je za petami Waltzu in članom njegove elitne kavarne, v kateri se zbira pokvarjena avstrijska visoka družba političnih in industrijskih mogotcev. Tisto, kar ugotovi, zapise v knjigi in kljub prizadevanjem Rudija Waltza le izide pod naslovom Afera Lucona. Več ministrov odstopi in Waltz panično zapusti Avstrijo. Izbruhne skandal, ki pretrese deželo. Skupina mogočnikov se ob sodelovanju z mafijo (enega od šefov igra Franco Nero) in na pobudo Waltza namreč odloči, da bo staro tovarno razstavila, jo dala na ladjo, zavarovala kot dragoceno opremo in ladjo potopila. Režiserja je pritegnila relanost zgodbe, ki govori o pokvarjenosti visoke družbe, ki jo je obarval z obilico črnega humorja in ironije. **(V. R.)**

Jakec iz džungle

Jungle Jack, dansko-švedsko-norveški risani film, scenarij Flemming Quist Moeller, režija Stefan Fjelmark in F. Q. Moeller, animatorji Michael Helmut Hansen, Joergen Lerdman, Karsten Killerich, Per Holst/A-Film, distribucija Infomedia 3 Filming, premiera jutri v kinu Bežigrad in prav tako na rednem sporedu (obiskovalcem bodo delili čokolade, prvih sto otrok, ki bodo prinesli s seboj igračo pa si bo risanko lahko ogledalo brezplačno).

Jakec iz džungle je najbolj ljubka in najredkejša živalica na svetu. Prehranjuje se s sadjem, ki ga nabira na drevju. Je očarljiv, domiseln in nagajiv, pa tudi pogumen in predrzen. Filmska zvezdnica Izabela se s svojim možem odpravi v džunglo, da bi ujela Jakca, saj ga želi imeti za zvezdo svojega najnovejšega filma z naslovom Lepotica in žival. Priletni Indijanec jima pomaga ujeti Jakca, vendar jim pobegne na plantažo banan, ki jih tovorna ladja odpelje v veliko evropsko mesto. Na ladji Jakec sreča ladijskega kuharja Čarlija Pleskavico, ki ga proda živalskemu vrtu. Ko to zve Izabela, vdre v živalski vrt in ga ugrabi, vendar Jakcu ponovno uspe pobegniti. Tako se znajde sam v velikem neznanem mestu, kjer doživi marsikaj zanimivega. Sreča uglajeno psičko z rodovnikom, tolpo potepuških mačk, dva otroka, toda hrepeni po svoji džungli. Če se bo vrnil domov, pa ugotovite sami in si oglejte to pustolovsko, zabavno risanko. **(V. R.)**

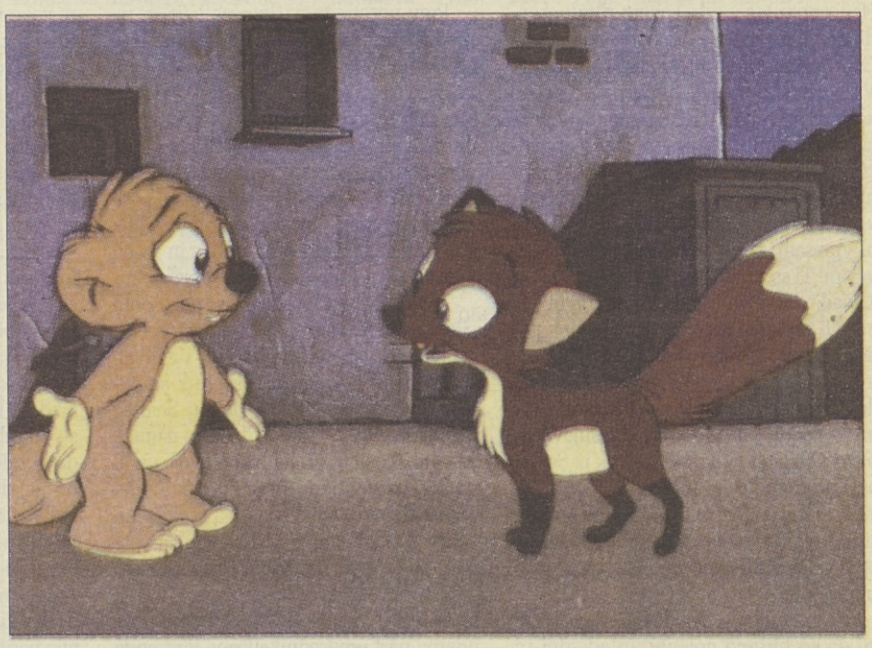

Jakec iz džungle je ljubka živalica, ki doživi zabavne in nevarne pustolovščine

VELESILE IN SRBIJA

Beograd spet zahteva »enakopravnost«

PARIZ - Čeprav Beograd še najprej zahteva odpravo mednarodnih sankcij proti Zvezni republiki Jugoslaviji, pa svetovne velesile vztrajajo pri vrhunski konferenci, ki naj bi se je udeležili srbski, hrvaški in bosanski predsednik. Skupina za stike načrtuje, naj bi Srbija na srečanju med Slobodanom Miloševićem, Franjom Tudmanom in Alijem Izetbegovićem v zameno za odpravo ukrepov proti Beogradu priznala Hrvaško in Bosno in Hercegovino. Francija, ki je predlagala sklic konference, je v Beograd že poslala svojega diplomata z nalogo, naj skuša zbližati različna stališča, saj po njenem mnenju srbske oblasti niso zavrnile predlaganih točk sestanka, temveč le njihov vrstni red.

Srbske oblasti niso pripravljene priznati nekdanjih jugoslovanskih republik, če ne bo odpravljen mednarodni embargo, predvsem pa ne začasno, kot to predlaga skupina za stike. Beograd hkrati poudarja, da Zvezna republika Jugoslavija še vedno ni mednarodno priznana, čeprav so bile tega priznanja deležne že Bosna, Hrvaška, Makedonija in Slovenija. Zato zahteva »enakopravno obravnavo« znotraj mednarodne skupnosti; z drugimi besedami - najprej odpravo sankcij, nato vse ostalo. London in Pariz, ki imata v sestavi modrih čelad največ vojakov, menita, da srbski »ne« načrtu ni dokončen, čeprav ga neprikrito podpira šef ruske diplomacije Andrej Kozirjev. Ta se je med svojim zadnjim obiskom v srbski prestolnici prejšnji konec tedna strinjal s predsednikom Miloševićem, ki zateva odpravo mednarodnih sankcij že zaradi dosedanjih »srbskih mirovnih ponudb«.

Lani poleti je Milošević sprejel mirovni predlog skupine za stike, po katerem naj bi Bosno razdelili na dva domala enaka dela. V zameno so svetovne velesile Srbiji odpravile vse prepovedi mednarodnih poletov in dovolile nastopati v tujini srbskim in črnogorskim umetnikom in športnikom. Beograd je prav tako sprejel zahtevo po zaprtju meje z Bosno in ob njej dovolil razmestitev mednarodnih opazovalcev.

Kakorkoli že, članice skupine za stike se strinjajo, da je za preprečitev novih spopadov, do katerih bi lahko prišlo že spomladi, potrebna »diplomatska poteza«. Zadnji dan marca se izteče mandat 15 tisoč modrim čeladam na Hrvaškem, vlada v Zagrebu pa jim ga ni pripravljena podaljšati, ker imajo nadzor nad dobro četrtino hrvaškega ozemlja še vedno Srbi.

Svetovne velesile se obenem bojijo, da jim zaradi pomanjkanja učinkovitih diplomatskih potez ne bo uspelo podaljšati pred štirimi meseci podpisanega sporazuma o prekinitvi spopadov v Bosni. V vseh evropskih prestolnicah se dobro zavedajo, da bi v primeru novih spopadov, predvsem na ozemlju Hrvaške, postali še glasnejši ameriški kongresniki, zagovorniki odprave embarga na uvoz orožja za Bosno, zato bi nedvomno prišlo tudi do predčasnega umika vseh modrih čelad z ozemlja BiH.

Bruno Franceschi
AFP

Sarajevo včeraj (Telefoto: AP)

JEDRSKO OROŽJE

Omejevanje atoma v nevarnosti

Ni še jasno, ali bo pogodba o neširjenju jedrskega orožja preživela

LONDON - Prihodnost mednarodne pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, ki zmanjšuje najhujšo nevarnost po hladni vojni, je na kocki, ker se podpisnice prepirajo, ali naj sporazum podaljšajo ali ne.

Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja so podpisali leta 1970 in ji določili rok trajanja četrt stoletja, aprila pa naj bi jo podaljšali na posebni konferenci v New Yorku. Stosedemdeset podpisnic pogodbe nadzoruje obnašanje petih jedrskih velesil - ZDA, Rusije, Kitajske, Francije in Velike Britanije - ter skrbi, da ne dobijo jedrskega orožja tudi druge države. V zadnjem času pa obstaja vse večja nevarnost, da se klub lastnic jedrskega orožja razširi. Kot sta dobro pokazali krizi z Irakom in Severno Korejo, je po razpadu Sovjetske zveze na trgu veliko nenadzorovanega jedrskega materiala. Velike sile bi zato rade pogodbo podaljšale v nedogled in tako ohranile sedanji status quo. Da bi to dosegle, potrebujejo pri glasovanju navadno večino, kar danes pomeni več kot 85 glasov.

Toda diplomati se bojijo, da se velesilam ne bo posrečilo. Številne države v razvoju namreč zahtevajo, naj ZDA, Rusija in druge lastnice jedrskega orožja najprej korenito zmanjšajo svoje arzenale in prepovejo jedrske poskuse. Sploh pa se jim zdi ekskluzivni jedrski klub malce preveč dvolična stvar: zakaj bi ene države lahko imele atomsko bombo, druge pa ne?

Pogodba je vprašljiva tudi zato, ker je niso podpisale nekatere države, ki so po prepričanju strokovnjakov že razvile jedrsko orožje, ali pa ga kupile na črnem trgu. Med temi državami so Izrael, Indija in Pakistan. Arabske države in Iran še posebej jezi, da Zahod gleda skozi prste svojemu bližnjevzhodnemu zavezniku Izraelu. Egipt pravkar ogorčeno očita židovski državi, da noče podpisati pogodbe o neširjenju jedrskega orožja. Ti spori celo pomembno ovirajo bližnjevzhodni mirovni proces.

Ali Alatas, zunanji minister Indonezije, predsednice 111-članskega gibanja neuvrščenih, je v torek jedrske velesile obtožil, da ne izpolnjujejo svojih dolžnosti iz pogodbe. Neuvrščene države se zato še niso odločile, ali bodo podprle podaljšanje pogodbe, je povedal Alatas.

Zahodni diplomati zato niso prepričani, ali bo ZDA in njihovim zaveznikom uspelo zbrati dovolj glasov. Za podaljšanje je ta trenutek približno 70 držav, to pa je petnajst glasov premalo. »Za« so vse članice Evropske zveze in vojaške organizacije Nato, zato se bodo zahodni diplomati lotili prepričevanja »na tujem terenu«, večinoma v državah tretjega sveta. »Usoda pogodbe je še neznana,« meni neki visoki evropski diplomat, ki je prepričan, da potrebujejo za resnično veljavnost pogodbe kaj bolj prepričljivega od navadne večine.

Če pogodbe ne bodo podaljšali v neskončnost, jo bodo morda vsaj za nekaj let. V najslabšem primeru pa je sploh ne bodo podaljšali, čeprav so diplomati prepričani, da se jim bo v zadnjem trenutku posrečilo sporazumeti. Pogodba o neširjenju jedrskega orožja je najpomembnejši način za nadzorovanje najbolj nevarne vojaške tehnologije sodobnosti. Severni Koreji, ki ni spoštovala določil pogodbe in ni dovoljevala rednih pregledov svojih jedrskih naprav, so na primer zagrozili z ostrimi povračilnimi akcijami. S tem so jo prisilili v pogajanja, pa čeprav morda s figo v žepu, kot se bojijo številni opazovalci.

Nicholas Doughty / Reuter

Santer zaupa Van Miertu

BRUSELJ (Reuter) - Predsednik Evropske komisije Jacques Santer je izjavil, da belgijski komisar Karl Van Miert uživa vse njegovo zaupanje, čeprav je komisarjev urad zaradi njegove morebitne vpletenosti v korupcijski »skandal Agusta«, ki pretresa Flamsko socialistično stranko, preiskala policija. Santer je poudaril, da gre izključno za belgijsko notranjo zadevo. Van Miert je bil v času spornega nakupa Agustinih helikopterjev za potrebe belgijske vojske vodja socialistov.

HAITI /ČETRTEGA JUNIJA PRVE PRAVE PARLAMENTARNE VOLITVE

Demokracija že to poletje?

PORT-AU-PRINCE (AFP) - Začasni volilni svet, ki zagotavlja«povsem svobodno« volilno kampanijo, je včeraj objavil, da bo prvi krog splošnih volitev na Haitiju 4. junija, drugi pa 25. junija. V dokočno oblikovani volilni zakonodaji so odpravljene vse omejitve, po katerih so lahko nekateri poslanci in senatorji preprečili opravljanje državnih funkcij ljudem z visoko izobrazbo, duhovniki pa se niso smeli potegovati za politične funkcije, če se niso odrekli svojemu poklicu.

Prevolilna kampanja se bo začela 24. aprila in bo trajala do 2. junija. Ker se je v času vojaškega režima veliko ljudi izselilo, se morajo tisti, ki želijo kandidirati, vrniti v domovino vsaj tri mesece pred volitvami. Na njih bodo lahko sodelovale vse pomembne politične stranke. Poleg stranke Lavalas, ki je blizu predsedniku Aristidu, bo kandidate imenovala tudi njena največja nasprotnica, Nacionalna fronta za demokratične spremembe, sodelovali pa bodo tudi sredinsko Gibanje za vrnitev demokracije, Nacionalna-industrijsko-kmečka stranka ter socialistična Nacionalni kongres demokratičnega gibanja in Revolucionarna nacionalno-progresivna stranka. Po ustavi iz leta 1987 je prepovedana udeležba na volitvah »vsem, ki so kakorkoli prispevali za ohranjanje diktature v zadnjih 29 letih.«

V Leopardovem taboru urijo prve haitske policiste

FRERES - Znotraj trdno sezidanih sten, obdani z žičnato ograjo, nekdanjega vojaškega oporišča, ki je bilo znano pod imenom Leopardov tabor, približno 400 rekrutov v potu opravlja svoje vsakdanje naloge ter glasno izreka gesla, ki se nanašajo na njihovo poslanstvo, saj bodo postali prvi pripadniki nove haitske policije.

V domači kreolščini se tako mladi kadeti zaklinjajo, da bodo »služili« vsem Haitčanom ter v odsekanem ritmu skandirajo imena mest, ki jih bodo varovali: »-Cap Haitien! Port-au-Prince! Gonaives!« V državi, ki desetletja ni poznala drugega kot surove vojake in zloglasno tajno policijo, pomeni usposabljanje novih apolitičnih policijskih sil hkrati velik eksperiment in izjemno zahtevno nalogo, zagotavljajo častniki. Bodoči policisti pa so polni vprašanj, ki jih postavljajo svojim učiteljem. Ti so prišli z vseh koncev: iz ZDA, Kanade, Francije in od drugod, da bi pomagali postaviti na noge prvo civilno policijo v haitski zgodovini. Ali lahko osumljenemu streljam v hrbet? Ali lahko ljudem naženem strah v kosti z gumjevkami? »Vse to jim moramo pojasnjevati,« pravi nekdanji policijski častnik iz Severne Karoline, ki uči mlade Haitčane. Ali lahko streljamo v zrak? »Moramo jim pojasnjevati, da krogle v tem primeru slej ko prej padejo tudi na zemljo in so prav tako smrtne,« se pojasnjuje Reidhe.

Vsi častniki, ki poučujejo, zagotavljajo, da so njihovi gojenci, mladeniči in mladenke, stari približno 20 let, za haitske standarde dobro izobraženi, predvsem pa lačni novih informacij o zakonih, civilnih svoboščinah in odgovorov na vsa druga vprašanja, povezana z nalogami policije v demokraciji. Vse jim je treba razložiti od začetka, saj so bili njihovi dosedanji »zgledi« popolnoma napačni: Edina policija, ki so jo lahko videli pri delu, so bili pripadniki paravojaških sil, ki jih je ustanovil še prejšnji diktator »Papa Doc« François Duvalier.

Prav početje te nasilne policije in represija nad haitskim prebivalstvom je odločilno sooblikovalo podobo o Haitiju, ki je to državo uvrstila na samo dno spoštovanja človekovih pravic. Seveda mladim novim policistom ob taktiki in samoobrambnih veščinah dopovedujejo tudi to, da ne bodo smeli sprejeti nobene podkupnine, hkrati jih učijo osnovnih oblik komuniciranja, temeljnih pravic in sploh vseh razsežnosti njihove nove službe.

»Ni enostavno postaviti na noge policijo. Gre za skrajno kritično vprašanje zagotavljanja varnosti haitskemu prebivalstvu,« meni tiskovni predstavnik ameriškega veleposlaništva na Haitiju Stanley Schrager. »Prvič v 200 letih se bo namreč zgodilo, da bo imela ta država svojo civilno, pravo poklicno policijo,« še doda. »Skušamo jim dopovedati, da policija nikakor ni isto kot okupacijska vojska,« pojasnjuje John Meiklejohn, drugi človek, odgovoren za izvedbo programa v tem oporišču. Nova policija bo poglavitna udarna pest predsednika Jeana Bertranda Aristida. Pri njegovem načrtu stabilizirania države, katere temelje so omajala desetletja diktatorstva in vojaške vladavine. Aristid je prišel znova na oblast mednarodnih sil pod vodstvom ZDA po treh letih, ki jih je preživel v izgnanstvu, potem ko so ga leta 1991 odstranili s krvavim vojaškim udarom. V skladu z načrtom usposabljanja policijskih enot naj bi ta štela do 4500 mož. Zato pa bodo vojsko zmanjšali le na 1500 pripadnikov.

Za kakšno zahtevno nalogo gre, nemara nazorno priča tudi podatek, da se je januarja za službo v policiji prijavilo več kot 6 tisoč Haitčanov. Oblasti bodo namreč morale močno stopiti na prste vsem tistim, ki se bodo hoteli sami razglašati za branilce zakona in reda, zlasti takrat, ko se bodo začeli spopadati med seboj v želji, da bi svoj položaj tudi upravičili.

Prva skupina 375 pripadnikov, med katerimi je tudi 20 žensk, se je začela usposabljati na policijski akademiji v začetku februarja. Njihovo intenzivno usposabljanje bo trajalo približno 4 mesece. Vsak mesec pa se bo sedanjim silam pridružilo 375 novih pripadnikov, tako da bo policija izpopolnila svoje vrste v približno 18 mesecih. Z namenom, da bi bilo usposabljanje čim bolj očiščeno nekdanjih primesi, je Aristid prepovedal poučevanje nekdanjim vojakom in častnikom, zlasti v začetku, čeprav jim bo to dovoljeno pozneje. Po Schragerjevem mnenju ta naloga, ki čaka Haiti, ni niti najmanj lahka. »Preskočiti morajo pač 200 let zgodovine.«

Jim Loney / Reuter

Ko so prišli vojaki...

1994

- **19. sept. -** Domačini pozdravijo 20.000 pripadnikov mednarodnih čet kot osvoboditelje.
- **3. okt. -** Glavni policijski poveljnik Joseph Moichel Francois zapusti državo. Mednarodne enote razpustijo poveljstvo razvpite paravojaške skupine Fronta za napredek in razvoj Haitija.
- **10. okt. -** Vojaški poveljnik general Raoul Cedras odstopi.
- **13. okt.-** Cedrasa in njegovega sodelavca generala Philippa Biambya izženejo v Panamo.
- **15. okt. -** Predsednik Jean-Bertrand Aristide se vrne iz izgnanstva in poziva k spravi.
- **25. okt. -** Aristide imenuje za premiera poslovneža Michela Smarcka.
- **17. nov. -** Aristide postavi na čelo haitske vojske generala Bernardina Poissona.
- **22. dec. -** zvolijo volilni svet, v katerem imajo večino Aristidovi privrženci. Svet bo nadzoroval tako zakonodajne kot tudi lokalne volitve, ki naj bi jih izvedli predvidoma maja.

1995

- **6. jan. -** Razpustijo haitsko vojsko.
- **12. jan. -** V spopadu z nekdanjim haitskim častnikom pade prvi ameriški vojak.
- **16. jan. -** Ameriška obalna straža prepelje v vojaško oporišče Guatanamo na Kubi še zadnjega haitskega begunca.
- **31. jan. -** Mednarodna skupnost obljubi Haitiju 900 milijonov dolarjev, ki naj bi jih izplačala v prihodnjih petnajstih mesecih. Odprejo novo policijsko akademijo, ki jo vodi ameriško pravosodno ministrstvo.
- **4. feb. -** Parlament sprejme zakon, s katerim dobijo napovedane volitve tudi zakonski temelj.

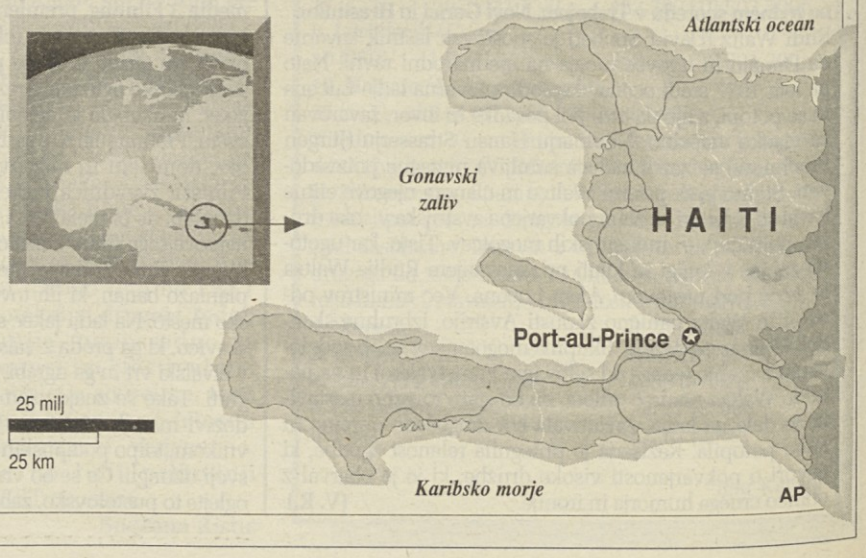

ČEČENIJA / NOVI SPOPADI

Ruski stroj spet melje po Kavkazu

GROZNI, MOSKVA (dpa, Reuter) - Movladi Udugov, tiskovni predstavnik vodstva čečenskih upornikov, je za agencijo Interfax povedal, da je rusko letalstvo znova začelo izvajati bojne akcije v Čečeniji. V torek so ruski bombniki napadli cilje v južnih predmestjih glavnega mesta Grozni in mesto Argun, šestnajst kilometrov vzhodno od prestolnice. Ruske oborožene sile so čečenske položaje napadle tudi s pehoto, tanki, težkim topništvom in raketami zemlja-zemlja.

Cilj nove ruske ofenzive je utrditev položajev ob strateško pomembni cesti Rostov na Donu - Baku, ki poteka južno od Groznega. Čečenci trdijo, da so napade uspešno odbili in sestrelili ruski jurišnik Su-25. Pilot naj bi pri tem izgubil življenje. Rusko poveljstvo letalskih sil je te trditve zanikalo, medtem ko agencija Itar-Tass, ki se sklicuje na dobro obveščene vire, poroča, da so ruska letala v noči na torek napadla južni del Groznega, Argun, Gudemes in Sali. Novi napadi potrjujejo nedeljske besede generala Anatolija Kulikova, poveljnika ruskih sil v Čečeniji, da je »vojaško poveljstvo izčrpalo vse možnosti za ustavitev spopadov, zato mora začeti izvajati ustrezne ukrepe...«

Usklajeni ruski napad, ki se je začel ob peti uri zjutraj po lokalnem času, pomeni prve večje boje v Čečeniji, odkar je rusko poveljstvo v nedeljo enostransko preklicalo prekinitev ognja, ki je veljala le nekaj dni. V bojih, ki so potekali ves dan, naj bi ruska vojska vsakih deset sekund s težkim topništvom obstreljevala čečenske upornike na jugu Groznega. Predsednik republike Ingušije, Ruslan Aušev, ki je doslej že večkrat posredoval med sprtima stranema, je pripravljen nadaljevati svoje poslanstvo. Včeraj se je Aušev večkrat po telefonu pogovarjal z ruskim predsednikom vlade Viktorjem Černomirdinom, v Ingušijo in Severno Osetijo pa naj bi kmalu prišel tudi podpredsednik ruske vlade Oleg Soskovec, ki bo poskušal pojasniti stališča Kremlja glede morebitnih pogovorov s čečenskimi uporniki.

Ruski varuh človekovih pravic Sergej Kovaljov je v Moskvi predstavil poročilo, ki so ga na podlagi pričevanj sestavili neodvisni opazovalci v Čečeniji. V desetih tednih spopadov na Kavkazu je bilo ubitih več kot 24 tisoč civilistov, od tega približno 3700 otrok mlajših od 15 let, 4650 žensk starejših od 15 let, 2650 moških starejših od 50 let in 13.350 neoboroženih moških v starosti od 15 do 50 let. Poročilo govori tudi o 650 padlih oboroženih moških, čečenskih upornikih, vendar pa je pravo število verjetno veliko večje.

KONEC ZATIŠJA V ČEČENIJI

Ruska vojska je z letalskimi napadi na številne cilje v Čečeniji prekinila relativno premirje, ki je nastalo po desetih tednih bojev.

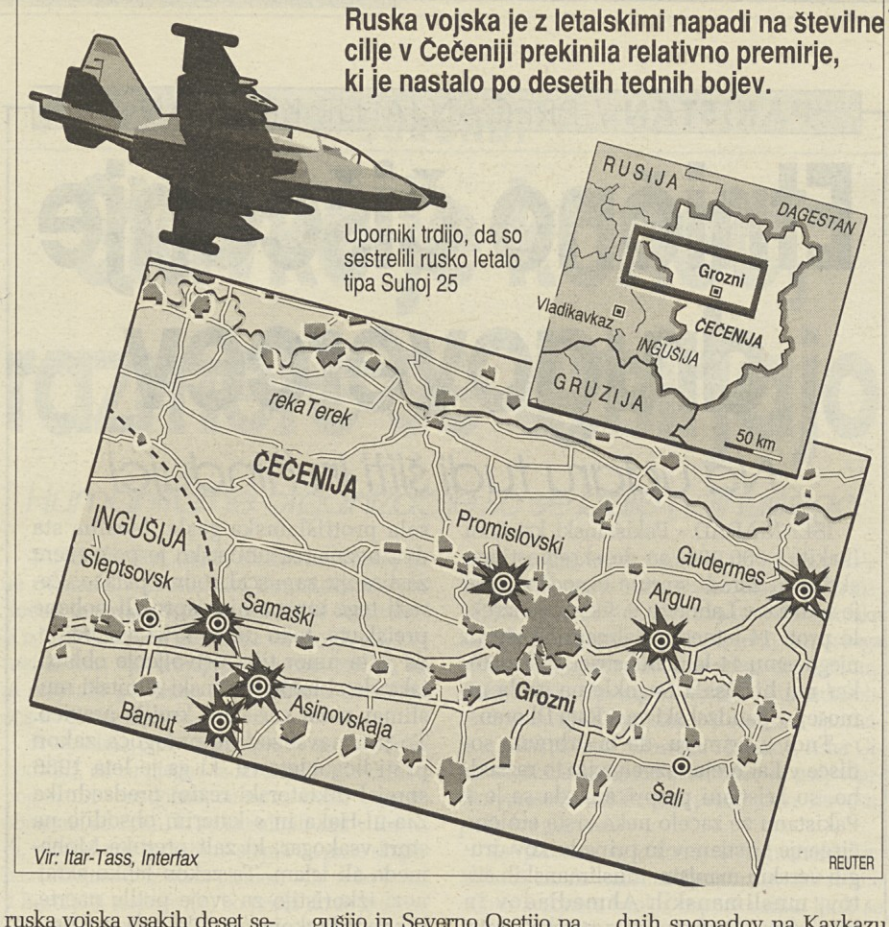

Vir: Itar-Tass, Interfax

REUTER

Zaradi prisluškovalne afere odstopil šef kriminalistov

PARIZ (dpa) - Francoski premier Edouard Balladur se je v zvezi s prisluškovalno afero, v katero je tudi sam vpleten, postavil na stran notranjega ministra Charlesa Pasque. Pasqua je »zelo dober minister«, je dejal Balladur, ki bo kandidiral na predsedniških volitvah maja letos. Notranji minister, čigar odstop zahtevajo francoski socialisti, je včeraj sprejel odstopno izjavo šefa kriminalistične policije Jacquesa Franqueta. Balladur je potrdil, da gre za »politično afero«. V razgovoru za radio France-Inter je dejal, da »na leto ukažejo po telefonu prisluškovati približno tritisočim«. Balladur je opozoril, da »obstaja afera na ravni kriminalistične policije in ne na ravni notranjega ministrstva« in ponovil, da ima Pasqua vse njegovo zaupanje. Socialistična opozicija je v ponedeljek, kot se je včeraj izvedelo iz premierove pisarne, zahtevala, da trdoroki notranji minister odstopi.

NOVICE

Ameriško posojilo Mehiki

WASHINGTON - ZDA so se včeraj z Mehiko dogovorile o pogojih za dvajsetmilijardno posojilo, s katerim bodo poskusile reševati hude denarne in gospodarske težave te srednjeameriške države. Finančna ministra Robert Rubin in Guillermo Ortez sta na posebni slovesnosti razglasila dogovor, ki ga mednarodne borze že težko čakajo, nista pa povedala vseh podrobnosti. Opazovalci so prepričani, da bo Mehika Washingtonu in Mednarodnemu denarnemu skladu, ki bo posodil še dvajset milijard dolarjev, zagotavljala varnost posojil s svojo nafto. Zato so se pred veleposlaništvom ZDA v Ciudadu de Mexico zbrali demonstranti (na sliki AP), ki nasprotujejo podreditvi nacionalne suverenosti Washingtonu. **(Reuter)**

Karenski gverilci so se umaknili

MAE SOT - Karenski gverilci so se v torek umaknili s svoje zadnje obrambne črte. Pri tem so vladne sile obtožili, da so uporabile kemična bojna sredstva. Poveljnik tajskih obmejnih sil je sporočil, da so burmanske vladne sile prevzele nadzor nad uporniškim oporiščem po celonočnem topniskem obstreljevanju. Približno tisoč branilcev se je začelo umikati že pred zoro. Prestopili so tajsko mejo, kjer so jih razorožili in poslali nazaj. Vrnili so jih na območje južno od Mae Sota, ki je še vedno pod nadzorom gverilskih sil. Gverilci, pripadniki Karenske nacionalne unije, so tožili zaradi hudih bolečin v prsih, težav z dihanjem in pekočih oči. Burmanske sile so začele z ofenzivo proti karenskim avtonomistom sredi decembra lani. Izkoristiti so želele upor 500 budističnih vojakov med 5000 borci v karenskih vrstah, ki so pretežno krščanske vere. **(Reuter)**

BLIŽNJI VZHOD / ZASEDANJE V KAIRU

Vodstvo PLO bo »znova premislilo«

Mirovnega procesa ni mogoče nadaljevati pod sedanjimi pogoji

KAIRO, JERUZALEM (Reuter) - Palestinski voditelj Jaser Arafat, zaskrbljen zaradi negotove prihodnosti mirovnega sporazuma z Izraelom, ki nikakor noče zaživeti, je včeraj v egiptovski prestolnici otvoril zasedanje izvšnega odbora PLO, na katerem naj bi to 18-člansko telo skušalo najti izhod iz slepe ulice, v katero je zašel bližnjevzhodni mirovni proces.

»Odbor bo znova preučil celoten sporazum. Po mojem mnenju ostajajo odprte prav vse opcije. Mirovni proces se sicer mora nadaljevati, toda pod pogoji, kakršni vladajo zdaj, se preprosto ne more,« je povedal pogajalec PLO Saeb Erekat. Arafat je zasedanje sklical po vrsti neuspelih srečanj z izraelskimi predstavniki, na katerih sogovornikom ni uspelo premakniti sporazuma z mrtve točke. Dejstvo, da uresničevanje dogovora o razširitvi palestinske samouprave na druga območja zahodnega brega, torej prek meja Gaze in Jeriha, zamuja že osem mesecev, dela voditelju PLO že hudo sive lase. Kljub temu je Arafat pred zasedanjem poudaril, da odstop od zgodovinskega dogovora z židovsko državo ne pride v poštev.

Visoki palestinski uradnik Abed Rabo pa je pozval vodstvo PLO, naj začasno prekine mirovna pogajanja z Izraelom in si vzame dovolj časa za učinkovito revizijo sporazuma. Dva vidna predstavnika palestinskega vodstva, »zunanji minister« Faruk Kadumi in podpisnik mirovnega sporazuma iz leta 1993 Abu Mazen, se seje v Kairu ne udeležujeta, saj se ne strinjata z zdajšnjo Arafatovo politiko. Medtem so se tla pod nogami zamajala tudi izraelskemu premieru Rabinu, ki je v Jeruzalemu imenoval dva nova člana vlade iz vrst svoje Delavske stranke ter tako razjezil koalicijske partnerje. Stranka Meretz, katere glasove Rabin nujno potrebuje za vzdrževanje parlamentarne večine, je zagrozila z vladno krizo, ki bi imela nedvomno nevarne posledice tudi za sam mirovni proces, zato je premier svojo odločitev začasno preklical.

SEVERNA IRSKA

Ulsterski unionisti zavrnili okvirni dokument

LONDON, BELFAST (dpa, Reuter) - Vlada Velike Britanije je v torek na svoji izredni seji razpravljala še o zadnjih podrobnostih z republiko Irsko sklenjenim okvirnim dokumentom, s katerim naj bi storili še korak več k miru na Severnem Irskem. Britanski premier John Major bo v sredo skupaj z irskim predsednikom vlade Johnom Brutonom predstavil dokument tudi javnosti. Medtem ko je britanski kabinet še razpravljal na Downing Streetu, pa so protestantski politiki na Severnem Irskem dokument že zavrnili. Major bo danes najverjetneje vse prebivalce Severne Irske pozval, naj dokumenta ne zavrnejo že prvi dan in naj ga raje najprej proučijo doma. V ta namen je dal natisniti tudi 600 tisoč izvodov tega okvirnega dokumenta.

Tiskovni predstavnik ulsterske unionistične stranke, ki je doslej podpirala Majorjevo vlado, je okvirni načrt zavrnila, češ da je preveč teoretičen in težko razumljiv. London in Dublin naj bi s tem dokumentom, ki so ga sestavljali več mesecev, le doprinesla k oblikovanju trdnih temeljev za mir na Severnem Irskem. Z njim ne ponujata nobenih novih možnosti, je menil James Molyneaux, voditelj ulsterske unionistične stranke, ki je hkrati prebivalce Severne Irske posvaril, naj se pripravijo še na naslednjih deset let negotovosti in nasilja. Protestantski politiki se predvsem bojijo, da bi irska vlada v Dublinu imela prevelik vpliv na dogajanja v tej britanski provinci. To bi ji lahko uspelo z močnim vplivom v skupni britansko-irski komisiji za reševanje pomembnih severnoirskih vprašanj. Ulsterska unionistična stranka zato predlaga, da Velika Britanija in Irska skupaj s strankami v Belfastu pripravita urnik za počasen potek pogajanj, ki naj bi vodila k oblikovanju začasnega parlamenta na Severnem Irskem.

EVROPSKA ZVEZA

Prevoz živine - velik kamen spotike

Kmetijski ministri EZ se ne morejo dogovoriti o enotnih standardih

BRUSELJ (dpa, Reuter, AFP) - Sporu med državami Evropske zveze, ki se je spletel okoli prevoza živine, še vedno ni videti konca. Južnih in severnih držav ni spravil niti pogajalski maraton, ki so ga v Bruslju začeli v ponedeljek, v torek pa nadaljevali kmetijski ministri. Pogajanja so vzbudila tudi veliko medijskega hrupa, med demonstranti pred stavbo Evropske komisije pa je bila tudi znana francoska borka za varstvo živali Brigitte Bardot. Britanski glasbenik Paul McCartney, ki ga francoska tiskovna agencija imenuje »militantni vegetarijanec«, pa je pisal francoskemu predsedniku Françoisu Mitterrandu.

Francija, ki bo še do konca junija predsedovala Evropski zvezi, je pred torkovimi pogajanji zagotavljala, da je pripravila kompromis, ki bo sprejemljiv za vsakogar in bo prebil leto in pol trajajoče tavanje po slepi ulici.

Jean Puech, francoski kmetijski minister, je zjutraj svojim kolegom predstavil kompromis: »intervalni prevoz«. Po večurnih pogajanjih s posameznimi ministri je moral Puech priznati, da njegova zamisel ni uspela. Nemci, Britanci, Danci, Avstrijci in Nizozemci, tako imenovana skupina severnih držav, so temu predlogu nasprotovali, češ da so intervali, ko naj bi živina počivala, prekratki, potovalni čas pa predolg. Južne države, ki jih vodita Spanija in Italija, pa nasprotujejo temu načelu, češ da bi to precej povišalo stroške. Puech je predlagal, da bi dolžino potovalnega časa prilagajali vsaki posamezni vrsti živali, tako bi na primer svinje, ki postanejo agresivne, prevažali največ osem ur, potem bi jih nakrmili in napojili, vse skupaj pa jih ne bi smeli prevažati več kot 24 ur. Po tem času bi jih morali za dvanajst ur spustiti. Na ta način naj bi preprečili, da živina pride na cilj, ki je največkrat klavnica, sestradana in žejna. Po avstrijskih zakonih mora živina že po šestih urah vožnje dobiti hrano in pijačo in Dunaj ne namerava svojih standardov zniževati, je bilo včeraj slišati v Bruslju. Za Italijo pa je prevoz živine več kot prestižno vprašanje. Več kot polovico mesa namreč uvozi, kar pomeni več kot pet milijonov živali na leto. Italijanski predstavnik je poudaril, da bi stroge transportne omejitve postavile na kocko mnoge od 170 tisoč delovnih mest v klavnicah in podjetjih, ki se ukvarjajo s prevozom živine. Če bi stroški prevoza narasli, bi živino klali že v državah izvoznicah in je ne bi prevažali žive, ugotavljajo južne države Evropske zveze.

Bolj načelne narave pa so pomisleki borcev za varstvo živali. Nekdanji Beatles Paul McCartney je v svojem pismu Mitterrandu tudi zapisal: »Mahatma Gandhi je spoznal, da so brez dvoma živali zadnje, ki imajo koristi od človeške dobrote, ko je dejal, da lahko veličino naroda sodimo po tem, kako se obnaša do svojih živali.«

O čem pišejo drugje po svetu

O Jelcinovem obisku v Belorusiji

»Danes se uradno začne obisk ruskega predsednika Jelcina v Belorusiji, na katerem naj bi se pogovarjali o nadaljnji gospodarski integraciji Belorusije v Rusko federacijo. Ruski nasprotniki gospodarske integracije Belorusije pa izražajo svoje nezadovoljstvo. Zakaj bi prehranjevali obubožano republiko, če niti sami nismo premožni? Če preletimo paket gospodarskih sporazumov in se ustavimo pri carinski uniji in sporazumu o prosti trgovini, postane očitno, da se prav v teh suhoparnih dokumentih skrivajo šelesteči bankovci.« **(Komsomolskaja Pravda, Moskva)**

O ruskih gospodarstvenikih

»Ruski poslovni krogi so razočarani nad govorom predsednika Jelcina, ki ga je imel pretekli teden pred obema domovoma ruskega parlamenta. Finančniki in podjetniki so pričakovali bolj kritično in realistično analizo situacije - predvsem gospodarske, ki je na dnu. Noben od ciljev, ki so bili zastavljeni lani, ni bil uresničen... Se hujša pa je druga stran "dosežkov", zaradi katerih so ruski bančniki najbolj zaskrbljeni. Posledica inflacije je splošno obubožanje prebivalstva. Povprečni mesečni dohodek v Rusiji ne znaša več kot pet odstotkov povrečnega dohodka v razvitih državah... Znova moramo ujeti ostali svet.« **(Isvestija, Moskva)**

O položaju v Afganistanu

»Žal je afganistansko politično prizorišče zaradi prodora nove sile, borcev Talibanov, postalo še bolj zapleteno. "Študentje religije" grozijo, da bodo potem, ko so tretjino države spravili pod svojo oblast, zavzeli še Kabul. Neposredno jih podpira Pakistan, posredno pa tudi ZDA. Zato zdaj Talibani postavljajo pogoje, ki izničujejo mirovni proces, ki so ga začrtali Združeni narodi. Islamabad in Washington skušata uveljaviti svoj pogled na rešitev spora... Toda nihče ne more zagotoviti, da bodo Talibani zanesljivejši partnerji od Gulbudina Hekmatjarja. "Študentje religije", ki so obenem tudi fundamentalisti, lahko podobno kot Hekmatjar začnejo delati po svoji logiki. Dejansko zahodne sile vedno podležejo istim sanjam: zavezništvu z nasprotnikom sovražnika.« ***(Le Figaro, Pariz)***

O bosanskem mirovnem procesu

»Ali je iniciativa skupine za stike zaenkrat pozabljena? Kozirjev se je v nekem pogledu obnašal še bolj rojalistično, kot sam kralj Milošević, ki se je stalno izogibal temu, da bi izrazil svoj pogled na mirovni predlog zahodnih sil. Posredovanje ruskega zunanjega ministra je vsekakor še bolj otežilo pot, ki sta si jo izbrala Pariz in Washington. Tistim, ki iz moralnih razlogov kritizirajo prizadevanja skupine za stike, je francoski zunanji minister Alain Juppe pred kratkim odgovoril: "Kdo ima kakšen drug predlog? " Dejansko pa je pot k miru v Bosni omejen s prosrbsko demagogijo Moskve in z načinom, kako se skušajo nekateri ameriški republikanci s pošiljkami orožja izogniti moralni odgovornosti.« **(Le Monde, Pariz)**

O odstopu šefa pariške policije

»Najnovejši razvoj spreminja predpostavke za francoske predsedniške volitve. Francozi so zdaj spoznali, da imajo "usesa države" to grdo navado, da se vtikajo v zasebna življenja državljanov. Šef pariške policije Jacques Franquet je prva naposredna žrtev, ki je morala odstopiti zaradi prisluškovalne afere. Posredno pa njegov odstop zadeva tudi notranjega ministra Charlesa Pasquaja in premiera Eduarda Balladurja. Slednji je favorit na predsedniških volitvah. Njegove mučne razlage v zvezi s prisluškovalno afero niso omilile polemike v zvezi z njo... Balladur je Pasquaja očitno grajal, kar je veliko ljudi razumelo kot poziv k odstopu. Toda tudi to lahko slabi Balladurjevo pozicijo glede predsedniških volitev.« **(La Repubblica, Rim)**

NOVICE

Odkrili viseči most majevske civilizacije

NEW YORK - Ameriški arheologi so v mehiškem pragozdu odkrili ostanke enega od najstarejših in najdaljših visečih mostov v zgodovini človeštva. Zgradili so ga Maji v VII. stoletju pri mestu Yaxchilan preko reke Usumacinta. Dolg je bil kar 183 metrov, na obeh bregovih reke pa so bile zidane nosilne strukture. Po mnenju arheologov je most iz vrvi in desk vsaj pet stoletij služil svojemu namenu.

Kokosovo olje kot gorivo

SYDNEY - Dizelski avtomobili na tihooceanskih otokih bi lahko kaj kmalu namesto nafte uporabili za gorivo mešanico nafte in kokosovega olja. To je odkril avstralski univerzitetni raziskovalec Dan Etherington, ki je novo gorivo že preizkusil. Dizelskim motorjem je treba le dodati rezervoar za kokosovo olje in napravo za prvilno mešanico. Prednosti so precejšnje, ker bi otočani uvažali manj nafte, izpušni plini pa imajo prijeten vonj.

Ločitve na Kitajskem vodijo v družinsko nasilje

PEKING - Kitajska reform in gospodarskega razcveta se sedaj ubada s krizo družin in z nasiljem med ločenimi zakonci. To ugotavlja poglobljena raziskava ženskega združenja iz Heilongjianga. Iz nje izhaja, da so se razporoke v zadnjih treh letih potrojile, kar je treba prepisati boljšemu gmotnemu položaju družin, skakanju čez plot in odhajanju na delo v tujino. Kar 41% družinskega nasilja se pripeti med ločenci, ker morajo zaradi stanovanje stiske še leta živeti pod skupno streho. V glavnem je za nasilje kriv ločeni mož, ki še vedo smatra ženo kot svojo imovino in ne pojmuje, da ga je zapustila.

Kosi ženskega trupla v dveh državah ZDA

EL PASO (TEKSAS) - Ameriška policija išče neprisebnega morilca, ki je dele ženskega trupla raztrosil v Teksasu in Novi Mehiki, nekatere celo prebarval s kričečimi barvami, tako da bi jih lažje odkrili. Prve kose so našli v petek, ostale pa konec tedna. Prsni koš so našli ob avtocesti pri Chaparralu v Novi Mehiki, prebarvan je bil v zlato barvo in zavit v rjuho srebrne in zelene barve. Glavo so našli pod klopco pred nekim stanovanjskim blokom v teksaškem El Pasu. V tem mestu so kasneje našli še ostale kose. Žensko je po prvih ugotovitvah nekdo ubil z malokalibrskim orožjem.

Prevrnil se je hidroavion, pogrešajo 10 japonskih vojakov

TOKIO- Med vojaškimi manevri japonske morarice se je pri otoku Oki iz še nepojasnjenih vzrokov med pristajanjem na morju prevrnil hidroavion. Morje je bilo namreč mirno, vidljivost pa dobra. Dva vojaka so rešili, deset pa jih pogrešajo.

Težave bagdadskega živalskega vrta

BAGDAD - Potem ko iraškemu režimu ni uspelo s prizori o trpljenju iraških otrok omehčati Zahoda, tako da bi omilil gospodarske sankcije proti Iraku, se je sedaj spomnil bagdadskega živalskega vrta. Tu naj bi bil položaj dramatičen, ker živali dobesedno stradajo. Bržkone režim upa, da bo Zahod lažje omehčal s trpljenjem živali kot s trpljenjem otrok.

PAKISTAN / PREGANJANJE KRISTJANOV

Etnično čiščenje drugovercev

Na udaru tudi šiiti in hindujci

ISLAMABAD - Pakistanski kristjani (kakih 1.300.000) so do skrajnosti zaskrbljeni zaradi smrtne obsodbe, ki jo je sodišče v Lahoreju 9. februarja izreklo proti 14-letnemu Salmatu Maišu in njegovemu 44-letnemu stricu Rehmatu, ker naj bi pisala bogokletna gesla na mošeji v pandžabski vasi Rata Dhoran.

Tudi v primeru, da bi vrhovno sodišče v Lahoreju razveljavilo to razsodbo, so kristjani prepričani, da se je v Pakistanu že začelo neke vrste etnično čiščenje kristjanov in pripadnikov drugih verskih manjšin, muslimanskih šiitov, muslimanskih Ahmediadov in hindujcev. Prvi znaki te verske nestrpnosti so se pojavili že prejšnjo pomlad, ko so islamski fundamentalisti začeli ščuvati ljudi proti drugoverujočim in drugomislečim ljudem. V vasi Rata Doran so tako islamski skrajneži začeli šikanirati kakih 50 krščanskih družin. Salmata Maiša in njegovega vrstnika Manzurja Masiha so obtožili, da sta skupaj s Salmatovim stricem Rehmatom po zidovih mošeje pisala protiislamska gesla. Masiha sta dva neznanca ubila, ko je po nekem zaslišanju zapuščal sodno palačo. Zaradi tega umora niso sprožili nobene preiskave, tako da se kristjani bojijo, da je ta umor tiho privoljenje oblasti, tako da si lahko večinski sunitski muslimai sedaj kar sami krojijo pravico. To jim navsezadnje omogoča zakon proti bogokletstvu, ki ga je leta 1986 sprejel diktatorski režim predsednika Zia-ul-Haka in s katerim obsodijo na smrt vsakogar, ki žali preroka Mohameda ali islam. Ta zakon lahko skrajneži izkoristijo za svoje podle načrte, kar se je bržkone zgodilo tudi v primeru obeh Maišev, ker ni dokazov, da sta res pisala bogokletna gesla, med drugim je fant nepismen.

Še bolj zgovoren dokaz verskega nasilja se je zgodil avgusta v dvanajstih vaseh pri pandžabskem Sialkotu, kjer so muslimaski skrajneži napadli kakih sto krščanskih družin, pretepli moške, posilili ženske in jim zažgali hiše, ne da bi policija posegla.

Frizerka

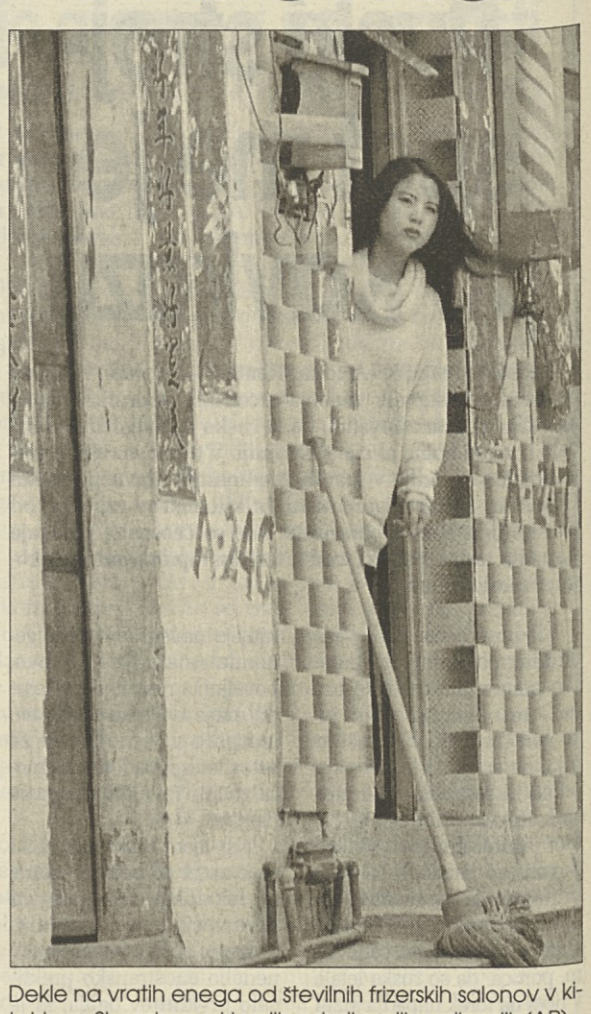

Dekle na vratih enega od številnih frizerskih salonov v kitajskem Shenzhenu, ki so jih odprli po liberalizaciji. (AP)

Ni bil rak, pač pa črvi

KAIRO - Potem ko so osemletnega egipčanskega otroka celi dve leti zaman zdravili s pomirjevalnimi sredstvi, da bi mu prenehale hude trebušne bolečine, so naposled sklenili, da ga bodo operirali. Sumili so, da ima raka na črevesju, med posegom pa so ugotovili, da je trebušne bolečine povzročalo kar 250 črvov, od katerih je bil vsak dolg natanko 25 centimetrov.

V črevesju je deček imel nekakšno okroglasto vrečo, v kateri je bilo kar 62 metrov črvov. Ussama Fathi, zdravnik, ki je dečka operiral, je videl, da je iz domnevne novotvorbe pokukal črv in ga je potegnil iz vrečice. Črvov pa ni hotelo biti konca, tako da sta Fathiju morala pomagati še dva zdravnika.

Dnevnik »el Messaa« je poročal, da si je deček črve nakopal, ker je jedel neoprano zelenjavo, kar je sicer v Egiptu zelo razširjena navada. Dnevnik je tudi objavil sliko kopice črvov, ki so videti kot nekakšne testenine. Ko jih je dečkova mati videla, je mislila, da gre za kače in omedlela.

Že tri leta brez plače

LONDON - Prebivalstvo Shetlandskih otokov podpira upornike bolgarske ribiške ladje Rotalia, zasidrane v pristanišču Lerwick na jugu Škotske. Posadka ladje je začela stavkati, ker trdi, da ne prejema plače že tri leta, vlada pa se je na protest odzvala tako, da je ribiče od januarja prepustila svoji usodi.

Prebivalstvo škotskega otočja je bratovsko podprlo bolgarske ribiče. Ogorčeni nad obnašanjem bolgarskih oblasti, so se otočani spoprijateljili s 26 člani posadke in jim začeli nositi hrano, obleke, oblačila in najrazličnejše potrebščine. Zadeva je naposled pritegnila pozornost angleških sindikatov, tako da je včeraj upor na Rotaliji bil v središču dveurnega in žal brezplodnega srečanja na bolgarski ambasadi v Londonu. Vodja delegacije otočanov, ki se je udeležila srečanja, je naposled začel groziti z bojkotom bolgarskih proizvodov. Medtem ko se lastniki ribiške ladje izmikajo, je moral bolgarski zunanji minister obljubiti, da se bo zavzel za posadko.

Babica človeštva ima 120 let

PARIZ - »Dobri Bog je name pozabil,« pravi s kančkom vraževerja 120-letna Jean Calment, najstarejša ženska na svetu. Calmentova se je šele pred tremi leti odpovedala vsakodnevnemu kozarčku porta in cigaretam, do stotega leta pa je še kolesarila. Kdor jo pozna, pravi, da je njena skrivnost ta, da se ne jezi. Nekateri zlobno dodajajo, da je mnogo odvisno tudi od tega, da ni nikoli delala.

Smola Francije

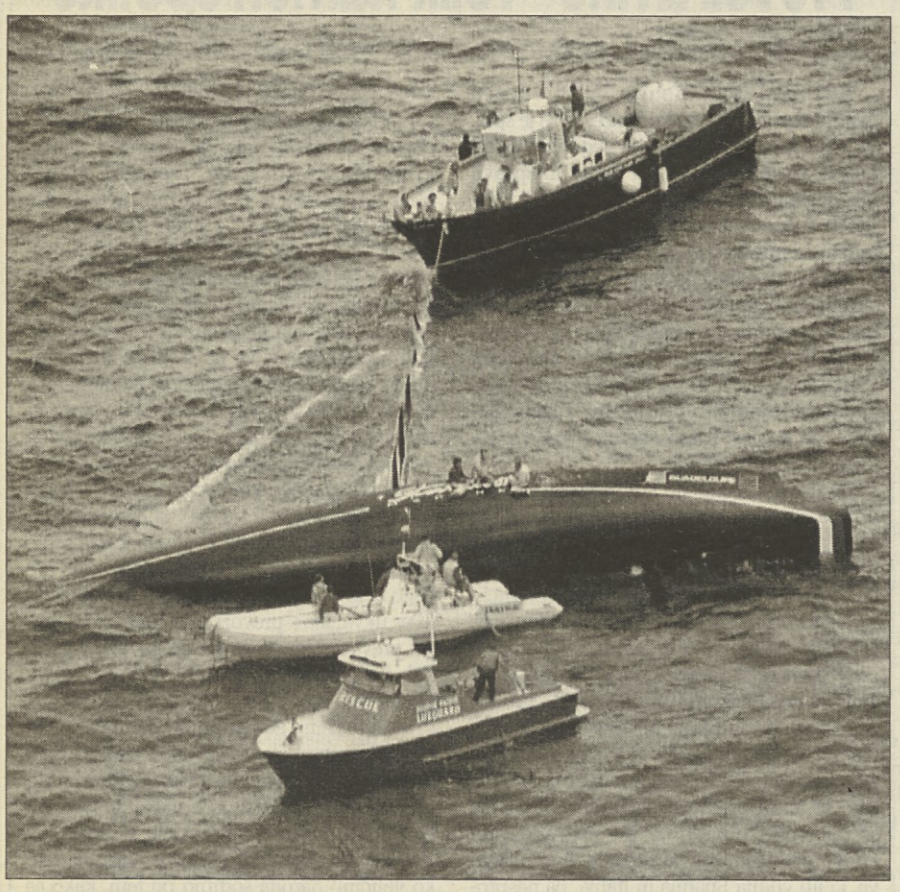

Francozi na regati America's Cup imajo res smolo, saj je njihova jadrnica France2 med treningom kakih 10 milj od obale izgubila balastno kobilico. (Telefoto AP)

ZDA / ZNANSTVENIKI SO PODPISALI DEKLARACIJO

Pojem rase je napačen

WASHINGTON - Znanstveniki trdijo, da rase sploh ne obstajajo. Antropologi, biologi in strokovnjaki za genetiko so na posevetu Ameriškega združenja za znanstveni napredek, ki poteka te dni v Atlanti v Združenih državah Amerike, objavili manifest, v katerem trdijo, da čista rasa ni nikoli obstajala, pač pa so ljudje na zemlji že zdavnaj rasno mešani.

Luigi Cavalli Sforza, profesor genetike na stanfordski univerzi, je s tem v zvezi izjavil, da beseda rasa nima nikakršnega pomena za znanstvenike. »Med ljudmi obstajajo le navidezne razlike, ki so odvisne od človekove prilagoditve podnebnim razmeram. Različne barve kože dajejo misliti, da obstaja več ras, če pa pogledamo pod kožo, vidimo, da razlik v resnici ni in so vsi ljudje enaki,« je izjavil Sforza. Stališče strokovnjakov bodo podpisniki deklaracije posredovali Organizaciji združenih narodov, ki jo bodo tudi pozvali, naj temu prilagodi razne listine in dokumente, v katerih je omenjen pojem rase. »Naš cilj je dati znanstveno podlago tezi, ki nasprotuje rasizmu, enemu od najbolj škodljivih predsodkov našega časa,« je dejal pobudnik deklaracije Solomon Katz, profesor na univerzi zvezne države Pennsylvanije.

Dokument bi lahko imel velik odmev, glede na to, da v ZDA še danes ločujejo državljane na podlagi etnične pripadnosti. Kdor se hoče vpisati v šolo oziroma išče delo ali dom, mora skoraj vedno jasno povedati svojo rasno pripadnost. Ker se zgodovinske in politične razmere neprestano spreminjajo, pride včasih do takih protislovij, da se sama vlada ne ve, kaj storiti: Indijci, ki so bili še leta 1923 »temnopolte kavkaške rase«, so po drugi svetovni vojni postali belske rase, od leta 1977 pa so se spremenili v Azijce. Prišlo je do res protislovnih primerov. Američani arabskega porekla so se dolgo borili, zato da bi jih smatrali za belce, podobno kot Žide. Ko jim je naposled uspelo, so po zalivski vojni doživeli napade Ku Klux Klana in drugih ekstremističnih gibanj. Zakon, ki manjšine ščiti pred rasizmom, pa ne ščiti pripadnikov belske večine, zaradi tega so si Arabci premislili in sedaj zahtevajo nastanek posebne »srednjevzhodne skupine«.

V to zmedo je sedajo poseglo mnenje znanstvenikov, da rase ne obstajajo. »Kriteriji, po katerih ameriška vlada uvršča državljane v različne rasne skupine, so politični, ne pa znanstveni,« je podčrtal profesor Michael Omi, ki predava sociologijo na univerzi v Berkleyu. V dokumentu, ki so ga poslali OZN, strokovnjaki trdijo, da vsi narodi sveta izhajajo iz skupne praskupine in torej pojem čiste rase sploh ne obstaja. Poleg tega se nobena rasna skupina ne more ponašati s takimi značilnostmi, ki bi ji zajamčile, da bo prav ta rasa pripomogla bolj kot druge, k ohranitvi človeškega rodu. »Z biološkega vidika ni mogoče trditi, da je ena skupina boljša od druge,« poudarjajo v deklaraciji. To pa še ni vse: mešanje etničnih skupin izboljšuje človeški rod, katerega napredek je vezan na povprečno izobrazbo naroda, ne pa na genetske razlike. Nobena etnična skupina ni bolj inteligentna od ostalih.

AFRIKA

Lakota pesti 28 držav Črne celine

NAIROBI - Čeprav je oskrba s hrano na afriški celini veliko boljša, območja, ki so jih prizadela suša in vojne, še vedno živijo le od tuje pomoči - piše v letnem poročilu organizacije ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO). Strokovnjaki so ugotovili, da bo letos pomoč potrebovalo 28 afriških držav; skupaj to pomeni 2,3 milijona ton hrane oziroma dvajset odstotkov manj kot lani, kar gre pripisati boljši letini.

Lakota bo pestila predvsem konfliktna območja, nekatere države pa naj bi imele celo za 34 odstokov boljšo letino. Strokovnjaki pričakujejo, da bodo afriške države zato precej manj odvisne od uvoza hrane. V Eritreji bodo na primer poželi 265 tisoč ton žita, lani pa so jih 86 tisoč ton. V Etiopiji, kjer je zaradi lakote umrlo milijon ljudi, naj bi bila letošnja žetev za sedem odstotkov bogatejša - ocenjujejo, da bodo poželi 7,7 milijona ton žitaric. »Občasne in časovno daljše padavine so občutno priopomogle k boljši letini,« so zapisali strokovnjaki. Tudi v Somaliji, kjer je zaradi lakote v letih 1991-1992 umrlo 300 tisoč ljudi, bo letos boljša letina, čeprav zalog nimajo dovolj. V Sudanu, kjer je bilo zaradi 12-letne vojne najbolj prizadeto kmetijstvo na jugu države, bo letošnja žetev rekordna - za 85 odstotkov večja od lanskoletne. Ugodne vremenske razmere, predvsem veliko padavin, bodo vplivale tudi na žetev v Keniji. FAO v svojem poročilu ne navaja pričakovanih številk v kenijskem kmetijstvu. Zaradi etničnih spopadov so najbolj kritične razmere v Burundiju in Ruandi, pet milijonov ljudi na severu in severovzhodu Afrike pa bo zaradi neugodnih vremenskih razmer odvisnih le od tuje pomoči. Najbolj so razmere kritične v Angoli, kjer vlada pomanjkanje, zato ljudje še vedno umirajo od lakote. Če bodo sprte strani uresničevale decembra podpisan mirovni sporazum, se bodo tudi tam razmere v kmetijstvu popravile. Zaradi sušnega obdobja so začeli z žetvijo pozneje v Bocvani, Lesotu, Namibiji, Svaziju, Zambiji in Zimbabveju pa tudi v zahodnih predelih Južnoafriške republike.

»Kazalci kažejo, da naj bi zaradi pridelka na rodovitnih afriških predelih letos Črna celina potrebovala manj tujih žitaric, večji uvoz pa je pričakovati prihodnje leto, ker naj bi več žitaric potrebovale Angola, Mozambik in Svazij. Zaradi državljanske vojne v nekaterih zahodnoafriških državah je precej prizadeto tudi kmetijstvo v Liberiji in Sierra Leoneju, zato bosta državi v veliki meri odvisni od tuje pomoči.

Buchhizya Mseteka / Reuter

BURUNDI

Stavke je konec, razmere se umirjajo

Humanitarne organizacije so se bale najhujšega

BUJUMBURA (AFP, Reuter) - Včeraj so se razmere v prestolnici Burundija začele počasi umirjati. Sprti strani sta se dogovorili o kandidatu za premiera ter razglasili konec sedem dni trajajoče splošne stavke, ki je pognala politično temperaturo do vrelišča in ohromila vso državo.

Predsednik Ntibantunganya je že v nedeljo opozoril, da se utegne ta srednjeafriška država pogrezniti v podobne, če ne še hujše etnične obračune od tistih, ki so izbruhnili lani v Ruandi, v kolikor ne bodo hitro stopili na prste skupinam skrajnežev iz obeh plemen. »Če se bo kriza v Burundiji stopnjevala, bo prišlo do še hujšega genocida kot v Ruandi. Za vsako ceno moramo osamiti hujskače teh nemirov,« je izjavil Ntibantunganya. Spregovoril je neposredno po odpovedi sobotnega afriškega vrha v Butunburi, ki naj bi razpravljal o kriznem vprašanju beguncev v Ruandi. Srečanje na vrhu so odpovedali, ker si zanj niso uspeli zagotoviti dovolj podpore pri predsednikih sosednjih držav.

Dramatično oceno o položaju v Burundiji, ki jo je izrekel predsednik Ntibantunganya, je s svojo izjavo podprl tudi Salim Ahmed Salim, predsednik Organizacije afriške enotnosti, z njo pa je soglašala tudi Sadato Ogata, visoka komisarka za begunce ZN, ki se je prejšnji teden v Bujumburi udeležila tridnevne konference o beguncih. V burundski prestolnici že od decembra velja policijska ura, s katero skušajo zmanjšati nasilne obračune med hutujskimi in tutsijskimi skrajneži. Policijski viri poročajo, da je prejšnji četrtek izginil vojaški helikopter na severu države. Preiskava zaenkrat ni uspela odkriti ničesar. Bujumbura in večina države je bila povsem ohromljena že od torka prejšnjega tedna, ko je Uprona razglasila splošno stavko zaradi odstopa premiera Antole Kanyenkika, ki je odstopil v sredo, prejšnji teden. Čeprav Kanyenkika prihaja iz njihovih vrst, je Uprona zahtevala njegovo glavo, ker ni hotel podpreti uspešne decembrske kampanje, s katero naj bi odstavili hutujskega predsednika parlamenta, ki so ga obtožili hujskaštva. Tako Uprono kot vojsko v Burundiji obvladuje tutsijska manjšina. Na sestanku opozicije je dobil 52-letni Nduwayo 12 glasov, Aster Girukwigomba, nekdanji svetovalec za gospodarska vprašanja nekdanjega predsednika Buyoye, pa le dva glasova.

Kot poročajo, se je včeraj na bujumbursko tržnico že začelo vračati življenje, prav tako so bile odprte nekatere banke, čeprav veliko ljudi še zmeraj ni prišlo na delo, kljub številnim klicem opozicijske stranke Uprona, ki je že od nedelje pozivala h koncu stavke. Opozicija, ki ji v okviru dogovora o delitvi oblasti pripada premierski položaj, je morala do včeraj predsedniku Sylvestru Ntiganganyi formalno sporočiti ime svojega kandidata za premiera. Kandidat za predsednika vlade je Antoine Nduwayo, nekdanji izvršni sekretar gospodarske komisije Držav Velikega Jezera, regionalne organizacije v osrednji Afriki.

Predsednik Ntibantuganya je še poudaril, da ne more zaupati vojski, ki mu je ubila ženo in otroka v vojaškem udaru leta 1993. Po njegovem bo slejkoprej potreben vojaški poseg iz tujine, če se bo položaj v Burundiju še naprej zaostroval. Sicer bo prišlo ne le do genocida Hutujcev, pač pa tudi »do medsebojnega genocida« med pripadniki obeh sprtih plemen. Stevilni tuji opazovalci menijo, da bo predsednik Ntibantuganya »naslednja žrtev, ki jo bo zahtevala opozicija«, čeprav do tega zaenkrat še ni prišlo zaradi razmeroma mirnega razpleta skrajno napetega položaja prejšnjega tedna z imenovanjem obeh novih kandidatov, ki pa pomeni le kratek predah v nadaljnjem zaostrovanju krize.

GABON

Tudi v Afriki ne marajo tujcev

»Črni emirat« preplavljajo revni in brezposelni iz vse Afrike

NAIROBI / LIBREVILLE - Za mnoge Afričane država Gabon predstavlja nekaj podobnega raju na zemlji. Državica na zahodni obali je daleč najbogatejša država Afrike. Zaradi naftnih nahajališč imenujejo Gabon tudi »črni emirat«. Že desetletja ta država privlači iskalce dela iz vseh koncev afriškega kontinenta. Vlada v gabonskem glavnem mestu Libreville pa je pred kratkim omejila nekontrolirani priliv tujih delavcev. Vse tujce so ultimativno pozvali, da si za veliko denarja priskrbijo dovoljenje za bivanje ali pa zapustijo državo.

Zahtevo »tujci ven« je v zadnjem času postala aktualna tudi na afriškem kontinentu in se ne omejuje več zgolj na zahodnoevropske države. Nigerija je leta 1983 izgnala več kot milijon nezakonitih priseljencev. V Gabonu pa se je rok, ki ga je vlada postavila »ilegalcem«, iztekel v četrtek. Rezultat tega je, da je državo zapustilo 55 tisoč tujih delavcev, 15 tisoč pa si jih je priskrbelo potrebne dokumente. Desettisočim, ki so v državi ostali brez dovoljenja gabonskih oblasti, zdaj grozijo visoke denarne kazni in prisilni izgon. Pozivi k izgonu tujcev so postajali vse glasnejši pred enim letom, ko je prišlo do petdesetodstotnega razvrednotenja domače valute. »Uvoz se je kar dvakratno podražil. Pri iskanju dežurnega krivca pa so si izbrali tujce«, nam razloži zahodni dilomat v Librevillu.

V bistvu pa ne gre le za iskanje grešnega kozla. Gabon ima namreč s sedemnajstimi odstotki kar visok delež tujcev. Od 1,2 milijona prebivalcev, je 200 tisoč ljudi tujih delavcev. Večina jih je prišlo iz Nigerije, Malija, Senegala ter Kameruna. Od izgona »ilegalcev« gabonska vlada pričakuje več delovnih mest za domačine in zmanjšanje stopnje kriminala. Menda gre kar 70 odstotkov vseh zločinov na račun tujcev. Gabon seveda ne namerava izgnati vseh tujih delavcev. Poglavitni cilj teh prizadevanj naj bi bilo, da »ostanejo v državi dobri delavci, odide pa dno, torej kriminalno podzemlje«, piše gabonski časopis L'Union.

Splošnega sovraštva do tujcev pa si Gabon niti ne more privoščiti. »Gospodarstvo države sloni predvsem na tuji delovni sili«, pravi zahodni diplomat. »Veliko Gaboncev se je navadilo, da njihovo delo opravljajo tujci.« Posledica izgona tujcev pa je, da zdaj primanjkuje taksistov, kuharjev, pekov ter hišnih pomočnic. Gabonska vlada skuša preprečiti izbruh splošnega sovraštva proti tujcem. V ta namen obstaja telefonska številka, na kateri se lahko tujci pritožijo, če policija z njimi ni ravnala po predpisih. Tujci, ki so želeli ostati legalno, pa so morali globoko seči v žep. Dovoljenje za bivanje stane med 95 (za Francoze) in 1000 dolarji (za Malijce).

Nekaj od 55 tisoč tujcev, ki so zapustili Gabon, se bo prej ali slej vrnilo. Mnogi so se le za nekaj tednov umaknili čez mejo. V tem je tudi bistvena razlika med izgonom tujcev v Afriki in zahtevo »tujci ven« v zahodni Evropi. »Če je v Afriki slišati zahtevo »tujci ven«, je v končni fazi prizadetih le deset do dvajset odstotkov ilegalcev, ostali pa še naprej ostanejo v državi«, pravi zahodni diplomat.

Hubert Kahl / dpa

POLOŽAJ V BURUNDIJU

Kot poročajo opazovalci OZN, se etnična kriza v Burundiju zaostruje. Visoki komisariat za begunce (UNHCR) se boji, da bo znova prišlo do prelivanja krvi, morda do še hujšega kot lani v Ruandi.

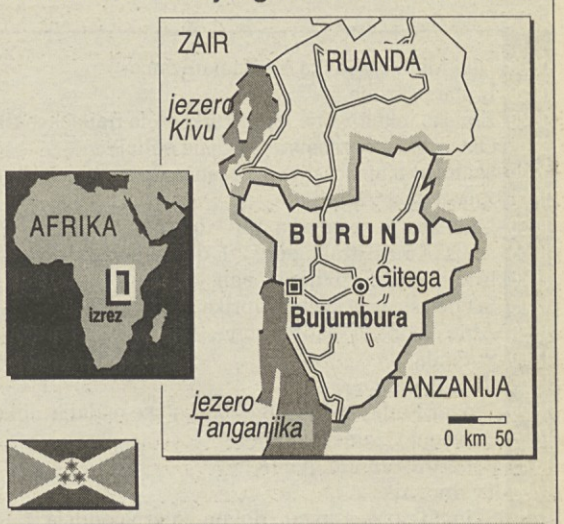

Prebivalstvo

Število: 5,6 milijona (ocena)
Plemena: 85 odstotkov Hutujcev
15 odstotkov Tutsijev,
ki so bili v kolonialnem obdobju zemljiški posestniki.

Zgodovina

1962: Razglasitev neodvisnosti od Belgije.

1966: Stotnik Micombero odstavi kralja Ntaro in pomaga Tutsijem okrepiti vpliv v vladi in vojski.

1972: Po umoru odstavljenega kralja je pobitih približno sto tisoč ljudi, večinoma Hutujcev.

1976: Polkovnik Bagaza vrže z oblasti stotnika Micombera ter z zemljiškimi reformami ukine nadvlado Tutsijev.

1987: V nekrvavem vojaškem udaru prevzame oblast major Buyoya.

1988: Hutujski upor terja pet tisoč življenj, zato mora Buyoya prvič po letu 1965 na položaj premiera imenovati Hutujca.

junij 1993: Na večstrankarskih volitvah izvolijo predsednika Ndadayeja. Njegova izvolitev pomeni konec vojaške vladavine.

oktober 1993: V izjalovljenem državnem udaru ubijejo Ndadayeja. Izbruhnejo nemiri, ki zahtevajo več kot 50 tisoč smrtnih žrtev.

april 1994: V raketnem napadu na letalo izgubita življenje predsednika Burundija in Ruande, Ntaryamira in Habyarimana.

REUTER

RUANDA

Časi safarija in bogatih belih lovcev so minili

NYAGATARE - V gričevnastih predelih Ruande, v Akageri, so se nekoč pasle le zebre, antilope in bizoni, zdaj pa se po travnatih savanah pase živina: safarijev, ki so se jih udeleževali lovci in turisti, ni več. Območje, bogato z vodnimi viri, je nekoč pripadalo Tutsijem, vendar so pred hutujskimi grozodejstvi v času 50. in 70. let pobegnili v sosednjo Ugando in Tanzanijo.

Zdaj, ko je na oblasti vlada, ki jo sestavljajo Tutsiji, se več deset tisoč Tutsijev vrača domov. Lokalne oblasti ocenjujejo, da se je v zadnjih desetletjih število živali povečalo za 250 tisoč, zato je pokrajina povsem osiromašena. Narodni park izgublja svojo nekdanjo podobo. Deževno obdobje zagotavlja ozelenitev, ko pa se začne sušna doba, živali ostanejo brez hrane in vode, zato jih veliko pogine.»Akagera ni rodovitno območje, narodni park je postalo zato, ker ne nudi hrane večjemu številu živali,« je povedal Tom Glue iz Svetovne organizacije za prehrano. Dodal je, da se v obdobju suše zemlja hitro osiromaši, v deževnem pa reke odnašajo zemljo. Njegovo izjavo je potrdil tudi veterinar Wilson Rutaganira iz ministrstva za kmetijstvo: »Tudi v primeru, če bi zemljo odstopili živinorejcem, ne bi bilo dovolj hrane. Kmetje bi morali zmanjšati število živali, ker bodo sicer poginile.«

Zmanjšanje števila živali bi prineslo novo težavo: veliko živali je okuženih s tuberkulozo in slinavko, pljučnico in spalno boleznijo. Vse te bolezni se prenašajo tudi na človeka, saj ljudje uporabljajo vodo iz istih vodnjakov, iz katerih se napajajo živali. Lokalne oblasti ljudi, ki se vračajo, sicer skušajo zadržati v narodnem parku, vendar jih je preveč. Odgovorni bodo morali ljudi prepričati, naj zmanjšajo število glav živine, ki za svoj obstoj porabi veliko vode in poje večino rastlinja, daje pa le malo mleka in mesa. »Morali bi vpeljati poseben program, s katerim bi vzpodbujali načrtovano rejo živali, ki se ne bodo prehranjevale kar same, ampak jim bodo dodajali hrano, jo cepili in predvsem omejili njihovo razmnoževanje,« meni Rutaganira. Agakera bi spet lahko postala narodni park, takšen kot nekoč - v njem bi se razmnoževale predvsem divje živali. Živinorejce bo seveda težko prepričati, naj zmanjšajo število glav živine, saj je velika čreda simbol bogastva. »Če bi jim lahko ponudili obdelovalno zemljo in semena, bi se morda premislili,« meni Rutaganira. Seveda bi vlada za to potrebovala denar. Mednarodna skupnost v državo pošilja le humanitarno pomoč, prošnje za drugačno pomoč so doslej naletele na gluha ušesa.

Michela Wrong / Reuter

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.00 He - Man, ameriška risana nanizanka
08.20 Iz stare skrinje
08.40 Zimska tekmovanja, pon. 19/26 dela francoske risane serije
09.05 Otroci glasbe, zabavnoglasbena oddaja
09.30 Najhujši dan v življenju, 3. epizoda avstralske nanizanke
10.00 Zmešnjava v studiu
10.30 Ljubezen in slaba riba, EBU drama
10.55 Azijska magistrala, pon. 2/5 dela japonske dokum.nad.
11.45 Iz življenja za življenje, pon.
12.05 Ščepec širnega sveta: Paprika, angl. dokum. nad., pon.
12.30 Alpe - Donava - Jadran, pon.
13.00 Poročila
13.05 Video strani
15.25 Doktor Finlay, pon. 1/6 dela skotske nadaljevanke
16.15 Slovenci v zamejstvu, pon.
16.45 Podarim - dobim, ponovitev
17.00 Tv dnevnik
17.10 Svinčnik pише s srcem, dokumentarna oddaja
17.40 Kdo je napravil Vidku srajčico, lutkovna igrica
18.00 RPL - Studio Luwigana
18.45 Pari, tv igrica
19.13 Risanka
19.30 Tv dnevnik 2, vreme, šport
20.05 Forum
20.25 Film tedna: **Življenje z Billyjem**, kanadski film
22.05 Tv dnevnik 3, vreme, šport
22.25 Žarišče
Sova
22.50 Eno leto v Provansi, 6/12 del angleške nanizanke
23.25 Umor, je napisala, 5/21 del ameriške nanizanke

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani
13.00 Euronews
15.05 Zgodbe iz školjke
15.35 Most, 5/8 del nizozemsko - belgijske nadaljevanke, ponovitev
16.20 Videospon, pon.
Sova, ponovitev
17.05 Z eno nogo v grobu, 11/12 del angleške nanizanke
17.45 Umor, je napisala, 4/21 del ameriške nanizanke
18.35 Arhiv zemlje, 3/14 del ameriške poljudnoznanstvene serije
19.10 Podarim - dobim
19.15 V vrtincu
Športna sreda
20.05 PEP v košarki (M): Smelt Olimpija - CSKA, prenos
Med odmorom: Priprave na Zlato lisico
21.40 Finale slovenskega pokala v odbojki (Ž):
Cimos - Celje, posnetek iz Kopra
22.30 Omizje:
Narkomanija - zdravljenje in preventiva
00.35 Video strani

KANAL A

07.00 Video strani
12.00 Spot tedna
12.05 A - shop, televizijska prodaja
12.15 Luč svetlobe, ponovitev 362. dela ameriške nadaljevanke
13.05 Rodeo, ponovitev kontaktne glasbene oddaje
13.55 Spot tedna
14.00 CMT
15.25 Spot tedna
15.30 A - shop, televizijska prodaja
15.40 Male živali, ponovitev oddaje o hišnih ljubljencih
16.00 Upravljanje, ponovitev 18. dela dok. nan. o managementu
16.30 Zadeto, ponovitev oddaje o aktualnih dogodkih
18.05 Divje palme, pon. 6. dela ameriške nanizanke
18.45 A - shop, televizijska prodaja
19.00 Poročila
19.05 Risanka
19.10 Luč svetlobe, 368. del ameriške nadaljevanke
20.00 Benny Hill, 25. del angleške humoristične nanizanke
20.30 Dance Session, oddaja o plesu
21.10 Vreme
21.15 Dannyjeve zvezde, vedeževanje v živo
22.00 Album show, glasbena oddaja
22.50 Živeti danes, ponovitev dokumentarne oddaje
23.20 Epikurejske zgodbe, ponovitev oddaje o slov. gostilnah
23.35 Spot tedna
23.40 A shop, televizijska prodaja
23.50 CMT
01.00 Video strani

MMTV (62. kanal)

17.15 Ziva scena, ponovitev
19.10 Kuhajmo skupaj, kulinarična oddaja
19.40 MMTV shop, televizijska prodaja
20.10 Aktualno, zanimivo, o dogodkih okoli nas
20.40 **Klepet na MMTV**, kontakna odaja z gostjo Miso Molk, eno najbolj priljubljenih Slovenk. O njenem privatnem življenju se bo z njo pogovarjala Simona Vodopivec.
21.50 Kratki film
22.10 Karte pripovedujejo, vedeževanje iz kart
22.55 Queen Of The Road, film
00.25 Video strani in nato Deutsche Welle

RAI 1

6.45 Aktualna oddaja Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 9.30) dnevnik
9.35 Nan.: Cuori senza età, vmes (10.00) dnevnik
10.05 Film: La colpa derl marinaio (dram., VB '52), vmes (11.00) dnevnik
11.30 Oddaja koristnih nasvetov Utile Futile
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Nan.: La signora in giallo
13.30 Dnevnik
14.00 Kult. tednik Primissima
14.20 Kviz: Sala giochi
14.50 Nan.: Catwalk
15.45 Mladinski variete Solletico, risanke
17.55 Danes v Parlamentu
18.00 Dnevnik
18.20 Neverjetne zgodbe
18.50 Variete: Luna Park (vodi Milly Carlucci)
19.35 Vreme in dnevnik, 20.30 Il fatto (E. Biagi)
20.40 Glasba: 45. Festival italijanske popevke (vodijo P. Baudo, A. Falchi, Claudia Khol)
23.05 Dnevnik
23.15 Variete: DopoFestival
0.20 Dnevnik in vreme
0.30 Danes v Parlamentu
0.40 Videosapere: Stoletinica bienale (1930-1995)
1.10 Aktualno: Sottovoce
1.30 Nad.: Le mie prigioni

RAI 2

7.00 Oddaja za najmlajše Quante storie!
7.50 Nan.: Doogie Howser, 8.15 Lassie
8.40 Nad.: Beautiful
10.30 Aktualno: Lo sportello del cittadino, 11.00 Fra le righe
11.30 TG2-33, 11.45 dnevnik 2
12.00 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40 Buon Compleanno Cinema
13.45 Variete: Quante storie, ragazzi!, risanke
14.30 Nad.: Paradise Beach, 14.55 Santa Barbara
15.40 Kronike v živo, vmes (15.45, 17.00) dnevnik
17.40 Iz Parlamenta in vreme
17.55 Nogomet: Italija-Romunija Under 21
18.45 večerni šport, dnevnik in šport
20.30 Film: Gorilla nella nebbia (dram., ZDA '88, i. S. Weaver, B. Brown)
22.45 Aktualno: Italija sprašuje
23.30 Dnevnik
24.00 Pregled tiska in vreme
0.15 Boks: Branco-Woodhall (EP v srednji kat.)

RAI 3

6.30 Jutranji pregled tiska
6.45 Odd. Videosapere: Španščina, Sapere, Filozofija, Ženske v glasbi, Fantastica età, Euronews, Enciklopedija, itd.
11.15 Fantastica Mente
12.00 Dnevnik in gospodarstvo
12.30 Znanstveni dnevnik
12.40 Dove sono i Pirenei?
14.00 Deželne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
14.50 TGR Italija Jug
15.15 Športno popoldne: IP v hokeju na ledu, smučarski tek
16.30 Odprta šola, Parlato semplice, 18.00 dok. Geo
18.30 Sport, Insieme in vreme
19.00 Dnevnik, deželne vesti
19.50 Blob Soup, 20.10 Blob
20.30 Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30 Dnevnik, deželne vesti
22.45 Aktualno: Speciale 3
23.50 Variete: Spazio Ippoliti
0.30 Dnevnik, pregled tiska in vreme, filmske novosti

RETE 4

7.20 Nan.: Tre cuori in affitto
7.50 Nad.: Diritto di nascere, 8.10 Manuela, 9.05 Guadalupe, 9.30 Catene d'amore
9.55 Variete: Buona giornata, vmes nad. 11.00 Febbre d'amore, 12.00 Rubi, 13.00 Sentieri, vmes (11.25) TG 4
13.30 Dnevnik
14.00 Rubrika o lepoti
14.15 Nad.: Sentieri, 15.20 Cuore selvaggio
17.00 Aktualno: Perdonami, 18.00 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.45 Film: Sacrificio satanico (dram., ZDA '89, i. A. Zerbe, S. Knight)
22.45 Film: Mimì metallurgico ferito nell' onore (i. G. Giannini, M. Melato), vmes (23.45) dnevnik
1.00 Pregled tiska

CANALE 5

6.30 Na prvi strani, 8.45 Iz Parlamenta
9.00 Maurizio Costanzo Show
11.45 Aktualno: Forum
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.40 Nad.: Beautiful
14.05 Kviz: Complotto in famiglia (vodi A. Castagna)
15.20 Agenzia matrimoniale
16.00 Otroški variete, vmes risanke
17.55 TG 5 Flash - Kratke vesti
18.00 Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5, 20.25 Striscia la notizia
20.40 TV film: Tommyknockers, le creature del buio (fant., ZDA '93, 2.)
22.20 Nan.: X-Files
23.20 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5

ITALIA 1

6.30 Otroški variete
9.20 Nanizanke
12.25 Odprti studio
12.30 Fatti e misfatti, 12.40 Sport studio
12.50 Otroški variete
14.00 Odprti studio
14.20 Aktualno: Village
14.30 Variete: Non è la RAI
16.00 Variete: Smile
16.05 Nan.: Star Trek
17.10 Variete: Talk Radio
17.25 Nan.: Wings, 18.10 Superboy, 18.45 Village, 18.50 Tutti al college
19.30 Odprti studio, vreme, 19.50 Šport studio
20.00 Variete: Karaoke
20.45 Film: Il bambino d'oro (fant., ZDA '86, i. E. Murphy, C. Lewis)
22.40 Fatti e misfatti
22.45 Nan.: Quelli della speciale
0.15 Aktualno: Mai visto

TELE 4

13.30 19.30, 22.10, 24.00 Dogodki in odmevi
20.30 Nadaljevanka
21.30 Nanizanka

MONTECARLO

14.00 18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Šport
14.10 Film: Tre soldati (pust.)
20.00 LionTrophy Show
20.35 Film: Aragosta a colazione (kom., It. '79)
23.00 Variete: Tappeto volante

Koper

16.00 Euronews - tv novice
16.15 Aktualnosti, tedenska rubrika
16.45 Rhythm & News, vodi Andrea F.
17.45 Tierras de Espana
18.00 Slovenski program
Bližnja srečanja - tv mladinska oddaja
18.45 Primorska kronika
19.00 Tv dnevnik
19.30 Tečaj angleškega jezika, »Career Choices«
20.00 Euronews
20.30 »Bersaglio«- v studiju Silvano Sau
21.30 Leteči zdravniki, tv nanizanka
22.15 Vsedanes
22.30 **Asphyx**, angl. zf film, 1972
Igrajo: Robert Powell, Robert Stevens; režija: Peter Newbrook

Avstrija 1

09.00 Čas v sliki
09.05 Naš hrupni dom, pon.
09.30 Gospod Moto in tihotapska organizacija, pon.
10.40 Nismo sami, pon.
12.15 Zunanjepolitično poročilo, pon.
13.00 Čas v sliki
13.10 Mi, pon.
13.35 Pravica do ljubezni
14.00 Blagoslovljena dvojica
14.45 Pogledi od strani
15.00 Otroški program
17.00 Mini čas v sliki
17.10 Wurlitzer
18.00 Čas v sliki
18.05 Dobri prijatelji
19.00 Naš hrupni dom
19.30 Čas v sliki, vreme
20.00 Šport
20.15 Hočem obdržati sina, ameriški film, 1993
Režija: Michael Dinner
21.50 **Nismo sami**, zadnji del italijanskega filma, 1992
Režija: Paolo Poeti
23.20 Čas v sliki
23.25 Viva Zapata, ameriški film, 1951 z Marlonom Brandom
Režija: Elia Kazan
01.05 Simon Templar
01.50 Video strani

Avstrija 2

13.05 Trojica s štirimi pestmi
13.50 Department S
14.40 Maščevanje Rožnatega Panterja, angl. kriminalna kom., 1978
16.15 Moč strasti
17.00 Poklici
17.30 Zemlja in ljudje
18.00 Mi
18.25 Vseh devet kijev
19.00 Avstrija danes
19.30 Čas v sliki, vreme
20.00 Kultura
20.15 Moja draga s Tirolskega, nemška kom., 1958
21.45 Pogledi od strani
22.00 Večerni studio
22.35 Šport
23.45 Dialog s smrtjo, dokumentarec o Tahitiju
00.45 **Ponoči tihotapijo cigare**, ameriška kriminalka, 1977
Režija: Ricou Browning
01.50 Hello Austria, Hello Vienna, pon.
02.20 Video strani

Hrvaška 1

08.00 Dobro jutro
10.00 Poročila
Šolski program:
10.05 Dober dan, učenci
10.10 Andrija Kačić Miošić
10.30 Portreti hrvaških skladateljev
11.00 Likovni ustvarjalci: Vladimir Becić
11.30 Deklica iz prihodnosti, 22/24 del serije
12.00 Poročila
12.05 Cesarica, 103/211 del nadaljevanke
12.50 **Neptunova hči**, ameriški film, 1949
Igrajo: Esther Williams, Ricardo Montalban in drugi; režija: Edward Buzzel
14.25 Risanka
14.30 Šolski program, pon.
15.30 Nekaj važnega
Kako je kaj nastalo
Ko vprašam odrasle
16.05 Prvič, 8/10 del nanizanke za otroke
16.30 Poročila
16.40 Učimo se o Hrvaški: Hrvaško gledališče, 6. del
17.10 Pazi, steklo!
17.45 Hrvaška danes
18.00 Kolo sreče
18.35 Santa Barbara, 939. del ameriške nadaljevanke
19.30 Dnevnik 1, vreme
20.02 Šport
20.10 Iz strankarskega življenje
20.55 Ameriški Cezar, 5., zadnji del ameriške dokumentarne oddaje
21.45 Poslovni klub
22.30 Slika na sliko
23.10 Resna glasba
00.00 Poročila
00.05 Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.45 Tv-koledar
17.55 Izsiljevanje, pon. 3., zadnjega dela serije
18.45 Žametna taca, ponovitev 2/7 dela dokumentarne nanizanke
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik
20.00 Vreme
20.02 Šport
20.10 Cheers, 4/44 del ameriške humoristične nanizanke
20.40 Udobna vožnja, 1/6 del angleške nadaljevanke
Igrajo: Kevin McNally, Reece Dinsdale, Sue Johnston in drugi
21.30 **Vohun**, francoski film, 1982
Igrajo: Nathalie Baye, Richard Berry, Maurice Ronet in drugi
23.10 Video strani

Madžarska

05.30 Vaška tv
06.00 Sončni vzhod, jutranji informativni program
09.00 Poročila
09.05 Mejno mesto
09.30 Dopoldan, Ognjeni prstan
12.00 Opoldanski zvon
12.05 Posel
12.20 Welcome To Hungary
15.20 Zgodovina za šolarje
16.00 Dnevnik
16.05 Zavozlano, vesela slovnica
16.25 Gospodična, serija
17.00 Vklopi, za otroke
17.45 Smernica, vera in znanost
18.15 Posel
18.30 Maček v žaklju, kviz
19.00 Pravljica
19.10 Muza, novice iz kulture
19.30 Dnevnik
20.20 Columbo, kriminalka
21.55 Zgodovinske anekdote
22.30 Kot v kinu, vmes Criček, madžarski (čb) film, 1963
00.35 Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 2 18.35

ARHIV ZEMLJE, poljudnoznanstvena oddaja

1. V južni Ameriki je biti naravovarstvenik težko in celo nevarno. Umor Chica Mendeza v Braziliji je morda eden izmed najbolj znanih primerov mučeništva. Mendez je izgubil življenje, ko se je zavzemal za ohranitev deževnih gozdov. Manj znan je primer Carlosa Mendesa iz Gvatemale, ki je izgubil sina v boju za simbol države - ptico quetzal. Živopisna ptica je povezana s kulturo naroda, vendar je ogrožena, ker izginja njeno življenjsko okolje.
2. Verska sekta iz severozahodne Indije je morda prva moderna naravovarstvena organizacija. Že 500 let člani sekte upoštevajo 29 pravil, ki jih je njihov prerok Jambshwarji sestavil po katastrofalni desetletni suši leta 1476. Med drugim zahteva, naj ne sekajo drevja in spoštjejo narave. Po zaslugi teh pravil so suho zemljo Radžastana spremenili v zelenico s pravim bogastvom rastlinskega in živalskega sveta. Vsako leto slavijo obletnico pokola leta 1744, ko je bilo ubitih 363 ljudi, ker so hoteli zavarovati drevo khejri.
3. Peter Garrett je vodilni pevec avstralske rock skupine Midnight Oil, pa tudi goreč naravovarstvenik. Skupina spodbuja skrb za okolje s svojimi pesmimi, pa tudi koncerte prirejajo na ogroženih področjih. V Kanadi so priredili koncert proti izsekavanju gozdov. Prispevek pojasnjuje, zakaj je skrb za okolje tako pomembna za Petra Garretta.
4. Največje nasade palm v Evropi v okolici španskega mesta Alicante ogrožajo predpisi, ki so jih sprejeli, da bi jih zavarovali. Zdaj prihaja do polemik, kako najbolje zaščititi dediščino mavrske okupacije Španije.
5. Vse več mladih se pridružuje gibanju »Nova doba«, saj so razočarani nad življenjem v velemestih in obremenjeni z grožnjo brezposelnosti. Po nekih ocenah 50 000 ljudi potuje po glavnih in stranskih poteh Anglije in išče načine, kako bi se vrnili k naravi.

TV SLOVENIJA 2 17.40

V VRTINCU, oddaja o filmu

Režiser Oliver Stone nas je šokiral že vsaj dvakrat: za film »Vod smrti« so vojni veterani rekli, da je tisti pravi prikaz umazane vietnamske vojne, s triurno rekonstrukcijo atentata na predsednika Kennedyja pa je razburkal ameriško javnost in jo opozoril na smrdljive in sumljive zarote ameriške politike. Zadnja provokacija dvakratnega dobitnika oskarja za režijo se imenuje Rojena morilca. Tokrat je Oliver Stone vzel na piko moč ameriških medijev, neučinkovit kaznilniški sistem in propadanje vrednot v ameriški družbi 90. let. Glavni vlogi v izredno nasilnem in težavnem, a vseeno odličnem filmu sta upodobila Woody - Nespodobno povabilo - Harrelson in Juliette - Kalifornija - Lewis. Rojena morilca, po imenu Mickey in Mallory, vam bomo predstavili v Zadetku v polno.

A KANAL 20.00

BENNY HILL, angleška humoristična serija

Tokratna epizoda je skoraj v celoti posvečena kulturi. Ljubitelji francoskih šansonov bodo navdušeni nad dekliško pevko Mirelle Motvoz. Sledi intervju s filmskim režiserjem Stefanom Spilbergerjem, ki bo doživeto opisoval svoje brhke igralce in odlomek iz filma o mladeniču, ki se noče poročiti.

KANAL A 20.30

DANCE SESSION, oddaja o plesu

V plesni šoli Urška uči klasični balet pedagoginja Mariza Torres, ki prihaja iz Čila. V Zagrebu smo se pogovarjali s koreografinjo, pedagoginjo Vesno Mimico, sedaj tudi urednico podobne oddaje o plesu na HTV, ki se imenuje Body Language. Napovedali smo tudi plesni teden na Dunaju.

2/5

ITALIA 1 20.45

THE GOLDEN CHILD, ameriški film, 1986

Režija: Michael Ritchie
Igrata: Eddie Murphy, Charlotte Lewis, Charles Dance in drugi
Čudežnega otroka, ki se rodi samo vsakih tisoč generacij in prinaša mir in harmonijo, ugrabijo zlobne sile. Po starodavni prerokbi ga lahko reši samo kalifornijski detektiv Chandler Jarrell. S sodelavko potuje v Tibet, nato pa ju v Los Angelesu čaka spopad z Zlodejem. V Chandlerjevih rokah je usoda vsega sveta.

2/5

ITALIA 1 04.00

THE CORN IS GREEN, ameriški film, 1979

Režija: George Cukor
Igrajo: Katherine Hepburn, Ian Saynor, Bill Fraser, Patricia Hayes
Leta 1895 se učiteljica iz Londona preseli v rudarsko vas na severu Walesa. Ljudje so revni in njenim učencem šola ne diši, zato je nezadovoljna. Toda nekega dne odkrije, da je eden izmed učencev zelo nadarjen.

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.25

Življenje z Billyjem

Scenarij: John Frizzell & Judith Thompson po knjigi Briana Valleeja
Režija: Paul Donovan
Glasba: Marty Simon
Montaža: David Ostry
Fotografija: Les Krizsan
Igrajo: Stephen McHattie, Nancy Beatty, Ted Dykstra, Matthew Ferguson in drugi

Kanadski film ŽIVLJENJE Z BILLYJEM se vpisuje v tradicijo kvalitetnega televizijskega filma, ki ne beži pred življenjskimi problemi, ampak jih prikazuje prepričljivo in neposredno.

Scenarij za film je namreč nastal po resničnem dogodku oziroma po življenjski zgodbi, ki - žal - ni osamljena. Film ŽIVLJENJE Z BILLYJEM pripoveduje o nasilju v družini, natančneje o nasilju moža in očeta nad ženo in sinovoma.

Film se začne z dogodkom, ki se je zgodil 11. marca 1982. Tistega dne je Jane Stafford zaprosila starejšega sina, naj ji prinese puško. In potem je ustrelila spečega in pijanega moža Billyja. Kljub grozljivemu dejanju je Jane Stafford čutila predvsem olajšanje, kajti tako se je zaključila njena dolgoletna mora, njeno življenje z Billyjem. Na začetku je njuna zgodba zgledala lepa; Jane je pritegnila zlasti Billyjeva mačistična samozavest, neposrednost in strast. Toda kmalu je Billy Stafford pokazal drugo stran svojega obraza. Iz dneva v dan je vse bolj maltretiral tako Jane kot oba sinova. Prvim udarcem so sledili novi in novi, vsak dan je prinesel nova ponižanja. Billy Stafford pa se ni samo izživljal nad svojimi najbližjimi, ampak je poniževal tudi svoje prijatelje, sosede in - tudi - policaje. Vsa soseska je vedela, kakšen brutalnež je Billy Stafford, vendar nihče ni mogel pomagati nemočni ženski in njenima sinovoma. Tudi beg ni prišel v poštev, kajti Billy je zagrozil ženi, da jo bo že našel...

Jane Stafford se pred sodiščem brani, da je bilo njeno dejanje storjeno v silobranu, v obrambi pred neznosnim in neskončnim poniževanjem in nasiljem. Poleg obtožene se tako na sodni klopi znajde - nasilje v družini. Ustvarjalci filma so rezko prikazali nasilje v družini Staffordovih, predvsem pa je Nancy Beatty zelo prepričljiva kot Jane Stafford, ki pod težo vsakodnevnega trpljenja vidno in boleče vene.

Leta 1994 so film ŽIVLJENJE Z BILLYJEM na filmskem festivalu v San Franciscu nagradili z Zlatimi vrati za najboljši televizijski film.

IZBOR S SATELITOV

MUSIC TELEVISION
09.00 Video; 12.00 Soul On MTV; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Popoldanski Mix; 16.30 Coca Cola Report; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 19.30 The Zig Zag Show; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.30 Beavis & Butthead; 00.00 The End?

SKY ONE
11.00 Koncentracija; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 St. Elsewhere; 15.00 Kalni izvir; 16.00 The Oprah Winfrey Show; 16.50 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Svet iger; 19.30 Family Ties; 20.00 E Street; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 A Mind To Kill, triler; 23.00 Star Trek

PRO 7
05.00 Serije; 10.00 Zakon v Los Angelesu; 12.00 Neizprosna, a prisrčna; 13.00 Charliejevi angelčki, serija; 15.00 Colbyjevi; 16.00 Zakon v Los Angelesu; 17.00 Risanke; 18.25 Rock' n' roll očka; 18.55 Roseanne; 19.55 Poročila; 20.15 Brisco Country; 21.15 Renegade, serija; 23.05 Peacemaker, am. fant. film., 1990

PREMIERE
14.00 Corentinove fantastične pustolovščine; 14.50 Randy, am. film, 1993; 16.15 Biancin otrok; 18.05 Red Rock West, am. triler, 1992; 20.00 Premiere; 20.15 Sledi rdečega, am. triler, 1992; 22.00 Stalingrad, nem. vojna drama, 1992

SAT 1
07.30 Ponovitve serij; 12.00 Loving - ljubezenske poti; 12.30 Pod kalifornijskim soncem; 13.25 Falcon Crest; 14.25 White Fang; 14.55 Pustolovščine mladega Indiana Jonesa; 15.55 MacGyver; 17.00 Tvegaj!; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vse; 19.00 Poročila; 19.15 Šport; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Hribovski zdravnik, 2/13 del nem. družinske serije; 21.15 Hunter

EUROSPORT
08.30 Eurotenis; 09.30 Ples; 10.30 Tenis, posnetek; 12.00 Aerobika; 13.00 Evroski; 14.00 Umetnostno drsanje, posnetek; 15.00 Atletika, magazin; 16.00 Jahanje, posnetek; 17.00 Tenis, prenos ATP turnirja iz Stuttgarta; 21.30 Športna poročila; 22.00 Motorji; 23.00 Boks; 00.00 Jahanje; 01.00 Športna poročila

RTL
09.05 Ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor, je napisala, ameriška serija; 17.00 Jeopardy; 17.30 Med nami; 18.00 Bogati in slavni; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Maščevanje Amy Fischer, ameriška drama, 1994; 21.55 Stern TV, magazin; 23.15 Gottschalk- Late Night Show; 00.00 Poročila; 00.30 Nočni program

RTL 2
05.50 - 17.00 Ponovitve; 17.00 Mož za sedem milijonov dolarjev; 17.55 Umik; 18.25 Nasmehnite se, prosim; 19.00 Ženska za sedem milijonov dolarjev; 20.00 Poročila; 20.15 Najmočnejši mož na svetu, am. akc. film, 1984; 22.00 Wrestling; 23.00 Mission Casablanca, fran. - ital. film, 1966

SKY MOVIES
13.10 Author! Author!; 15.10 A Funny Thing Happend On THe Way To The Forum; 17.00 Victim Of Love; 18.50 Octopussy; 21.00 Death Becomes Her; 23.00 Lush Life

MOVIE CHANNEL
11.15 The Seven Little Foys; 13.00 The List Of Adrian Mesenger; 14.40 A League Of Their Own; 16.55 Bugs Bunny Superstar; 21.00 A League Of Their Own; 23.05 Twillight Zone

FILMNET +
14.00 Hot Shots! Part Deux; 15.30 FYE: Timothy Dalton, Joanne Whaley - Kilmer; 16.00 K-TV; 18.00 Attack Of The Killer Tomatoes; 20.00 South Central

SUPER CHANNEL
14.00 Kolo denarja; 17.30 Poročilo Financial Times; 18.00 Danes, novice; 19.00 Poročila; 19.30 Golf; 20.30 Dateline, magazin; 21.30 Inside Edition; 22.00 Poročila; 22.30 The Tonight Show; 23.30 Res osebno, talk show

CNN
06.00 - 23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Morning; 15.00 Larry King Live; 17.30 Business Asia; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 International Hour; 00.45 World Sport

RADIO

Slovenija 1
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Biovreme; 8.05 Poslovni kažipot; 10.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Iz glasbenih šol; 21.05 Zborovska glasba po želji; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Etnoglasba sveta; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2
6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Prireditve; 9.15 Malčki o...; 9.45 Kje vas čevelj žuli; 11.35 Obvestila;12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilske minute; 14.00 Kulturne drobtinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 17.50 Šport; 18.00 Vroči stol; 19.30 Melodije po pošti; 21.00 Vi izbirate, jaz izberem; 22.20-23.00 Jazz na 2. programu.

Slovenija 3
8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasba;10.05 Literarna matineja; 11.05 Izbrali smo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasb. revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasba; 16.45 Življenje kot izziv; 17.05 S festivalov; 20.00 Radioteka; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glas. tradicija 20. stoletja; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)
8,30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Otvoritev; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.15 Na rešetu; 8.45 Delo; 9.00 Kulturne prireditve; 9.45 Na rešetu - odgovori; 10.45 Zanimivost; 11.15 Hladno, toplo, vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Informativni servis; 17.15 Borzno poročilo; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 a-o-a glasbena oddaja;19.30 Športni pr.

Radio Koper
(italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.00 Modri val; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbirali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturna srečanja; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Zgodovina Istre; 14.50 Single tedna;15.00 Back to the future; 16.00 Modri val; 18.00 Mix magazine; 18.45 Nattività;20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane
5.15, 8.15, 9.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.00 Horoskop; 7.35 Vreme; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa;12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.25 Nagradna uganka; 18.15 RGL na rajžo gre; 20.00 Pole position; 22.00 Radosti življenja; 1.00 Satelit.

Radio Kranj
9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Ureditev Podljubeljske doline; 10.40 Informacije - zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Stopovi Viktorji; 17.20 Svetovni praznik skavtov; 19.30 do 24.00 Večerni - Parnas.

Radio Maribor
6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 9.15 Na postaji zvokov; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste, poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Pojoči srebrni klobuček; 18.00 Mladi mladim; 19.30 Šport in glasba; 21.00 Na obisku; 22.00 Zrcalo dneva; 22.15 Glasba; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent
11.00 106. Avtodrom; 14.00 OF (24 ur-info); 15.00 Recenzije & Napovedi; 17.00 Rock Indok; 19.00 TB: Supersuckers; 20.00 Kozmiki, Night Time, Blues, Pantonalni kabaret; 24.00 Reprize (poned. in torek).

Radio Trst A
7.00, 8.00, 10.00, 13.00 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Obzornik; 9.15 Odprta knjiga: Ettore Mangialupi, protagonist Tržaških humoresk (prip. A. Rustja); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje: ŽPZ Ivan Grbec; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 15.00 Potpuri; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Trieste Prima 1994; 18.00 Literarne podobe: Literarne kritiške skice in osnutki; 18.30 Made in Italy; 19.20 Napovednik.

Radio Občine
11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 20.30 Oddaja VZPI-ANPI; 21.15 Samo za vas; 22.00 Ostali Trst - L' altra Trieste.

Radio Koroška
18.10-19.00 Društva se predstavljajo; 21.04-22.00 Srednjeevropski obzornik.

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V četrtek, 23. februarja, ob 20. uri: Sofa Trio - TITANIK IN JAZ. Gostovanje iz Budimpešte.
V nedeljo, 26., in v torek, 28. februarja, ob 19. uri: G. Puccini- TURANDOT.
V ponedeljek, 27. februarja, ob 11. uri: B. Adamič - SNEGULJČICA.

SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511
V soboto, 25. februarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMAČE, za izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511
Danes, 22. februarja, ob 20. uri: Z. Hočevar - SMEJČI, za izven.
V četrtek, 23. februarja, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA? za izven.
V petek, 24. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven.
V soboto, 25. februarja, ob 20. uri: G. Tabori - WEISMAN IN RDEČE LICE, za izven.

SNG OPERA, tel.: 061/ 331-950
Danes, 22. februarja, ob 19. uri: G. Verdi - RIGOLETTO, za izven.
V petek, 24. februarja, ob 19. uri: G. Verdi - NABUCCO, za izven.
V soboto, 25. februarja, ob 19. uri: T. VAN SCHAYK - BALETNI VEČER, premiera.

MGL, tel.: 061/ 210-852
Danes, 22. februarja, ob 19.30: J. Godber - NA SMUČIŠČU, za izven. Predstava bo še v petek, 24. februarja, ob isti uri, za izven.
V četrtek, 23. februarja, ob 19.30: A. Miller - SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA, za izven.
V soboto, 25. februarja, ob 11. uri: S. Makarovič - SHOW STRAHOV, za izven. Ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VEČERJO, za izven in konto.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860
V soboto, 25. februarja, ob 19.30: L. Kraigher - ŠKOLJKA, premiera, za abonma red premierski in izven. Predstava bo še v nedeljo, 26. februarja, ob 16. uri, za abonma red nedeljski popoldanski in izven.

LGL, tel.: 061/ 314-789
VELIKI ODER
Danes, 22. februarja, ob 17. uri: R. Dahl-A. Tkačev - VDV, za izven.
V četrtek, 23. februarja, ob 17. uri: N. Simončič - VELIKI KIKIRIKI, za izven. Predstava bo še v soboto, 25. februarja, za izven.

KUD FRANCE PREŠEREN, tel.: 061/ 332-288
V četrtek, 23. februarja, ob 20. uri: Zijah A. Sokolović - CABARES, CABAREI. Predstava bo še v petek, 24. februarja, ob isti uri.
V nedeljo, 26. februarja, ob 20. uri: spopad improvizacijskih ekip LOVKE : GILS NASA KABINET.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/ 25-332

DNEVI KOMEDIJE
do 26. februarja

V petek, 24. februarja, ob 19.30: E. Ionesco - PLEŠASTA PEVKA.
V soboto, 25. februarja, ob 19.30: Waechter-Dekleva - KLOVNI.
V nedeljo, 26. februarja, ob 19.30: PODELITEV NAGRAD ZLAHTNI KOMEDIJANT in gostovanje gledališča Gavella iz Zagreba s predstavo O. Wilda - VAŽNO JE IMENOVATI SE ERNEST (BITI RESEN).

LJUTOMER
DOM KULTURE
V petek, 24. februarja, ob 19.30: M. Frayn - HRUP ZA ODROM.

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/ 221-206
Danes, 22. februarja, Mali oder ob 20. uri: CABARET UNPLUGGED - SKAKAFCI ODSTEKANO, za red rumeni.
V petek, 24. februarja, ob 19.30: E. Albee - KDO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF?
V nedeljo, 26. februarja, Minoritska cerkev ob 17. uri: Serling-D. Lukič - OBMOČJE SOMRAKA, za red u in izven. Ob 19.30, stara dvorana E. Albee - KDO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF?

LGM, tel.: 062/ 26-748
V nedeljo, 26. februarja, ob 11. uri: B. Gregorič - PORCELANASTA MUCA.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/ 25-326
Danes, 22. februarja, ob 20. uri: H. Barker - LJUBEZEN DOBREGA MOŽA, za abonma predpremiera in izven. Predstava bo še v četrtek, 23. februarja, ob 20. uri, za abonma premiera in v soboto, 25. februarja, ob 20. uri, za abonma sobota.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Rossetti
Jutri, 23. t. m., ob 20.30 (red premiera) premierska predstava »Servo di scena«. Režija Guglielmo Ferro. V glavni vlogi nastopa Turi Ferro. Predstava št. 4.
Danes, 22. t. m., ob 16.30 »Zgodovina gledališča v treh lekcijah-predstavah« (3. del). Režija Enrico Protti.
Urnik blagajne gledališča: 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasaži Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.
V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra». Urnik od 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada
V soboto, 25. t.m., ob 20.30 bo na sporedu »Vita col padre« H. Lindsaya in R. Crouseja. Režija Piero Maccarinelli. V glavnih vlogah nastopata Ugo Pagliai in Paola Gassman.

TRŽIČ
Občinsko gledališče
V sredo, 1. in v četrtek, 2. marca, ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatro dell'Archivolto z delom »Krokodili« G. Gallioneja. Režija G. Gallione.

VIDEM
Gledališče Contatto
Do 4. junija bo skupina Me' o Matt predstavila »Orfejev labirint« Pietra Faielle.

KOROŠKA

CELOVEC
Občinski center Šentrupert: jutri, 23. t. m., ob 18. uri solidarsnostni večer z Romi »Bodimo tokrat mi storilci, podprimo žrtve, pridimo otrokom Romov na pomoč!«. Film »Halgato«, nato koncert Harrija Stojke z orkestrom. Prireditelji Mohorjeva, ORF-Koroška in Kleine Zeitung.
DOM Glasbe: v nedeljo, 5.3. »Koroška poje«.

VOGRČE
Pri Florjanu: v petek, 24. t. m. in v soboto, 25. t. m., ob 19.30 Pustnija.

RADIŠE
Kulturni dom: v nedeljo, 26. t. m., ob 14. uri otroški pustni ples.

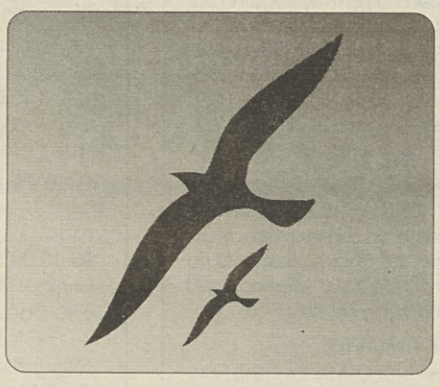

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V četrtek, 23. februarja, ob 19. uri: delavnica Marka Pogačnika - ROJSTVO CELOVITEGA SVETA (SD).
V petek, 24. februarja, ponovitev in poglobitev.
V soboto, 25. februarja, ob 10. uri: PUSTNA MATINEJA (KD).

GLEDALIŠKI KLUB KRKA, Dunajska 65
V torek, 28. februarja, ob 19.30: srečanje z gledališkim igralcem in televizijskim urednikom MITOM TREFALTOM.

KLUB KARANTANIJA, Gornji trg 28
V četrtek, 23. februarja, ob 20. uri: literarni večer. Sodelujejo Založba Branko, Marjan Stancar, Igor Torkar, Ivan Rob, Ivan Kosovel, Branko Lušina in Kristof Zupet.

KUD FRANCE PREŠEREN, tel.: 061/ 332-288
Danes, 22. februarja, ob 20. uri: IZTOK SAKSIDA, LIZA DEBEVEC, MAJA OGRIZEK - Kaj nam danes pomeni menstruacija?
V soboto, 25. februarja, ob 17. uri: pustno rajanje z GOSPODOM OTTOM IN NJEGOVIM PSOM.

CELJE

STARA GROFIJA, Muzejski trg 1
Danes, 22. februarja, ob 18. uri: predavanje dr. Ivana Stoparja - MOJSTER MELFRID IN CELJSKA STAVBARSKA DELAVNICA.

KAMNIK

ŠPORTNA HALA, tel.: 061/ 831-612
V soboto, 25. februarja, ob 20. uri: VESELO V KAMNIK '95 - PUSTNE ŠTORIJE.

MARIBOR

ROTOVŽ, Rotovski trg 1
Danes, 22. februarja, ob 18. uri: literarni večer NADE KRANJC.

MALI ODER SNG MARIBOR, tel.: 062/ 224-421
Danes, 22. februarja, ob 17. uri: predavanje MANICE SPENDAL o Richardu Wagnerju in njegovih delih.
V četrtek, 23. februarja, bo gost kabineta prof. Sedmaka MARKO BRECELJ.

ŠKOFJA LOKA

KNJIŽNICA I. TAVČARJA, tel.: 064/ 620-200
V četrtek, 23. februarja, ob 17.30: večer z diapozitivi - STEZE, POTI, CESTE. V ponedeljek, 27. februarja, ob 19. uri: ponovitev literarnega večera in predstavitev knjig žirovskih avtorjev.

TREBNJE

PAVLA GOLIE TREBNJE
V četrtek, 23. februarja, ob 18. uri: predstavitev knjige GRAJSKI OBJEKTI.

V tržaški Rižarni samo še do nedelje razstava Arta Spiegelmana Maus

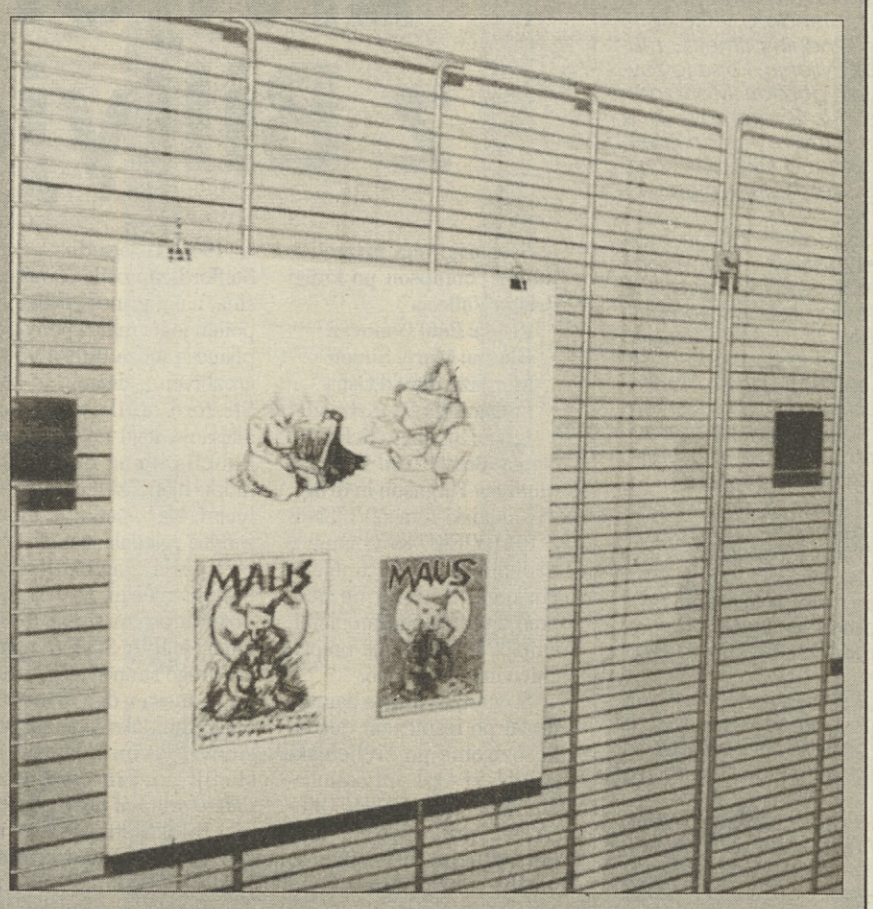

Foto KROMA

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10
V Mali galeriji je do 5. marca na ogled razstava fotografij BARBARE JAKSE.
Razstava skulptur in risb DRAGA TRŠARJA je na ogled do 20. marca.
V prvem preddverju je do 5. marca na ogled razstava SLOVENIJA IN DUNAJ.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35
V Mali galeriji je do 29. marca na ogled razstava del BOGOSLAVA KALASA.
V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.
V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 12. marca na ogled razstava WILLIAMA HENRYJA FOX TALBOTA.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2
Razstava slik BRANKA SIMČIČA je na ogled do 9. marca.

GALERIJA CENETA ŠTUPARJA, Dunajska 405
Razstava fotografij EDA MARUŠIČA je na ogled do 1. marca.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
Razstava akvarelov PETRA KOZINA je na ogled do 10. marca.

GALERIJA KAPELICA ŠOU
Razstava del ROBERTA ŠIMRAKA je na ogled do 10. marca.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65
V četrtek, 23. februarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave grafik, risb in slik BOŽIDARJA JAKCA. Razstava bo na ogled do 5. aprila.

GALERIJA CZP KMECKI GLAS, Železna 14
V četrtek, 23. februarja, bo ob 11. uri otvoritev razstave olj PETERNELJ - MAUSER. Razstava bo na ogled do 17. marca.
Razstava akvarelov in pastelov PLESTENJAK - BAHAR je na ogled do 7. marca.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3
Razstava grafičnih listov BOGDANA BORČIĆA je na ogled do 19. marca.

GALERIJA VODNIKOVA DOMAČIJA, Vodnikova 65
Razstava akvarelov MIHE PIRNATA ml. je na ogled do 28. februarja.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8
Danes, 22. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave ANTONA HERMANA - Objekti. Razstava bo na gled do 14. aprila.

ARHITEKTURNI MUZEJ - JAKOPIČEVA GALERIJA
Razstava grafik DIMITRA MALIDANOVA je na ogled do 28. februarja.

KD ŠPANSKIH BORCEV
V četrtek, 23. februarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave treh absolventov Mestne šole za risanje in slikanje TEJE KRAŠEK, FRANCIJA NOVAKA in PRIMOŽA PISKARJA.

KNJIŽNICA ŠIŠKA, Cesta komandanta Staneta 10
Razstava slik IRENE POLANEC je na ogled do 7. marca.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE, Trg Celjskih knezov 11
Pregledna razstava slik AVGUSTA LAVRENČIČA je na ogled do 31. marca.

KRANJ

MALA GALERIJA
V četrtek, 23. februarja, bo ob 18.30 otvoritev razstave grafik NEJČA SLAPARJA.

MARIBOR

IZUM, Prešernova 17/I
Danes, 22. februarja, bo ob 17. uri otvoritev razstave del JANEZA VIDIČA.

MURSKA SOBOTA
Razstava MARINKE DANČ-ROTH je na ogled do 12. marca.

PIRAN

MESTNA GALERIJA PIRAN
V petek, 24. februarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave GENERACIJA 1982. Razstava bo na ogled do 3. aprila.

PTUJ

MIHELIČEVA GALERIJA
V četrtek, 23. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave MITOLOGIJA ŽOHARJEVEGA KURENTA. Razstava bo na ogled do 28. maja.

TRŽIČ

GALERIJA KURNIKOVA HIŠA
Razstava risb Slike stare Ljubljane BORISA TROBCA je na ogled do 5. marca.

VELENJE

KC IVAN NAPOTNIK
V petek, 24. februarja, bo ob 19. uri otvoritev slikarske razstave VOJKA POGAČARJA. Razstava bo na ogled do 22. marca.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej judovske skupnosti »Carlo in Vera Wagner« (Ul. Monte 5): do 17.4. »Sveta dežela v antični topografiji«. Urnik: torek, sreda 16-20, četrtek, petek 10-13, ob nedeljah pa dopoldne in popoldne.
Rižarna: do 26.2. je na ogled razstava slikanic Arta Spiegelmana »Maus«. Urnik: nedelja, torek, sreda 9-13, četrtek, petek, sobota 9-18, zaprto ob ponedeljkih.
Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.
Art Light Hall: do 4.3. razstavlja slikar Davide Lippolis.
StudioPHI: do 4.3. je na ogled razstava akvarelov slikarke Rosette Valetti in risb Salvatoreja Marcheseja.
Studio Bassanese: do 11.3. razstavlja Enrico Castellani - »Carte 1994«.
Galerija Torbandena: na ogled je skupinska razstava »Maestri del novecento«.
Galerija Le Caveau (Ul. Sv. Frančiska 51/A): do 11.3. je na ogled razstava Livia Rosignana.

ŠPETER
Beneška galerija: do 2.3. je od 17. do 19. ure na ogled slikarska razstava Jasne Merkù.

GORICA
Galerija Kulturnega doma: do 27. t. m. razstavlja slikarka Clotilde Menardi-Fenzl.

KOROŠKA

CELOVEC
Galerija Carinthia: do 4.3. razstavlja Ludwig Gerstakker.

TINJE: Dom: na ogled je razstava fotografij Ivana Klariča.

BOROVLJE
Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

RADIŠE
Kulturni dom: na ogled je razstava del G. Loiskandla.

BEGUNJE
Galerija Avsenik: Do 13.2. bo na ogled razstava »Trofeje iz Nambije».

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CD, tel.: 061/ 222-815
Danes, 22. februarja, ob 20. uri: NATIONAL ARTS CENTRE ORCHESTRA OF CANADA, za zlati abonma.
V četrtek, 23., in v petek, 24. februarja, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONINIJE, za modri abonma I in II.

KLUB CD, tel.: 061/ 17 67 228
V soboto, 25. februarja, ob 21. uri: koncert skupine BERTRAND RENAUDIN KVARTET.

SLOVENSKA FILHARMONIJA, tel: 061/ 226-544
Danes, 22. februarja, ob 19.30: komorni koncert ALJOŠE DEFERRIJA (klarinet) ob klavirski spremljavi DIJANE TANOVIĆ in KVARTETA FLAVT (JERNEJ MARINŠEK, ŠPELA MOČILNIK, JASNA NADLES, NEVENKA TRŠAN).

K4, Kersnikova 4
V ponedeljek, 27. februarja, ob 21.30: koncert ZDENKA KOVAČIČEK & VANJA LISAK 3.

GRAD TIVOLI, Po turnom 3
Danes, 22. februarja, ob 18. uri: koncert TANJE PETREJ (oboa), BOŠTJANA LIPOVŠKA (rog) in KLEMNA GOLNERJA (klavir).

KAVARNA HOTELA UNION, Miklošičeva 1
V četrtek, 23. februarja, ob 22. uri: koncert skupine MIRO KADOLČ ENSEMBLE.
V soboto, 25. februarja, ob 22. uri: koncert STJEPANA JIMMYJA STANIĆA in SULTANOV SWINGA. Pustne maske so zaželjene.

GAJO JAZZ CLUB, Beethovnova ulica
Danes, 22. februarja, ob 22. uri: koncert SGBS JAZZ ODDELKA.

HALA TIVOLI, Celovška 25
V nedeljo, 26. februarja, ob 20. uri: koncert skupin BEASTIE BOYS, LUSCIOUS JACKSON, HURRICANE in ALI EN.

FJK

TRST

Glasbena matica - Koncertna abonmajska sezona 1994/95
V četrtek, 23. marca, ob 20.30 koncert Camerata Libacensis. Dirigent Stojan Kuret.

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich
Operna in baletna sezona 1994-95
Danes, 22. t.m., ob 20. uri (red F) deveta ponovitev baletne predstave - G. Rossini »Il Turco in Italia«. Režija Stefano Vizioli. Dirigent Donato Renzetti.
Zadnja predstava jutri, 23. t. m. ob 20. uri (red L).
Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripcovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).

Avditorij Muzeja Revoltella
V petek, 24. t. m., ob 18. uri »Ura z...« recital Anne Bonitatibus.

Gledališče Rossetti
V torek, 14. marca, ob 21. uri koncert Enrica Ruggierija. Predstava izven abonmaja. Danes, 22. t. m. predprodaja vstopnic za abonente.
Tržaško koncertno društvo: v ponedeljek, 27. t.m., ob 20.30 nastop Kvarteta Borodin.

Gledališče Miela
Tržaški jazzovski krožek: V torek, 7.3., ob 20.30 nastop Brother Jack Mc Duff.

Športna palača pri Carboli
V ponedeljek, 13.3. ob 21. uri koncert ansambla Litfiba. Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasaži Protti.

GORICA

Kulturni dom
V petek, 24. t. m., ob 20.30 koncert kvarteta Honved Ensemble.

SCGV E. Komel
Koncertna sezona 1994-95
V nedeljo, 12.3., ob 20.30 bo v stolni cerkvi koncert sakralne glasbe 20. stoletja. Izvajajo Ljubljanski madrigalisti pod vodstvom Matjaža Šceka.

MENJALNIŠKI TEČAJI

22. februar 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	79,70	80,60	11,25	11,44	7,30	7,60
A banka Koper	79,40	80,60	11,22	11,44	7,30	7,60
A banka Nova Gorica	79,70	80,70	11,23	11,46	7,30	7,60
Banka Celje d.d., t: 063/431-459	79,50	80,50	11,20	11,50	7,20	7,75
Banka Noricum* d.d., t: 133-40-55	79,90	80,50	11,30	11,50	7,45	7,65
Banka Vipa NG, t: 065/ 28-511	79,70	80,64	11,18	11,65	7,45	7,56
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	79,90	80,40	11,20	11,45	7,30	7,65
Come 2 us* *Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12*	80,10	80,40	11,32	11,41	7,37	7,60
Creditanstalt d. d.	80,00	81,00	11,20	11,60	7,30	8,00
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	80,20	80,35	11,35	11,40	7,50	7,65
Hida, *od 7-19, sob od 7-14*	80,26	80,30	11,37	11,38	7,57	7,60
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	80,24	80,28	11,36	11,38	7,55	7,60
Kompas Hertz Celje* *Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-15*	79,95	80,45	11,30	11,43	7,30	7,55
Kompas Hertz Velenje *Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13*	79,95	80,45	11,30	11,43	7,30	7,55
Kompas Hertz Idrija* *Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-15*	80,20	80,90	11,30	11,43	7,30	7,55
Kompas Hertz Tolmin* *Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-15*	80,10	80,50	11,30	11,43	7,30	7,55
Kompas Hertz Bled* *Tel: 064/ 741-519, od 8-12, 17-19, sob od 7-16*	80,10	80,50	11,30	11,43	7,30	7,55
Kompas Hertz Nova Gorica* *Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-19*	80,10	80,50	11,30	11,43	7,30	7,55
Kompas Hertz Maribor* *Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13*	80,10	80,50	11,31	11,41	7,30	7,55
Nova kreditna banka Maribor d.d.*	79,30	81,00	11,22	11,48	7,25	7,65
Lemo Šempeter*,t: 065/ 32-250	79,80	80,60	11,26	11,46	7,40	7,53
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	79,90	80,50	11,27	11,40	7,40	7,70
Poštna banka Slovenije*	78,85	80,40	10,82	11,37	7,07	7,60
Publikum Ljubljana, t: 312-570	80,30	80,32	11,39	11,40	7,52	7,55
Publikum Piran, t: 066/ 73-269	80,10	80,33	11,31	11,42	7,43	7,51
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	79,85	80,43	11,30	11,44	7,40	7,58
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	80,10	80,35	11,33	11,36	7,40	7,75
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	79,40	81,00	11,20	11,55	7,35	7,80
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	80,40	80,59	11,30	11,43	-	-
Publikum NM, t: 068/ 322-490	79,80	80,35	11,30	11,44	7,35	7,65
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114	79,80	80,50	11,30	11,45	7,20	7,68
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	79,60	80,45	11,25	11,43	7,30	7,62
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	80,05	80,55	11,31	11,43	7,40	7,61
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	79,95	80,60	11,31	11,42	7,46	7,75
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	80,00	80,50	11,30	11,44	7,48	7,68
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	79,85	80,58	11,26	11,45	7,30	7,70
SKB d.d.,***	79,55	80,35	10,90	11,65	7,20	7,65
SHP Kranj, t: 064/331-741	-	-	-	-	-	-
SZKB d.d. Ljubljana	79,95	80,45	11,30	11,44	7,42	7,70
UBK Ljubljana, t:061/444-358	80,00	80,70	11,30	11,50	7,45	7,70
Upimo Ljubljana, t: 212-073	80,24	80,28	11,36	11,38	7,51	7,55

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: * *
Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:***

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 035 z dne 21. 2. 1995 - Tečaji veljajo od 22. 2. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	89,1751	89,4434	89,7117
Avstrija	**040**	**šiling**	**100**	**1160,7626**	**1164,2554**	**1167,7482**
Belgija	056	frank	100	396,5986	397,7920	398,9854
Kanada	**124**	**dolar**	**1**	**86,1034**	**86,3625**	**86,6216**
Danska	208	krona	100	2067,1361	2073,3562	2079,5763
Finska	**246**	**marka**	**100**	**2643,1469**	**2651,1002**	**2659,0535**
Francija	250	frank	100	2344,7258	2351,7811	2358,8364
Nemčija	**280**	**marka**	**100**	**8169,2069**	**8193,7883**	**8218,3697**
Grčija	300	grd	100	—	51,9158	52,0715
Irska	**372**	**funt**	**1**	**—**	**190,3581**	**190,9292**
Italija	380	lira	100	7,4642	7,4867	7,5092
Rep. Hrvaška	**385**	**hrv. kuna**	**100**	**—**	**2200,0000**	**—**
Japonska	392	jen	100	123,9433	124,3162	124,6891
Nizozemska	**528**	**gulden**	**100**	**7285,8706**	**7307,7940**	**7329,7174**
Norveška	578	krona	100	1855,7988	1861,3829	1866,9670
Portugalska	**620**	**escudo**	**100**	**78,7348**	**78,9717**	**79,2086**
Švedska	752	krona	100	1648,5460	1653,5065	1658,4670
Švica	**756**	**frank**	**100**	**9660,9041**	**9689,9740**	**9719,0439**
Velika Britanija	826	funt šterling	1	190,2853	190,8579	191,4305
ZDA	**840**	**dolar**	**1**	**120,4713**	**120,8338**	**121,1963**
Evropska unija	955	ECU	1	152,9807	153,4410	153,9013
Španija	**995**	**peseta**	**100**	**93,2924**	**93,5731**	**93,8538**

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 22. 2. 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 12. 5. 1995:					1,500,000	810,867	810,354	1,621,221
79		108.1156%	108.0473%	108.0814%	150,000	81,087	81,035	162,122

Tečajnica borznega trga

LJUBLJANSKA BORZA — LJUBLJANA STOCK EXCHANGE, INC.

št.: 33 **Datum: 21. 2. 1995**

Vrednost. papir	obr. m.div.	ex kupon št.dal.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpraš	ponudba	Max.	Min.	pro. v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEKC	796	(4.5.93)	11.500	,22	21. 2.		12.300	11.500	11.500	115
PRB	1.000	(6.6.94)	13.500	2,09-	21. 2.		14.500	13.500	13.500	135
SAL	500	(7)(29.8.94)	19.508	2,46-	21. 2.	17.100	21.000	19.600	19.500	2.536
SKBR	458	(16.5.94.)	35.782	1,23-	21. 2.	34.000	39.500	36.000	35.700	6.083
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RSO1	8,0	4.(31.12.94)	98,2	,26-	21. 2.	98,0	98,9	98,4	98,2	14.790
RSO2	9,5	8.(1.10.94)	102,8	,31-	21. 2.			102,8	102,7	17.478
RSO8	5,0	3.(30.11.94)	83,3		17. 2.		91,5			
RS11	7,0	4.(15.1.95)	92,4		13. 2.		96,0			
RSL1D	8,0	4.(31.12.94)	97,6		20. 2.					
RSL2D	9,5	8.(1.10.94)	102,2		20. 2.	102,0				
SKB1	10,0	4.(1.11.94)	98,0		20. 2.		99,4			
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR			12.990		20. 2.	12.450	13.000			
DAD	10.000	(1.6.94.)	129.695	,91-	21. 2.	127.000	143.000	132.500	129.000	5.447
FMD		(8)	17.600		20. 2.		22.000			
GPGR			16.000		6. 2.					
HMER			14.195		20. 2.					
MKZ	218	(30.3.93.)	8.900	2,92	21. 2.			8.900	8.900	223
NIKR	4.000	(8)(10.6.94.)	4.450**	3,71-	21. 2.		4.900	4.450	4.450	1.500
TCTR		(5)	730,6	,47	21. 2.		800,0	735,0	730,0	-585
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBTP	4000	(23.5.94)	40.000	,15	21. 2.		45.000	40.000	40.000	400
PFNP			42.009**		20. 2.		45.000			
RGSP		(6)	2.699		20. 2.					
UBKP			11.144**	4,30-	21. 2.	11.000	14.990	11.700	10.481	67
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4.(1.11.94)	99,0		17. 2.					
OZG	11,0	4.(1.1.95)	89,3		17. 2.		95,0			
PCE	12,0	6.(1.12.94)	97,0		20. 2.					
PLJ	12,0	7.(1.1.95)	99,0		17. 2.	97,0				
PGO	10,0	1.(1.6.94)	93,0		20. 2.					
RSGS1	10,0	4.(1.6.94)	95,0		17. 2.					
VIPP			41.200		15. 2.	41.000				

Tečajnica izvenborznega trga

ŠT. 33/95 - 21. 2. 1995

Vrednost. papir	obr. m.div.	ex kupon št.dal.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpraš	ponudba	Max.	Min.	pro. v 1000 SIT
Odprti trg C - Redne delnice										
GEAR			2.500		20. 2.	1.500	6.500			
GRDO	119	(8.3.94.)	1.000		2. 2	580,0				
HBRO			3.399A	10,32-	21. 2.		3.400			
INTR			3.560	,05	21. 2.	3.420	3.575	3.575	3.560	10
RDRO			17.500		20. 2.					
RGSR			520,0	5,45-	21. 2.	512,0	560,0	530,0	510,0	104
Odprti trg C - Prednostne delnice										
HBPO			3.499A	4,12-	21. 2.	3.100	3.450	3.499	3.499	3
KBPI										
KBPP			40.500		20. 2.	30.000	37.000			
UBKC			5.000		17. 2.	3.050	6.750			
Odprti trg C - Obveznice										
GORO	10,0	9.(15.1.95)	99,0		20. 2.	95,0				
LOK		(1.10.94)	84,2		20. 2.	85,0	94,9			
MLJO		(1.4.94)	95,0	1,06	21. 2.	93,0		95,0	95,0	1.827
OSMO		(1.10.94)	83,1		15. 2.	80,0				
OLSO		81.9.94)	86,4	,62-	21. 2.	86,0	86,3	86,6	86,2	4.264
ONM		(1.8.94)	89,0		6. 2.	85,0	94,5			
OPO		6.(1.2.95)	85,0		3. 2.	85,0	95,0			
UBKK		(15.10.94)				25,0				
VPIO		(1.10.94)	98,5		30. 1.	91,0				
KRATKOROCNI VREDNOSTNI PAPIRJI Blagajniski BS v DEM										
60 dnevni (vSIT)										
90 dnevni (v SIT)										
120 dnevni (v SIT)										
TOLARSKI ZAPISI Z NAKUPNIM BONOM										
BNB2 brez nak. bona	(1. 6. 95)	(1.6.95)	94,8	,04	21. 2.	94,8	95,0	94,8	94,8	15.634
del nak. bona (v SIT) NBS1			48.991	6,13	21. 2.	45.100		49.000	48.500	5.242
del nak. bona (v SIT) NBS2			12.357	16,12-	21. 2.	11.340	11.350	15.400	10.400	225.124
DVODELNI BLAGAJNISKI ZAPISI BS										
150.000 SITskupaj maj										
tolarski del maj										
devizni del maj										
150.000 SITskupaj maj										
tolarski del maj										
devizni del maj										

SBI	21.2.95	prejšnji	d T	d%
	1.245,93	1.251,71	-5,78	-0,46

Vse pravice pridržane .Opombe: Obveznice, komercialni zapisi in blagajniški zapisi kotirajo v odstotkih (osnova je najnižja nominacija), delnice kotirajo v tolarjih; obveznice kotirajo brez pripisanih obresti; enotni tečaj je izračunan na podlagi tehtane aritmetične sredine; (0) - izkoriščena davčna olajšava; A - aplikacijski tečaj: borzni posrednik je hkrati kupil in prodal isti papir za različni stranki; S - suspendirano trgovanje; Z - zadržano trgovanje; * - dosežena 10-odstotna dnevna sprememba tečaja; ** - dosežena 30-odstotna omejitev - trgovanje je zadržano.
Obveznice z anuitetnim odplačilom glavnice: RS01, RS08, RSL1, SKB1, OZG, PCE, PGO, PLJ, RGS1; ex kupon - stevilka kupona in datum zapadlosti le-tega; (3) - obveznice kotirajo brez kupona vključno 4 delovne dni pred zapadlostjo le-tega; (4) - dospele obresti od vključno kupona, ki je zapadel 1.3. 93 dalje niso bile izplačane; (5) - od 12.4.94 delnica kotira brez kupona za l.93; (6) - od 26.5.94 delnica kotira brez kupona za l.93 in 92; (7)-izplačilo akontacije dividende za l.94; obr. m. - obrestna mera (obveznice); div. - dividenta (delnice) v SIT, če ni navedeno drugače; max. - najvišji tečaj določenega vrednostnega papirja; min. - najnižji tečaj določenega vrednostnega papirja

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Nove Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 22. februarja 1995 od 00.00 ure dalje

			ZA DEVIZE	
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1159,7836	1162,2962
Francija	frank	100	2342,6572	2347,8236
Nemčija	marka	100	8162,0000	8180,0000
Italija	lira	100	7,4576	7,4741
V.Britanija	funt	1	190,1175	190,5367
ZDA	dolar	1	120,3650	120,6305

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	81,40	81,80
SKB Banka d.d.	DEM	81,65	81,80

Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij
Tečaj velja dne 22. februarja 1995 od 00.00 do 24. ure

banka	valuta	nakupni	prodajni
Bank Austria	DEM	-	-
Banka Creditanstalt d. d.	DEM	81,60	81,75
Banka Noricum	DEM	81,40	81,75
SZKB	DEM	81,65	81,90
UBK banka	DEM	81,45	81,80

Devizni tečaji za USD, ATS, LIT in CHF so določeni na podlagi srednjih tečajev po trenutno veljavni tečajnici Banke Slovenije, pri drugih valutah pa je razmerje Banke Slovenije povečano oziroma zmanjšano za 0,25-odstotne točke. Tečaji veljajo za odkup prilivov in prodajo deviz do ECU = 30.000 na dan. Pri večjih prilivih in nakupih se tečaj določi v sporazumu.
* Banke, ki objavljamo tečaje, se zavezujemo kupovati in prodajati tujo valuto po objavljenem tečaju in v skladu s tekstom, ki dopolnjuje pogoje nakupa ali prodaje.

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mitnica: tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611 Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

21. FEBRUAR 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1575,00	1625,00
nemška marka	1068,00	1090,00
francoski frank	305,75	315,00
holandski gulden	950,00	977,00
belgijski frank	51,60	53,20
funt šterling	2495,00	2565,00
irski šterling	2482,00	2560,00
danska krona	269,40	277,50
grška drahma	6,70	6,95
kanadski dolar	1130,00	1165,00
japonski jen	16,10	16,60
švicarski frank	1265,00	1297,00
avstrijski šiling	152,00	155,75
norveška krona	242,00	249,20
švedska krona	215,60	222,30
portugalski escudo	10,00	10,55
španska pezeta	12,20	12,55
avstralski dolar	1170,00	1206,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	12,50	13,10
hrvaški dinar-kuna	255,00	272,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

20. FEBRUAR 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	-	-
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	-	-
Avstrija	Posojilnica Borovlje	-	-
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	-	-
Avstrija	Posojilnica Ločilo	-	-
Italija	Kmečka banka Gorica	12,60	13,10
Italija	Tržaška kreditna banka	12,50	13,10

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

21. FEBRUAR 1995	v DEM		
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.4747	-
francoski frank	-	28.7020	-
nizozemski gulden	-	89.1870	-
belgijski frank	-	4.8548	-
španska peseta	-	1.1420	-
danska krona	-	25.3040	-
kanadski dolar	-	1.0540	-
japonski jen	-	1.5172	-
švicarski frank	-	118.1800	-
avstrijski šiling	-	14.2600	-
italijanska lira	-	0.9137	-
švedska krona	-	20.1800	-

KMEČKA BANKA - GORICA

21. FEBRUAR 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1584,00	1629,00
nemška marka	1080,00	1100,00
francoski frank	308,00	318,00
holandski gulden	959,00	977,00
belgijski frank	52,10	53,30
funt šterling	2501,00	2571,00
irski šterling	2496,00	2581,00
danska krona	272,00	280,00
grška drahma	6,80	7,30
kanadski dolar	1130,00	1165,00
švicarski frank	1277,00	1307,00
avstrijski šiling	152,70	156,70
slovenski tolar	12,60	13,10

ABANKA D.D. LJUBLJANA

Tečajna lista za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij veljavna dne 22. 2. 95

Valuta	Enota	Nakupni	Prodajni
ATS	100	1158.0335	1162.7225
DEM	100	8150.0000	8183.0000
USD	1	120.1881	120.6747

Tečaji so okvirni, pri konkretnih poslih so možna odstopanja

MILANSKI DEVIZNI TRG

21. FEBRUAR 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	—	1616,850	—
ECU	—	2051,620	—
nemška marka	—	1095,060	—
francoski frank	—	314,260	—
funt šterling	—	2551,390	—
holandski gulden	—	976,590	—
belgijski frank	—	53,155	—
španska pezeta	—	12,503	—
danska krona	—	277,100	—
irski funt	—	2546,220	—
grška drahma	—	6,940	—
portugalski escudo	—	10,548	—
kanadski dolar	—	1155,720	—
japonski jen	—	16,617	—
švicarski frank	—	1292,960	—
avstrijski šiling	—	155,590	—
norveška krona	—	248,770	—
švedska krona	—	221,160	—
finska marka	—	354,110	—
avstralski dolar	—	1197,280	—

ZVEZA BANK CELOVEC

21. FEBRUAR 1995	v ŠILINGIH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	10,2000	10,7000
kanadski dolar	7,2500	7,6500
funt šterling	16,1000	16,9000
švicarski frank	815,0000	847,0000
belgijski frank	33,5000	34,8000
francoski frank	198,0000	206,0000
holandski gulden	615,5000	639,5000
nemška marka	690,3000	716,3000
italijanska lira	0,6340	0,6680
danska krona	174,0000	182,0000
norveška krona	156,5000	163,5000
švedska krona	138,7000	145,3000
finska marka	222,0000	232,0000
portugalski escudo	6,6800	7,0200
španska peseta	7,9300	8,3700
japonski jen	10,3500	10,8500
slovenski tolar	-	-
hrvaška kuna	-	-

Tečaj velja za 100 enot, pri prvih treh pa za 1 enoto valute.

MENJALNICA HIDA 061/ 1-333-333

NOVICE

Južna Koreja in SP v nogometu leta 2002

SEUL (STA/AP) - Generalni sekretar južnokorejskega organizacijskega komiteja za kandidaturo Južne Koreje za organizacijo nogometnega svetovnega prvenstva leta 2002 Song Young-shik bo v Zuerichu skupaj z južnokorejskim veleposlanikom v Švici Kang Dae-wanom uradno predstavljal svojo državo in zagovarjal stališča o kandidaturi.

Šest dni pred iztekom roka za uradne prijave možnih organizatorjev SP leta 2002 Song Young-shik optimistično gleda na kandidaturo Južne Koreje, čeprav se zaveda močne konkurence sosednje Japonske. Meni tudi, da bo vodstvo mednarodne nogometne federacije, ki bo junija prihodnje leto dokončno odločalo o tem, kdo bo organiziral SP leta 2002, upoštevalo trenutno moč južnokorejskega nogometa na azijskem območju. Južna Koreja je s tremi zaporednimi uvrstitvami na svetovna prvenstva najuspešnejša azijska država. O tem, da bo FIFA dodelila organizacijo eni od držav v Aziji, pa Song Young-shik sploh ne dvomi, saj je po njegovem mnenju skrajni čas, da bo svetovno prvenstvo tudi na tem območju, kar bi bilo prvič v zgodovini svetovnega nogometa.

Kupljene tudi evropske televizijske pravice za Nagano

LAUSANNE (STA/AFP) - Organizatorji zimskih olimpijskih iger leta 1998 v Naganu so prodali tudi televizijske prenose za Evropo. Ekskluzivne pravice za Evropo si je za 72 milijonov dolarjev zagotovila Zveza evropskih radio-televizij, so sporočili s sedeža Mednarodnega olimpijskega komiteja. Prenosi iz Lillehammerja so isto organizacijo stali 28 milijonov dolarjev, torej je cena poskočila kar za 150 odstotkov. Zveza evropskih radio-televizij rast cene razlaga z večjim številom ponudb iz Evrope za OI v Naganu.

69 % Švicarjev za ZOI v Sionu

ZÜRICH (STA/dpa) - Kar 69 odstotkov Švicarjev podpira kandidaturo Siona za zimske olimpijske igre leta 2002. To je pokazala javnomnenjska raziskava časopisa Sport. 69 odstotkov vprašanih podpira kandidaturo, 28 jih je proti, trije odstotki pa se niso opredelili. Kandidaturo najbolj podpirajo v Tessinu, kjer je »za« kar 91 odstotkov prebivalstva, v italijanskem delu Švice je za OI 65 odstotkov ljudi, v nemško govorečem delu pa najmanj - 56 odstotkov.

Edberg odpovedal, Berasategui in Muster v 2. krogu

STUTTGART (STA/dpa) - Švedski teniški igralec Stefan Edberg je zaradi vnetja mandeljnov in vročine odpovedal udeležbo na moškem teniškem turnirju ATP v Stuttgartu z nagradnim skladom 2.25 milijona dolarjev. 29-letni Sved je že štiri dni v postelji, bolezen pa ga bo zanesljivo stala tudi nekaj mest na lestvici ATP, saj je Edberg lani na tem turnirju zmagal.

V 1. krogu mednarodnega moškega teniškega turnirja v Stuttgartu je Avstrijec Thomas Muster premagal Italijana Andreo Gaudenzija s 6:2 in 5:1, potem ko je slednji zaradi poškodbe dvoboj predal. V 2. krogu bo Muster igral z zmagovalcem dvoboja med Hrvatom Goranom Ivanišević in Svedom Magnusom Larssonom. Četrti nosilec Španec Alberto Berasategui je premagal Olivierja Delaitra.

Rezultati 1. kroga: Karbacher (Nem) - Stoltenberg (Avs) 6:4, 6:1; Muster (Avt) - Gaudenzi (Ita) 6:2, 5:1, b.b.; Wheaton (ZDA) - J. Sanchez (Špa) 6:4, 7:5; Berasategui (Špa/4) - Delaitre (Fra) 4:6, 6:3, 6:4; Krajicek (Niz) - Dosedel (Ceh) 6:4, 2:6, 6:2.

Cecchinijeva in Apelmansova uspešni v 1. krogu

LINZ (STA/APA) - V 1. krogu mednarodnega ženskega teniškega turnirja v avstrijskem Linzu z nagradnim skladom 161.000 ameriški dolarjev je uspešno nastopila 6. nosilka Italijanka Sandra Cecchini, ki je gladko s 6:2 in 6:3 premagala Cehinjo Ludmillo Richterovo, sedma postavljena igralka Belgijka Sabine Apelmans pa je ugnala Nizozemko Miriam Oremans s 6:2 in 6:3. Izidi 1. kroga: Cecchini (Ita/6) - Richterova (Češ) 6:2, 6:3; Apelmans (Bel/7) - Oremans (Niz) 6:2, 6:3; Schnell (Avt) - Bobkova (Češ) 7:6 (7:5), 3:6, 7:5; Babel (Nem) - Novak (Pol) 6:3, 6:0.

Chang uspešno začel

PHILADELPHIA (STA/AP) - V 1. krogu mednarodnega moškega teniškega turnirja v Philadelphiji z nagradnim skladom 700.000 dolarjev je Američan Michael Chang, ki je tretji nosilec in branilec lanskoletne zmage, premagal Avstralca Richarda Fromberga s 6:3, 7:6 (7:5). Jeff Tarango je premagal Francoza Arnauda Boetscha po hudem boju s 6:7 (3:7), 7:6 (7:0) in 6:2. Uspešna sta bila tudi peti nosilec Avstralec Patrick Rafter in sedmi nosilec Avstralec Mark Woodforde.

Rezultati 1. kroga: Chang (ZDA/3) - Fromberg (Avs) 6:3, 7:6, (7:5), Rafter (Avs/5) - Spadea (ZDA) 3:6, 7:6, (7:1), 6:2, Enqvist (Sve) - Yzaga (Peru/6) 2:6, 7:6, (8:6), 7:5, Woodforde (Avs/7) - Cacopardo (ZDA) 6:3, 6:3, Tarango (ZDA) - Boetsch (Fra) 6:7, (3:7), 7:6, (7:0), 6:2, Lareau (Kan) - Bryan (ZDA) 6:4, 6:2, Grabb (ZDA) - Björkman (Sve) 6:1, 6:4.

LESTVICA FIFA

Brazilija še vedno prva nogometna velesila Slovenija na 89. mestu

Druga je Španija, tretja pa Italija

ZÜRICH (STA) - Svetovni prvaki v nogometu Brazilci še naprej vodijo na lestvici mednarodne nogometne zveze (FIFA). Druga je Španija, na tretje mesto pa so v letošnjem letu napredovali Italijani, ki so prehiteli Švede; ti so zdaj četrti. Slovenija je izgubila osem mest in je na 89. mestu.

Prvič v svoji zgodovini je Mehika med prvo deseterico. Mehiški nogometaši so s 15. napredovali na 9. mesto. Velik napredek na lestvici je napravil Trinidad in Tobago, ki je svojo uvrstitev izboljšal za 24. mest in je sedaj 69., proti vrhu pa so se povzpele tudi nekatere afriške reprezentance, ki so bile uspešne v afriškem pokalu (Tunizija, Zimbabve, Gvineja, Tanzanija). Najbolj so se povzpeli Mavretanci - za 38 mest - in so 99., preostanek Jugoslavije (ZRJ) pa je prehitel Slovenijo. ZRJ se je s 101. mesta povzpela na 87. mesto.

Reprezentance, ki so v četrti kvalifikacijski skupini za nastop na evropskem prvenstvu (EP) skupaj s Slovenijo, so na naslednjih mestih: 3. Italija, 61. Litva, 64. Hrvaška, 81. Ukrajina in 119. Estonija.

Lestvica FIFA: 1. Brazilija 66.54 (konec leta 1994 na 1. mestu), 2. Španija 61.70 (2.), 3. Italija 61.57 (4.), 4. Švedska 61.12 (3.), 5. Nemčija 60.96 (5.), 6. Norveška 59.99 (8.), 7. Argentina 59.45 (10.), 8. Nizozemska 59.29 (6.), 9. Mehika 58.94 (15.), 10. Irska 57.20 (9.), 11. Švica 57.18 (7.), 12. Romunija 56.13 (11.), 13. Nigerija 55.08 (12.), 14. Bolgarija 54.09 (16.), 15. Danska 53.49 (14.), 16. Kolumbija 52.84 (17.), 17. Rusija 52.48 (13.), 18. Francija 52.41 (19.), 19. Portugalska 52.04 (20.), 20. Anglija 51.92 (18.) ... 61. Litva 31.21 (59.), 64. Hrvaška 30.34 (62.), 81. Ukrajina 23.77 (77.), 89. Slovenija 21.53 (81.), 119. Estonija 11.87 (119.).

SIMPOZIJ

OZN in MOK skupno v boju proti širjenju mamil v športu

RIM (STA) - Združeni narodi (ZN) in Mednarodni olimpijski komite (MOK) so v okviru rimskega simpozija »Šport proti drogi« podpisali sporazum o izvajanju operativnega programa »Šport proti drogi«, ki se bo realiziral v najbolj ogroženih predelih sveta. Sporazum sta podpisala namestnik generalnega sekretarja ZN Giorgio Giacomelli in predsednik MOK Juan Antonio Samaranch.

Cilj podpisanega sporazuma je preventivni boj proti širjenju droge. Predviden je niz konkretnih pobud, od iskanja najpomembnejših žarišč problema po celem svetu, do izgradnje športnih centrov, ki bodo združevali mlade in jim nudili drugačno življenje. V program so vključeni tudi številni športniki in šampioni, ki bodo prevzeli vlogo vzornikov in delovali kot gonilna sila programa.

Juan Antonio Samaranch je v govoru poudaril, da je mladino potrebno odvrniti od droge, nasilja, aidsa in dopinga ter jih pridobiti za šport. Celoten proces pa mora postati del vzgoje. Giorgio Giacomelli pa je dejal, da se na svetu drogira preko 40 milijonov ljudi in da nova zveza v boju proti drogi lahko pripelje do dolgo pričakovanega preobrata. Glavna naloga MOK in vrhunskih športnikov pa bo po njegovem mnenju odvrniti mlade od takoimenovane »rekreativne droge« - dopinga. Na simpoziju so spregovorili tudi slavni športniki, predstavniki vseh petih celin, ki jih označujejo olimpijski krogi. Za Evropo je govoril italijanski nogometaš Roberto Baggio, za Azijo japonski nogometaš Kazuyoshi Miura, za Afriko tekač na srednje proge Vanuste Kiyongabo iz Burundija, avstralski ragbist Michael Linagh in za Ameriko brazilski nogometaš Aldair.

NBA / STRELSKE VAJE KOŠARKARJEV ORLANDA MAGIC V MILWAUKEEJU

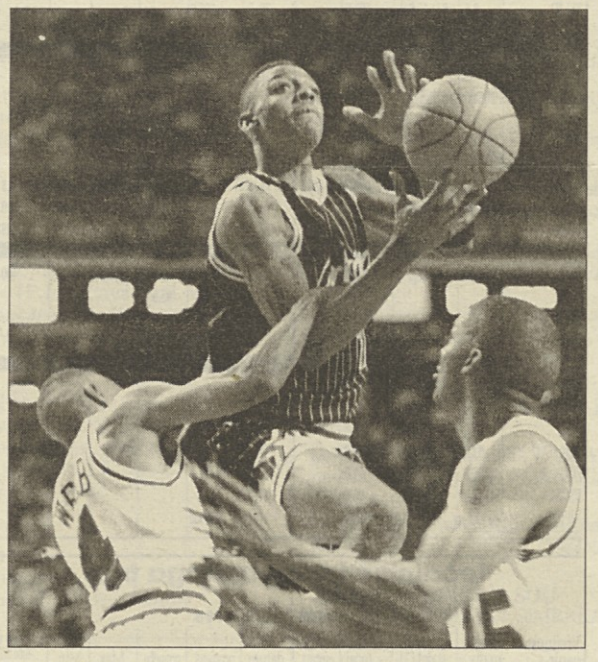

A. Hardaway (Orlando) je prispeval 25 točk (AP)

Lakersi četrtič premagali Seattle

Orlando dosegel kar 152 točk - »Biki« iz Chicaga spet praznih rok

LOS ANGELES - Lakersi so še četrtič letos premagali Seattle, tokrat predvsem po zaslugi playmakerja Nicka Van Exla, ki je dosegel svoj »career high«, in Vlada Divca, ki je zbral 19 točk. Rekordnih 152 točk so dosegli košarkarji Orlando Magic, ki so premagali Milwaukee v gosateh z 48 točkami razlike in se tako odkupili za pekoč poraz dan prej v Minnesoti. Ponovno so praznih rok ostali »čikaški biki«, ki na lestvici še naprej drsijo navzdol, presenetljivo zmago pa je dosegel Miami Heat, ki si je privoščil Cleveland kar v gosteh, medtem ko so Dumars in njegovi Detroit Pistons nekoliko zmanjšali velike ambicije Sacramenta.

IZIDI - ponedeljek: **Seattle - Lakers 105:108** (Schrempf 26, Kemp 25; Van Exel 40, Divac 19), **Milwaukee - Orlando 104:152** (O'Neal 30, A.Hardaway 25), **Charlotte - Chicago 115:104** (L.Johnson, Burrell in Hawkins po 23, Mourning 22), **Cleveland - Miami 96:103** (Rice 36 - 6 trojk, Coles 17), **Golden State - Philadelphia 98:85** (T.Hardaway 21, Sprewell 17; Barros 26), **Detroit - Sacramento 99:93**.

Na Vzhodu še vedno vodi Orlando Magic (40-12), pred New Yorkom (33-17), Chralottom (33-19), Clevelandom (31-20) in Indiano (30-20), na Zahodu pa je še vedno najuspešnejši Phoenix (40-11), pred Utahom (37-15), Seattlom (35-15), San Antoniom (32-16), Lakersi (32-17) in Houstonom (32-18).

(VJ)

V ZRJ SE NASILJE Z ULIC SELI NA ŠPORTNE PRIREDITVE

Revolveraški obračun med boksarji in gledalci

BEOGRAD - Nasilje, ki že dolgo vlada na ulicah Beograda, se je v zadnjem času preneslo tudi na športne prireditve. Niti ena nedelja ne mine brez incidentov.

Najhujši se je zgodil nedavno pred zaključkom boksarske revije, imenovane »Beograjski zmagovalec«. V pravem revolveraškem obračunu, ki jih lahko vidimo samo še v akcijskih filmih (izstreljeno je bilo približno petdeset nabojev), v katerem so poleg fantov z beograjskih ulic sodelovali tudi boksarji dveh klubov, je umrl Mihajlo Divac. V tem incidentu je bil v nogo ranjen tudi član makedonske selekcije Ramo Alomerović, ki se je slučajno znašel na mestu obračuna, v avli hotela Putnik. Večer pred obračunom, ko so žrebali pare za finalne obračune, so fizično »obdelali« tudi selektorja jugoslovanske reprezentance Milisava Paunovića, ki je že najavil svoj odstop.

Tudi rokometna igrišča niso obvarovana pred nasiljem. Po zaključni tekmi pokala Jugoslavije v Zrenjaninu, kjer sta tekmovala Proleter in Crvena zvezda, je gostujoči rokometaš Djuro Kapa pred slačilnico napadel sodnika Stevana Popova. Le kako bi se napad končal, če ne bi bili navzoči funkcionarji obeh klubov? Tako pa je sodnik dobil »le« nekaj udarcev po glavi in telesu. Kapo pa so kaznovali.

Košarkarska sodnika Živković in Ćatić si bosta zapomnila tekmo Temko - Kolubara, ki sta jo sodila v Nikšiću. Po koncu srečanja so razburjeni domači navijači pretepli sodniško dvojico. Šele posredovanje policije je ustavilo izživljanje nad sodnikoma, ki ju niso mogli rešiti niti domači košarkarji. Igrišče Temka so zaprli, KZJ pa bo nikšićkemu klubu kmalu izrekla kazen .

Celo na tako imenovanih prijateljskih tekmah je vse več nasilja. Trener Vojvodine, jesenskega nogometnega prvaka, Milorad Kosanović je moral svoje moštvo na gostovanju v Veterniku poslati v slačilnico. Zaradi ostrih napadov domačih nogometašev je Vojvodina v sedemdesetih minutah srečanja ostala brez treh standardnih igralcev prve enajsterice. Podobno je ravnal tudi trener OFK Beograda Blagomir Krivokapić, ko je njegovo moštvo gostovalo v Požarevcu in kjer so se v pretep vmešali tudi gledalci.

Odhod na športne prireditve v ZR Jugoslaviji je očitno povezan z mnogimi nevarnostmi. Tako je že običajno, da policija na vhodu na stadione »pretrese« gledalce. Nikakršna redkost ni, da se v teh rutinskih pregledih v »navijaških« žepih najdejo pištole, noži in druga orožja. Bližina vojne, veliko število povratnikov s fronte, rast kriminala, beda in lahek dostop do orožja so storili svoje - prebivalci ZRJ niso varni niti na ulicah, niti na športnih prireditvah.

Maja Marišićević

HOKEJ NA LEDU

V NHL hudi boji v vseh skupinah

NEW YORK (STA) - Rezultati ponedeljkovih tekem severnoameriške poklicne hokejske lige NHL: New Jersey - Washington 2:0, N.Y. Rangers - Tampa Bay 3:1, Montreal - N.Y. Islanders 3:2 (po podaljšku), Detroit - Toronto 4:2, Chicago - San Jose 3:2, St. Louis - Edmonton 4:0, Dallas - Calgary 2:1, Vancouver - Los Angeles 8:2. Lestvice: vzhod konferenca - atlantska divizija: N.Y. Rangers 16, New Jersey 15, N.Y. Islanders 14, Philadelphia 13, Florida 13, Tampa Bay 13, Washington 8; severovzhodna divizija: Quebec 26, Pittsburgh 26, Boston 17, Montreal 16, Buffalo 14, Hartford 11, Ottawa 6; zahodna konferenca - centralna divizija: Chicago 21, Detroit 21, St. Louis 19, Toronto 17, Winnipeg 11, Dallas 10; pacifiska divizija: Calgary 16, San Jose 16, Edmonton 14, Vancouver 13, Anaheim 11, Los Angeles 11.

KOŠARKA / POLFINALNA TEKMA KORAĆEVEGA POKALA

Stefanel tudi v povratni tekmi prepričljivo boljši

Francoski Pau Orthez si je z izredno slabo igro v prvem polčasu zapravil vse možnosti - De Pol odličen v 2. delu

Stefanel - Pau Orthez 90:85 (42:29)

Stefanel: Bodiroga 34, Gentile 13, Portaluppi 5, Fučka 16, De Pol 8, Sconochini 4, Alberti 1, Pessina 9, Cantarello.

Pau Orthez: Fauthoux 5, Carter 11, T.Gadou 16, Hamm 11, D.Gadou 11, Winslow 11, Mc Rae 18, Garnier 2, Guinot.

Sodnika: Virovink (Izr) e Koromilas (Grč), PM: Stefanel 29:34; Pau 18:23, PON: Cantarello (30), Winslow (32), TRI TOČKE: Stefanel 7:12 (Bodiroga 4:5; Gentile 2:6, Portaluppi 1:1); Pau 9:21 (Fothoux 1:2; Carter 3:6; T.Gaoy 1:2; Hamm 3:5; D.Daou 1:2, Winslow 0:4).

Milanski Stefanel je tudi v povratni tekmi premagal francoski Pau Orthez in se uvrstil v finale letošnjega košarkarskega Koračevega pokala.

Uspeh Tanjevićevega moštva ni bil praktično nikoli pod vprašajem, saj jim Francozi sinoči v Milanu, v na pol praznem Forumu, niso mogli priti do živega. Pau Orthez je imel težko nalogo, da nadoknadi šest točk zaostanka iz prve tekme, a se je ta zaostanek že v prvih minutah srečanja še povečal. Pau je igral v napadu katastrofalno in v prvih trinajstih minutah dosegel borih 17 točk. Le v naslednjih sedmih minutah, ko je Stefanel zaman skušal presenetiti goste s consko obrambo 1 - 3 - 1, so bili Francozi nekoliko bolj uspešni, vendar pa zaostanka v bistvu niso zmanjšali. Dejan Bodiroga in Nando Gentile sta bila v obeh delih tekme zelo natančna pri metih, na drugi strani pa je Orthez napadal brez pravega koncepta, tudi zato, ker nima pravega play makerja.

V drugem polčasu je bilo srečanje bolj kakovostno in izenačeno. Proti koncu je Orthez zmanjšal zaostanek le na štiri točke (74:70), vendar pa je Gentile takoj zatem dosegel tri točke in pokopal vse upe gostov. V tem delu tekme se je izkazal zlasti Tržačan Alessandro De Pol.

V finalu se bodo Milančani (15. marca) pomerili z zmagovalcem današnjega dvoboja med španskim Caceresem in berlinsko Albo, ki je v prvi tekmi s 13 točkami prendosti zmagala v gosteh (90:73).

Benettonu uspel podvig

Benettonu iz Trevisa je uspel podvig. Potem ko je v prvi polfinalni tekmi evropskega pokala doma izgubil proti Antobesu (95:88), mu je včeraj v Franciji z zmago (93:99) uspelo izsiliti tretjo tekmo, ki bo jutri spet v Antibesu.

Tretjo tekmo bosta morala odigrati tud Vitoria Taugre in Iraklis. Španci so namreč včeraj v Grčiji nepričakovano zmagali s 79:74, potem ko so doma izgubili s točko razlike (79:78).

V Euroclubu danes Scavolini

Danes in jutri bo v euroclubu zadnje kolo prve faze. V A skupini so se v četrtfinale že uvrstili Scavolini, Panathinaikos, Real Madrid in moskovski CSKA, končni vrstni red pa še ni znan. Scavolini bo danes igral v Solunu proti Paoku, ki je že izločen iz tekmovanja. Scavolini bi si z zmago zagotvil eno prvih dveh mest na končni lestvici, ker bosta Real Madrid in Panathinaikos, s katerima deli prvo mesto, igrala med sabo. Scavolini bo v Solunu nastopil z najboljšo postavo, vprašanje pa je, kako se bo počutil Američan Corey Gaines, ki ga bo v prvenstvu že na nedeljski tekmi proti Birexu zamenjal 26-letni branilec iz Philadelphie Mike Iuzzolino. Gaines, ki je v Pesaru razočaral, bo vsekakor še naprej igral v evropskem prvenstvu.

Danes se bo od eurocluba poslovila tudi ljubljanska Smelt Olimpija, ki bo doma igrala proti Moskovčanom. CSKA zmage v Ljubljani ne potrebuje krvavo, čeprav bi se lahko ob ugodnem razpletu (beri poraz Scavolinija v Solunu) še lahko povzpela na 3. mesto.

Bolj negotovo je boj v B skupini, kjer si je samo Olympiakos tudi teoretsko že zagotovil nastop v četrtfinalu. Stvari je zakomplicirala zagrebška Cibona z odličnimi nastopi v povratnem delu. Hrvatje bodo jutri igrali proti turškemu Efes Pilsnu in bi ga z zmago dohiteli na lestvici. Bolonjski Buckler mora zmagati v Badaloni proti Joventutu, vendar bi to lahko tudi ne zadostovalo za uvrstitev v četrtfinale.

Spored A skupine: Smelt Olimpija - CSKA Moskva (danes ob 20. uri), Real Madrid - Panathinaikos, Maccabi Tel Aviv - Benfica, Paok - Scavolini (danes ob 20.30). Vrstni red: Scavolini, Panathinaikos in Real Madrid 18, Cska Moskva 16, Maccabi 14, Poak 10, Smelt Olimpija 6, Benfica 4.

Spored B skupine (jutri): Cibona - Efes Pilsen, Limoges - Bayer Leverkusen, Barcelona - Olympiakos, Joventut - Buckler. Vrstni red: Olympiakos in Limoges 18, Efes Pilsen 16, Barcelona, Buckler in Cibona 14, Bayer 8, Joventut 2.

Dejan Bodiroga je dosegel 34 točk!

USSI

Nagrade mladim prvakom iz FJK

Spomin na M. Lucchetto

Športni novinarji iz FJK so na tradicionalnem vsakoletnem srečanju v ponedeljek zvečer nagradili najboljše mlade športnike iz Furlanije Julijske krajine. Nagrado Juventussi sta letos prejela Cristina Mauri, svetovna prvakinja v smučanju na travi, in Davide Benetello, ki je osvojil svetovni naslov v karateju. Oba sta prejela tudi hranilni knjižici Goriške hranilnice v znesku 1, 5 milijona lir.

Ob tem pa je bila v spomin na Marca Luccheto podeljena tudi štipendija v višini 2 milijona lir, ki jo je dobil 12-letni biatlonec iz kraja Forni Avoltri Massimiliano Romanin.

PLAVANJE / V SAN VITU ZA ZAČETNIKE

Zelo dober nastop borovcev

Miloš Kalc presenetil na 100 prosto, Feruglio zmagal v prsnem

V San Vitu je bilo v nedeljo 2. izločilno plavalno tekmovanje za začetnike A, plavalci in plavalke pa so se potegovali za uvrstitev na finalni del deželnega prvenstva, ki bo aprila, in na katerega se bo v vsaki disciplini uvrstilo po osem tekmovalcev z najboljšimi časi z izločilnih tekmovanj. Po dveh preizkušnjah je že znano, da bosta Borove barve na deželnem finalu zastopala Matteo Feruglio, ki bo nastopil na 100 in 200 prsno, 100 delfin in 200 mešano, in Miloš Kalc, ki bo v finalu nastopil na 100 in 200 m prsno, skoraj gotovo pa si je z izvrstnim nedeljskim nastopom v San Vitu priplaval tudi deželni finale na 100 metrov prosto.

Miloš Kalc je namreč v nedeljo z osebnim in društvenim rekordom 1:07.00 presenetil vse in v najmočnejši deželni konkurenci osvojil 5. mesto. V tej disciplini je solidno nastopil tudi Oskar Perosa, ki je s časom 1:24, 4 za več kot 3 sekunde izboljšal svoj osebni rekord.

Matteo Feruglio pa je z dobrim rezultatom 1:20, 5 zmagal na 100 m prsno in premagal vso deželno konkurenco. Uspešen je bil tudi Miloš Kalc, ki je s časom 1:21.40 zasedel 3. mesto. Pri tem velja povedati, da sta se tako Feruglio kot Kalc prvič srečala z vsemi najboljšimi prsači iz naše dežele v tej kategoriji.

Feruglio pa je prvič doslej nastopil tudi na 200 m delfin. Plaval je zelo dobro in bil na cilju drugi, toda zaradi nepravilnega obrata (namesto z dvema se je roba bazena dotaknil samo z eno roko) je bil nato diskvalificiran.

V San Vitu je nastopila tudi Alejandra Glavina, ki je pri deklicah na 100m prosto s časom 1:25, 7 izenačila svoj osebni rekord.

Pred aprilskim finalom bosta v marcu na sporedu še 3. in 4. izločilna preizkušnja, na katerih se bodo plavalci pomerili še v preostalih disciplinah.

NOVICE

Je Sama Mitchella ubil ogljikov monoksid?

ANCONA - Že včeraj so v sodnem inštitutu bolnišnice v Anconi opravili obdukcijo na truplu 24-letnega košarkarja Turboaira Sama Mitchella, ki so ga v ponedeljek našli mrtvega v njegovem stanovanju v Fabrianu. V zdravniškem zapisniku, ki ga je izdal sodni zdravnik takoj po odkritju trupla, piše, da je smrt povzročil pljučni edem, vse bolj pa si utira domneva, da je nesrečnega košarkarja zastrupil ogljikov monoksid, ki se je sprožil iz pokvarjene ogrevalne naprave. Preiskovalci torej vse bolj dvomijo, da je Mitchell umrl, ker je zaužil mešanico zdravil in alkohola. Mitchell je zaradi pretegnjene stegenske mišice na desni nogi jemal nekaj tablet proti vnetju in aspiran, zraven trupla pa so našli nekaj izpraznjenih pločevink piva.Obdukcija je tudi izključila možnost, da je Mitchella strla prekomerna doza heroina (kot v sedemdesetih letih Stevea Mitchella v Riminiju in Boba Elmorja v Rimu), saj nikjer niso našli niti sledu po mamilih. Mitchell se je že na sobotnem treningu pritoževal, da se slabo počuti, tako da ni odpotoval niti na nedeljsko gostovanje v Neapelj.

Maifredi nov trener Brescie

BRESCIA - Nogometni prvoligaš Brescia je sporazumno prekinil pogodbo z romunskim trenerjem Mirceo Lucescujem in moštvo zaupal Gigiju Maifrediju. Maifredi je včeraj zjutraj že vodil trening članskega moštva.

Fonseca poškodovan

RIM - Napadalec Rome Urugvajec Daniel Fonseca si je včeraj na treningu zvil gleženj leve noge. Počivatri bo moral en mesec.

Manchester proti Morattiju

LONDON - »Naš klub igralce kupuje, ne pa prodaja,« je odgovor predsednika Manchestra Uniteda na poskus Morattijevega Interja, da bi najel nogometaša angleškega prvoligaša Martina Edwardsa in Paula Incea. Dobroobveščeni krogi blizu kluba vsekakor potrjujejo, da so se pogajanja začela in da bo Mancehster verjetno naposled odstopil vročekrvnega Cantonaja, Ince pa naj bi v prihodnji sezoni postal Manchestrov kapetan.

Pri Cariparmi zamrznili plače

PARMA - Upravni svet odbojkarskega kluba Cariparma je potrdil zaupanje v brazilskega trenerja Bebeta, a je za en mesec zamrznil plače vseh članov prve ekipe. Cariparma, eno najboljših moštev v Italiji in Evropi v zadnjem desetletju, je v zadnjih dvanajstih nastopih v A1 ligi doživel deset porazov.

Rudić z obnovljeno vrsto

BARCELONA - V bazneu Sant Jordi v Barceloni bo drevi v prijateljski tekmi s Španijo debitirala obnovljena italijanske reprezentnaca v vaterpolu. V novem Rudićevem moštvu je samo pet olimpijskih in svetovnih prvakov (vratar Attolico, Bovo, R.Calcaterra, Pomilio in Silipo. Povprečna starost ostalih reprezentantov, med katerimi je tudi Tržačan Giustolisi, znaša manj kot 24 let. Cilj reprezentance so OI v Atlanti leta 1996.

TEDENSKI PREGLED V AMATERSKIH NOGOMETNIH PRVENSTVIH

Na nedeljskih tekmah naše ekipe izenačile najboljši letošnji uspeh

V nedeljo so naše predstavnice v amaterskih prvenstvih izenačile najboljši dosežek v letošnji sezoni. Zbrale so namreč 14 od 22 razpoložljivih točk, kar je toliko kot 18. decembra lani. Naj omenimo tudi, da je v preteklem tednu prišlo do tretje letošnje zamenjave trenerja, tokrat pri Primorju, medtem ko sta se v prejšnjih kolih za to odločila Kras in Mladost. V promocijski ligi so **Standrežci (ocena 6/7)** dosegli osmi letošnji neodločeni izid, tretji na domačih tleh in peti z izidom 1:1 in zaostajajo tako za vodilnim Staranzanom, s katerim se bodo srečali v prihodnjem kolu za 2 točki. Po treh zaporednih remijih so **Sovodnje (ocena 8)** spet zmagale in prednost na lestvici se je ponovno povečala na tri točke, saj so Zaule na domačih tleh igrale le neodločeno. V prvi amaterski ligi, skupina C, so bili tokrat pred najtežjo preizkušnjo **Zarjani (ocena 6/7)**, ki so proti močni Colugni remizirali. Bazovci ostajajo tako še vedno na tretjem mestu, s tremi točkami zaostanka za vodilnim Rivignanom in eno točko za drugouvrščeno Colugno. Za pravo presenečenje pa so v nedeljo poskrbeli igralci **Primorja (ocena 8)** , ki so po več kot petnajstih mesecih (točneje od 6. novembra 1993, Ponziana-Primorje 1:2) zmagali v gosteh. Zgleda torej, da je zamenjava trenerja le pozitivno vplivala na igralce, upajmo le, da ni prepozno. **Vesna (ocena 7/8)** pa je v nedeljo dosegla peto letošnjo zmago na domačih tleh. V drugi amaterski ligi so **gajevci (ocena 8)** dosegli drugo letošnjo zmago. Medtem ko sta **Kras (ocena 6/7)** in **Primorec (ocena 7)** igrala neodločeno. V tretji amaterski ligi se veselijo le pri **Bregu (ocena 8)** , kjer so dosegli drugo zaporedno zmago in deveto prvenstveno. Žal pa sta kot po navadi **Dolina (ocena 4)** in **Mladost (ocena 5-)** razočarali in z enakim izidom 2:0 na domačih tleh prepustile obe točki gostom.

Statistični podatki: odigrana srečanja: 11, osvojene točke: 14 (5 zmag, 4 remiji, 2 poraza); doseženi zadetki: 21, prejeti zadetki: 10; izključitve 4; 11-metrovke v korist naših ekip: 4 (1 zgrešena).

V prihodnjem kolu bo brez dvoma najvažnejše srečanje v promocijski ligi, kjer se bosta srečala Staranzano in Juventina. Ta teden smo se pogovorili z **Massimilianom Argentinom** (letnik 1970), ki je svojo nogometno kariero pričel pri doberdobski Mladosti. Po treh letih igranja v mladinskih ekipah v Tržiču pa se je ponovno vrnil v Doberdob, kjer igra že sedem let.

Tudi v nedeljo ste žal zabeležili nov neuspeh...

Nedeljski izid ni najbolj pravičen. Mislim, da bi bil remi bolj pravilen, saj smo imeli tudi mi nekaj priložnosti za zadetek, ki pa jih nismo znali izkoristiti. Gostje so bili bolj spretni.

Prvenstvo ste brez dvoma pričeli z drugačnimi ambicijami, saj predstavlja sedanja nizka uvrstitev gotovo neuspeh?

Res je, trenutni položaj ni razveseljujoč. Pred pričetkom prvenstva ni nihče omenjal napredovanja, vendar smo vsi računali na solidno uvrstitev. Žal pa smo imeli številne poškodbe in izključitve, tako da smo imeli vedno težave s postavo. Zamenjali smo tudi trenerja. Na začetku je šlo bolje, nato pa so prišle na dan vse stare hibe.

Mladost ni še nikoli bila v drugi amaterski ligi. Kaj po tvojem mnenju manjka?

Mislim, da je glavni problem finančnega vidika. Manjka ustrezen sponsor, ki bi pripomogel k okrepitvi ekipe.

Kaj pa meniš o Sovodjah in o Juventini?

Obe ekipi imata za seboj zelo dobri društvi. Pri Sovodjah prihaja na dan trud iz prejšnjih let in mislim, da imajo resne možnosti za napredovanje. Tudi Juventina se lahko bori za višjo ligo, vendar ima sedaj zelo močno konkurenco. **(E.B.)**

NAMIZNI TENIS / KONEC TEDNA DVE ZMAGI IN EN PORAZ KRASOVIH EKIP

Kras Activa v zlati sredini Mladi v boju za C2 ligo

V D ligi je druga moška ekipa zmagala v svoji skupini - V ženski B ligi pričakovan poraz mladih igralk Krasa Corium

Moška B2 liga
Kras Activa - Quartiere 7 Padova 5:2

Bole-Griggio 0:2 (13:21, 19:21), Milič-Boscolo 2:0 (21:15, 21:19), Bertolotti Petteno 2:0 (21:13, 21:18), Milič-Griggio 2:0 (21:7, 22:20), Bole-Petteno 1:0 (23:21, 13:21, 9:21), Bertolotti-Boscolo 2:0 (21:14, 21:17), Milič-Petteno 2:0 (21:11, 21:16).

Moštvo Krasa Activa se je v soboto v prvenstveni tekmi moške B2 lige oddolžilo za poraz, ki ga je utrpelo v gosteh pri ekipi Quartiere 7 v Padovi. Pred domačo publiko so Krasovi fantje prikazali dobro igro in popolnoma zasluženo premagali nasprotnika z izidom 5:2. Tekma je bila vseskozi napeta. Za rahel dvig temperature je že na začetku poskrbel tretji Krasov igralec Edi Bole. V drugem setu je ves čas vodil proti Griggiu, a je prišel ponovno le do svoje mejne 19. točke. Proti najboljšemu nasprotnikovemu igralcu Pettenu je osvojil prvi set, zatem pa je nasprotnik prevzel iniciativo v svoje roke. Kapetan Igor Milič je dal vse od sebe. Krasu je priboril tri točke. Z levičarjem Boscolom je odigral spektakularno tekmo. Tudi z Griggiom je imel v drugem setu manjše težave, medtem ko je z nasprotnikom številka ena gladko opravil v zadnji tekmi večera. Za povrh je imel svoj večer tudi Bertolotti. Vse mu je šlo kot po maslu. Prepričljivo je nadigral oba nasprotnika.

S peto zmago je Kras Activa zopet v sredini lestvice med osmimi ekipami. Štiri tekme pred koncem prvenstva je ta položaj za skoraj v celoti zamenjano ekipo zelo dober, še zlasti ker zdaj prihajajo nasprotniki, ki jih je Kras Activa v prvem delu že premagal. V petem povratnem krogu 5. marca bo Kras Activa gostoval pri bolonjskem Nettunu.

OSTALI IZIDI 11. KOLA: Bissuola Mestre-Duomo Folgore Treviso 5:1, Fortitudo Max Bologna-Nettuno Bologna 5:2, Marostica Vicenza-Cear Ferrara 5:1.

VRSTNI RED: Bossuola Mestre 18, Fortitudo Max Bologna 16, Nettuno Bologna 12, Kras Activa 10, Duomo Folgore Treviso in Quartiere 7 Pd 8, Marostica Vicenza 6, Cear Ferrara 2.

Promocijska liga
Kras-Chiadino 5:0

Radini-Sommariva 2:0 (21:8, 21:10), Stocca-Divo 2:0 (21:17, 21:12), Santini-Anastasi 2:1 (21:23, 21:9, 21:11), Radini-Divo 2:0 (21:11, 21:17), Santini-Sommariva 2:0 (21:12, 21:14).

Naslednikom drugoligaske moške ekipe, ki tekmujejo v promocijski ligi, je uspel velik podvig. V zadnji tekmi letošnjega prvenstva so dosegli zmago in se z njo uvrstili na prvo mesto. Z gladkim 5:0 so premagali ekipo Chiadina. Borba za osvojitev prvega mesta v končnici prvenstva je bila zelo napeta, ker je bilo stanje na prvenstveni lestvici zelo izenačeno. Za prvo in drugo mesto, ki štejeta za play off z drugima dvema ekipama iz druge skupine, sta konkurirala tudi Fincantieri in Azzurra, ki sta se v zadnjem krogu pomerila med seboj. Fincantieri, ki je v povratnem delu premagal vse nasprotnike, je s 5:3 premagal tudi Azzurro, tako da si sedaj obe ekipi delita drugo mesto. Krasovi ekipi je s tem naredil veliko uslugo, vendar so si prvo mesto Krasovi fantje v celoti priborili sami. Krasov uspeh petčlanske ekipe gre iskati predvsem v napredku vsakega posameznika. Od lanskega zadnjega do letošnjega prvega mesta je dolga pot, ki so jo opravili Andrea Radini, Peter Santini, Gorazd Milič, Bojan Simoneta **(na sliki)** in Boris Stocca. 19. marca bodo igrali še finalni del. V kolikor bodo prestali tudi to preizkušnjo, bodo napredovali iz D1 v C2 deželne ligo. Zadnja tekma od njih ni terjala večjih naporov, ker Chiadino zaradi bolezni ni nastopil s prvo ekipo.

KONČNI VRSTNI RED SKUPINE B: Kras 12, Azzurra Gorica in Fincantieri 10, Chiadino 8, San Giusto 0 točk.

Ženska B liga
Kras Corium - Chiadino 2:5

Bresciani-Polli 0:2 (15:21; 14:21), Stubelj-Butelli 2:0 (21:8, 21:11), Milič-Posega 1:2 (11:21, 22:20, 12:21), Stubelj-Polli 2:1 (21:18, 13:21, 21:14), Bresciani-Posega 0:2 (15:21, 15:21), Milič-Butelli 0:2 (16:121, 9:21), Stubelj-Posega 0:2 (16:21, 15:21).

Poraz mlade postave Krasa Corium (Ivana Stubelj, Nina Milič, Daša Bresciani, Irena Rustja) proti močni ekipi Chiadina je bil pričakovan. Romunko Padure je pri gostjah zamenjala Cristina Buttelli, kar je takoj izkoristila Ivana Stubelj, ki je proti njej osvojila prvo točko za Kras Corium in za tem še v trdi borbi s Pollijevo drugo točko. Napram favoritu prvenstva pa so se mlade krasovke pogumno in preudarno borile. Za izkušenejše nasprotnice niso bile le lahek plen. Nina Milič je občasno spravila v škripce nekdanjo Borovo igralko Laro Posega in ji odščipnila set. Večkrat je svoje rivalke s hitrimi akcijami presenetila tudi Daša Bresciani. Navkljub porazu 5:2 smo s prikazano igro mladih krasovk lahko zadovoljni. Z vedno večjo samozavestjo kljubujejo v drugi državni ligi, v kateri nastopajo tudi igralke z vrha državne jakostne lestvice. S trenutnim šestim mestom njihov obstoj v ligi ni ogrožen. V prihodnjem krogu bodo krasovke gostovale v Turinu.

OSTALI IZIDI 11. KOLA: Sport Verein Lana - Regal di Novara 2:5, Grancia Pagliera Lainate - Dopolavoro Poste Torino 2:5, Cassa Rurale Villazzano - Cardano al Campo 3:5.

VRSTNI RED: Regaldi Novara 20, Chiadino 16, Dopolavoro Poste Torino 14, Cardano al Campo 12, Sport Verein 8, Kras Corium 4, Cassa Rurale Villazzano in Grancia Pagliera Lainate 2 (Kras Corium in Sport V. s tekmo manj). (J.J.)

MLADINSKA KOŠARKA / DEŽELNI MLADINCI

Kontovel zlahka Borovci nemočni

Plavobeli visoko premagali Cervignano Proti D. Boscu belozeleni zdržali le 10 minut

GORIŠKA SKUPINA
Kontovel - Cervignano 107:82 (61:43)

KONTOVEL: Spadoni 14 (1:2), Rizzante 6, B.Starc 7, Caser 8, Štoka 16 (2:4), Velinsky 8 (0:1), Černe 24 (2:2), D.Štokelj 5 (1:2), A.Gerli 9 (1:3), Umek 10 (0:1); trener Furlan.

PM 7:15. SON: 25. 3T: Spadoni 1, B.Starc 1.

Sodnika: De Lucia in Penzo (oba Ts)

Kontovelovi mladinci so brez težav premagali dokaj skromno peterko Cervignana, ki se je le v drugem polčasu nekaj časa enakovredno upirala Kontovelu. Toda takrat je bil zmagovalec že znan. V prvem delu so plavobeli nemoteno polnili nasprotnikov koš, predvsem po zaslugi dobro organiziranih napadov in učinkovitih protinapadov. Tudi pod košema so bili Kontovelci očitno boljši, saj je bil Dean Černe brez enakovrednih tekmecev o čemer priča tudi dober osebni izkupiček točk. V drugem polčasu so Kontovelci nekoliko popustili, prednost pa se je kljub temu še povečala in vsi posamezniki so imeli priložnost, da dalj časa igrajo. Zanimiv je tudi podatek, da so se vsi vpisali med strelce, ob Černetu pa sta bila najučinkovitejša Andrej Štoka in Angelo Spadoni. (VJ)

TRŽAŠKA SKUPINA
Bor Radenska - Don Bosco 79:118 (38:61)

BOR: Pozar 16, Jogan 4, W.Sancin 6 (2:2), Uršič, Galeone 2, Lapel 18 (2:2), Rustja 20 (2:2), Del Monaco, A.Zuppin 13 (1:3); trener F.Sancin.

PM 7:9. SON: 11. 3T: Pozar 4, Rustja 2.

DON BOSCO: Celian 2, Gionechetti 14, Orlando 3, Pitteri 29, Vlacci 14, Krizman 17 (4:7), Visciano 22, Pizzioli 6 (2:2), Pesaresi 9 (1:2), Pasian 2; trener Lugnani.

PM 7:11. SON: 8. 3T: Pitteri 3, Vlacci 2, Krizman, Orlando 1.

Sodnik: Penzo (Ts)

Proti prvouvrščenemu Don Boscu so bili Borovi mladinci povsem brez moči in po pirčakovanju tudi visoko izgubili. Tekma se je zanje vsekakor začela dobro, saj so bili borovci za petami gostov vse do 12. min. (24:30 za Don Bosco). Nato pa Pozarju in Rustji ni šlo več od rok, borovci so napade zaključevali vse prehitro, kar je bil, proti taki ekipi kot je Don Bosco, pravi samomor. Ostrostrelci Don Bosca so v pičlih petih minutah odločili zmagovalca. V drugem polčasu so borovci kljub conski obrambi nadaljevali s poprečno Don Bosco pa s hitro, preudarno in za oko tudi lepo igro. Edini razveseljiv podatek je stalni napredek v igri Enrica Lapelja, ki je tudi proti Don Boscu zaigral solidno pod košema, obenem pa je v 37. min. na neverjeten in spektakularen način nad glavo treh obrambnih igralcev zabil žogo v koš. V prihodnjem kolu je na vrsti slovenski derbi s Cicibono. Borovci pa že napovedujejo trd boj in seveda maščevanje za poraz v prvem delu prvenstva. (Mat)

KOŠARKA / 1. DIVIZIJA

Dinamo Basket po dveh podaljških prvič zmagal

Amatori Basket - Dinamo 88:95 (81:81, 68:68, 42:32)

DINAMO: Dilissano 12 (0:1), Di Marco 33 (14:18), Sbroiavacca 4 (4:8), Volk 20 (4:6), Jankovič 15 (5:8), Barbiero 11 (3:6); trener Battilana.

PM 30:47. SON: 16. Izključen: Jankovič (50). 3T: Volk 2, Di Marco 1. Sodnik: Tognolo (Ts)

Košarkarji Dinama so proti peterki Amatori Basket osvojili letošnji prvi par točk, za kar pa so se morali pošteno namučiti, saj so nastopili le s šestimi igralci in zmagali šele po dveh napetih podaljških. Sam začetek tekme ni bil spodbuden, saj je domače moštvo povedlo z 9:0 in prednost 10 točk nemoteno obdržalo do izteka polčasa. V drugem delu pa je bil Dinamo proti koncu tekme očitno boljši tekmec in je s trojko Volka v zadnji akciji tudi izenačil. Tudi prvi podaljšek ni dal zmagovalca, v drugem pa je »ogromni« Jankovič pometal z nasprotniki (nekaj sekund pred koncem je bil tudi izključen, ker je živčnega nasprotnika porinil nekaj metrov stran) in Dinamo je brez težav vknjižil prvi par točk. (VJ)

Obvestila

SK DEVIN
vabi vse svoje smučarje, naj se udeležijo 14. zamejskega prvenstva, ki bo na Cimi Sappada 5. marca. Prijave sprejema Stojan na tel. 220423 najkasneje v četrtek, 2. marca do 21. ure. Možen avtobusni prevoz.

SK BRDINA
sporoča, da v nedeljo, 26. t. m. odpade izlet v Trbiž zaradi slabih snežnih razmer.

SK BRDINA
organizira v nedeljo, 5. marca avtobusni izlet v Sappado ob priliki zamejskega prvenstva. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opčinah v ponedeljek, 27. t. m., od 19. do 21. ure.

SD MLADINA
obvešča, da prireja pod pokroviteljstvom ZSSDI, 14. zamejsko smučarsko prvenstvo, ki bo 5. marca v Sappadi. Ob tej priliki vabi vse člane, naj se v čim večjem številu udeležijo omenjene smučarske tekme. Rok za vpis zapade 3. marca. Možnost avtobusnega izleta. Informacije nudita Lara tel. 220793 in Enio tel. 213518.

KOŠARKA / PRVENSTVO PROPAGANDE V POLNEM TEKU

Tokrat se je veselil samo Sokol Z Ardito prvi poraz domovcev

Toda tekmo bodo najbrž ponovili - Obe ekipi Bora in Jadran poraženi

SKUPINA A
Don Bosco - Bor Ediauto A 121:24 (63:10)

BOR: Kafol 2 (2:2), Verri, Gaburro, Štokelj 5 (3:5), Košuta 8 (0:2), Krmec 3 (1:4), Lombardo, Glavina 2, Bettiolo, Romano 4, trener Krečič.

PM 6:13. PON: Gaburro in Romano.

Borovci so proti Don Boscu brez Lovrihe in Tolentina in z najslabšo igro v tej sezoni utrpeli visok poraz. Že od vsega začetka so nasprotniki spravili Kraačičeve varovance v velike težave z agresivnim presingom. Naši pa so tokrat povsem odpovedali in niso ničesar naredili, da bi omilili poraz. (N. Štokelj)

SGT - Sokol 62:100 (24:55)

SOKOL: Rogelja 8, Šustaršič 24, Frandoli 20, Doglia 17, Jaklič 11, Nabergoj 9, Hrovatin 11.

TRI TOČKE: Hrovatin 1.

Nabrežinska ekipa se lahko zahvali nasprotnikom in sodniku za njihovo razumljivost, ki je Sokolu preprečila poraz brez boja. Gostje so se namreč predstavili na igrišče v nezadostnem številu, saj je gripa močno zredčila vrste Sokola.

Že takoj ob pričetku srečanja je bilo jasno razmerje sil na igrišču, tako da smo prisostvovali dokaj enosmerni igri. Naši fantje so kmalu visoko povedli in brez težav polnili nasprotnikov koš. Poleg Danijela Šustaršiča in Denisa Doglie, ki sta bila vsaj za razred boljša od ostalih, čeprav sta zaigrala komaj s polovično močjo, bi tokrat pohvalili Andreja Hrovatina, zlasti za igro v napadu. (A.T.)

Intermuggia - Jadran Farco 94:33 (47:11)

JADRAN: Gustin 6, Cunja 1 (1:2), Švab 8, Grilanc 2 (0:2), Suhadolc 11 (1:2), Ferluga 5, Vidali, Peric, Berdon, Jevnikar, Belicič, Pavat, trener Vremec.

TRI TOČKE: Ferluga 1.

Miljčani so visoko premagali mlade jadanovce, predvsem ker so bili fizično močnejši. Že po prvi četrtini je bila premoč gostiteljev več kot očitna, saj so vodili že s 35:6. Jadranovci so se zelo potrudili, da bi omilili poraz, vendar jim to ni uspelo.

Kljub visokemu porazu pa je vseeno treba pohvaliti naše košarkarje za hrabrno in srčno igro.

SKUPINA B
Bor Autocarrozzeria Boris B - Libertas B 40:53 (13:29)

BOR: Mirceta 5 (1:4), Pison 2 (0:4), Kemperle 3 (1:4), Milošević, Premru 7 (3:6), Derganc 8, Pitacco, Sadlowski 7 (1:1), Družina 2, Šunerga 6 (0:2); trener Canciani; prosti meti 6:27.

Borovi košarkarji so tokrat proti precej enakovrednemu nasprotniku izgubili potem, ko so imeli že 15 točk zaostanka in so se v tretji četrtini približali na same tri točke. Potem pa so se nasprotniki spet zbrali in spet povišali prednost, ki so jo obdržali do konca. Tokrat bi za dobro igro pohvalili Marka Sadlowskega, ki je s serijo košev v tretji četrtini približal naše nasprotnikom. (Niko Štokelj)

NA GORIŠKEM
Ardita - Dom La Goriziana 58:36 (32:17)

DOM: Bresciani, Klajnšček, Gravner 10, Gergolet, Figelj 4 (0:2), Golob, Paraschos, Radikon 10 (2:6), Cozzuccoli 7 (1:10), Zulian 3 (1:2), Spacal 2, trener Semolič.

PON: Bresciani. IZIDI ČETRTIN: 12:14, 32:17, 40:27, 58:36.

Domovci so prvič v tem prvenstvu izgubili, in sicer proti močni Arditi, s katero so si delili prvo mesto na lestvici.

Prva četrtina je bila vseskozi izenačena in le prevelika netočnost pri metu je onemogočila domovcem večjo prednost. Povsem katastrofalno pa so naši igrali v drugi četrtini, tako da si je Ardita priigrala visoko prednost in odločila srečanje v svojo korist. Domovci so sicer v nadaljevanju ponovno igrali dobro, vseeno pa jim ni uspelo zmanjšati zaostanka. Omeniti pa moramo, da je v zadnji četrtini sodnik pomotoma prisilil domovce, da so igrali samo s štirimi igralci, kar bo po vsej verjetnosti prisililo zvezo, da razveljavi tekmo.

Vsekakor so »belo-rdeči« tudi tokrat večji del tekme igrali dobro in zato zaslužijo pohvalo. Se posebno dobro pa sta igrala Saša Radikon in Martin Figelj.

Na sliki: jadranovci s trenerjem Vremcem

ZADNJI DNEVI AVSTROOGRSKEGA CESARSTVA

Zlomljene verige v Judenburgu

Slovenske fante, ki se niso hoteli več boriti za tujega cesarja, so postavili pred strelski vod

Davorin Ravljen je v času upora kot častnik služil v Neumarktu. V reviji Kronika slovenskih mest je leta 1935 objavil članek o judenburškem uporu maja 1918, ki ga je dopolnil s spomini častnika Eda Delaka, ene glavnih prič takratnih dogodkov.

V avstroogrski monarhiji so šteli sedemnajsti polk med osem najstarejših polkov stalne armade. Bil je najbolj slovenski, imel je svojo tradicijo, svoje pesmi, svoj humor... Krvavel je v številnih bitkah, zlasti v Italiji ter pri zasedbi Bosne in Hercegovine leta 1878.

Njegov kader je bil pred prvo svetovno vojno v Celovcu, ob začetku vojne v Ptuju, leta 1915 pa so ga premestili v Judenburg na Gornjem Štajerskem. Popularni Janezi, kakor so jih imenovali domačini, so se razmestili po prostranem taborišču barak na planoti nad Muro in po nekaterih starih zgradbah v mestu.

Pomladi 1918 se je v Judenburgu le z največjim prizadevanjem posrečilo sestaviti 42. pohodni bataljon (maršbataljon) pod poveljstvom majorja Möbiusa. Vanj so vtaknili »golobrade, šibke mlade fantiče, rekonvalescente, do grla naveličane strelskih jarkov, in pa može, ki so se bili po boljševiški revoluciji vrnili iz ruskega ujetništva«.

Začelo se je v nedeljo

Nedeljsko jutro, 12. maja je bilo prijazno, sončno, vendar še hladno. Popoldne so se nakopičili oblaki; neprijetna soparica je obetala nevihto. Tistega dne je bilo ozračje v vojašnici naelektreno, povsod so se zbirali vojaki, ki pa so si pripeli trakove v slovenskih barvah. Podpolkovnik Metnitz je imel zlo slutnjo: »Etwas ist nicht in Ordnung - etwas stinkt! Nekaj ni v redu, nekaj smrdi!«

Delakovi so stanovali v Oberweggasse št. 12. Okoli enajste ure zvečer je Delakova prebudila svojega moža: »Čuj, zunaj streljajo!« Mislil je, da so nočne vaje. Povsod po mestu je pokalo, v hišah so se prižigale luči.

Ko je Delak odprl okno, je zaslišal klice: »Dol z vojno!« Prav takrat je spodaj pod okno pritekel vojak s puško v roki. »Nič se ne bojte, vi ste naši, le zaprite okno!« je zaklical Delaku, ki so ga vojaki seveda poznali.

Prve žrtve med uporniki so padle po naključju. Oddelek strojnic v mestu je začel streljati in pokosil nekaj upornikov, ker je zmotno mislil, da jih nameravajo napasti.

Po navedbah Enciklopedije Slovenije se je uprlo okrog 1300 vojakov 41. pohodnega bataljona (Ravljen omenja 42. pohodni bataljon, enciklopedije navajajo, da se je upor zgodil v 40. oziroma 41. pohodnem bataljonu), ki bi moral v naslednjih dneh odriniti na fronto, delno pa so se jim pridružili tudi vojaki dveh drugih pohodnih bataljonov. Cilj upora je bil prenehanje vojne, mir, nacionalna osvoboditev. Strah pred žrtvovanjem na fronti, naveličanost, domotožje, beda, vse to in še marsikaj drugega je podžigalo naše fante in može k uporu. Uporniki so osvojili večino pomembnih objektov v mestu, vendar je preoblečenim častnikom na čelu z majorjem Möbiusom uspelo pobegniti in poklicati pomoč. Večina upornikov je po osvojitvi mesta neorganizirano krenila proti domu na Kranjsko.

Akcijo za zadušitev upora je vodil general A. von Kosel. Madžarski vojaki pod poveljstvom stotnika Lukasza so 13. maja zasedli mesto, nato pa zasledovali uporne vojake v mestni okolici. Uvedeno je bilo naglo sodišče.

Izvršitev sodbe vojaškega sodišča

Eksekucija se je pričela. Madžari so od gostilne do gostilne, od hiše do hiše lovili uporne vojake. Preden se je dan nagnil v večer, so jih večino polovili. Voditelje so nemudoma vtaknili za zapahe.

Kdo so bili vodje upora?

Korporal Tone Hafner, doma iz Stare Loke, je bil oženjen, imel je hčerkico; bil je majhne postave, čokat, vedno vesel in narodno zelo zaveden. Karel Možina je bil lep, živahen, zelo inteligenten fant, ki je znal vplivati na svoje tovariše; doma je bil z Vrhnike. Lojze Stefanič iz Podzemlja v Beli krajini je bil tih, miren in pošten možak, pri vseh priljubljen. Bosanec Joso Dautović, doma iz Zvornika, je bil visok in vitek kot jelka. Lojze Rogelj iz Drašičev pri Metliki je bil dober družinski oče. Fran Grahovina, doma z Dunaja, pristojen pa v Polhovem Gradcu, je bil edini obtožen zaradi tatvine in ne zaradi upora. Pritaknili so ga k upornikom, da bi upor po krivici dobil kriminalni značaj.

V torek, 14. maja, je pričelo zasedati izredno vojaško sodišče. Vsi po vrsti so bili spoznani za krive, tudi Dautović, ki se je v mestu znašel po naključju in sploh ni bil med uporniki. Vojaški tožilec je za vse brez izjeme zahteval glave. Obramba je bila v rokah bedne renegatske figure.

V sredo popoldne je bila razglašena sodba. Na smrt so bili obsojeni: Hafner, Možina, Štefanič, Rogelj, Dautović... Več drugih so obsodili na dolgoletno ječo.

Častnik Delak in kurat Novak sta obiskala obsojence v ječi. Duhovnik jim je po vrsti odvzemal težo grehov. Delak jim je predlagal, naj napišejo pisma svojcem.

Štefanič je pisal materi: »Draga mati! Sporočam ti, da sem kot kolovodja upornikov obsojen na smrt. Še nekaj trenutkov in preselim se v večnost. Vem, da te bodo biriči preganjali zato, ker si rodila takega sina. Toda bodi ponosna...«

»Mlad moram umreti, žal mi je,« je rekel Možina.

Hafner: »Ženi naročite, naj skrbi za otroke. To je moja zadnja želja.«

Pred strelsko četo, sestavljeno iz Madžarov, je prvi pokleknil Joso Dautović, najmlajši in najbolj nedolžen med obsojenci. »Ali res moram umreti?« je z rokami zakrilil proti častnikom.

Nadporočnik Franck si ni mogel kaj, da mu ne bi rekel: »Vem, da si nedolžen, a kaj morem storiti?« Besede so izzvenele skoraj kot opravičilo.

Ko se je Stefanič odzval s »Tukaj!«, ga je nekdo opozoril, da bi moral reči »Hier!«.

Možina je rekel, da ni treba čitati smrtne obsodbe! »Vem, kaj me čaka...« so bile njegove zadnje besede.

Hafner je izrazil željo, da pokadi še cigareto, preden se zgrudi pod strelom. Bližnji častnik je brž segel po smotko in mu jo ponudil... »Zdravo, fantje! Zbogom!« so bile zadnje Hafnerjeve besede. Ni maral, da bi mu zavezali oči.

Sledila je noč z nevihto.

Kmalu nato so se v Murrauu uprli slovenski vojaki 7. lovskega bataljona; kot kolovodja je bil ustreljen Boštjan Olip, močno zaveden radovljiški Sokol. V Radgoni se je uprl 97. (tržaški) pešpolk, ustreljenih je bilo devet puntarjev.

Nekaj dni potem, ko je tribunal v Judenburgu opravil svoje, je bil 17. pešpolk, »sramota avstroogrske armade«, premeščen na soško fronto - v Tolmezzo.

Junake so prekopali v domačo zemljo

Skoraj natanko pet let po krvavi zadušitvi judenburškega upora so posmrtne ostanke prepeljali v domovino. Slovenski narod jim je 2. junija 1923 namenil tudi tele besede: »Mi prahu vašemu! Vračate se, mili sinovi, ... da ležete k večnemu počitku v sveto domačo zemljo!«

Sentiljčani so 2. junija prvi priredili veličasten sprejem judenburškim žrtvam, pozdravil jih je narodni buditelj župnik Vračko. V Mariboru jim je spregovoril župan Grčar...

Slovenski časniki so poročali, da so se vso pot od Maribora do Ljubljane klanjale krstam padlih žrtev velike množice ljudi in jih zasipale s cvetjem. Nato se je zataknilo. Vlak s posmrtnimi ostanki je 2. junija ob treh popoldne pripeljal v Ljubljano. Na peronu so bili samo člani odbora in maloštevilno občinstvo, ker je menda odbor za prevoz pozabil obvestiti javnost. Mrliški vagon je ostal na stranskem tiru do naslednjega dne, ko so krste prepeljali v avlo Narodnega doma, kamor so se že zgrinjale množice ljudi. Med žrtvami je bil tudi Ivan Endlichar, ki je 5. septembra 1915 izdihnil v ječi in je bil pokopan na graškem pokopališču.

Tretjega junija sta na pokopališču pri Sv. Križu (zdaj Žale) ob odprtem grobu in v prisotnosti predstavnikov vojnih in civilnih oblasti ter društev in ogromne množice Ljubljančanov spregovorila pisatelja Vladimnir Levstik in Juš Kozak. Levstik je med drugim dejal: »Vrnili ste se! V sijaju pomlajenja, ovenčani s prvimi rožami, odeti v bujno zelenje pomladi..., ozarjeni od blešečih gora...«

Njun govor je veljal celemu pokolenju naših fantov in mož, ki so gnili po daljnih poljanah..., kopneli od ljubezni za rodno grudo... V težkih verigah, kovanih skozi veke, so jih poslali na Golgoto, da jih pribijejo na križ... Nenadoma pa so spoznali, da se bijejo in ginejo zaman... S sebe so vrgli neznostno breme in stopili v odločen boj za pravice zasužnjenega rodu...

Slovenski narod je naslednjega dne objavil uvodnik s pomenljivim naslovom: Ljubljana mlačna in brezbrižna.

Judenburških žrtev so se v Sloveniji spominjali vsako leto, le s to razliko, da so med obema vojnama poudarjali predvsem nacionalni značaj upora, naposredno po drugi svetovni vojni pa bolj vpliv idej oktobrske revolucije. Prebivalci Judenburga so se žrtvam oddolžili, ko so v prvi polovici tridesetih let na pokopališču zgradili spominsko kapelo in jo ob navzočnosti mnogih Slovencev in domačinov slovesno odprli.

France Trebčan

Spominska kapela na judenburškem pokopališču

Žalna slovesnost na judenburškem pokopališču leta 1935

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Tudi tokrat se boste v vlogi odgovorne osebe zelo dobro odrezali. Rezultati bodo blagodejno delovali na vaše počutje, zato vam črne misli ne bodo prišle niti na kraj pameti.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ponudili vam bodo dodatno delo, ki bi vam prineslo dodaten zaslužek. A po temeljitem razmisleku in posvetu v družinskem krogu boste novo breme odklonili.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Podvomili boste o ustreznosti utečenih korakov in poti, saj se bodo vedno znova pokazali za dvorezne. Vzemite si nekaj časa za razmislek in izboljšajte strategijo.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Pred vas se bo zgrnilo toliko pomembnih preizkušenj, da se boste dobesedno prestrašili. Še dobro, da imate v bližini zaupnega prijatelja, ki vam bo priskočil na pomoč.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Spoznali boste, da vzdrževanje notranje harmonije ni ravno mačji kašelj. Na vsak način se boste hoteli dokopati do recepta, ki bi vam prihranil odvečne težave.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Vaš neizmereni trud bo sicer poplačan, vendar kljub temu ne boste povsem zadovoljni. Pogrešali boste namreč priznanje, kakršnega ne more pričarati še tako velik denar.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Nekomu boste pomagali z nadvse uporabnim nasvetom. To se bo prav kmalu razvedelo naokrog, zato vas bodo začeli ceniti celo tisti, ki so vas do zdaj podcenjevali.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Še sami ne boste mogli verjeti, da se je ravno vam porodila genialna zamisel.. Pogum! Kajti kdor samo dvomi, ga vselej polomi.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: V prepričanju, da je z vašim partnerjem nekaj narobe, ga boste hoteli na vsak način spremeniti. In res se bo spremenil. Celo naslov stalnega bivališča bo zamenjal.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Notranji glas vam bo svetoval drastično osamitev od zunanjega sveta. Ubogali ga boste, misleč da sledite svoji intuiciji. A kmalu se bo izkazalo drugače.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Uživali boste svoj mir, saj ste bili zadnje dni do sebe zelo iskreni in ste s tem izgladili marsikatero neskladje v globinah svoje duševnosti. Česa bi si še lahko želeli?

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Priložnost za novo delo vas bo zadela kot strela z jasnega. Z obema rokama jo boste zagrabili, pa ne le zaradi zaslužka, temveč predvsem zato, ker vas to delo resnično veseli.

KRIŽANKA

Vodoravno:
1. mednarodni umetni jezik, predelani esperanto, 4. kanton v Švici z glavnim mestom Lausanne, 8. mongolski veliki kan, Džingiskanov vnuk, 11. južnoameriško metalno orožje, 12. kratka, smešna zgodbica, 13. glavno mesto Jordanije, 14. antično ime reke Aniene, 15. italijanski slikar, mojster beneške renesanse (Lorenzo), 17. listnato drevo, brest, 18. hribovje v zahodni Evropi (naša pisava), 20. ameriški filmski igralec (Marlon), 23. grobo domače sukno, raševina, 24. pastir ovnov, 28. prvotni prebivalec Apeninskega polotoka, 30. posoda s pepelom umrlega, urna, 31. starorimski državnik, nasprotnik Sule, 32. bolgarski srednjeveški vladar, 33. specialist za interno medicino, 35. uradno ime Irske, 36. stvarnik sveta pri starih Egipčanih.

Navpično:
1. politik in pesnik, ki se je zavzemal za ustanovitev Pakistana (Muhammad), 2. cerkev s škofovskim sedežem, stolnica (it.), 3. ploščica iz nekvašenega testa, 4. začetnici narodnozabavnega glasbenika Ahačiča, 5. najljubša Mohamedova žena, 6. oglašanje z visokimi, močnimi, u-ju podobnimi glasovi, 7. pristanišče v Mandžuriji, Talien, 9. srebrno bela kovina (La), 10. ime manekenke Campbell, 16. sistematska kategorija rastlinstva in živalstva, red, 19. naša alpska smučarka (Alenka), 20. prebivalci Goriških Brd, 21. rahlo, debelo, kosmato blago, 22. črnsko pleme in istoimenska pokrajina v Gani, 25. nasut in utrjen pas zemljišča, 26. zapor, ječa, 27. debelejši drog, 29. nizozemski slikar (Pieter van, tudi Laar), 34. kemijski znak za renij. (S. B.)

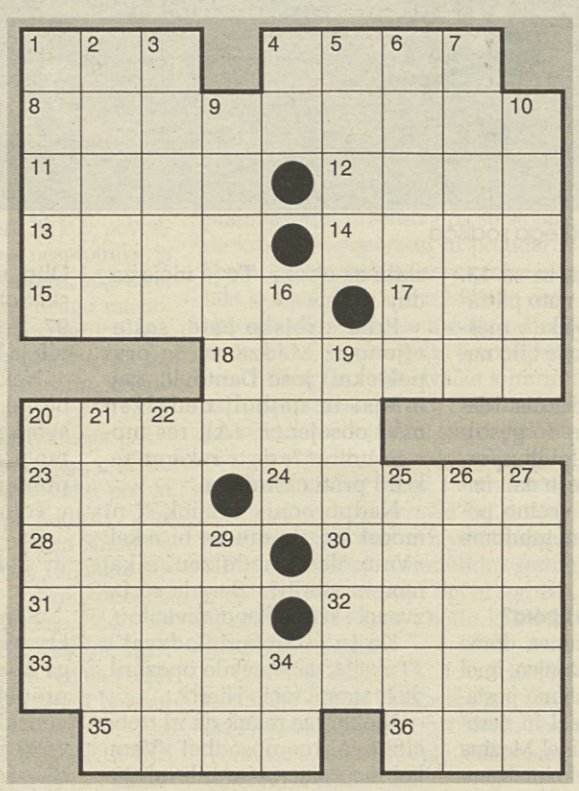

REŠITEV
Vodoravno: ido, Vaud, Kubla, kan, bola, šala, Aman, Anio, Lotto, jam, Ardeni, Brando, raš, ovnar, Ital, žara, Cina, Asen, internist, Eire, Pta

Kombinacijska križanka s števili

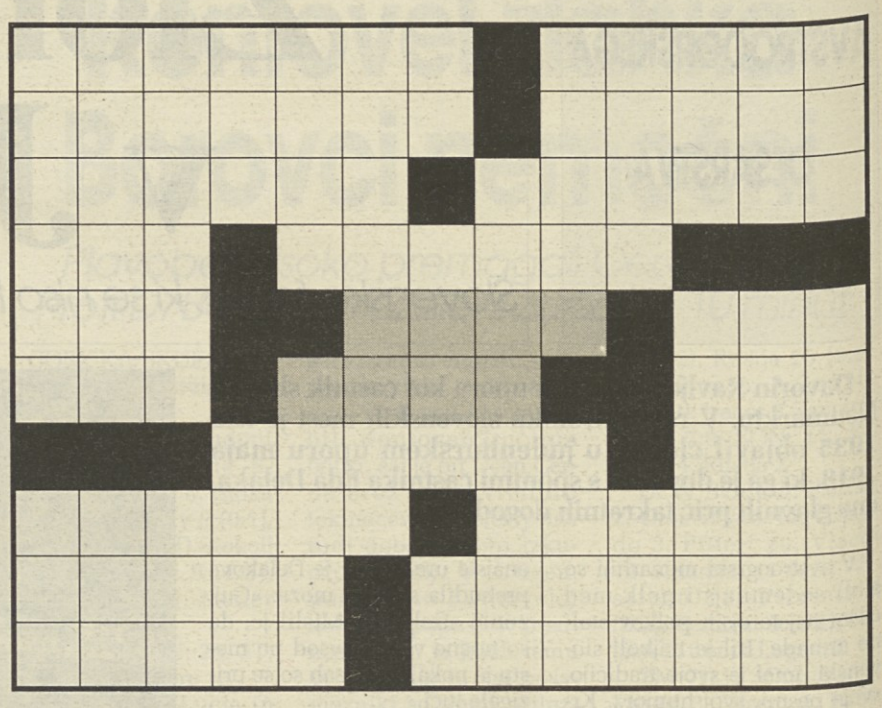

Spodnja števila je treba s pravilnim kombiniranjem razvrstiti v lik tako, da boste na označenih poljih dobili števili, sestavljeni iz samih enakih številk.

76775310	846951	88888	5040	604
41387712	809092	88688	4236	571
8654442	716420	87167	978	430
7160217	687661	72167	918	405
7143569	621355	72078	898	207
6000162	613706	71002	820	130
938666	566175	8161	802	128
919402	336533	7773	765	76
873527	301960	6468	689	27

REŠITEV Vodoravno: 8654442, 88688, 716021 7, 71002, 336533, 716420, 571, 687661, 207, 7777, 898, 765, 7777, 430, 621355, 689, 919402, 301960, 72167, 7143569, 88888, 6000162

ŠAH

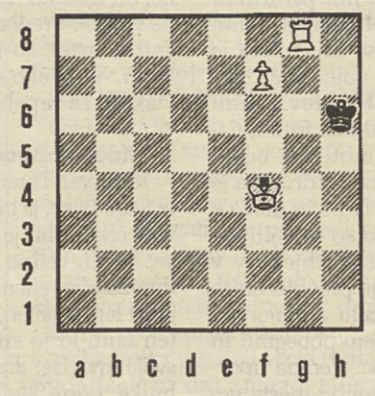

Problem -mat v dveh potezah /Dr.S.Wolf - Zagreb 1935
Sama bela trdnjava, ob pomoči kralja, ne mora obračunati s črnim kraljem in ga matirati v dveh potezah.Za uspešen zaključek je potrebna pomoč belega kmeta, ki je pred promocijo na osmi vrsti.
Le v primerno figuro ga je treba spremeniti in črni je matiran!

Rešitev naloge
Ob reševanju problema ste hitro spoznali, da sprememba f kmeta v damo, trdnjavo ali lovca ne prinese uspeha. Le sprememba v skakača 1.f8S! črnemu kralju oduzema polje g6 in po izsiljenem 1...Kh5 sledi 2.Th8 mat. Tudi ob majhnih problemih lahko spoznamo velike nauke!

Silvo Kovač

ŽIVLJENJE V VELEMESTU

Newyorški taksiji so kot spovednice na štirih kolesih

O nenavadnih zgodbah, ki jih poslušajo taksisti, so posneli dokumentarec

V poznih nočih urah so taksisti v New Yorku najbolj zaposleni, zato večkrat doživijo marsikaj nenavadnega. V dokumentarcu, ki sta ga posnela brata Joe in Harry Gantz, nastopajo resnični ljudje, ki taksistom pripovedujejo svoje ljubezenske doživljaje, opisujejo operacije, s katerimi so si spreminili spol, pripovedujejo o smrti in tetoviranju.

V filmu z naslovom Izpovedi taksistu neki upokojeni policist iz Brooklyna vozniku taksija pripoveduje o smrti, ki ji je bil velikokrat priča.

»Videl sem ljudi z odsekanimi ali odstreljenimi glavami, zastrupljene, ustreljene, obešene, povožene, razstreljene...« Brata sta snemala film lani poleti: v posebno opremljenem taksiju sta namestila skrite kamere in mikrofone, ki so posneli pribižno petsto nočnih voženj v petih mestnih okrožjih. Za film sta izbrala enajst posnetkov.

»Že na začetku sva spoznala, da je taksi nekakšna mini spovednica. Voznika vidite le v ogledalu. Ker je prostor temačen, se ljudje v njem počutijo varne,« je pripovedoval Joe Gantz.

Na vetrobran sta namestila pet kamer, nič večjih od prsta, zvočnike pa povezala z magnetofonom v prtljažniku, kjer sta bila skrita. Ker sta bila povezana tudi s taksistom, sta mu svetovala, kakšna vprašanja naj zastavlja potniku. Olga »Cookie« de Jesus, taksistka, ki je sodelovala pri njunem projektu, že šestnajst let opravlja to delo v New Yorku.

»Veliko ljudi pogosto pripomni: 'Predstavljajte si, da bi imeli magnetofon in bi vse, kar pripovedujem, snemali,'« je povedala gospa de Jesus, mati petih otrok, ki živi v Bronxu. V dokumentarcu ji neka mlajša potnica, ki je noč preživela v nočnem klubu, predlaga spolno razmerje: »Predstavljam si vas golo... Prepričana sem, da ne boste zavrnili moje ponudbe, za katero vaš mož nikoli ne bo izvedel.«

Neka druga mladenka, z obrito glavo, podobno kot irska pevka Sinead O' Connor, v filmu pripoveduje o svoji obsedenosti z uhani. Nosi jih povsod - v ušesih, jeziku, nosu in celo na intimnih delih telesa. Voznici je zaupala, da so bile bolečine, ki jih je prestajala med luknjanjem, res velike.

Brata Gantz sta se rodila v Cincinnatiju, v državi Ohio, in sta doslej posnela že več televizijskih dokumentarcev z zgodbami iz vsakdanjega življenja. Najbolj znana sta Pari se prepirajo in Naključno življenje. V prvem so nekateri pari poklicali snemalno ekipo takoj, ko so se začeli prepirati, v drugem gre za snemanje kontaktnega programa, v katerem naključno izbrani pripovedujejo o najbolj čustvenih dogodkih v življenju.

Dokumentarec Izpovedi taksistu je nekakšno nadaljevanje Naključnega življenja. Ustvarjalca sta prepričana, da je vsak človek doživel nekaj nenavadnega, kar ga je povsem spremenilo. Med vožnjo po Manhattnu je 25-letni transseksualec pripovedoval o svoji odločitvi, da spremeni spol. Pri sedemnajstih letih je starše prosil za 27 tisoč dolarjev, kolikor je potreboval za operacijo. Presenečenemu taksistu je povedal, da je bila operacija tako uspešna, da celo ginekologi ne opazijo spremembe.

Večina od več sto ljudi, ki sta jih brata Gantz skrivaj posnela, je dovolila posneti material uporabiti za dokumentarec. Presenetljivo je, da so dali privoljenje prav tisti, ki so govorili o najbolj nenavadnih stvareh.

»Večina teh ljudi zaživi šele ponoči, večinoma so to ljudje, ki živijo iz dneva v dan. Veliko nočnih potnikov je prostitutk, nekatere so v tem poslu že petnajst let, skoraj praviloma so vse zasvojene z mamili. In čeprav pravijo, da so že utrjene, njihove vsakdanje zgodbe vendarle pričajo, da so čuteča človeška bitja. Neka prostituka, ki se je vedno bala, da ne bo nikoli zmožna prave ljubezni, živi s hudo opečenim moškim: »Zame je čudovit. Zunanji videz ni pomemben.«

Dokumentarec, ki ga dopolnjujejo prizori nočnega življenje z newyorških ulic, je tudi opremljen z glasbo: ostareli violinist igra melodijo Sladka Georgia Brown, najljubšo pesem newyorških taksistov, ki govori o odraščanju v Brooklynu, kraju morilcev, zvodnikov, tihotapcev.

Grant McCool
Reuter

LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____

Telefon in naslov: _____

_____

Glasbena želja: _____

_____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izžrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavljata Alenka Sivka in Tomaž Sršen. Pravilni odgovori pa prinašajo ceden kupček denarja...

ZNAMENITI PRAŽAN

Po sledeh humorista Jaroslava Haška (9)

Skeč o kakovosti kave - Programi in gesla se spreminjajo

Ustavili so se lahko tudi v nočni kavarni Bajta na Mesarski ulici.

Kava pa je tista šibka točka, ki bo vsakega turista iz južnejših delov Evrope, kamor sodimo tudi Slovenci, spravila v obup. Šibka je tako, kot je pač povsod v severnejših delih celine. O kakovosti kave je Hašek spregovoril v skeču, ki so ga uprizarjali v kabaretih - v Skodelici črne kave.

Kapucin pride v kavarno in naroči:

»Dajte mi skodelico črne kave,
samo, zaboga, kapucina nikar,
kajti kakovosti je več kot mizerne,
no, bo kaj ali ne bo?«

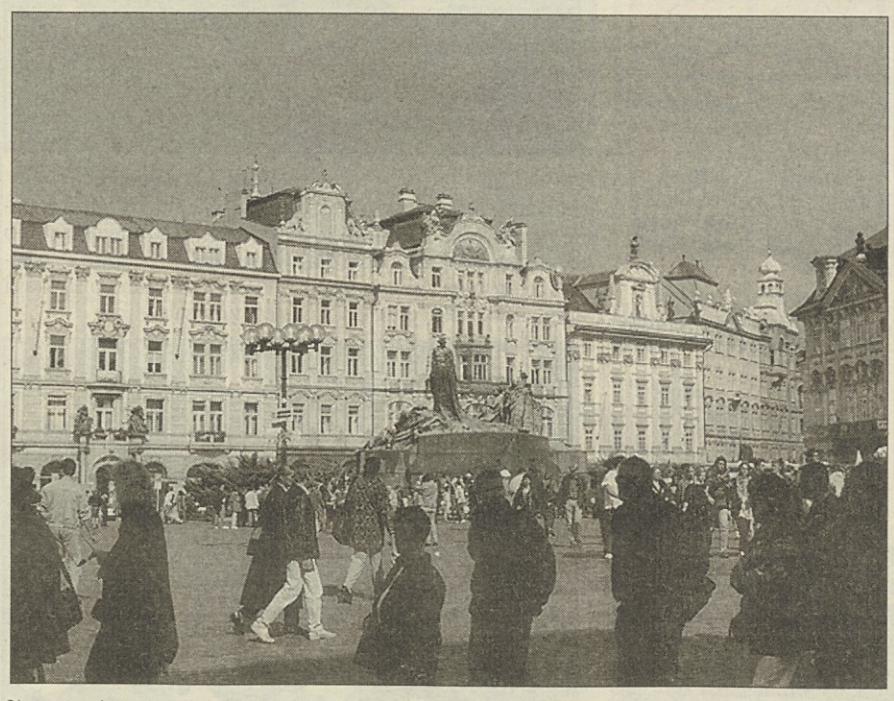

Staromestne namesti so središčna točka Prage (Foto: B. Repe)

Pivnice za turiste

Današnja Praga, mesto gotike, baroka in lepote, nudi razvajenemu turistu iz Slovenije največ plzenskega piva. Sodobni praški literat in boem Hrabal pravi, da je to pivo »najparadnejše pivo na svetu«. Kakor ima Vaclav Hrabal običajno v vsem prav, ima tudi v tem.

Večina turističnih lokalov, kamor zaide turist, streže plzensko pismo v steklenicah. Praške pivovarne, ki jih omenja že Hašek, so v manjšini. V zadnjih letih je menda nastalo veliko novih, kakor jim danes pravijo v svetu mikropivovarn. Le-te pa ostanejo turistu največkrat skrite.

Hašek je imel seveda tudi najboljše mnenje o Plznu in njegovem pivu. Pri opisu prijatelja urednika Karela Pelanta se spusča v prave besedne bravure: »Ubogi Pelant! Usoda te je zanesla naravnost v Plzenj, skupaj s tem tvojim skritim grehom, da si navidez abstinent, pri tem pa imaš rad plzenjsko pivo!

V Plznu mora biti to strašen boj. Biti realist, predavati o abstinenci, biti v protialkoholni ligi, predvajati po dvoranah s skioptikom slike, kakšna so jetra, želodec in ledvice pijancev, pri tem pa biti v Plznu, pri samam viru svojega skrivnega greha.

V Pragi si se lahko skril, Praga te je lahko bolje pogoltnila v zakotni krčmi, toda v Plznu, kjer hočeš za realiste z bojem proti alkoholu utreti pot, ostaja vrček plzenskega piva sladki sen in ti obupano šepetaš ob sodavici: 'Moj Bog!'« *(Odlomek je iz Politične in socialne zgodovine stranke zmernega napredka v mejah zakona; Založba Obzorja Maribor, 1987)*

Domačini v lokale za turiste, kjer je pivo drago, ne zahajajo, turist, vklenjen v spone agencijskega programa in vodnikovega priganjanja, pa ne more najti pravih starih pivnic, ker za to preprosto ni časa.

Turistu v Pragi največkrat postrežejo s plzenskim pivom

Programi in gesla se spreminjajo

Programi strank se menjajo, politika se menja, le pivo je neka stalnica. Današnji Pražani, vsaj tisti, ki jih lahko sreča turist, so izgubili tudi smisel za humor. Čudoviti češki humor, med ljudmi, ki se borijo za vsakdanje preživetje, nima več pravih naslednikov.

Poglejmo si najprej nekaj parol iz Haškove Prage na začetku stoletja. Narodno-socialna stranka je v tistih davnih časih krasila svoje prostore s parolo: »Tukaj točimo dobro uležano smihovsko pivo.«

Borivoj Repe
(Se nadaljuje)

IGOR FABJAN

Gibraltar, vrata v Sredozemlje (5)

Cene tehničnih predmetov se zdijo morda ugodne le na prvi pogled, še zlasti, če ste uspeli postavljeno ceno zbarantati za nekaj odstotkov. Kasneje pa lahko isti izdelek najdete drugod za ravno takšen denar ali celo ceneje kot v Gibraltarju. Nakupi so za večino Špancev vseeno kar ugodni, saj vas proti večeru na meji zagotovo presenetijo neskončne kolone in vsaj enourno posedanje tik ob ograji, ki britansko kolonijo loči od bližnjega španskega mesta La Linea.

Tudi cariniki znajo biti ob vztrajnem zatrjevanju, da niste prav ničesar kupili, malce sumničavi, a kljub napornemu delavniku še vseeno hladno prijazni.

Čeprav se mesto ne ponaša s kakimi posebno znamenitimi ali celo razkošnimi stavbami, je sprehod med ozkimi ulicami, kjer življenje utripa drugače kot na okoliških letoviških mestecih Iberskega polotoka, čisto prijetna zadeva. Uradni jezik v Gibraltarju je sicer angleščina, toda španščina domačinom ni prav nič bolj tuja.

Tudi cene so postavljene v gibraltarskih funtih, ki se v koloniji enačijo z britanskimi, drugod pa si z njimi ne morete pomagati kaj prida. Spretni trgovci po potrebi cene v trenutku in brez zadrege spremenijo v pezete. Menjalni tečaj je odvisen predvsem od vrednosti nakupa, zato je vseeno najbolje zamenjati pezete v menjalnici in se potem odpraviti po nakupih ali številnih angleških pubih.

Poleg Angležev samih, obiskovalce na status kolonije spominjajo tudi nadstropni avtobusi, tipične rdeče telefonske govorilnice in poštni stebrički, policaji v mornarsko modrih uniformah in seveda angleška zastava - »Union Jack«, ki ponosno vihra med ostanki arabske utrdbe. Le avtomobili začuda vozijo po desni, kot se za Evropsko celino spodobi.

Domačini so ohranili nekatere tradicionalne navade - menjava straže pred vladno palačo poteka še natanko tako kot pred stoletij. Večina Gibraltarcev živi po angleški tradiciji z južnjaškim prihodom.

(Se nadaljuje)

Mesto se lahko širi le še v strmi hrib (Foto: Igor Fabjan)

MOJSTRI DETEKTIVI

Georges Simenon

Maigretova pipa (15)

Ukradena mu je bila pipa, tako kot velikemu pisatelju sunejo svinčnik, slavnemu slikarju čopič, priljubljenemu zvezdniku robček ali kakršen koli drug nepomemben predmet.

To je komisar dojel že prvi dan. "Poizvedbe v imenu družine" ... Primer, s katerim se mu sploh ni bilo treba ukvarjati.

Toda šlo je za tega fanta, ki je trpel zaradi svoje povprečnosti in ki mu je sunil pipo. In prav ta fant je naslednjo noč izginil. Isti fant je poskušal mamo prepričati, naj ne hodi na policijo.

Zato, pri Bogu, ker je stvar na vsak način hotel sam raziskati! Ker je čutil, da to zmore, ker se je z Maigretovo pipo med prsti čutil sposobnega ...

"Kdaj ste spoznali, da skrivnostni obiskovalec v vaši hiši išče diamante?"

Joseph bi se bil iz nečimrnosti skoraj zlagal, toda ko ga je

Mathilde pogledala, je raje odgovoril:

"Nisem vedel, da gre za diamante. Moralo je biti nekaj majhnega, ker so preiskovali vse kote in kotičke, odpirali so celo škatlice z zdravili."

"Povej, Nicolas! Hej, Nicolas!"

Nicolas je ohlapno sedel na stolu, vklenjene roke je imel na kolenih in srdito je gledal predse.

"Ko si v Nici ubil Bleusteina ..."

Niti trznil ni. Na njegovem koščenem obrazu se ni zganila niti ena mišica.

"Saj slišiš, da govorim s tabo, ne? To pomeni, da se s teboj vljudno pogovarjam, kot bi se ti elegantno izrazil. Ali takrat, ko si v Negrescu ohladil Bleusteina, nisi dojel, da te je prevaral? ... Ne boš nič rekel? ... Dobro, dobro, saj lahko počakam. Kaj ti je rekel Bleustein? Diamanti so v hiši na Quai de Bercy, seveda. Ampak lahko bi si bil mislil, da teh majhnih stvari ni težko skriti. Ti je mogoče navedel lažno skrivališče? Ali pa si se imel za bolj zvitega, kot si? Ne, nikar toliko ne govori! Ne sprašujem te, od kod so se diamanti vzeli. To bomo izvedeli jutri, ko jih bodo pregledali strokovnjaki.

Smola, da si se prav tisti trenutek dal zasačiti zaradi neke stare zadeve! Za kaj je že šlo? ... Za vlom na Bulvarju Saint Martin, če se ne motim. Saj res, vlom v draguljarno! Ko se človek specializira ... Dobil si tri leta. In pred tremi meseci, ko si bil spet prost, si začel vohljati okoli hiše. Imel si ključ, ki si ga je naredil Bleustein. ... Kaj praviš? ... Prav, kakor hočeš."

Fant in dekle sta ga osuplo gledala. Nista mogla razumeti Maigretove veselosti, ker nista vedela, kako hude skrbi si je delal v minulih urah. "Vidiš, Joseph - na, te že tikam! - vse skupaj je bilo preprosto. Neznanec, ki se plazi po hiši tri leta po tistem, ko tam ni več podnajemnikov ... Takoj sem pomislil, da mora biti nekdo, ki je bil tačas v zaporu. Bolezen ne bi trajala kar tri leta. Moral bi si bil ogledati seznam ljudi, odpuščenih iz zapora, pa bi bil naletel na našega prijatelja Nicolasa. ... Imaš ogenj, Lucas? Moje vžigalice so popolnoma premočene.

In zdaj nam povej, Joseph, kaj se je zgodilo tiste slavne noči!"

"Bil sem trdno odločen, da moram skrito stvar najti. Mislil sem si, da mora biti nekaj zelo dragocenega, nekaj, kar je vredno celo premoženje ..."

"In ker je mama primer naložila meni, si skrito stvar na vsak način hotel najti še tisto noč?"

Joseph je sklonil glavo.

"In da te mama ne bi motila, si ji bogve kaj vsul v čaj."

Ni zanikal. Njegovo Adamovo jabolko se je vse hitreje premikalo gor in dol.

"Tako rad bi živel drugače!" je zajecljal tako tiho, da ga je bilo komaj slišati.

"V copatah si odšel po stopnicah. Zakaj si bil tako prepričan, da boš skrito stvar našel prav tisto noč?"

"Ker je nekdo preiskal že vso hišo razen jedilnice. Sobe sem razdelil na odseke. Bil sem prepričan, da pride v poštev samo še jedilnica."

Skozi njegovo ponižnost in potrtost je bilo čutiti pridih ponosa, ko je povedal:

"Našel sem jih."

"Kje?"

"Morda ste opazili, da visi v jedilnici stara plinska svetilka s svečniki in umetnimi svečami. Ne vem, zakaj mi je prišlo na misel, da sem sveče odvil. Našel sem majhne zavitke iz papirja in v njih nekaj trdega."

"Trenutek! Kaj si nameraval narediti v primeru, da bi ti uspelo?"

"Ne vem."

(Se nadaljuje)

EVROPA / DEŽEVNO

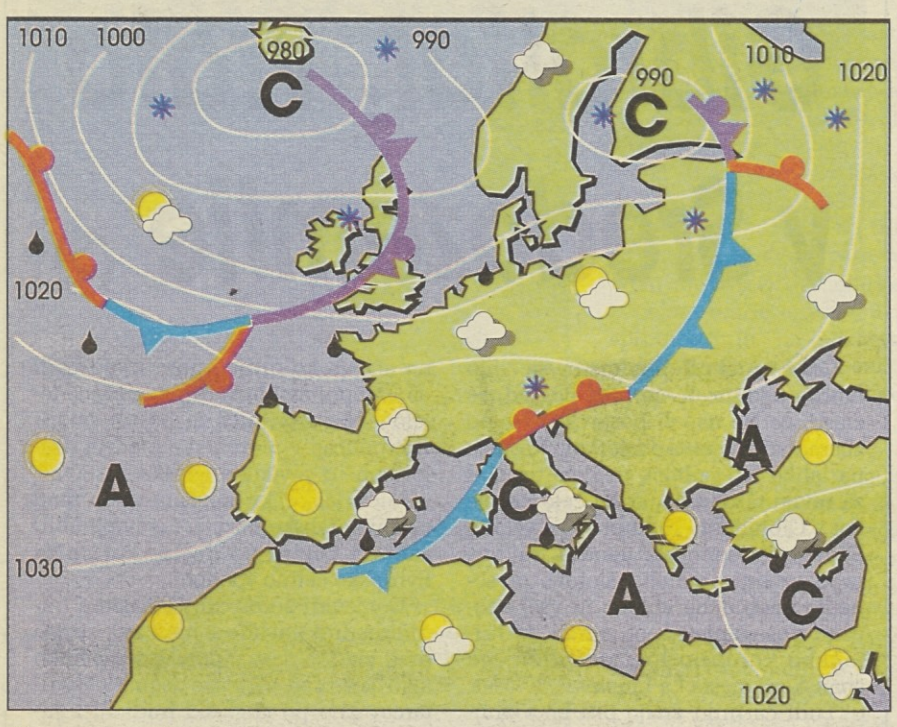

Vremenska slika:
Nad Evropo je obsirno območje nizkega zračnega pritiska. Hladna fronta se zadržuje nad Slovenijo. V višinah z jugozahodnimi vetrovi doteka vlažen zrak.

topla fronta · hladna fronta · okluzija · C središče ciklona · A središče anticiklona

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod

ALPE JADRAN / DEŽ, V ALPAH SNEG

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	MEGLA

Slovenija:
Dopoldne bodo padavine zajele vso Slovenijo. Meja sneženja se lahko spusti do nižin. Na Primorskem bo zapihala burja. Temperature od 1 do 6 °C.

Sosednje pokrajine:
Poslabšanje vremena s padavinami. Na območju Alp bo snežilo do dolin. Ob severnem Jadranu bo za krajši čas zapihala burja.

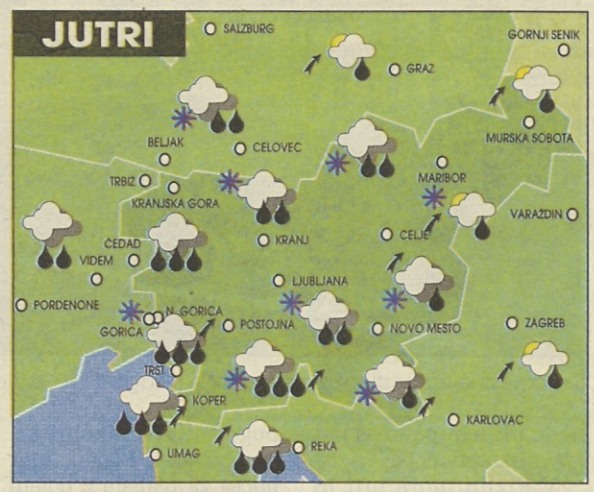

V Sloveniji:
Na zahodu bo oblačno z občasnimi padavinami, drugod bo delno jasno s pooblačitvami. Ponoči padavine.

Obeti:
V petek se bo vreme čez dan prehodno izboljšalo.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA	0/12
TRST	6/9
CELOVEC	-0/4
BRNIK	-2/11
MARIBOR	2/12
CELJE	-1/13
NOVO MESTO	-0/13
NOVA GORICA	-1/10
MUR. SOBOTA	0/12
PORTOROŽ	1/11
POSTOJNA	-2/9
ILIRSKA BISTRICA	-2/11
KOČEVJE	-2/11
ČRNOMELJ	-1/15
SLOV. GRADEC	0/5
RATEČE	-2/8
VOGEL	5/1
KREDARICA	1/0
VIDEM	2/11
GRADEC	0/12
MONOŠTER	2/11
ZAGREB	1/13
REKA	5/12

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI	0/2
STOCKHOLM	0/5
MOSKVA	-3/3
BERLIN	4/11
VARŠAVA	0/9
LONDON	7/11
AMSTERDAM	7/10
BRUSELJ	8/12
PARIZ	7/14
DUNAJ	7/15
ZÜRICH	1/13
ŽENEVA	3/15
RIM	0/16
MILAN	3/15
BEOGRAD	5/14
BARCELONA	8/15
ISTAMBUL	2/7
MADRID	4/17
LIZBONA	11/19
ATENE	5/14
BUCAREST	3/12
MALTA	5/16
PRAGA	5/10

BIOPROGNOZA

Vremensko občutljivi ljudje se bodo slabše počutili, nerazpoloženi, utrujeni bodo in teže se bodo koncentrirali. Moteno bo tudi spanje.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.54 in zašlo ob 17.38. Dan bo dolg 10 ur in 44 minut. Luna bo vzšla ob 17.48 in zašla ob 6.35.

SNEŽNE RAZMERE dne 21. 2.

	cm		cm
Rogla	70 do 90	Kanin	od 80 do 200
Kope	do 50	Kobla	do 60
Krvavec	110	Zelenica	20 do 90
Vogel	155	Golte	50
Kranjska Gora	20 do 30	Cerkno	65
Mariborsko Pohorje	50	Velika planina	50
Soriška planina	80	Rakitna	5

Tekaške proge so urejene na Mariborskem Pohorju, Rogli, Veliki Planini, Soriški Planini, v Kranjski Gori, na Kopah, Pokljuki in delno na Voglu.
Dostop na Mariborsko Pohorje in Pokljuko je možen samo z zimsko opremo. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Roglo, Veliko Planino, Koblo, med Gozd Martuljkom in Zelenci v Podkorenu ter do pod Vogla.

PLIMOVANJE

Danes: ob 1.40 najvišje 32 cm, ob 9.12 najnižje -25 cm, ob 15.47 najvišje 3 cm, ob 20.06 najnižje -5 cm.

Jutri: ob 3.10 najvišje 26 cm, ob 11.09 najnižje -29 cm, ob 18.21 najvišje 10 cm, ob 22.59 najnižje -1 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Vesoljska postaja Mir je stara 9 let

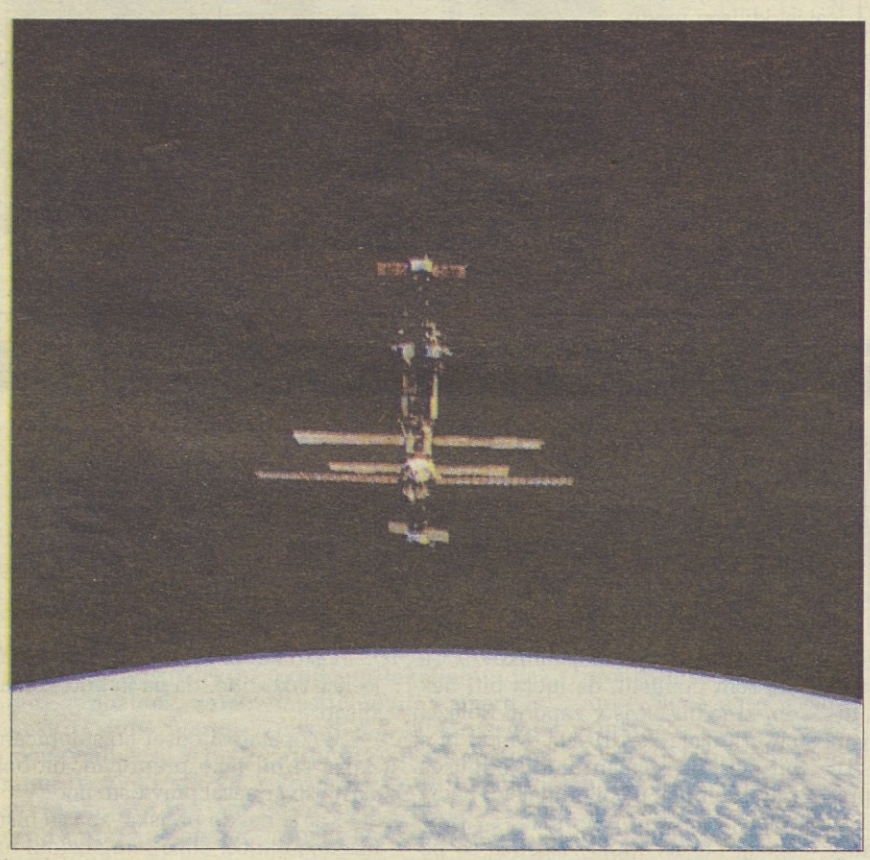

MOSKVA - Vesoljska postaja Mir je praznovala svoj deveti rojstni dan, ali bolje rečeno, na njenem krovu je dogodek praznovala posadka (poveljnik Aleksander Viktorjenko, navigatorka Jelena Kondakova in zdravnik Valeri Poljakov).

Na sliki (telefoto AP): Discovery je 6. februarja med poskusnim približevanjem slikal vesoljsko postajo s svojimi štirimi moduli.

V Kaliforniji izmerili rekordne temperature

LOS ANGELES - Prebivalci južne Kalifornije so se množično podali na plaže, saj se je v okolici Los Angelesa temperatura povzpela do 38° Celzija. Kakih 100 tisoč ljudi se je sončilo na plaži Zuma pri Malibuju, kjer letujejo »hollywoodske zvezde«. V San Diegu so se prvi ljudje že kopali v vodah Tihega oceana. Predvčerajšnjim je bil namreč v ZDA dela prost »President's day«. Do sedaj v tem letnem času v Kaliforniji ne pomnijo tako visokih temperatur. Podobno vroče je bilo le leta 1982, ko so v Los Angelesu izmerili rekordnih 30° Celzija. Ob takih temperaturah ameriški klimatologi že napovedujejo izredno vroče poletje.

V dinozavrskem jajcu zarodek

PEKING - Skupina kitajskih raziskovalcev je med 43 dinozavrskimi jajci odkrila v enem zarodek. To je s posebno ekografijo uspelo ekipi profesorja Lu Zuhuija z univerze v Zengzhouju. Jajca prihajajo iz najdbišča Xixia v osrednji kitajski pokrajini Henan.

Prepovedan ribolov

PEKING - Po pisanju Renmin Ribaa bodo za šest let prepovedali ribolov na jezeru Qinghai, ki je največje kitajsko slano jezero. Ukrep so sprejeli, da bi zaščitili ekološko ravnotežje v jezerskih vodah, ki ga je pretiran ribolov že načel. Ribe bo lahko v omejenih količinah in pod strogim nadzorstvom izvedencev lovilo le neko državno podjetje.

Na Kitajskem dramatičen porast nesreč

PEKING - Po zadnjih statističnih podatkih je lani na Kitajskem v raznih nesrečah življenje izgubilo 80.333 oseb. Od teh je bilo mrtvih v prometnih nesrečah kar 66.362 ljudi, medtem ko jih je bilo 148.817 ranjenih, gmotna škoda pa je zašla 1,33 milijarde juanov (približno 270 milijonov mark). V požarih je življenje izgubilo 2.487 oseb, ranjenih pa je bilo 4.277 ljudi. Zaradi tako dramatičnih številk so ustanovili komisijo 72 izvedencev, ki bo poskušala ugotoviti in odpraviti vzroke preštevilnih nesreč.

Madonna

Pred odhodom v Italijo na sanremski festival je ameriška pop pevka Madonna nastopila v londonski Alexandra Palace z izborom svojih najboljših popevk. (AP)